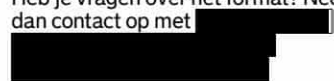

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem
dan contact op met

Nummer: TR-1

Steller:

Cluster/afdeling: MO/Nieuwkomers

Vraag/verzoek:

Vragen komen van de informateur.

- Wat is de doelstelling op asielzoekers, statushouders en Oekraïners op dit moment?
- Hoeveel vangen we op tov deze doelstelling? Hoe vullen we dit concreet in? (Denk aan: hoeveel urgentieverklaringen/ corporaties/ boten etc.)

Antwoord/reactie:**1. Huidige doelstelling opvangplekken asielzoekers:**

- Tot 31 januari 2026 moesten 2.500 opvangplekken onder de *Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen* (Spreidingswet) gerealiseerd zijn. Van de 2500 plekken moesten er 35 plekken voor alleenstaande minderjarigen vreemdelingen (amv, 'minderjarigen asielzoekers') gerealiseerd zijn.
- Op 1 februari 2026 is een nieuwe cyclus van de Spreidingswet in gang gezet. Elke gemeente krijgt een nieuwe opgave voor het realiseren van asielopvangplekken vanuit, en grotendeels bekostigd door, het Rijk. De nieuwe indicatieve verdeling voor Rotterdam is 2.465 reguliere asielopvangplekken, waarvan 157 plekken voor alleenstaande minderjarigen asielzoekers (amv). Het definitieve aantal in deze nieuwe cyclus wordt op 31 december 2026 vastgesteld door het Rijk. Het definitieve aantal kan iets afwijken van de indicatieve verdeling.

Huidige asielopvangplekken gerealiseerd onder de Spreidingswet:

2500 opvangplekken (100% gerealiseerd), verdeeld over de volgende locaties:

- Noodopvang op water Ferry MS Silja: 2000 opvangplekken voor statushouders. De bestuursovereenkomst met het COA en ministerie van Justitie en Veiligheid loopt tot en met 31 januari 2027 + eventueel 1 jaar verlenging tot en met 31 januari 2028. Er is nog geen besluit over verlenging.
 - Er moet naar alternatieven voor opvang Ferry MS Silja gezocht worden omdat deze locatie na deze periode (31 januari 2028) niet meer gebruikt kan worden vanwege de gebiedsontwikkeling Merwe vierhavengebied (M4H).
 - Er is na uitgebreid onderzoek vooralsnog geen alternatieve kade gevonden als aanligplaats.
- Noodopvang op 5 rivierschepen: samen 460 asielzoekers. De bestuursovereenkomst met het COA loopt tot en met 31 januari 2027. NB. Van rijksweg wordt actief gestuurd op het afschalen van schepen als opvanglocatie.
- 1 landlocatie: met 40 alleenstaande minderjarigen vreemdelingen (amv-ers), de bestuursovereenkomst met het COA loopt tot en met februari 2030.

Toekomstige ontwikkeling en politieke keuzes

Volgens de cyclus van de Spreidingswet moeten op 1 juli 2027 de 2465 plekken beschikbaar zijn. Dit betekent dat bestaande opvanglocaties moeten worden verlengd en/of dat nieuwe locaties moeten worden gevonden en ingericht. Rotterdam is in gesprek over verschillende opties: de mogelijkheden voor verlenging van de huidige noodopvanglocaties op water en, parallel daaraan,

de ontwikkeling van reguliere en duurzame landlocaties (duurzaam = minimaal 5 jaar) om per 1 juli 2027 te kunnen voldoen aan de benodigde opvangplekken onder de Spreidingswet. Van rijkswege wordt actief gestuurd op het afschalen van schepen als opvanglocatie.

2. **Huidige doelstelling huisvesting statushouders onder taakstelling:**

- Gemeenten zijn wettelijk verplicht statushouders te huisvesten op basis van de Huisvestingswet 2014. Het Rijk legt gemeenten hiervoor elk half jaar een bindende taakstelling op.
- Op dit moment is alleen de taakstelling voor de 1e helft van 2026 bekend (559 personen). Op 1 april 2026 is al wel de prognose voor de totale landelijke opgave voor de 2e helft van 2026 gepubliceerd in de Staatscourant (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2026-12718.pdf>), maar er is nog geen toewijzing per gemeente bekendgemaakt. De toewijzing per gemeente gebeurt op basis van inwoneraantal. Daarom kan op basis van de prognose (landelijk 16.300 statushouders huisvesten) al wel een realistische inschatting voor de 2e helft van 2026 worden gemaakt, nl.: 3,7% van 16.300 = 603 personen. De bekendmaking van de toewijzing per gemeente volgt in de loop van april. Daarnaast is er een opgave om de mensen die in alternatieve vormen van huisvesting verblijven te herhuisvesten

Taakstelling: 1.162 personen (559 = taakstelling 2026-I + 603 = prognose taakstelling 2026-II)

Herhuisvesting: 120 personen

Totaal: **1.282 personen** te huisvesten in 2026

Hoeveel statushouders onder taakstelling huisvesten we t.o.v. deze doelstelling (realisatie)?

Om de doelstelling te realiseren moeten gemiddeld per maand 93 statushouders worden gehuisvest. Op dit moment (1e kwartaal 2026) is er een achterstand op de realisatie van de taakstelling van 73 personen (het resultaat had 279 (3x93) moeten zijn en is nu 206). De herhuisvestingsopgave verloopt in het 1e kwartaal wel volgens verwachting.

Hoe vullen we de huisvesting van statushouders onder taakstelling concreet in:

De huisvestingsopgave van statushouders wordt grotendeels gerealiseerd via het aanbod van sociale huurwoningen van woningcorporaties.

Voor het jaar 2026 is afgesproken dat 11% van de ingeschatte hoeveelheid vrijkomende sociale huurwoningen wordt toegewezen aan statushouders. Dat zou 483 woningen betreffen van het verwachte totaal aantal vrijkomende betaalbare sociale huurwoningen in 2026.

Op basis van de verdeelsleutel en daarbij de krapte op de woningmarkt, kan niet iedere statushouder via een corporatiewoning worden gehuisvest. Om de verdeelsleutel van het aanbod van sociale huurwoningen in balans te houden, zet Rotterdam aanvullend in op het realiseren van alternatieve vormen van huisvesting, te weten:

- Een doorstroomlocatie (Scheepmakershaven), in een leegstaand kantoorgebouw, met eenpersoonsskamers en gedeelde voorzieningen (maximaal 1 jaar verblijf), met een capaciteit van **68 plekken**. NB: deze locatie sluit per oktober 2026 (vanwege sloop-nieuwbouw op deze plek).
- Een transformatielocatie (Waelestein), in een voormalig verzorgingshuis, met eenpersoonsstudio's (maximaal 2 jaar verblijf); met een capaciteit van **52 plekken**. NB: deze locatie sluit per juli 2027 (vanwege sloop-nieuwbouw op deze plek).
- Daarnaast maakt Rotterdam gebruik van plekken in leegstandsbeheerlocaties (**29 plekken**) en particuliere verhuur.
- Ook zijn er in Rotterdam 8 corporatiewoningen die worden ingezet als deelwoningen voor jonge alleenstaande statushouders (ex-amv); met een capaciteit van in totaal **27 plekken**.
- Er wordt gewerkt aan het realiseren van flexwoonlocaties, waarbij is afgesproken dat 1/3 van de plekken is bestemd voor statushouders. In juni 2026 wordt de flexwoonlocatie Nesst in Nesselande opgeleverd, met in totaal 140 éénpersoonss-wooneenheden, waarvan **46 eenheden** voor statushouders.

- Voor de periode 2027-2030 werken we aan een planvorming van ca 844 flexwoningen. Bij oplevering leveren die ca 281 woningen voor statushouders.

Inmiddels is door het kabinet gesteld dat gemeenten de regie behouden op het huisvesten van statushouders en voorrang blijven mogen geven bij de toewijzing van sociale huurwoningen totdat er voldoende alternatieve huisvesting is gevonden. De minister ziet hierbij een combinatie van flexibele locaties voor Oekraïners en andere woningzoekenden die 'tijdelijk' huisvesting nodig hebben. Het kabinet wil hierover voor de zomer afspraken maken met gemeenten in een convenant, inclusief afspraken over concrete aantallen die moeten worden gerealiseerd.

Zie: [Kamerbrief over vervolg wetsvoorstel verbod op voorrang voor statushouders](#) | [Kamerstuk](#) | [Rijksoverheid.nl](#).

3. **Huidige doelstelling Opvang Oekraïense ontheemden**

De gemeente Rotterdam moet uitvoering geven aan de EU Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Deze loopt tot 4 maart 2027, daarna volgt een nieuw regime. Oekraïners verblijven zowel in gemeentelijke opvang als op particuliere adressen, in totaal vangt Rotterdam nu 3.550 Oekraïense ontheemden op in Rotterdam.

Rotterdam heeft een inspanningsverplichting om voor 2.456 Oekraïense ontheemden gemeentelijke opvang en voorzieningen te organiseren. Het huidige college hield vast aan het organiseren van 2000 gemeentelijke opvangplekken. Op dit moment verblijven er 1950 Oekraïners in de gemeentelijke opvang en 1600 Oekraïners in de Particuliere Opvang Oekraïners. Rotterdam beschikt over 26 tijdelijke gemeentelijke opvanglocaties verdeeld over verschillende wijken in de stad.

Nieuwe inspanningsverplichting:

Het Rijk stelt halfjaarlijks een prognose op voor het aantal Oekraïense ontheemden dat het verwacht dat komende jaar nieuw zal arriveren in Nederland. Op basis van deze prognose stelt het Rijk de benodigde opvangcapaciteit en de regionale opgaves vast. Per 1 oktober 2026 geldt de volgende opgave, die gelijk is aan de huidige opgave. Voor regio Rotterdam-Rijnmond is de opgave 4.997 gemeentelijke plekken. Voor Rotterdam is de opgave 2.456 gemeentelijke plekken.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					

Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. ** Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.	

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Rotterdam geeft uitvoering aan de verschillende opgaves van nieuwkomers en werkt hierin samen met de regio. We zetten in op duurzame kleinschalige opvanglocaties, zoals omgebouwde kantoorpanden, evenwichtig verspreid over alle wijken van de stad en zetten in om hen zoveel mogelijk te laten deelnemen aan werk en de samenleving. Om de taakstelling huisvesting statushouders te behalen en de woningmarkt te ontlasten, zet Rotterdam naast schaarse corporatiewoningen ook in op tijdelijke woonoplossingen.

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met **5.1.2e**
5.1.2e (secretaris bestuurswissel) -
5.1.2e @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/ organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR2

Steller: **5.1.2e**

Cluster/afdeling: SO/Economie

Vraag/verzoek:

1. Wat zijn de bevoegdheden van Rotterdam rond de toekomst van het vliegveld? Hoe verhoudt de zienswijze op het luchthavenbesluit zich daartoe?
2. Vandaag is de concept zienswijze gepubliceerd. Hoe ziet het proces van het luchthavenbesluit er verder uit inclusief planning?
3. Welke mogelijkheden zijn er voor Rotterdam na indienen zienswijze om dit nog bij te sturen? Of kan er in de zienswijze iets worden opgenomen dat een voorbehoud maakt voor een aanpassing na afronding van de onderhandelingen?
4. Hoe lang geldt dit luchthavenbesluit? Ofwel: wanneer komt het volgende besluit en hoe ziet dat proces er qua planning uit?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?);
- Juridische consequenties;
- Risico's.

Vraag 1 Wat zijn de bevoegdheden van Rotterdam rond de toekomst van het vliegveld? Hoe verhoudt de zienswijze op het luchthavenbesluit zich daartoe?

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is bevoegd gezag voor het Luchthavenbesluit. De gemeente heeft hierin geen bevoegdheden, ook niet voor handhaving bijvoorbeeld. De gemeente kan in de procedure voor het luchthavenbesluit:

- Zienswijzen indienen op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau van de MER voor het luchthavenbesluit (is gebeurd in maart 2023).
- Zienswijzen indienen op het ontwerp luchthavenbesluit. De zienswijzen worden door het bevoegd gezag (minister ienW) meegewogen bij de opstelling van het definitieve besluit maar bieden geen garantie op verwerking in definitieve luchthavenbesluit. Het luchthavenbesluit is een Algemene Maatregel van Bestuur waarop conform artikel 8.47 van de Wet luchtvaart, in samenhang met de Algemene wet bestuursrecht, beroep kan worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Rotterdam is bevoegd gezag voor het omgevingsplan, omgevingsvergunningen en de milieuvergunning voor de grondgebonden activiteiten voor de luchthaven.

De gronden zijn door de gemeente in erfpacht uitgegeven aan de luchthaven tot en met 27 december 2050, met een verlengingsoptie voor de erfpachter. De Gemeente kan een verzoek tot verlenging alleen op zwaarwegende gronden afwijzen. Een vergoeding voor de erfpachter(s) is dan verschuldigd omdat de erfpacht dan eindigt.

De gemeente is 2,2% aandeelhouder van de Royal Schiphol Group maar geen aandeelhouder van Rotterdam The Hague Airport (RTHA). RTHA is een B.V., 100% eigendom van de Royal Schiphol Group. Als (kleine) aandeelhouder heeft de gemeente geen directe zeggenschap over de bedrijfsvoering van RTHA.

De gemeente is lid van de Commissie Regionaal Overleg RTHA (CRO). De CRO heeft tot (wettelijke) taak om door overleg met diverse betrokkenen een gebruik van de luchthaven te bevorderen dat zoveel mogelijk recht doet aan de belangen van die betrokkenen. Zij fungeert als structureel platform voor overleg tussen de exploitant van de luchthaven, de luchtvaartsector en de omgeving. Voor de CRO geldt evenwel het dan vigerende luchthavenbesluit als kader.

Vraag 2 Vandaag is de concept zienswijze gepubliceerd. Hoe ziet het proces van het luchthavenbesluit er verder uit inclusief planning?

15 april 2026: Technische sessie commissie Leefomgeving en Economie

22 april 2026: Commissie Leefomgeving en Economie

21 mei 2026: Gemeenteraad.

Uiterlijk 26 mei: indiening definitieve zienswijze bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

De periode van zienswijzen loopt tot 1 mei. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen, gewenste raadsbehandeling en meireces is het ministerie om uitstel verzocht t/m 26 mei.

De procedure voor vaststelling van een luchthavenbesluit door het rijk ziet er daarna als volgt uit. Het ministerie heeft aangegeven hiervoor ongeveer een jaar nodig te hebben:

- Tegelijk met de ter inzagelegging wordt het parlement in de gelegenheid gesteld te reageren op het ontwerp luchthavenbesluit (voorhang). Daarnaast wordt advies gevraagd van de wettelijke adviseurs en de Commissie Milieu-effectrapportages (MER);
- Verwerken zienswijzen en adviezen en eventueel aanpassen ontwerp luchthavenbesluit (door de minister van Infrastructuur en Waterstaat);
- Advisering Raad van State over het ontwerp luchthavenbesluit;
- Verwerken advies Raad van State, vaststellen van het luchthavenbesluit en publicatie daarvan in het Staatsblad (uiterlijk 30 april 2027). Het nieuwe luchthavenbesluit treedt dan in werking.

Vraag 3 Welke mogelijkheden zijn er voor Rotterdam na indienen zienswijze om dit nog bij te sturen? Of kan er in de zienswijze iets worden opgenomen dat een voorbehoud maakt voor een aanpassing na afronding van de onderhandelingen?

Op 15 april 2026 is door het college een voorlopige zienswijze en een verzoek tot uitstel t/m 26 mei voor de definitieve zienswijze ingediend (zie vraag 2) bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat). Indien voldoende uitstel wordt verleend kunnen de eventuele wensen van de gemeenteraad worden meegenomen. Een uitstel van 2 weken wordt doorgaans verleend. Het bovengenoemde gevraagde uitstel van 3,5 weken is nog niet gegarandeerd. Mocht dit niet verleend worden, dan heeft het college de bevoegdheid de zienswijze tijdig als definitief in te dienen. Daarna staat de mogelijkheid nog open de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan te schrijven en te verzoeken om welwillendheid. Het is dan onzeker of aanvullende zienswijzen worden meegenomen.

Vraag 4 Hoe lang geldt dit luchthavenbesluit? Ofwel: wanneer komt het volgende besluit en hoe ziet dat proces er qua planning uit?

Het luchthavenbesluit geldt voor onbepaalde tijd. Op initiatief van het bevoegd gezag (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) of de initiatiefnemer (exploitant luchthaven RTHA) kan een procedure voor een nieuw luchthavenbesluit in gang worden gezet. Redenen kunnen beleids- of wetwijzigingen, bedrijfseconomische, of bijvoorbeeld (technologische) ontwikkelingen zijn in de luchtvaart. De procedure verloopt als volgt en vraagt ongeveer 2 jaar tijd:

1. Doorlopen participatietraject
2. Opstellen Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER door luchthaven
3. Bekendmaking voornemen aanvraag en indienen concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) door luchthaven bij bevoegd gezag (ministerie)
4. Ter inzage leggen NRD door bevoegd gezag en advies Commissie m.e.r.
5. Advies bevoegd gezag aangaande NRD en Nota van Antwoord zienswijzen.
6. Opstellen MER en economische onderbouwing door luchthaven
7. Aanvraag luchthavenbesluit (LHB) door luchthaven
8. Opstellen Ontwerp LHB (voorgenomen besluit) door bevoegd gezag
9. Na besluit ministerraad ter inzagelegging Ontwerp LHB, met gelijktijdig voorhang Tweede Kamer en adviesvraag commissie m.e.r. en andere adviseurs
10. Kamerbehandeling Ontwerp LHB
11. Verwerken reacties en zienswijzen in Nota van Antwoord en aanpassing LHB
12. Adviesvraag Raad van State
13. Verwerken advies Raad van State en opstellen definitief LHB
14. Publicatie LHB in Staatscourant en publiceren Nota van Antwoord

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					
Niet van toepassing					

Organisatie:					
In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.					
Licht toe: Niet van toepassing					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
(Geen suggestie)

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met **5.1.2e**
5.1.2e (secretaris bestuurswissel) -
5.1.2e @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-3

Steller: 5.1.2e

Cluster/afdeling: Stadsontwikkeling/Strategie

Vraag/verzoek:

Vraag komt van de informateur.

- Hoeveel geld krijgt Rotterdam uit cohesie fonds(en)/cohesie budgetten EU?
- Hoeveel geld kan er gehaald worden/zit er in de pijplijn?
- Zijn hier nu kansen die we niet benutten?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Hoe groot zijn de kansen voor de gemeente Rotterdam?

- De gemeente ontvangt jaarlijks gemiddeld circa €7,5 à 10 mln aan Europese subsidies (bijlage 24bb002720-Beantwoording schriftelijke vragen 'Rotterdam: Europese Gemeente').
- Er zijn weinig tot geen Europese subsidiemogelijkheden voor de gemeente als enige begunstigde. Deelname in een (internationaal) samenwerkingsverband is vrijwel altijd een vereiste.
- Een bijdrage voor de gemeente is altijd een percentage van de subsidiabele kosten en deelname vraagt een verantwoording van de bestedingen en resultaten die significante kosten en capaciteit vraagt.
- In de huidige Europese programmaperiode (t/m 2027) resteert beperkte ruimte voor aanvragen van de gemeente en bedrijven/kennisinstellingen binnen EFRO (3 mln) en JTF (2,4 mln) en geen ruimte binnen ESF.

- Kansen voor de gemeente in de nieuwe Europese programmaperiode (2028 en verder) zijn afhankelijk van de positionering van de gemeente Rotterdam in het nieuwe nationale plan voor de cohesiefondsen en van de match tussen de collegeprioriteiten en de Europese prioriteiten. Dit is nu niet te kwantificeren.

Toelichting:

Het EU-cohesiebeleid heeft als doel economische, sociale en territoriale ongelijkheden tussen Europese regio's te verminderen en wordt via de drie fondsen Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), Just Transition Fund (JTF) en Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) beschikbaar gesteld. Voor de programmaperiode 2021-2027 heeft dit de volgende impact op Rotterdam:

- **EFRO – Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling:** ca. €506 mln voor Nederland. Gericht op innovatie, verduurzaming en regionale economische ontwikkeling. In West-Nederland beschikbaar via het programma **Kansen voor West III**. De regio kan dit inzetten voor innovatieve projecten, verduurzaming bij bedrijven en stedelijke projecten.
- **JTF – Just Transition Fund (rechtvaardig transitiefonds):** ca. €623 mln voor Nederland. Gericht op de overgang van industriële regio's naar een klimaatneutrale economie. In de regio Rotterdam beschikbaar via het programma **JTF Rijnmond**. De regio kan dit inzetten voor de koolstofarme transitie van bedrijven in het havengebied.
- **ESF+ – Europees Sociaal Fonds Plus:** ca. €414 mln voor Nederland. Gericht op werkgelegenheid, opleiding en sociale inclusie. De regio kan dit inzetten via het programma **ESF+ arbeidsmarktregio Rijnmond**, waarvoor Rotterdam als aanvrager optreedt namens de gehele arbeidsmarktregio.

1. Hoeveel geld krijgt Rotterdam uit EU-cohesiefondsen?

Het Rotterdamse aandeel in de drie cohesiefondsen voor de programmaperiode 2021-2027 is:

- **Kansen voor West III (EFRO):** Totale omvang voor de vier Randstadprovincies en G4 is €200 miljoen. Het Rotterdams aandeel bedraagt ca. €24 mln, verdeeld over een GTI (geïntegreerde Territoriale Investerings)-deel (€12 mln, hoofdzakelijk gericht op het NPRZ-gebied) en een regionaal deel (€12 mln). Rotterdam is de **beheersautoriteit** voor dit programma (aangewezen door de minister van EZK) en voert het uit namens de G4 en de vier Randstadprovincies.
- **JTF Rijnmond (Just Transition Fund):** Totale omvang ca. €63 mln voor Groot-Rijnmond (2021-2027). Gericht op de koolstofarme transitie van bedrijven inclusief arbeidsmarkt aspecten. Het ministerie van SZW is de beheersautoriteit. De gemeente Rotterdam vervult de rol van **intermediaire instantie**. Rotterdam en de Provincie Zuid-Holland stelden het regionale plan op en cofinancieren de uitvoering.
- **ESF+ (Europees Sociaal Fonds Plus):** Rotterdam is aanvrager namens de arbeidsmarktregio Rijnmond. Diverse programma's voor re-integratie, arbeidstoeleiding, scholing en sociale inclusie zijn actief. Het gemeentelijk aandeel is gemiddeld ca. 70% van het totale subsidiebedrag. ESF+ financiert onder meer jongerenconsulenten (Jongerenloket), werkcoaches en casemanagers (W&I) en begeleiders in praktijk- en speciaal onderwijs.

2. Hoeveel geld kan er gehaald worden / zit er in de pijplijn?

De lopende programma's Kansen voor West III, JTF Rijnmond en ESF+ zijn gefinancierd uit de EU-begroting 2021-2027 en kunnen worden uitgevoerd tot en met 2029. Binnen deze programma's is nog tot en met 2027 ruimte voor nieuwe toekenningen:

- **Kansen voor West III:** Er is nog €3 mln beschikbaar voor aanvragen van de gemeente en van bedrijven/kennisinstellingen voor de thema's Walstroom, Klimaat en Circulair.
- **JTF Rijnmond:** Het programma loopt door tot 2027. Twee interne subsidieteam (sociaal en

fysiek domein) bereiden voortdurend aanvragen voor binnen de openstellingen van dit fonds, op basis van de prioriteiten uit het coalitieakkoord. Er is nog €2,4 mln beschikbaar voor aanvragen van de gemeente en van bedrijven/kennisinstellingen binnen het thema arbeidsmarkt, waaronder €0,3 mln voor scholingsvouchers.

- **ESF+ Arbeidsmarkt en Re-integratie:** Diverse programma's in uitvoering voor de arbeidsmarktregio Rijnmond, waaronder Arbeidstoeileiding Rijnmond 2024-2025 (€7,9 mln), Scholingsfonds Rijnmond (€2,5 mln) en Sociale Inclusie Rijnmond (€2,3 mln). Lopende programma's hebben een totale omvang van ca. €21 mln waarvan de ESF-bijdrage 40% bedraagt.

Pijlpiln middellange termijn; oriëntatie op nieuwe programmaperiode (2028-2034): De Europese Commissie heeft op 16 juli 2025 een voorstel gepresenteerd voor een nieuwe inrichting van de Europese fondsen. Daarin zijn alle bestaande fondsen samengebracht en dient elke lidstaat één nationaal plan in te dienen. Nederland bereidt momenteel een nationaal plan voor. Hierin zijn hoofdstukken voorzien voor de inrichting van EFRO en het ESF voor de programmaperiode 2028-2034. In dit verband zal ook de institutionele rol van de gemeente Rotterdam als beheersautoriteit voor West-Nederland worden heroverwogen. De bandbreedte aan scenario's loopt van een *opdrachtnemende uitvoeringsorganisatie* (waarbij een andere partij als beheersautoriteit wordt aangewezen en Rotterdam de uitvoering verzorgt) tot beheersautoriteit voor *EFRO Nederland* (indien gekozen wordt voor één nationaal programma). De uitkomst is sterk afhankelijk van de Europese besluitvorming over omvang en inrichting van het meerjarig Financieel kader en nationale keuzes over de toekomstige programmastructuur. Dit wordt naar verwachting na de zomer van 2026 duidelijker.

3. Zijn er kansen die we niet benutten?

Huidige cohesiemiddelen: optimaal benut, periode loopt ten einde. Rotterdam benut de cohesiemiddelen voor de programmaperiode 2021-2027 optimaal: de drie fondsen Kansen voor West III (EFRO), JTF Rijnmond en ESF+ worden actief ingezet op basis van de gemeentelijke prioriteiten. Rotterdam hanteert daarbij bewust het beleid dat Europese middelen worden aangevraagd op basis van de prioriteiten uit het coalitieakkoord. Zo versnelt EU-steun gemeentelijk beleid, zonder schaarse cofinancieringsmiddelen in te zetten op niet-prioritaire thema's. De lopende programma's lopen door tot en met 2027; de resterende ruimte voor nieuwe aanvragen in de huidige periode is beperkt (EFRO en JTF) of niet aanwezig (ESF).

Aanvullende kansen: andere Europese fondsen. Buiten de cohesiefondsen biedt de EU aanvullende programma's waar Rotterdam meer gebruik van kan maken. De belangrijkste zijn:

- **Innovation Fund (energieovergang haven):** Drie Rotterdamse bedrijven ontvingen al €160 mln voor de waterstofeconomie via het Innovation Fund. Dit EU-fonds richt zich op grote klimaatprojecten in de industrie. Een actievere gemeentelijke rol kan meer middelen naar Rotterdam trekken voor de energietransitie van het havengebied. Geen mogelijkheden voor de gemeente als begunstigde. Impact is indirect via aanvragen van bedrijven.
- **Interreg (grensoverschrijdende samenwerking):** Rotterdam neemt deel aan Interreg-programma's voor grensoverschrijdende en transnationale samenwerking (zoals Interreg Noordzee en Noordwest-Europa). De deelname is beperkt in verhouding tot de positie van Rotterdam als Europese havenmetropool. Een actievere inzet – als projectpartner en co-initiatiefnemer – biedt kansen op thema's als waterstof, slimme havens en klimaatadaptatie. Mogelijkheden voor de gemeente als begunstigde, altijd als onderdeel van een (internationaal) consortium.
- **Horizon Europe (onderzoek en innovatie):** Horizon Europe is het grootste EU-programma voor onderzoek en innovatie (budget 2021-2027: ca. €95 miljard). Rotterdam beschikt via TU Delft, Erasmus Universiteit, Erasmus MC en het kennisintensieve havencluster over een sterk innovatie-ecosysteem. Een actiever acquisitiebeleid – door consortia te vormen met

kennisinstellingen en bedrijfsleven rondom de energietransitie en stedelijke opgaven – kan de Horizondeelname vergroten. Er zijn ook specifieke kansen, zoals bij het New European Bauhaus (deels vanuit Horizon-middelen gedekt) waar Rotterdam eerder een bijdrage heeft ontvangen voor de ontwikkeling van de Cultuur & Campus op de Putselaan.

Vorbereiding nieuwe programmaperiode (2028-2034). De Europese Commissie heeft op 16 juli 2025 voorstellen gedaan voor een nieuw Interreg programma en legt een grotere nadruk op defensie, innovatie en concurrentiekracht. Naast een aanzienlijke uitbreiding van het Horizon-onderzoeksprogramma ligt er ook een voorstel voor een nieuw European Competitiveness Fund. Dit laatste biedt mogelijkheden voor het versterken van de concurrentiekracht en verduurzaming van bedrijven in het Havenindustriële cluster. Nederland is een groot voorstander van dit type programma's en Nederland zet in op een goede aansluiting tussen grote bedrijven, MKB, kennisinstellingen en opleidingen, zodat het lokale ecosysteem kan innoveren en verduurzamen.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We zetten in op het verkrijgen van Europese middelen die bijdragen aan onze stedelijke opgaven en de concurrentiekracht van het duurzame en innovatieve bedrijfsleven.

Aan de gemeenteraad

Op 23 april 2024 stelde raadslid T. de Haan (D66) ons schriftelijke vragen over Rotterdam: Europese Gemeente.

Inleidend wordt gesteld:

'Wanneer je het Rotterdamse stadhuis betreedt, ziet de oplettende kijker het plaquette 'Europese Gemeente' hangen, met daarop twaalf sterren die het toenmalige aantal lidstaten van de Europese Unie (EU) representeren. Deze plaquette stamt dan ook uit de periode 1986 tot 1995. In 1986 traden Spanje en Portugal toe tot de Unie en negen jaar later deden Finland, Zweden en Oostenrijk dat ook. Anno 2024 bestaat de EU uit 27 lidstaten, waarbij verdere groei niet is uitgesloten. Die groei betekent ook veel voor Rotterdam. Voor onze veiligheid, klimaatdoelen, economie, bescherming van privacy en nog veel meer.

Met de Europese parlementsverkiezingen in het achterhoofd en het feit dat Zuid-Holland erg succesvol is bij het aanvragen van Europese subsidies¹ – waaruit bijvoorbeeld een werkgelegenheidseffect van ruim 12.000 fulltime banen volgt – heeft onze fractie de volgende vragen:

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Inleidend

Het college merkt als eerst voor de volledigheid op dat de Europese vlag op 8 december 1955 door de Raad van Europa is gekozen als symbool van eenheid, solidariteit en harmonie tussen de volkeren van Europa. Het getal 12 staat symbool voor perfectie en totaliteit. De rangschikking in een cirkel symboliseert de onderlinge verbondenheid tussen de landen. En qua kleuren staan de gouden sterren aan een blauwe hemel.

¹ <https://www.zuid-holland.nl/actueel/nieuws/februari-2024/eu-subsidiemonitor-e868-352-762-europese-subsidie/#:~:text=Vanaf%201%20januari%202021%20tot,toegekende%20subsidie%20%E2%82%AC479.342.363>.

Op 11 april 1983 heeft het Europees Parlement voorgesteld dat deze vlag de Europese vlag zou worden en in juni 1985 voerden de EU regeringsleiders de vlag in als officieel symbool van de Europese Gemeenschap. De plaquette bij de ingang van het stadhuis is de uiting van het lidmaatschap van de Raad der Europese Gemeenten en Regio's (REGR), onderdeel van de Raad van Europa en welke was gevestigd in Maastricht, waar de gemeente lid van was. In 2008 is de REGR opgegaan in de VNG.

Vraag 1:

Hoeveel geld en subsidies ontvangen wij als gemeente vanuit de EU?

Antwoord:

De gemeente ontvangt jaarlijks gemiddeld ongeveer € 7,5 à 10 miljoen aan Europese subsidies. Heel Groot-Rijnmond (inclusief bedrijven en kennisinstellingen) verkregen in de periode 2021-23 ongeveer € 170 miljoen. Het gemeentelijk aandeel daarvan is ongeveer 15%. Omdat Europese programma's en projecten vaak meerdere jaren en partners beslaan en er met voorschotten en eindafrekeningen wordt gewerkt, verschillen de gemaakte kosten en ontvangen subsidies nogal van jaar tot jaar. In de jaarrekening van 2023 is ruim € 15 miljoen aan subsidiabele kosten van EU projecten opgenomen en ruim € 33 miljoen aan ontvangen subsidies en voorschotten. Dit grote verschil komt vooral door de ruim € 17 miljoen subsidie voor het ESF re-integratie programma 2020-2022.

Vraag 2:

Welke specifieke projecten binnen onze gemeente zijn gefinancierd met Europese subsidies? Kunt u deze in volgorde van financiële grootte rangschikken?

Antwoord:

In aansluiting op het overzicht van de EU subsidiemonitor van de provincie Zuid-Holland zijn hieronder de Rotterdamse gemeentelijke projecten voor de periode 2021-2027 opgenomen. De projecten die afgelopen jaar of dit jaar worden afgerond met middelen uit de periode 2014-2020 zijn in dit overzicht niet meegenomen. In de onderstaande projectenlijst zijn de voor de gemeente beschikbare middelen opgenomen.

Project	Start	Toegekende subsidie
JTF Technische bijstand Rijnmond 2021-2027	1-1-2023	€ 3.375.000
JTF Technische Bijstand IJmond 2021-2027	1-1-2023	€ 3.375.000
EUI Greening without Borders	najaar 2024	€ 2.643.438
Horizon Europe – Cultuurcampus Putselaan	1-10-2022	€ 2.306.313
AMIF - Doorontwikkeling case management statushouders	1-1-2023	€ 1.500.000
LIFE IP-NAS : Adaptatie (Rotterdams deelproject)	1-1-2022	€ 781.100
Interreg NSR - BRAVE : Business Readiness acceleration innovatieve regionale energy ecosystemen	1-7-2024	€ 581.069
Horizon Europe - Woodcircles	22-5-2023	€ 456.250
Interreg NSR – Cool Cities	1-1-2024	€ 382.950
Interreg Europe – JUSTGREEN	1-1-2024	€ 351.216
Digital Europe – Dutch Societal Innovation Hub	1-10-2022	€ 310.793
Horizon Europe – Urban planning 2030	1-1-2023	€ 266.250
Horizon Europe – Agile+	1-10-2023	€ 195.250
Interreg NSR – GLEAM	2-10-2023	€ 191.962
Interreg Europe – STEP UP	1-4-2024	€ 171.165

Interreg Europe – Commit	1-4-2024	€ 171.006
Horizon Europe – EU Cultural and Creative Sectors and Industries Policy Platform	1-6-2023	€ 127.813
CERV – DiGiN	1-5-2024	€ 117.231
Interreg Vlaanderen-Nederland – magazijnhelden van morgen	1-5-2024	€ 90.673
Horizon Europe – Fabrix	1-1-2024	€ 74.125
Erasmus+ - HOPE Covid 19	1-1-2022	€ 69.256
Missie 100 klimaat neutrale en slimme steden pilot	1-1-2024	€ 61.250
Horizon Europe – Build	1-10-2022	€ 54.375
Erasmus+ - KA220 Youth	1-1-2024	€ 50.670
Erasmus+ - Healthy Meal for all	1-10-2023	€ 43.210
CERV – Our sport is for Everyone	1-5-2024	€ 36.900

Naast deze projecten worden nog twee programma's (Kansen voor West III en JTF Rijnmond) door de gemeente beheerd, en worden ten behoeve van de arbeidsmarktregio aanvragen gedaan bij één nationaal opgezet programma (ESF+). Het Kansen voor West III programma wordt door de gemeente namens de G4 en de vier Randstadprovincies uitgevoerd. Voor het JTF Rijnmond programma vervult de gemeente een intermediaire rol bij het beheer en de uitvoering van het programma (alle Nederlandse JTF programma's worden centraal beheert door het ministerie van SZW). Deze beide subsidieregelingen zijn voor een belangrijk deel gericht om innovatie en verduurzaming van bedrijven en kennisinstellingen in de regio. Het Rotterdamse GTI deel is meer gericht op enkele specifieke wijken (Zuid, BoTu) en draagt daarmee ook bij aan gemeentelijke projecten en programma's. Voor ESF+ is Rotterdam de aanvrager ten behoeve van de gehele arbeidsmarktregio. Het uiteindelijke aandeel voor de gemeente is pas duidelijk bij de eindafrekening, maar is gemiddeld zo'n 70% van het totale subsidiebedrag.

Rotterdamse aanvragen en Beheer over programma's voor gemeente, bedrijven en Kennisinstellingen 2021-2027

Kansen voor West III (Randstadprogramma)	1-1-2022	€ 200.000.000
- waarvan Rotterdam regio		€ 12.011.363
- waarvan Rotterdam GTI		€ 12.011.363
o Leerpraktijkcentra op Zuid	1-1-2023	€ 1.000.000
o Gaan voor een Baan	15-11-2023	€ 990.220
o CLLD BOTU	1-9-2022	€ 850.000
o Zonnig Pendrecht	8-5-2023	€ 344.346
JTF Rijnmond (programma tbv Groot-Rijnmond)	1-1-2022	€ 62.993.650
ESF Reïntegratie 2020-2022	1-12-2021	€ 25.000.000
o aandeel gemeente		€ 17.005.471
ESF+ Arbeidstoeleiding Rijnmond 2024-2025	1-1-2024	€ 7.855.833
ESF+ Arbeidsmarkt 2022-2023	1-1-2023	€ 5.499.100
ESF+ Arbeidstoeleiding 2023-2025	1-1-2024	€ 3.928.017
ESF+ Scholingsfonds Rijnmond 2024-2025	25-4-2024	€ 2.500.000
ESF+ Sociale Inclusie Rijnmond 2024-2025	1-1-2024	€ 2.291.285
ESF+ arbeidstoeleiding 2022-2023	1-12-2023	€ 1.963.958

Vraag 3:

Welke Rotterdamse projecten zouden zonder Europese subsidies niet mogelijk zijn geweest?

Antwoord:

De inzet van de gemeente is om Europese middelen aan te vragen op binnen Rotterdamse prioriteiten lopende of in voorbereiding zijnde projecten, en niet om projecten op te zetten met als primair doel Europese financiële middelen binnen te halen. Leidend voor het verwerven van Europese subsidies is het coalitieakkoord. Daarmee wordt voorkomen dat eigen schaarse middelen worden ingezet voor de cofinanciering van niet-prioritaire onderwerpen. De consequentie is ook dat de projecten uiteindelijk ook zonder EU-steun mogelijk zouden zijn geweest. Maar in het algemeen kan worden gesteld dat met Europees geld Rotterdamse projecten eerder, sneller, grootschaliger en/of langer kunnen worden uitgevoerd. Ook worden met Europese steun nieuwe methoden getest die bij succes breder worden toegepast. Voorbeelden daarvan zijn de LIFE-bijdragen voor de rivieroeveren en het BRIDGE-project (baangaranties) als test voor "gaan voor een baan".

Vraag 4:

Zijn er toekomstige projecten gepland die afhankelijk zijn van Europese financiering? Zo ja, welke zijn dat?

Antwoord:

Zoals onder vraag 3 verwoord, wordt ook voor toekomstige Rotterdamse projecten onderzocht waar een aanvraag voor een Europese bijdrage mogelijk en potentieel kansrijk is. Vanuit de Rotterdamse prioriteiten zoals verwoord in het coalitieakkoord maken de clusters een selectie van deze projecten en worden potentiële aanvragen voorbereid met behulp van de twee interne subsidieteam voor respectievelijk het sociale en fysieke domein.

Vraag 5:

Hoe verhoudt de hoeveelheid ontvangen EU-subsidies zich tot de financiële bijdragen die onze gemeente levert aan de EU?

Antwoord:

De financiële bijdragen aan de EU zijn gebaseerd op nationale statistieken en komen uit de rijksbegroting. De omvang van deze bijdragen (van alle lidstaten) bepalen de totale omvang van de EU-middelen en daarmee de grootte van de verschillende fondsen. Het aandeel dat de lidstaten daaruit terug weten te krijgen is afhankelijk van succesvolle subsidieaanvragen door decentrale overheden en bedrijven en kennisinstellingen. Nederland droeg in 2022 € 9,8 miljard af aan de EU, waarvan netto € 3,8 miljard door Nederland voor de EU geheven invoerrechten betreffen. Het totaal aan ontvangen subsidies bedroeg € 3,5 miljard, waarvan € 1,1 miljard voor Onderzoek en Innovatie, € 850 miljoen voor landbouw en maritiem beleid, € 500 miljoen als solidariteitsbijdrage voor hogere energiekosten door de inval in de Oekraïne en € 260 miljoen voor cohesiebeleid (waaronder Kansen voor West, JTF en ESF+). Nederland is netto betaler aan de EU, middels subsidieaanvragen komt een deel van ons Nederlandse (en dus ook Rotterdamse) belastinggeld terug richting decentrale overheden en bedrijven en kennisinstellingen bij de uitvoering van Europese prioriteiten.

Vanuit EU-perspectief is veelal een publieke en/of private bijdrage nodig op deze subsidies, de zogenaamde cofinanciering.

Maar aangezien het om projecten die van prioritair belang zijn voor de gemeente is er eerder sprake van een EU-bijdrage aan Rotterdam dan een Rotterdamse financiële bijdrage aan de EU.

Vraag 6:

Kunt u voorbeelden geven van hoe Europese subsidies hebben bijgedragen aan de werkgelegenheid en economische groei in onze gemeente?

Antwoord:

Zoals uit het projectenoverzicht onder vraag 2 en de subsidiemonitor van de provincie Zuid-Holland blijkt, ontvangen naast de gemeente ook vele bedrijven en de Rotterdamse kennisinstellingen Europese middelen. Zo financieren de door de gemeente uitgevoerde Kansen voor West III en Just Transition Fund (JTF) programma's innovatieve projecten van vooral MKB-ondernemingen.

Met de extra middelen van REACT-EU voor de periode 2021-2023 zijn additionele middelen beschikbaar gekomen voor innovatieve projecten van bedrijven die in de Corona-periode anders wellicht niet van de grond waren gekomen. Zo is er o.a. € 1 miljoen beschikbaar gekomen voor walstroomprojecten, € 3,5 miljoen voor de aanpak van de mismatch op de arbeidsmarkt en € 2 miljoen voor sociaal ondernemerschap, naast € 7 miljoen voor de verduurzaming binnen het HIC en ruim € 2 miljoen voor digitalisering en groene projecten.

Een zeer specifiek voorbeeld vormen de middelen van het Innovation Fund voor het ontwikkelen van de waterstofinfrastructuur en -economie waarvoor 3 bedrijven € 160 miljoen subsidie ontvangen.

Volgens de EU-subsidiemonitor van de provincie Zuid-Holland voor de periode 2021-2027 is ongeveer 1/3 van het werkgelegenheidseffect van de Europese subsidies het gevolg van subsidies voor scholing en de arbeidsmarkt. In Rotterdam hangt dat voor een belangrijk deel samen met de uitvoering van het Europees Sociaal Fonds (ESF+) voor de arbeidsmarktregio Rijnmond en de voor dit deel geoormerkte middelen van het JTF Rijnmond programma. Sinds 2014 zijn veel van de jongerenconsulenten (Jongerenloket), werkcoaches en casemanagers (W&I) mede gefinancierd uit het Europees Sociaal Fonds (ESF). Ook medewerkers van P010 worden uit ESF gefinancierd, alsmede begeleidend personeel van praktijk en speciaal onderwijs scholen uit de regio. Hun dienstverlening heeft bijgedragen aan het helpen van Rotterdammers aan werk en/of aan de juiste dienstverlening om op een goed niveau te kunnen participeren.

Volgens deze EU-subsidiemonitor is het gemeentelijke aandeel van de Europese subsidies ongeveer 15%. Het bedrijfsleven is goed voor ongeveer 45% van de middelen en de kennisinstellingen voor ongeveer 40%.

Vraag 7:

Op welke manier draagt de financiering van de EU bij aan het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen van onze gemeente?

Antwoord:

Voor klimaatmaatregelen (zowel mitigatie als adaptatie) en natuurprojecten beschikt de Europese Unie over specifieke subsidieprogramma's. Ook hiervoor geldt hetgeen al in het antwoord op vraag 3 is aangegeven dat de Rotterdamse prioriteiten leidend zijn.

Zo zijn door de gemeente bijvoorbeeld middelen verkregen voor het groenedaken-programma (LIFE@Urban Roofs), aanpak hittestress (Interreg NSR Cool Cities) en recent voor de innovatieve verduurzaming van vier grote publieke groenplaatsen in Oud-Mathenesse (EUI Greening without borders).

De eerdergenoemde Innovation Fund en JTF Rijnmond helpen bedrijven niet alleen nieuwe koolstofarme bedrijfsmodellen te ontwikkelen maar tegelijkertijd ook een bijdrage te leveren aan de mitigatiedoelstellingen.

Ook in het Kansen voor West programma is een generieke doelstelling opgenomen dat ten minste 30% van het totale budget ten goede moet komen aan groene maatregelen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

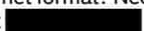
A. Aboutaleb

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze aanvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met (secretaris bestuurswissel) - @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-4

Steller:

Cluster/afdeling: DMC

Vraag/verzoek:

1. Waar zijn de erfpachtbaten tot nu toe aan besteed?
2. In hoeverre voldoen de erfpachtbaten aan de kaders zoals gesteld in het coalitieakkoord 2022-2026?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

1.
In de bijlage treft u een overzicht aan waaruit blijkt waaraan de bijzondere erfpachtbaten tot op heden zijn besteed.

2.
De kaders voor aanwending van de bijzondere erfpachtbaten zijn pas na vaststelling van het 'coalitieakkoord 2022-2026', op 10 november 2022, door de gemeenteraad vastgesteld. De afspraken in het coalitieakkoord zijn dan ook niet aan deze kaders getoetst.

De kaders luiden kortweg als volgt:

- de bijzondere erfpachtbaten worden aangewend voor investeringen die leiden tot (eigen of andermans) bezit ('bezit voor bezit'),
- zonder dat dit voor de gemeente tot structurele lasten leidt."

Uit het overzicht blijkt in hoeverre de bestedingen waartoe na 10 november 2022 is besloten voldoen aan deze kaders.

Bij drie investeringsplannen is destijds ambtelijk opgemerkt dat de grenzen van de kaders worden opgezocht (maar niet overschreden). Dat betreft sloopwerkzaamheden en verkenningen. Deze leiden niet direct tot (eigen of andermans) bezit. Deze werkzaamheden zijn evenwel nodig,

alvorens kan worden geïnvesteerd in iets wat wel tot bezit leidt. Ze zijn dus randvoorwaardelijk om tot bezit te komen.

Op grond van een recente evaluatie van het investeringsbeleid door Concern Auditing is aanbevolen om de kaders helderder te maken als het aankomt om verkenningen dekken uit investeringsruimte.

Financieel:

Nvt

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Nvt

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

--

Overzicht aanwending bijzondere erfpachtbaten

wegens eeuwigdurende afkoop van erfpachtverplichtingen door de woningcorporaties

Woonstad Rotterdam en Havensteder

peildatum: 18 maart 2026

Legenda:

	conform kader
	schuurt (mogelijk) met kader
	strijdig met kader
	niet afgezet tegen kader

Kaders aanwending bijzondere erfpachtbaten

leidt tot (eigen of andermans) bezit	geen noodzaak om het bezit t.z.t. te vervangen, renoveren of restaureren	toelichting
--------------------------------------	--	-------------

Omvang beschikbaar bedrag	bedragen (x € 1 mln)	
Opbrengst 2022 Havensteder (cfm Begroting 2023, pag. 156)	191,90	
Opbrengst 2022 Woonstad Rotterdam (cfm Begroting 2023, pag. 156)	169,00	
Opbrengst 2023 (cfm Begroting 2023, pag. 156)	131,00	
Extra opbrengst 2022 (cfm Jaarstukken 2022, pag. 18)	139,58	
Correctie opbrengst (cfm Jaarstukken 2022, pag. 18)	-71,50	
Correctie opbrengst (cfm Jaarstukken 2024, pag.)	2,72	
Te verdelen		562,70 -/-

Aanwending o.g.v. Coalitieakkoord 2022-2026	bedragen (x € 1 mln)	
Armoedefonds	20,00	
Autoluifonds	20,00	
NPRZ-wonen	80,00	
Andere segmentering bouwplannen	25,00	
Duurzaamheidstransitiebudget (DTB)	20,00	
Bijdrage opknappen Rivierahhal	18,00	
Afwikkeling Warmtebedrijf	49,85	
		232,85 -/-
Nog te verdelen		329,85
Correctie		0,60 -/-
Nog te verdelen (gestort in RIM)		329,25

Aanwending o.g.v. Begroting 2023	bedragen (x € 1 mln)	
Alexanderknoop (Mobiliteitsfonds)	3,50	
Nieuw vastgoed - stimuleren adaptief bouwen	1,00	
Gebiedsaanpak aardgasvrij Bospolder Tussendijken II	2,80	
		7,30 -/-
Nog te verdelen		321,95

Aanwending o.g.v. Voorjaarsnota 2023	bedragen (x € 1 mln)	
Het Hofbogenpark (stadsprojectdeel 'Park op het dak')	3,40	
Getijdenpark Feijenoord (stadsproject)	27,30	
Duurzaamheidstransitiebudget (DTB)	26,40	
Aardgasvrije wijken	52,90	
Doorbouwfonds (inclusief Tegenwind)	25,00	
Erasmus MC Campus / amoveren tankstation	0,80	
Nog te verdelen		135,80 -/-
		186,15

Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren.
Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren.
Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren.
Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren.
Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren.
Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren.
Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren.

Dit bedrag is gestort in de RIM

	Enmalige financiële bijdrage aan een particulier te ontwikkelen mobiliteitshub. Het Rijk draagt hieraan bij vanuit zijn Mobiliteitsfonds.
	Enmalige financiële bijdragen aan ontwikkelaars om klimaatbestendig te ontwikkelen en bouwen.
	Enmalige financiële bijdrage aan particuliere eigenaren van (een deel van de) gebouwen in Bospolder-Tussendijken om hen onafhankelijk te maken van aardgas.

	Enmalige kosten.
	Enmalige kosten wegens het dempen van de rivier (landaanwinning).
	Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren. Volgt uit de coalitieafspraken om het DTB aan te vullen, indien en voorzover het landelijke klimaatpakket minder dan 80 mln oplevert.
	Enmalige financiële bijdrage aan particuliere eigenaren van (een deel van de) gebouwen in Bospolder-Tussendijken om hen onafhankelijk te maken van aardgas.
	Enmalige reservering om financieel bij te kunnen dragen aan bouwplannen die zonder deze bijdrage niet tot ontwikkeling komen of niet tot de gewenste segmentering leiden.
	Enmalige kosten om het tankstation aan de 's-Gravendijkwal te verwijderen en hiermee mogelijk te maken dat de bereikbaarheid van het Erasmus MC wordt verbeterd. Het slopen van het tankstation aan zich leidt niet tot bezit, maar is wel randvoorwaardelijk voor de kwaliteitsverhoging van gemeentelijk bezit (i.c. een heringericht gebied).

Aanwending o.g.v. Voorjaarsnota 2024	bedragen (x € 1 mln)
Stadsproject Nelson Mandelapark (incl. onzekerheidsreserve en na correctie)	56,48
Duurzaamheidstransitiebudget (DTB)	26,20
Beter Benutten Spaanse Polder	1,25
Lening ten gunste van de begroting	15,44
Nog te verdelen	99,37 86,78

Eenmalige kosten wegens het dempen van de haven (landaanwinning).
Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren. Volgt uit de coalitieafpraak om het DTB aan te vullen, indien en voorzover het landelijke klimaatakkoord minder dan 80 mln oplevert.
Eenmalige financiële bijdrage aan kwaliteitsverhogende investeringen.
Vanwege zijn bijzondere aard, niet getoetst aan de kaders.

Aanwending o.g.v. Collegebesluit d.d. 14 mei 2024	bedragen (x € 1 mln)
Fonds strategische bedrijfslocaties	7,10
Nog te verdelen	7,10 79,68
Totaal bestemd	483,02

--	--

Strategische verwerving van grond en vastgoed t.b.v. Collegetarget behoud bedrijfsruimte, dat op enig moment weer wordt verkocht.

Aanwending o.g.v. Voorjaarsnota 2025	bedragen (x € 1 mln)
Aanvulling Duurzaamheidstransitiebudget tot 100 mln	15,67
Verplaatsing spoorwegemplacement IJsselmonde (voorbereiding)	1,50
Voorbereidingsbudget campus TU Delft	1,50
Verkenningen Oostflank	4,00
NPRZ Wonen	10,00
Nog te verdelen	32,67 47,01

Besloten toen er nog geen kaders voor de aanwending van de bijzondere erfpachtbaten waren. Volgt uit de coalitieafpraak om het DTB aan te vullen, indien en voorzover het landelijke klimaatakkoord minder dan 80 mln oplevert.
Eenmalige kosten i.v.m. de verwerving en bouwrijp maken van grond.
Eenmalige kosten, die op termijn kunnen leiden tot besluiten die tot bezit leiden.
Eenmalige kosten, die op termijn zullen leiden tot besluiten die tot bezit leiden.
Eenmalige kosten i.v.m. de sloop en nieuwbouw van woningen.

Voeding o.g.v. Begroting 2026	bedragen (x € 1 mln)
aflossing lening (deel I; 2025)	4,10
Nog te verdelen	51,11
Aanwending o.g.v. aanvullend investeringsvoorstel 2025	bedragen (x € 1 mln)
Verplaatsing spoorwegemplacement IJsselmonde (uitvoering)	25,50
Tijdelijke opvanglocaties voor overlastgevende personen	4,10
Nog te verdelen	29,60 21,51
Voeding o.g.v. Meerjarenraming 2027-2029	bedragen (x € 1 mln)
Project erfpachtconversie, jaar 2027	18,61
aflossing lening (deel II; 2027)	3,62
rente over geleend bedrag (2027)	0,285
	22,51

Eenmalige kosten i.v.m. de verwerving en bouwrijp maken van grond.
Eenmalige financiële bijdrage aan een investering van een andere partij of verwerving van grond of vastgoed dat op termijn weer wordt afgestoten.

Project erfpachtconversie, jaar 2028 (cfm Coalitieakkoord 2026-2030, financieel beeld)	18,69
aflossing lening (deel III; 2028)	7,72
rente over geleend bedrag (2028)	0,802
	27,21

Bron: Financieel Beeld Voorjaarsnota 2024 en Coalitieakkoord 2026-2030
Bron: Financieel Beeld Voorjaarsnota 2024, Voorjaarsnota 2025
Bron: Financieel Beeld Voorjaarsnota 2024

Project erfpachtconversie, jaar 2029 (cfm Coalitieakkoord 2026-2030, financieel beeld)	19,47
	19,47

Bron: Financieel Beeld Voorjaarsnota 2024 en Coalitieakkoord 2026-2030

Project erfpachtconversie, jaar 2030 (cfm Coalitieakkoord 2026-2030, financieel beeld)	19,47
	19,47

Bron: Financieel Beeld Voorjaarsnota 2024 en Coalitieakkoord 2026-2030

Bron: Financieel Beeld Voorjaarsnota 2024 en Coalitieakkoord 2026-2030
Bron: Financieel Beeld Voorjaarsnota 2024, Voorjaarsnota 2025
Bron: Financieel Beeld Voorjaarsnota 2024, Voorjaarsnota 2025 en Begroting 2026

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met **5.1.2e**
5.1.2e (secretaris bestuurswissel) -
5.1.2e @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-5

Steller: Kernteam Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie

Cluster/afdeling: SO/Stedelijke Inrichting

Vraag/verzoek:

1. Hoe verhouden de LTIP en de MTIP zich tot de Robuuste Kern van de USOV? Graag volledig inzicht op projectniveau voor zowel MTIP als USOV.
2. En vervolgens samenvattend wat van LTIP en MTIP al in de Robuuste Kern van de USOV zit.

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

De Lange Termijn Investerings Planning (LTIP) was tot voor kort een groslijst van investeringsplannen. Er kon niet uit worden opgemaakt wanneer hiervoor een beroep zou worden gedaan op de investeringsruimte.

De Middellange Termijn Investerings Planning (MTIP) beperkte zich tot voor kort tot de investeringsplannen die voortvloeiden uit het coalitieakkoord en de investeringsplannen waarvoor al wel een voorbereidingsbesluit was genomen, maar nog geen uitvoeringsbesluit.

Met de recente vaststelling van de Robuuste Kern van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie fungeert deze vanaf heden als LTIP. De MTIP 2026-2029 (zie onderstaande tabel) is hierin opgenomen, m.u.v. het bedrag dat jaarlijks beschikbaar wordt gesteld voor kleinschalige gebiedsontwikkelingen ("Fonds kleinschalige gebiedsontwikkeling"). Ook is in de robuuste kern de post "Reservering uplift" (volgend uit met het ervaringsfeit dat investeringskosten vaak te laag worden geschat) niet opgenomen. Deze post is gerelateerd aan eventueel tekort voor al eerder genomen investeringsbesluiten. Voor het overige zitten de projecten uit onderstaande tabel in de

Robuuste Kern.

Project	MTIP 2026	MTIP 2027	MTIP 2028	MTIP 2029	In robuste kern
Beschikbare dekking (prognose)	123,53	126,25	128,90	131,61	
Fonds kleinschalige gebiedsontwikkeling	11,52	11,77	12,02	12,27	
Uitbreiding topsportcentrum	19,70				Ja
Multifunctionele opvanglocatie	7,80				Ja
Centrale Bibliotheek buitenruimte	5,00				Ja
Stadsproject Rijnhavenpark drijvend park Katendrecht	23,55				Ja
Stadsproject Nelson Mandelapark (*)	15,35				Ja
Stadsproject Hofbogenpark omliggende straten (doorgeschoven)	3,30				Ja
Reservering uplift	27,90				
Kwaliteitsimpuls metrostation HvZ	0,90				Ja
Klimaatadaptie (vergroening buitenruimte)	2,50				Ja
Kleine Kernenaanpak (proceskosten TROP, Toegangspoort NPHD (HvH), zichtlijnen opslagtanks Shell (Pernis) en uitvoering Zuidpunt (Heijplaat).	6,32				Ja
Collegetarget Verkeersveiligheid	1,33				Ja
Totaal	125,17	11,77	12,02	12,27	
Verschil beschikbaar en totaal	-1,64	114,68	116,88	119,34	

(*) Keuze voor demping Maashaven betekent logischerwijs dat er ingericht moet worden. Raming is uit 2020, dus waarschijnlijk veel te laag.

Bijgaand twee PDF-bestanden waarin een overzicht wordt gegeven van de investeringen (moment van investeringsbesluit) die in de Robuuste Kern van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie staan voor de huidige bestuursperiode en voor de volgende bestuursperiode. Een aantal van de investeringsbesluiten zijn gekoppeld aan subsidies of aan het benutten van meekoppelkansen bv met de Stadsbrug en tram Kralingse Zoom-Zuidplein).

De robuuste kern beslaat in de periode 2026-2029 405 mln. Dit is 60% van de totale investeringsruimte voor de groei en modernisering van de stad (676 mln) als geprognosticeerd voor deze periode. Voor de periode 2030-2033 is dit 440 mln voor de robuuste kern ten opzichte van een totale investeringsruimte van 655 mln (67%). Bij deze getallen gelden onderstaande opmerkingen.

Nota bene:

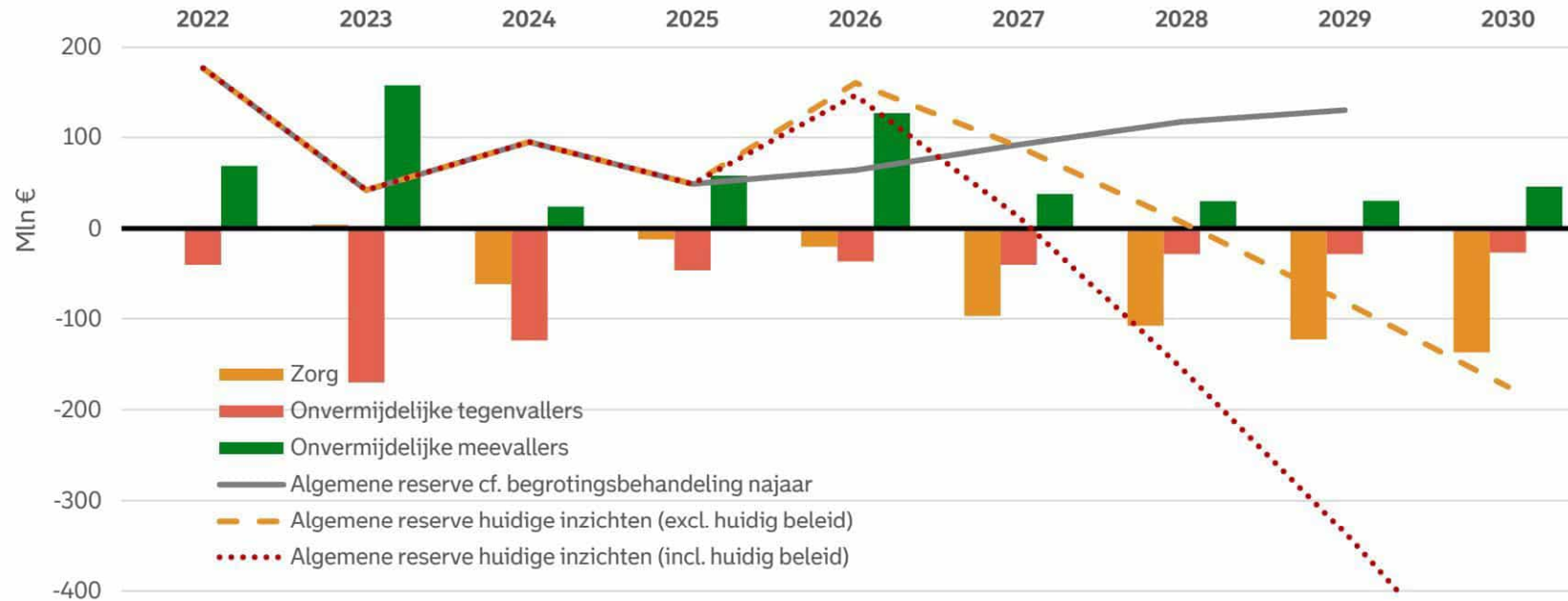
- De investeringsbedragen in de Robuuste Kern van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie zijn veelal grof geschat, gebaseerd op inzichten d.d. juli 2025. De bedragen zijn niet gecorrigeerd voor het ervaringsfeit dat investeringskosten te laag worden ingeschat.
- Voor sommige investeringsplannen zijn de opgenomen bedragen intussen achterhaald. Zo zijn de kosten van de inrichting van het Nelson Mandelapark behorend bij het huidige inrichtingsplan hoger dan in de MTIP (en robuuste kern) opgenomen.
- Er zijn op basis van ervaring generieke aannames gemaakt over de mate waarin andere partijen bereid zijn om financieel bij te dragen ("verwachte mate van co-financiering"). Deze opgave moet nog wel daadwerkelijk ingevuld worden.
- In tabelvorm zijn de projectomschrijvingen zeer kort en daarmee niet te zien als scopeomschrijving. Dit geldt specifiek voor het project "herprofilering Kralingse Zoom inclusief inpassing HOV", dit is bedoeld voor inpassingskwaliteit van de hele HOV-lijn Kralingse Zoom-Zuidplein, waar dit niet binnen de projectscope van het MIRT-project zit.

SGP/stedelijk programma	investeringsplan	gebiedspakketnr.	totale investeringsom	gedekt bedrag	beslag op investeringsruimte	verwachte mate van cofinanciering
			bedrag (x 1 mln)	bedrag (x 1 mln)		
Alexander	Geluidsmaatregelen A20 / spoor	1.2	20,0	0,0	15,0	5,0
Alexander	Ontwikkelpakket Milieumaatregelen	1.2	10,0	0,0	10,0	0,0
Alexander	Stationsomgeving Alexanderknoop/-plaats	1.2	60,0	0,0	30,0	30,0
Alexander	Herinrichting Hoofdweg Oost	1.2	25,0	0,0	25,0	0,0
Alexander	Culturele voorziening	1.2	25,0	0,0	25,0	0,0
Alexander	Geothermiebron in Chroomdistrict	1.2	1,0	0,0	0,8	0,3
Subtotaal Alexander			141,0	0,0	105,8	35,3
Boszoom en Lage land	Realisatie locatie Primair Onderwijs	2.1	10,0	0,0	10,0	0,0
Boszoom en Lage land	Adaptatiestrategie Water & Bodem Lage Land & Prinsenland	2.1	15,0	0,0	9,0	6,0
Boszoom en Lage land	Prinsenpark: verbeteren gebruik	2.1	5,0	0,0	4,0	1,0
Subtotaal Boszoom en Lage Land			30,0	0,0	23,0	7,0
Kralingse Zoom-de Esch	Nieuwe onderdoorgangen A16	3.1	10,0	0,0	7,5	2,5
Kralingse Zoom-de Esch	Maatschappelijke voorzieningen Brainpark/Kralingse Zoom	3.1	5,0	0,0	5,0	0,0
Kralingse Zoom-de Esch	Herinrichting park Oude Plantage	3.3	20,0	0,0	16,0	4,0
Kralingse Zoom-de Esch	Langzaam Verkeerverbinding Toepad - Rivium	3.3	3,0	0,0	3,0	0,0
Kralingse Zoom-de Esch	Verbeteren 2 onderdoorgangen A16	3.4	10,0	0,0	7,5	2,5
Kralingse Zoom-de Esch	Nieuwe stadsbrug		1.485,0	465,5	0,0	1.019,5
Subtotaal Kralingse Zoom-de Esch			48,0	0,0	39,0	9,0
Stadionpark	Nieuwe basisschool met gymzalen Veranda	4.3	10,0	0,0	10,0	0,0
Stadionpark	Kwaliteitsimpuls Riederlaan en Riederplein	4.2	20,0	0,0	20,0	0,0
Stadionpark	Geluidsmaatregelen spoor	4.2	10,0	0,0	7,5	2,5
Stadionpark	Topsportcentrum/vechtsportcentrum	4.3	19,7	0,0	19,7	0,0
Stadionpark	HOV Hart van Zuid - Kralingse Zoom		0,0	0,0	0,0	0,0
Subtotaal Stadionpark			1.544,7	465,5	57,2	1.022,0
Binnenstad-Noord	Kwaliteitsimpuls 's Gravendijkwal (dijk, brug, tankstation)	6.5	8,0	0,0	8,0	0,0
Binnenstad-Noord	Ontsluiting PG Westzeedijk	6.5	0,0	0,0	0,0	0,0
Subtotaal Binnenstad-Noord			8,0	0,0	8,0	0,0
Binnenstad-Zuid	Fietsenstalling metrostation Rijnhaven blok 1	7.2	20,0	0,0	15,0	5,0
Binnenstad-Zuid	Stadsas Rijn-Maashaven	7.2	30,0	0,0	30,0	0,0
Binnenstad-Zuid	Rijnhaven: basisschool, gymzaal, beschermd wonen	7.2	10,0	0,0	10,0	0,0
Binnenstad-Zuid	Metrostation Rijnhaven	7.2	20,0	0,0	8,0	12,0
Binnenstad-Zuid	Maritiem Centrum	7.2	5,0	0,0	5,0	0,0
Subtotaal Binnenstad-Zuid			85,0	0,0	68,0	17,0
Lombarijenknoop	Buitenruimteimpuls stationsomgeving	9.1	40,0	0,0	30,0	10,0
Lombarijenknoop	Voorzieningen: cultuur, onderwijs, sociaal	9.1	10,0	0,0	10,0	0,0
Lombarijenknoop	Geluids- en milieumaatregelen spoor	9.1	10,0	0,0	7,5	2,5
Lombarijenknoop	Verkeerscirculatie Spinozaweg e.o.	9.1	10,0	0,0	7,0	3,0
Lombarijenknoop	Groen-blauwe ingrepen Spinozapark	9.1	5,0	0,0	5,0	0,0
Lombarijenknoop	Upgrade P+R Maasstad/parkeervoorzieningen	9.1	0,0	0,0	0,0	onbekend
Lombarijenknoop	Herprofilering en vergroening Spinozaweg	9.2	10,0	0,0	8,0	2,0
Subtotaal Lombarijenknoop			85,0	0,0	67,5	17,5
M4H	Basisschool en Gymzaal Merwehaven	11.1	10,0	0,0	10,0	0,0
M4H	Wijkpark 2e Merwegat	11.1	12,6	0,0	6,5	6,1
M4H	Culturele wijkvoorziening Merwehaven	11.1	5,0	0,0	5,0	0,0
M4H	Mobiliteitshubs, fase II	11.1	71,9	34,4	0,0	37,5
M4H	Zeeslepers Lekhaven (walstroon of verplaatsing)	11.2	2,0	0,0	1,0	1,0
M4H	Inpakken AVR	11.2	0,0	0,0	0,0	onbekend
Subtotaal M4H			101,5	34,4	22,5	44,6
TOTAAL SGP's			2.043,2	499,9	391,0	1.152,4
controlecijfer:			2.043,2			
Werken	Programma Spaanse Polder en Noord-West (2030-2033)		7,0	0,0	6,3	0,7
Subtotaal Werken			7,0	0,0	6,3	0,7
Voorzieningen	Campusontwikkeling (fase II, 2030-2033)		10,0	0,0	10,0	0,0
Voorzieningen	RWZI (rioolwaterzuiveringsinstallatie)		0,0	0,0	0,0	onbekend
Subtotaal Voorzieningen			10,0	0,0	10,0	0,0
Mobiliteit	Metrostation Beurs	6.3	300,0	0,0	20,0	280,0
Subtotaal Mobiliteit			300,0	0,0	20,0	280,0
Wijkontwikkeling+	Wijkontwikkeling+ (2030 - 2033)		15,0	0,0	15,0	0,0
Subtotaal Wijkontwikkeling+			15,0	0,0	15,0	0,0
TOTAAL STEDELIJKE PROGRAMMA'S			332,0	0,0	51,3	280,7
controlecijfer:			332,0			
TOTAAL GENERAAL			2.375,2	499,9	442,3	1.433,1
controlecijfer:			2.375,2			

SGP/stedelijk programma	investeringsplan	gebiedspakketnr.	totale investeringsom	gedekt bedrag	beslag op investeringsruimte	verwachte mate van cofinanciering
			bedrag (x 1 mln)	bedrag (x 1 mln)		
Alexander	Mobiliteitshub Alexanderknoop	1.1	22,0	4,2	0,0	17,8
Alexander	Stadsproject Prins Alexanderplein	1.1	7,0	3,9	0,0	3,1
Subtotaal Alexander			29,0	8,1	0,0	20,9
Boszoom en Lage land	Realisatie Huis van de Wijk	2.1	3,0	0,0	3,0	0,0
Boszoom en Lage land	Winkelcentrum Lage Land	2.1	3,0	0,0	2,7	0,3
Boszoom en Lage land	Lanen en Fietsroutes: betere inpassing openbare ruimte	2.1	3,0	0,0	2,1	0,9
Subtotaal Boszoom en Lage Land			9,0	0,0	7,8	1,2
Kralingse Zoom-de Esch	Openbare Ruimte brainpark	3.1	7,0	0,0	7,0	0,0
Kralingse Zoom-de Esch	Uitbreiding P+R Kralingse Zoom	3.1	32,5	32,5	0,0	0,0
Kralingse Zoom-de Esch	Geluidsmaatregelen A16 Brainpark I	3.1	17,0	17,0	0,0	0,0
Kralingse Zoom-de Esch	Rivierpark Noord / De Esch	3.3	75,0	0,0	50,0	25,0
Kralingse Zoom-de Esch	Parkeer-/mobiliteitshub De Esch	3.3	10,0	0,0	7,5	2,5
Kralingse Zoom-de Esch	Vernieuwing viaduct Abr. van Rijckevorselweg - Kralingse Zoom	3.4	5,0	0,0	5,0	0,0
Kralingse Zoom-de Esch	Voetpad/groenstruct. Oude Plantage - DWL	3.3	2,4	0,0	2,4	0,0
Kralingse Zoom-de Esch	Adaptatiestrategie Buitendijks: Nautilus e.o.	3.3	2,2	0,0	2,2	0,0
Kralingse Zoom-de Esch	Herprofilering Kralingse Zoom, incl. inpassing HOV	3.4	20,0	0,0	20,0	0,0
Subtotaal Kralingse Zoom-de Esch			171,1	49,5	94,1	27,5
Stadionpark	Nieuwe basisschool met gymzalen Waterkant	4.1	10,0	0,0	10,0	0,0
Stadionpark	Urban street culture campus	4.1	34,0	1,5	32,5	0,0
Stadionpark	Kwaliteitsimpuls tunnel Station Rotterdam-Zuid	4.1	12,5	0,0	8,0	4,5
Stadionpark	Getijdenpark Feijenoord	4.1	54,0	54,0	0,0	0,0
Stadionpark	Nieuwe ontsluiting Veranda	4.3	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadionpark	Verplaatsen rangeerterrein	4.2	75,0	25,5	0,0	49,5
Stadionpark	Upgrade Varkenoordse Park	4.2	25,0	0,0	20,0	5,0
Stadionpark	Kwaliteitsimpuls Stationsomgeving Stadionpark	4.2	25,0	0,0	18,8	6,3
Stadionpark	Station Stadionpark	4.2	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadionpark	Verplaatsing halte lijn 23	4.3	0,0	0,0	0,0	0,0
Subtotaal Stadionpark			235,5	81,0	89,3	65,3
Hart van Zuid	Aansluiting HOV op metro/bus Zuidplein	5.1	5,0	0,0	5,0	0,0
Hart van Zuid	Herinrichting Zuiderparkweg	5.1	6,0	0,0	4,2	1,8
Hart van Zuid	Voorplein Ahoy	5.1	2,5	0,0	2,5	0,0
Hart van Zuid	Ruimte Stationshal Zuidplein	5.1	30,4	20,0	0,9	9,5
Subtotaal Hart van Zuid			43,9	20,0	12,6	11,3
Binnenstad-Noord	Maatregelen VCP binnenstad (o.a. Weena)	6.2	10,0	0,0	7,0	3,0
Binnenstad-Noord	Cultuurhal, oefenruimtes en broedplaatsen	6.2	5,0	0,0	5,0	0,0
Binnenstad-Noord	Vernieuwing luchtsingel / Aansluiting Hofbogen	6.2	4,0	0,0	4,0	0,0
Binnenstad-Noord	Buitenruimte Centrale Bibliotheek Rotterdam	6.1	5,0	0,0	5,0	0,0
Subtotaal Binnenstad-Noord			24,0	0,0	21,0	3,0
Binnenstad-Zuid	Nelson Mandelapark (stadsproject Maashaven): inrichting	7.1	72,6	57,2	15,4	0,0
Binnenstad-Zuid	Drijvend park Katendrecht	7.2	26,0	2,5	23,5	0,0
Binnenstad-Zuid	Rijnhavenpark: inrichting	7.2	onbekend	onbekend	0,0	0,0
Binnenstad-Zuid	Entree parkeergarage De Pols Noord	7.2	22,0	15,5	6,5	0,0
Binnenstad-Zuid	Middenspanningsstation Stedin Afrikaanderwijk B1	7.2	onbekend	0,0	0,0	onbekend
Subtotaal Binnenstad-Zuid			120,6	75,2	45,4	0,0
M4H	Ophogen maaiveld tbv waterveiligheid (2026-2029)	11.1	9,3	0,0	7,2	2,1
M4H	Inframaatregelen (o.a. entrees)	11.1	19,6	0,0	4,3	15,3
M4H	Walstroom Merwehaven	11.1	4,0	0,0	1,0	3,0
M4H	Schiedamseweg	11.1	3,3	0,0	0,8	2,5
M4H	Mobiliteitshubs, fase I	11.1	71,9	34,4	0,0	37,5
M4H	Last-Mile oplossing	11.1	1,2	1,2	0,0	0,0
M4H	Warmtekoudenetwerk Merwehaven	11.1	4,0	4,0	0,0	0,0
M4H	Wegnemen overlast bedrijven	11.2	15,9	0,0	12,3	3,6
M4H	Warmtekoudenetwerk	11.2	4,0	0,0	3,0	1,0
M4H	Inperken geluidscintour Waal-Eemhaven	11.2	onbekend	0,0	0,0	onbekend
Subtotaal M4H			133,2	39,6	28,6	65,0
TOTAAL SGP's			766,3	273,4	298,8	194,2
controlecijfer:			766,3			
Werken	Programma Spaanse Polder en Noord-West (2026-2029)		7,0	0,0	6,3	0,7
Subtotaal Werken			7,0	0,0	6,3	0,7
Groen	Klimaatadaptatie (vergroening buitenruimte)		2,5	0,0	2,5	0,0
Groen	Kralingse Bos (kwaliteitsimpuls)		15,0	0,0	12,0	3,0
Groen	Hofbogenpark (omliggende straten)		3,3	0,0	3,3	0,0
Subtotaal Groen			20,8	0,0	17,8	3,0
Voorzieningen	Programma Kleine Kernen (afmaken)		6,3	0,0	6,3	0,0
Voorzieningen	Campusontwikkeling (fase I, 2026-2029)		50,0	0,0	50,0	0,0
Voorzieningen	Multifunctionele opvanglocatie Capelse Brug		14,0	6,2	7,8	0,0
Subtotaal Voorzieningen			70,3	6,2	64,1	0,0
Mobiliteit	Collegietarget verkeersveiligheid		8,0	2,5	1,3	4,2
Subtotaal Mobiliteit			8,0	2,5	1,3	4,2
Energie	150 KV station Rotterdam West		onbekend	0,0	0,0	onbekend
Energie	150 KV staton Boines		onbekend	0,0	0,0	onbekend
Subtotaal Energie			0,0	0,0	0,0	0,0
Milieu	Programma Luchtkwaliteit		12,6	0,0	6,3	6,3
Subtotaal Milieu			12,6	0,0	6,3	6,3
Wijkontwikkeling+	Wijkontwikkeling+ (2026 - 2029)		15,0	0,0	15,0	0,0
Subtotaal Wijkontwikkeling+			15,0	0,0	15,0	0,0
TOTAAL STEDELIJKE PROGRAMMA'S			133,7	8,7	110,8	14,2
controlecijfer:			133,7			
TOTAAL GENERAAL			900,0	282,1	409,6	208,4
controlecijfer:			900,0			

Staat van de financiën

Verloop tekort begroting

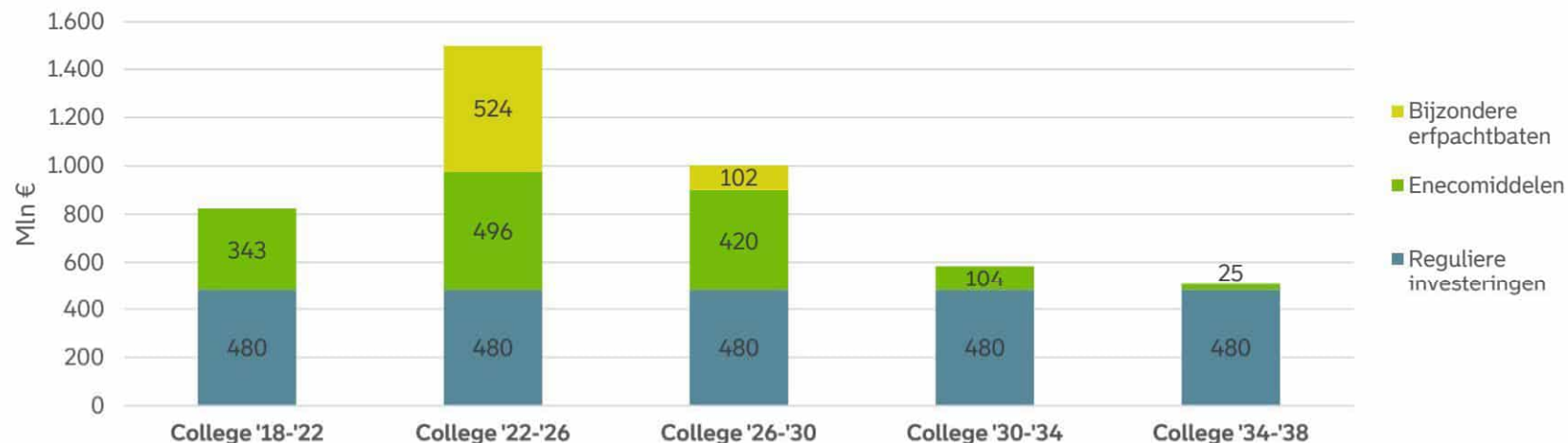
Onzekerheden

- Middelen vanuit het Rijk
- Geopolitiek en economische gevolgen
- Planningsoptimisme

Begroting vs investeringsmiddelen

- Exploitatiebegroting bevat de jaarlijkse reguliere uitgaven en inkomsten (baten/lasten) € 5,1 mld (begroot in 2026)
 - Zoals subsidies of zorgkosten
- Investerings worden bekostigd vanuit een specifieke reserve (de RIM) om activeerbare uitgaven van te doen
 - Zoals een brug, park of aandelen
- RIM is/wordt aangevuld vanuit verkoop erfpachtbaten, Eneco en een jaarlijkse afdracht vanuit de begroting

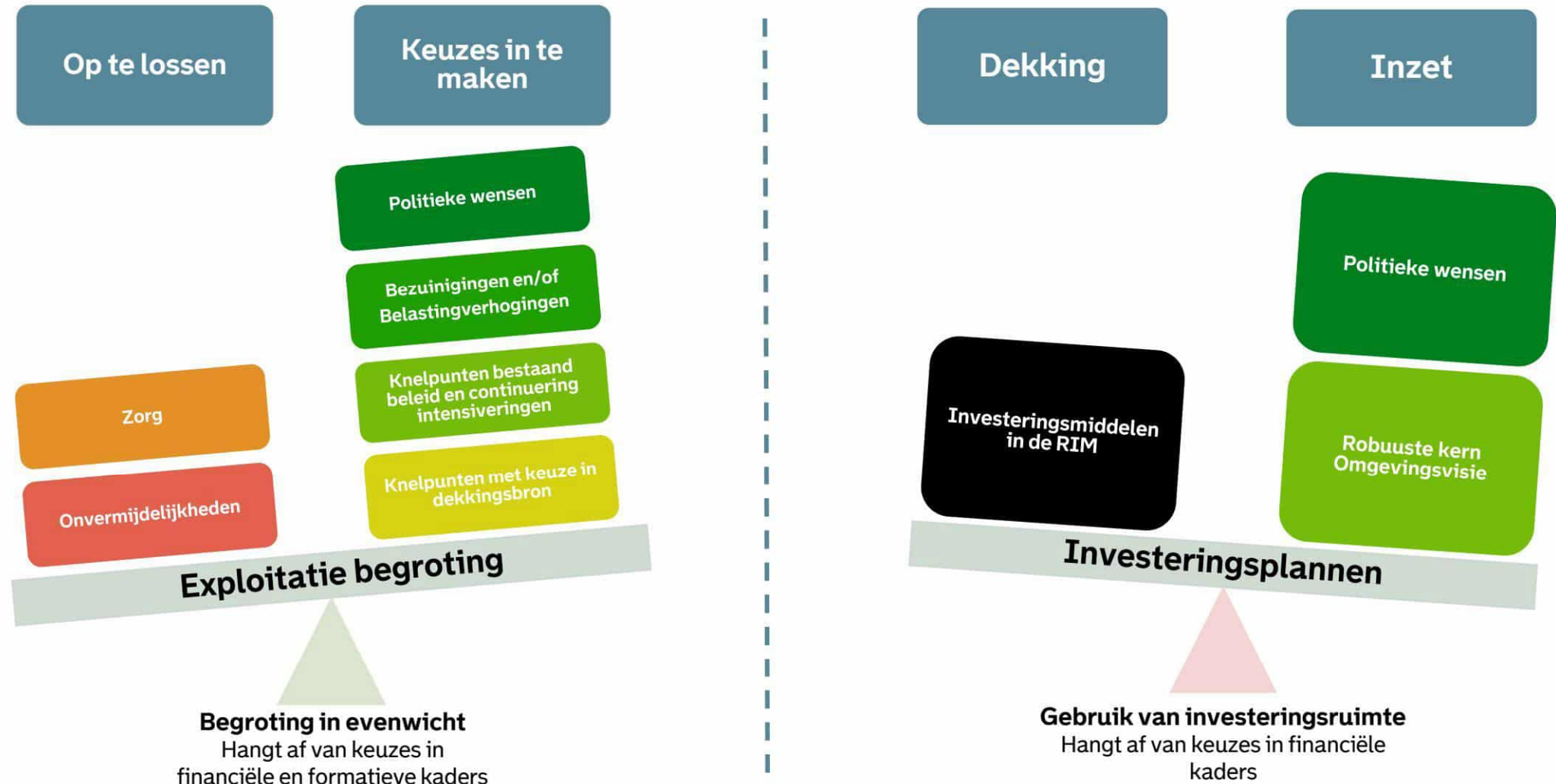
Verloop investerend vermogen

Bijzonderheden

- In de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie wordt voorgesteld om een deel van de Enecomiddelen van komend college te spreiden over 2 collegeperiodes.
- Er lopen nu geen trajecten waaruit nieuwe bijzondere investeringsmiddelen komen

Hoe pakken we dat aan?

Financiële kaders

- Gaat in op de wettelijke kaders en kaders waarin keuzes te maken zijn, incl. adviezen en overwegingen hiervoor. Zowel voor de begroting als investeringen.

Financieel basispad

- Uiteenzetting van alle knelpunten en meevallers voor de begroting in verschillende categorieën (mate van beïnvloedbaarheid). Met toelichting en financieel en formatief effect.

Wendbaarheidsanalyse

- Beschrijft in welke mate elk begrotingsprogramma keuzeruimte bevat, en schetst wat het inzetten van die ruimte zou betekenen.

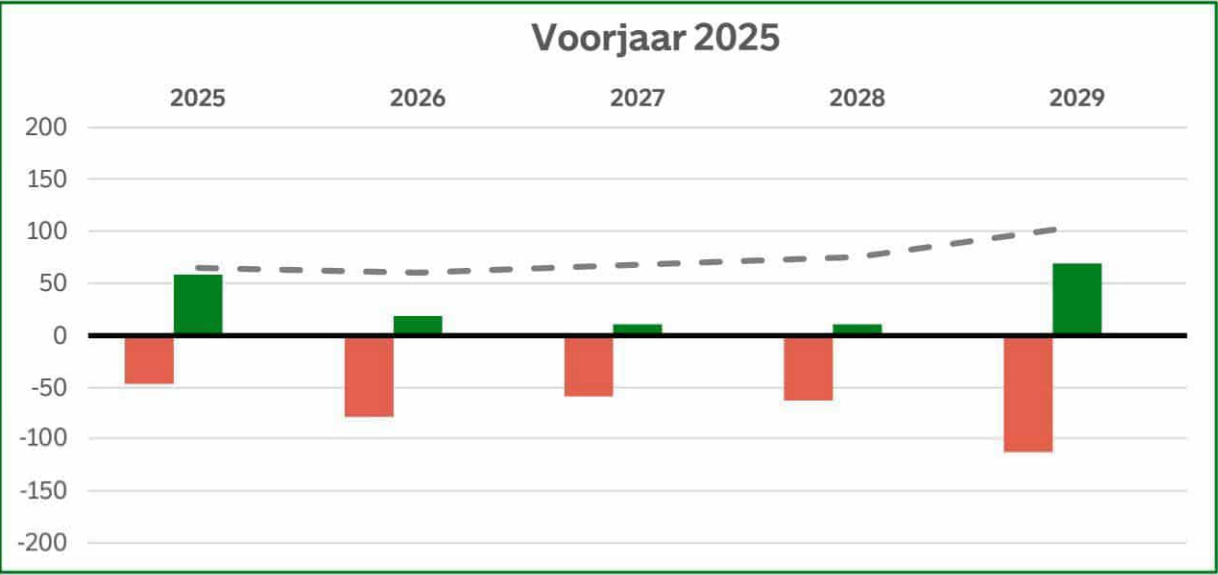
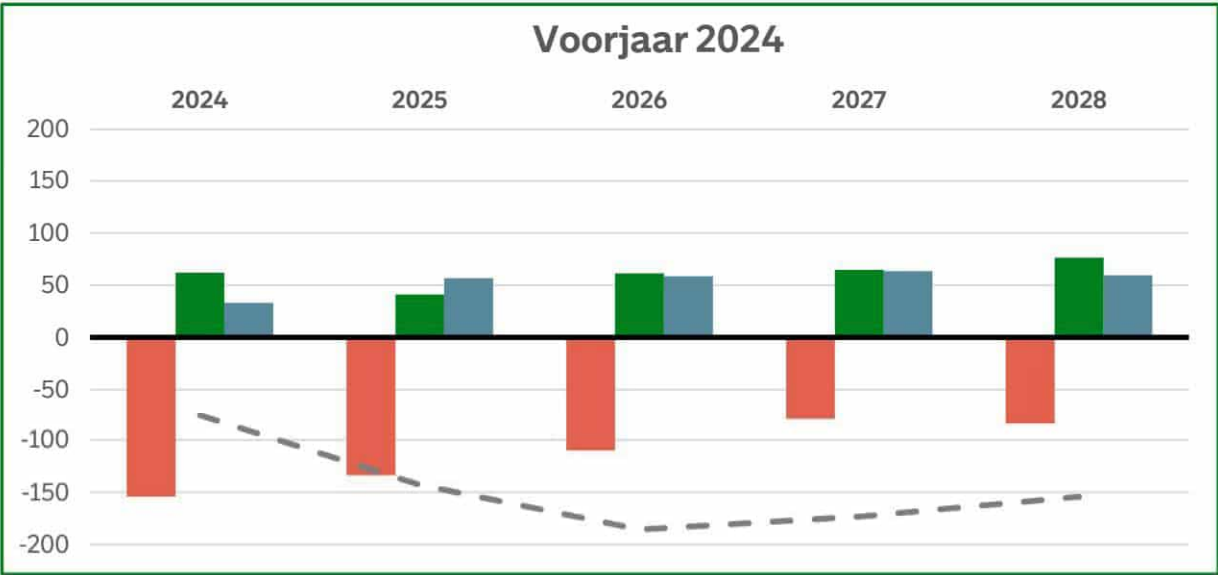

Draaiknoppen belastingen, heffingen en leges

- Geeft aan welke mogelijkheden er zijn voor verhoging van de belastingen, heffingen en leges.

Verloop begrotingen voorjaar

- Onvermijdelijke meevallers
- Ingeboekte bezuinigingen
- Onvermijdelijke tegenvallers
- Verwacht verloop algemene reserve

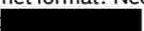
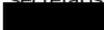

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met (secretaris bestuurswissel) - @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-6

Steller:

Cluster/afdeling: CAMC

Vraag/verzoek:

1. Naar aanleiding van de factsheet financiën: kan er inzicht gegeven worden in hoe wat nu gepresenteerd wordt voor 2026 en verder er in de jaren 2022-2025 uit zag?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

In bijlage TR6 is een aangepaste versie van de factsheet financiën opgenomen. In deze versie zijn de mee-en tegenvallers en zorgbijstellingen opgenomen in de tabel 'verloop tekort begroting'. Let wel, deze bijstellingen uit het verleden zijn ten opzichte van het op dat moment lopende begrotingsjaar. Bijvoorbeeld: de mee-en tegenvallers onder 2023 zijn de bijstellingen die de gemeente in voorjaar 2023 voorzagen tijdens het lopende jaar 2023. Telkens is de voorjaarsnota als uitgangspunt genomen, aangezien de coalitieonderhandeling de voorjaarsnota tot nu toe verving.

Deze cijfers geven daarmee een beeld van de omvang van begrotingsbijstellingen in een lopend begrotingsjaar.

Om een beeld te geven van de meerjarige begrotingsraming (in plaats van enkel het lopende begrotingsjaar) is een sheet toegevoegd aan de presentatie met de meerjarenramingen van de verwachte mee- en tegenvallers in voorjaar 2022, 2023, 2024 en 2025. Ook is er een staafje toegevoegd van bezuinigingsmaatregelen die destijds zijn genomen in reactie op de verwachte meerjarige tegenvallers. Op deze manier geven de grafieken een beeld van de onvermijdelijke uitdagingen die de gemeente de afgelopen voorjaren op zich af zag komen en hoe daarop is gereageerd. In deze grafiekjes zijn de zorgkosten toegevoegd samengevoegd met de onvermijdelijke tegenvallers.

Uit de afgelopen meerjarenramingen in het voorjaar zijn geen nadrukkelijke trends te halen. Het is niet zo dat het lopende jaar altijd meer meevallers heeft en de toekomstige jaren veel tegenvallers, zoals het geval is in de meerjarenraming van nu (voorjaar 2026).

Naast onvermijdelijke mee- en tegenvallers zijn er de afgelopen jaren ook beleidskeuzes/intensiveringen geweest. Deze zijn in deze grafieken buiten beschouwing gelaten.

Financieel:

Nvt

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Nvt

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

--

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met **5.1.2e** (secretaris bestuurswissel) - **5.1.2e**@rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-6

Steller: **5.1.2e**

Cluster/afdeling: CAMC

Vraag/verzoek:

1. Wat zijn nu de risico's voor de benodigde weerstandscapaciteit?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Zie bijlage met de geactualiseerde risico's voor de benodigde weerstandscapaciteit, zowel kwantificeerbaar als niet-kwantificeerbaar.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

--

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

--

Niet kwantificeerbare risico's

Risico achtervang Waarborgfonds Sociale Woningbouw

Het WSW heeft als doel om de toegang tot de kapitaalmarkt voor de deelnemende woningcorporaties te bevorderen. Daarvoor biedt zij zekerheid aan geldgevers van woningcorporaties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van de geborgde geldleningen. De woningcorporaties betalen hiervoor een borgstellingsvergoeding aan het WSW. Pas als de buffers van het WSW ontoereikend zijn, wordt de achtervang van het Rijk en de gemeenten aangesproken. In 2018 is het WSW een strategisch programma gestart om het borgstelsel te versterken. In 2021 zijn de gewijzigde afspraken tussen WSW, de corporaties en de achtervangers vastgelegd in verschillende overeenkomsten. Vóór 1 augustus 2021 stonden gemeenten rechtstreeks in de achtervang voor individuele leningen. Voor leningen na 1 augustus 2021 worden leningen achteraf aan gemeenten toegerekend naar rato van het bezit van de betreffende corporatie dat zich in de gemeente bevindt. Nu het strategisch programma door het WSW voltooid is, is de VNG gevraagd een methodiek te ontwikkelen voor de verslaglegging over de achtervangpositie en de berekening van het risico waarmee de achtervangpositie gepaard gaat.

Risico achtervang Waarborgfonds Eigen Woningen

De Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) biedt via de Nationale Hypotheekgarantie aan geldgevers zekerheid voor het geval de hypotheekgever niet aan zijn financiële verplichtingen voldoet. Indien het fondsvermogen ontoereikend is, wordt aanspraak gemaakt op de achtervang van Rijk en gemeenten. Voor hypotheekleningen afgesloten na 1 januari 2011 is sprake van 100% achtervang van het Rijk. Om te voorkomen dat er verschillende berekeningsmethodieken worden gehanteerd volgt het WEW nadat het proces bij WSW is afgerond.

Risico op schade aan gemeentelijke kunstcollectie

De gemeentelijke kunstcollectie is niet verzekerd. De gemeente is risicodragend voor eventuele schade aan de collectie.

Risico op schade a.g.v. natuurrampen en terrorisme

Het is niet ondenkbaar dat Rotterdam te maken krijgt met een ramp of een daad van terrorisme, die leidt tot forse financiële schade voor de gemeente Rotterdam.

Wet Open Overheid

Op 5 oktober 2021 heeft de Eerste Kamer de Wet open overheid (Woo) aangenomen. De wet is op 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze wet is een nieuwe basis gegeven aan zowel de actieve als de passieve openbaarmaking van overheidsinformatie. In 2021 heeft de raad een aantal moties aangenomen die verdere transparantie moeten bevorderen. De Woo biedt een nieuw kader en daarmee een nieuwe kans om in Rotterdam de actieve en passieve openbaarmaking verder te professionaliseren en daarmee transparantie richting burgers te verbeteren. Hiervoor is het programma Rotterdam Transparant gestart.

De rijksbijdrage voor invoering van de wet is een stuk lager dan werd verwacht. Dit heeft twee oorzaken:

1) Het verschil met de eerste aanname (verdeling 100% op basis van aantal inwoners gemeente) en de werkelijke bijdrage heeft alles te maken met de verdeelsleutel. Iedere gemeente heeft een vast bedrag ontvangen van ca 60% en het overige deel van 40% is op basis van het aantal inwoners verdeeld. De verdeling heeft voor een grote gemeente zoals Rotterdam nadelig uitgepakt.

2) Daarnaast heeft het Rijk minder incidentele middelen beschikbaar gesteld.

De overleggen met VNG, G4 en Rijk hebben nog niet geleid tot een hogere rijksbijdrage.

Het oorspronkelijke plan bedroeg €2,3 mln per jaar. Beschikbaar is nu totaal € 4,6 mln voor de periode 2023 tot en met 2027, wat neerkomt op ca. € 0,9 mln per jaar.

De gemeente wenst de rijksbijdrage als kaderstellend te beschouwen. Dit betekent dat de Woo gefaseerd wordt ingevoerd en de uitvoering van het oorspronkelijk voorgestelde basisscenario niet volledig haalbaar is.

De invoering van de Woo is nog met veel onzekerheden omgeven. Zo weten we niet welke aantallen informatiezoekvragen en Woo-verzoeken de gemeente zal ontvangen, welke werklasten dit met zich meebrengt, wat de relatie met andere wetgeving (zoals de Wet hergebruik overheidsinformatie) is en wat de kosten van onderzoek zullen zijn.

Openbaar Lichaam Gezamenlijke Brandweer (OLGB)

In 2021 heeft de Gezamenlijke Brandweer op basis van doorrekeningen van het risicoclassificatie-model van de TU Delft een mogelijke verschuiving in de verhouding tussen publieke en private incidenten gesignaleerd. Het aandeel private incidenten zou kleiner worden. Mocht dit bij nadere analyse inderdaad het geval blijken, dan zal deze nieuwe ontwikkeling aanleiding kunnen zijn om de verhouding publiek (1/3) privaat (2/3) ter discussie te stellen. Het financiële gevolg met betrekking tot de jaarlijkse bijdrage is op dit moment niet te kwantificeren.

Daarnaast staat de financieringsstructuur van de OLGB in haar totaliteit onder druk. Het aantal aanwijzingen mbt bedrijfsbrandweerplichtigheid loopt terug, waardoor de lasten van het bedrijfsleven door steeds minder schouders worden gedragen. Inmiddels is bekend geworden dat diverse grote bedrijven in de haven de poorten sluiten (o.a. Lyondell Basel, Westlake, Gunvor). De burgemeester, directeur van de GB, de CIBUA en de VRR zijn over de financieringsstructuur in overleg, in gezamenlijkheid richting en met het Rijk om te bekijken in hoeverre het mogelijk is om via wetgeving meer bedrijven dan alleen de CIBUA-leden mee te laten betalen aan de GB.

Voorziening pensioenen college

Vanwege toekomstige pensioenverplichtingen van (oud-)bestuurders heeft de gemeente Rotterdam in overeenstemming met regelgeving een pensioenvoorziening gevormd. De benodigde hoogte is enerzijds voor een belangrijk deel afhankelijk van de ontwikkeling van de rentestand en wordt periodiek (her)berekend. Een gestegen rente leidt tot een lagere benodigde voorziening (en vrijval); een gedaalde rente tot een hogere voorziening en een extra storting. Anderzijds speelt mee dat door de invoering van de Wet Toekomst Pensioenen, de pensioenvoorziening per 1-1-2028 zal worden overgedragen aan het ABP. De door het ABP gehanteerde dekkingsgraad is hierbij een belangrijke indicator voor de benodigde omvang van de over te dragen voorziening. Een stijging van deze dekkingsgraad in 2026 en/of 2027 zal tot een aanvullende storting in de voorziening leiden. Een daling van de dekkingsgraad zal tot een daling van de benodigde voorziening leiden.

Risico op klimaatschade

Onder klimaatschade verstaan we de economische schade die ontstaat door de extreme weergebeurtenissen, zoals overstromingen, zware regen en hagelbuien, windhozen en extreme temperaturen e.d. Deze gebeurtenissen nemen in aantal en intensiteit toe. De kans op economische schade voor de gemeente die ontstaat door extreme weergebeurtenissen stijgt met de veranderingen van het klimaat. Voorheen werd hier nog geen rekening mee gehouden in het weerstandsvermogen.

De klimaatrisico's voor de gemeente zijn geïnventariseerd. Deze hebben vooral betrekking op bodemdaling, wateroverlast en hitte en vertalen zich in klimaatkosten hoofdzakelijk in het fysieke domein, zoals voor wegen, civiele kunstwerken en vastgoed. Deze kosten zijn deels verdisconteert in de begroting, zoals: door oplopende beheerlasten en het hanteren van bijvoorbeeld een hogere prijs per vervangen meter rioleringsleiding dan andere gemeenten; het opstellen van een hitteplan; en het creëren van meer koele plekken door extra bomen te planten en te vergroenen.

Daarnaast leidt klimaatverandering tot risico's en schade op andere manieren zoals:

- Aansprakelijkheidsstelling van de gemeente bij onvoldoende capaciteit van het rioolstelsel of ondergelopen tunnels, waardoor privaat vastgoed beschadigd raakt, straten onbegaanbaar worden voor hulpdiensten en voor sommige Rotterdammers hulp te laat komt.
- Lagere (huur)opbrengsten en een noodzaak voor het op hoogte houden van maatschappelijke voorzieningen als kinderboerderijen, volkstuinen en speeltuinen, die minder bruikbare ruimte overhouden als gevolg van meer wateroverlast door klimaatverandering.
- Schade aan cultureel erfgoed door bijvoorbeeld wateroverlast in gemeentelijke musea.
- Scholen en/of kinderdagopvang (maatschappelijk vastgoed) die zomers niet afdoende gekoeld en geventileerd kunnen worden, waardoor leerlingen naar huis gestuurd worden. De gemeente wordt geacht deze schoolgebouwen aan te passen voor een beter binnenklimaat.
- Schade aan verkeersregelininstallaties, laadinfrastructuur, wegen, kunstwerken en straatverlichting door water of hitte.
- Een onaantrekkelijk vestigingsklimaat en de risicoperceptie die ontstaat bij investeerders en projectontwikkelaars waardoor zich minder bedrijven vestigen in Rotterdam en minder woningen kunnen worden gebouwd.
- Gezondheidsschade als gevolg van een slechte luchtkwaliteit en/of geluidsoverlast door de noodzaak voor natuurlijke ventilatie bij hittegolven in drukke, hoogstedelijke wijken.

Boetes en dwangsommen

Toezichthoudende of rechterlijke instanties kunnen aan de gemeente een boete of dwangsom opleggen, indien hij zich bij de uitvoering van zijn activiteiten niet houdt aan een wettelijk voorschrift of een rechterlijke uitspraak.

Gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagschandaal

De gemeente Rotterdam biedt in opdracht van het Rijk brede ondersteuning aan (erkent) gedupeerde van de kinderopvangtoeslagschandaal. De ondersteuning is gericht op een nieuwe start, met vertrouwen in zichzelf en biedt hulp of ondersteuning op 5 leefgebieden: "financiën, wonen, zorg, gezin en werk", waarbij eventuele materiële belemmeringen worden opgepakt/ verholpen.

De brede ondersteuning wordt volledig gefinancierd vanuit de SPUK Gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagschandaal. De huidige regeling is gegarandeerd tot en met eind 2026. Er wordt momenteel gesproken/ onderhandeld tussen de VNG en het Rijk over een gefaseerde afbouw vanaf 2027, een precieze invulling hiervan is echter nog onzeker en onduidelijk.

Wanneer de SPUK-regeling volledig komt te vervallen, terwijl Rotterdam nog steeds (erkent) gedupeerden ondersteunt, kan dit leiden tot toenemende zorgkosten. Daarnaast bestaat het risico dat bij een abrupte beëindiging van de regeling de ondersteuning aan gedupeerden wegvalt, zonder dat zij tijdig en zorgvuldig naar reguliere voorzieningen kunnen worden begeleid.

Risico op aansprakelijkheid aanbesteding Centrale Bibliotheek*

De gemeente loopt een aansprakelijkheidsrisico op de aanbesteding van de Centrale Bibliotheek. Het voortdoen van dit risico is zeer gering.

Nieuw Risico *

Kwantificeerbare risico's	Kans op risico	Ingeschat minimumb	Ingeschat maximumb	Kans op optreden
Leningen en garanties	buiten model	4.472	4.472	2026 e.v.
Bij het verstrekken van leningen en het verlenen van garanties loopt de gemeente het risico dat de betrokken partijen niet aan hun financiële verplichtingen kunnen voldoen en de gemeente financiële schade oploopt. De gemeente berekent de risico's op wanbetaling van de betreffende geldnemers aan de hand van een methodiek die ook wel door banken wordt gehanteerd.				
Inkomensregeling (BUIG)	20%	0	45.000	2026
	30%	0	45.000	2027
	30%	0	45.000	2028
	25%	0	45.000	2029
	20%	0	45.000	2030
Voor 2026 wordt uitgegaan van een regulier risico van 20%. In 2027 is het verwachte tekort verwerkt in de begroting, maar is het risico hoger dan in 2025 vanwege de grotere onzekerheid over de ontwikkeling van het (Rotterdamse en landelijke) bijstandsvolume en het BUIG-budget. In de begroting wordt ervan uitgegaan dat in het jaar 2028 en verder de uitkeringslasten gelijk zijn aan het BUIG-budget (BUIG-saldo is dus nul). Gezien de tekorten in de afgelopen jaren is er een hogere kans op tekorten in 2028. Voor 2029 en 2030 daalt het risico t.o.v. 2028 waarbij wordt verondersteld dat door het treffen van gerichte maatregelen de kans op een BUIG-tekort gaat afnemen. Voor het bepalen van het maximale risicobedrag op de BUIG wordt uitgegaan van 7,5% van de BUIG lasten. Voor een eventueel extra tekort kan namelijk een beroep worden gedaan op de vangnetregeling.				
Renterisico	50%	0	19.890	2026
	50%	0	34.061	2027
	50%	0	43.058	2028
	50%	0	44.825	2029
	50%	0	44.825	2030
Bij toekomstige financiering loopt de gemeente een renterisico. Dit is het risico dat de marktrente waartegen wordt geleend hoger uitvalt dan eerder is geraamd. Tevens bestaat er een renterisico op het moment van renteherziening bij een lopende lening. Een stijging van de rentetarieven ten opzichte van de begroting leidt namelijk tot hogere rentelasten. Bij het berekenen van de benodigde weerstandscapaciteit wordt er vanuit gegaan dat een structurele rentestijging van 2% ten opzichte van de verwachtingen moet kunnen worden opgevangen.				
Gemeentefonds (herijking verdeelmodel)	50%	0	11.800	2028 e.v.
Het vervolgtraject van de herijking van het gemeentefonds en het periodieke onderhoud van het gemeentefonds kan tot een lager gemeentefonds leiden.				
Gemeentefonds (BTW-compensatiefonds)	15%	0	10.000	2025
	25%	0	10.000	2026 e.v.
Risico dat -landelijke- declaraties bij het BTW-compensatiefonds (BCF) zich anders ontwikkelen dan geraamd.				

Gemeentefonds (ontwikkeling verdeelmaatstaven)	50%	0	15.000	2025 e.v.
Risico dat de bestaande verdelingsmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd.				
Werkgeverspremies en CAO gemeenten	50%	0	16.500	2027 e.v.
Nog niet afgesloten cao voor een deel van het jaar 2025 kan leiden tot financiële consequenties. De huidige CAO loopt t/m maart 2025. Het opgenomen risico is een financiële vertaling van ongeveer 2% hogere uitkomst dan geraamd. E.e.a. heeft in principe een doorwerking naar het indexeringspercentage van subsidies en andere afgeleide indices.				
OZB-opbrengsten	40%	0	10.000	2026 e.v.
De begrote en gerealiseerde OZB-opbrengsten kunnen van elkaar afwijken. Oorzaken zijn onder meer het continu in beweging zijn van de stad en het daardoor niet vaststaan van de grondslag, onzekere uitkomsten van beroeps- en bezwaarprocedures en effecten van de conjunctuur op de waardeontwikkeling en oninbaarheid.				
Tweedelijns Wmo	30%	0	25.000	2026 e.v.
De vraag naar zorg blijft stijgen. De zogeheten compensatieplicht uit de Wmo 2015 ligt hier mede aan ten grondslag (gemeenten dienen iedereen die in 2015 is de uitvoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) overgedragen aan gemeente. Iedereen die op basis van deze wetten zorg vraagt en geïndiceerd krijgt, dient die zorg ook te krijgen (compensatieplicht). Door de zorg dichterbij te organiseren worden meer Rotterdammers bereikt met hogere zorguitgaven tot gevolg. Met de maatregelen uit de Bestuursopdracht Zorg (die nu onderdeel vormen van het reguliere beleid) wordt ernaar gestreefd om de groei van de zorg te remmen om de zorg in Rotterdam houdbaar, uitvoerbaar en betaalbaar te houden. Het risico bestaat dat de zorguitgaven ondanks de beheersmaatregelen buiten de budgettaire kaders treden.				
Tweedelijns Wmo (rijkslobby)	50%	0	3.930	2026 e.v.
	50%	0	38.300	2027 e.v.
In het Coalitie-akkoord is besloten tot het in de begroting opnemen van extra baten vanuit het Rijk voor de gemeentelijke uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, vanuit een daarop gerichte lobby richting het Rijk. In de begroting is een reeks opgenomen van circa € 38,3 mln in 2026 en alle navolgende jaren. De inboeking van de extra baten vormde een gedeeltelijke oplossing van het ten tijde van het Coalitie-akkoord actuele budgettaire knelpunt in de zorg. In 2025 heeft het Rijk op basis van het advies Van Ark aanvullende middelen voor jeugdhulp toegekend. Deze structurele middelen zijn gebruikt om een deel van de lobbyreeks te verlagen. Er is een onderzoek gestart in opdracht van het ministerie van VWS naar de financiële houdbaarheid van de Wmo, waar ook de VNG bij betrokken is. De onderzoeksresultaten worden in de loop van 2026 verwacht. Belangrijk is om op te merken dat dit een (aanzienlijk) risico oplevert dat er in de komende jaren nieuwe tegenvallers op de lobbyreeks moeten worden geïncasseerd.				
Ruimen bommen	50%	0	2.800	2026 e.v.
Het Rijk subsidieert 68% van de ruimingskosten van oorlogsresten. Dit betekent dat de gemeente Rotterdam voor de overige 32% zelf dekking moet vinden. Het uitgangspunt is dat blindgangers niet actief worden geruimd en dat zoveel mogelijk kosten ten laste van gemeentelijke projecten worden gebracht. Uiteindelijk bestaat een risico dat geraamd wordt op € 2,8 Mln.				
Risico-opslag grote projecten	50%	0	5.000	2026 e.v.
Om binnen een groot project financiële tegenslagen te kunnen opvangen, maakt een risicoreserve (ook wel genoemd: risico-opslag of post onvoorzien) deel uit van de projectkostenraming. De risicoreserve ziet toe op de risico's die specifiek voor het project gelden. Het projectbudget wordt conform deze projectkostenraming bepaald, aangevuld met een onzekerheidsreserve. De onzekerheidsreserve biedt aanvullende zekerheid dat het project, bij een gelijkblijvende scope, binnen het beschikbare budget wordt afgerond. In aanvulling hierop wordt bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit rekening gehouden met het risico dat het totaal van alle projectbudgetten, ondanks het aanhouden van deze reserves, overschreden wordt. Gelet op het feit dat sinds 2017 wettelijk is voorgeschreven dat nagenoeg alle investeringen in materiele vaste activa (i.c. het gros van de projectuitgaven) moeten worden geactiveerd en afgeschreven, waardoor hogere projectuitgaven worden uitgesmeerd over de jaren waarin de gerealiseerde activa worden afgeschreven, is bij de eerste herziening 2022 het maximale risico waarmee traditioneel werd gerekend (25 mln) neerwaarts bij te stellen tot 5 mln.				

Financieel risico i.r.t. enkele deelnemingen in investeringsfondsen	50%	0	9.300	2026 e.v.
Een investeringsfonds is een verbonden partij, waarin de gemeente, vaak met andere partijen, participeert ter realisering van maatschappelijk rendement. Via een investeringsfonds investeert de gemeente in projecten met een hoog risicoprofiel, die op de reguliere kapitaalmarkt geen financiering kunnen aantrekken. Investeringsfondsen zijn daarmee risicovoller dan andere verbonden partijen (deelnemingen). Vanwege dit hoge risicoprofiel is tijdige en volledige terugbetaling door het fonds niet gegarandeerd.				
Compenserende maatregelen en nadeelcompensatie	50%	0	12.884	2026 e.v.
Bij projecten loopt de gemeente het risico op planschades en het nemen van compenserende maatregelen. Vooralsnog doet het risico zich bij een beperkt aantal projecten voor. Hierdoor ontstaan mogelijk kosten voor de gemeente om de voorgenomen projecten binnen de kaders in uitvoering kunnen brengen. De mate waarin is niet duidelijk. Om vertrouwelijkheid van informatie te waarborgen is ervoor gekozen om de afzonderlijke projectrisico's gezamenlijk te presenteren.				
Functioneel LeeftijdsOntslag (FLO) Gezamenlijke Brandweer	50%	7.000	7.000	2026 e.v.
De Gezamenlijke Brandweer (GB) heeft voor de komende jaren een aanzienlijke verplichting ten aanzien van FLO-uitkeringen: het totaal aan ingeschatte (mogelijke) verplichtingen op basis van een in oktober 2025 opgestelde (ingeschatte) calculatie in het kader van de FLO-regeling bedraagt € 23,8 mln. Gezien het feit dat deze verplichting in de komende jaren (binnen een bepaalde bandbreedte) min of meer gelijkblijvend is, hoeft hier volgens de BBV geen voorziening voor in de balans te hoeven worden opgenomen. Ondanks dat het percentage materialiteit van 3% naar 2% zal gaan en de kostenverhogende ontwikkelingen rondom FLO (nieuwe CAO-indexatie en de stapsgewijze verhoging van het RVU% naar 65% in 2028) wordt de kans dat we buiten de bandbreedte komen, steeds kleiner (vanwege de afgenomen jaarlijkse verschillen en de toegenomen hoogte van de begroting, als basis van de materialiteit). Desondanks is het niet ondenkbaar dat in de komende jaren niet meer aan de voorwaarden om niet te voorzien in de balans kan worden voldaan, met als gevolg een forse voorziening en een (sterk) negatief eigen vermogen. Het bestuur van het OLGB is op de hoogte van dit risico.				
Jeugdwet (jeugdoffensief)	50%	0	22.000	2027
	50%	0	39.000	2028 e.v.
Rotterdam volgt hetzelfde besparingstempo als de Uitvoeringsorganisatie van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond, alleen dan met een hoger ambitieniveau. Het doel is om de uitgaven terug te dringen naar het niveau dat in 2022 werd gerealiseerd.				
Rijksbijdrage Regeling opvang ontheemden Oekraïne	25%	0	4.427	2026
	25%	0	4.178	2027
	25%	0	3.585	2028
	25%	0	2.679	2029 e.v.
De Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) schrijft afspraken en richtlijnen voor die gemeenten inzetten ten behoeve van het opvangen van ontheemden. De bijdrage vanuit het Rijk voor de uitvoering van deze regeling loopt tot maart 2026. De huurcontracten zoals momenteel afgesloten eindigen na deze datum wat leidt tot een financieel risico. Op basis van de huidige inzichten bedraagt dit financiële risico voor Rotterdam € 4.427k in 2026 tot € 2.679k in 2029 met een risicopercentage van 25%. Momenteel is Rotterdam verantwoordelijk voor de opvang van 6000 vluchtelingen. Wij vangen deze mensen op diverse locaties, verspreid over de stad op. De opgave Vluchtelingen is financieel vrijwel geheel afhankelijk van Rijksbijdragen. Deze Rijksbijdragen zijn door het Rijk op dit moment niet vastgesteld en daarmee niet toegekend. We voorzien ten eerste een tekort op het realiseren van duurzame opvanglocaties. Ook zien we dat noodzakelijke inzet op omgevingsmanagement rondom de opvanglocaties, opvangbegeleiding en ondersteuning om de locaties en omgeving leefbaar te houden, bij de opgave vanuit de spreidingswet niet wordt vergoed.				

Afvalverwerking lachgascilinders en overige financiële geschillen tussen gemeente en AVR	50%	5.597	15.170	2026
	50%	2.724	3.367	2027 e.v.
Het risico dat aanvankelijk benoemd werd als "Afvalverwerking lachgascilinders" wordt nu breder aangemerkt als "Afvalverwerking lachgascilinders en overige financiële geschillen tussen gemeente en AVR". Volgende vier onderwerpen zijn onderwerp van gesprek met AVR, worden als één deal met hen besproken en worden daarom als geheel meegenomen in dit genoemde risico. Belangrijk om hierbij te duiden dat onderstaande twee onderwerpen het totaal risico voor de gemeente juist verlagen; dit zijn juist gelden die de gemeente te veel heeft betaald of heeft gemist. 1. Geleden schade bij AVR wegens ontploffende lachgascilinders in de ovens (éénmalig in 2023). 2. Aanvullende kosten bij AVR voor aanpassing werkzaamheden wegens lachgascilinders (oplopend vanaf medio 2023; kosten per verwerkte tonnage). 3. Te veel betaalde verbrandingsbelasting over nagescheiden PMD-materiaal (sinds 2019). Op dit moment wordt er verbrandingsbelasting betaald over alle tonnen restafval die aangeleverd worden bij AVR. Er is echter een gedeelte dat door nascheiding uit het afval wordt gehaald en niet verbrand wordt. Hier wordt dus ten onrechte deze belasting over betaald. 4. Gemiste PMD-vergoeding wegens de brand (september 2023) bij AVR. Na de brand heeft AVR een periode geen gebruik kunnen maken van haar nascheiding installatie. Het aantal tonnen afval wat over de nascheiding is gegaan (en waar Gemeente Rotterdam haar PMD-vergoeding vanuit Verpact voor ontvangt) is gedurende deze periode flink gedaald. Berekening bedragen (per genummerd onderwerp; hier afgerond) en kans op optreden: Ingeschat minimum 2026: € 0 (1) + € 0,5 mln + € 2,7 mln*3 jr (2) - € 2,5 mln (3) - € 0,6 mln (4) = € 5,6 mln Ingeschat maximum 2026: € 3,6 mln (1) + € 3,4 mln*3,4 jr (2) = € 15,2 mln Ingeschat minimum 2027 e.v.: € 2,7 mln Ingeschat maximum 2027 e.v.: € 3,4 mln Kans op optreden: 50%/50%: gesprek is nog gaande, er wordt voorlopig daarom uitgegaan dat het risico zich ofwel voordoet ofwel niet				
Grondexploitaties	50%	0	48.800	2026 e.v.
Op basis van de actuele inzichten uit de Markt-, Grond- en Vastgoedrapportage Rotterdam is door middel van een risicoanalyse het financiële effect bepaald van de risico's die volgen uit de marktanalyse van wonen en werklocaties, en van de algemene prijsontwikkelingen. Hiervoor zijn de omgevingsrisico's vertaald in verschillende scenario's. De benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitatieportefeuille wordt berekend als het verschil tussen het huidige ingerekende scenario (base-case) en een realistisch worst-case scenario. Door de huidige volatiele markt ligt het worst-case scenario op dit moment beduidend dichterbij het base-case scenario dan voorgaande jaren, wat leidt tot een relatief lage benodigde weerstandscapaciteit.				
Digitaal Stelsel Omgevingswet	50%	1.000	1.000	2027 e.v.
Er loopt een juridische procedure die uitsluitel moet geven of lasten betrekking hebbende op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (gedeeltelijk) opgenomen mogen worden in de leges omgevingsvergunningen. Anticiperend op een positieve uitkomst zijn vanaf 2027 baten begroot. Het risico is dat de uitkomst negatief uitpakt en deze baten niet gerealiseerd kunnen worden.				
Risico niet-kwantificeerbaar terug laten keren*	10%	0	50.000	2026 e.v.
Voor de niet-kwantificeerbare risico's wordt een opslag in het risicosimulatiemodel opgenomen. Deze risico's worden hierna afzonderlijk toegelicht.				
Inregelkosten huisbankier*	50%	0	1.800	2027
	50%	0	600	2028
	50%	0	600	2029
	50%	0	600	2030
Als gevolg van de verplichte nieuwe aanbesteding van de huisbankier bestaat de mogelijkheid dat er overgestapt moet worden op een nieuwe huisbankier. Dit betekent dat er dan op verschillende plekken in de organisatie extra aanpassingen gedaan moeten worden, onder andere in systemen en communicatiemiddelen.				

Nieuw Risico *

Nieuw Risico *

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met de tweede ring onderhandelingen.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/ organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Cluster/afdeling: BCO – HRO-C

Vraag/verzoek:

Kan een overzicht gegeven worden van omvang organisatie 2018-nu? Formatie, bezetting. Onderscheid personeel en inhuur. Daarbij aangeven wat Kiezen voor Rotterdam hierin heeft gedaan.

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid (en relatie eerder aangenomen moties/toezeggingen);
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?)
- Juridische consequenties;
- Risico's.

Op de volgende pagina de omvang van de organisatie 2018-2025 weergegeven in formatie, ambtelijke bezetting (stand 31 december) en bezetting inhuur (stand 31 december) en stand 31 maart 2026 (formatie begroting 2026).

LET OP:

- De formatieve standen zijn niet altijd één op één herleidbaar naar de P&C momenten. De hier weergegeven standen zijn de actuele standen en niet de gemiddelde standen die worden gebruikt voor een P&C moment. De afwijkingen zijn echter niet groot.
- Externe inhuur bevat in de jaren 2020 t/m 2022 inclusief de GGD Corona organisatie

Extra toelichting Kiezen voor Rotterdam

Halverwege 2024 zijn er besluiten genomen over het verminderen van het aantal formatieplaatsen. Hierdoor is bij de eerste begrotingsherziening van 2025 een formatieve reductie van 272 fte in 2025 en 531,6 fte in 2026. In de wethoudersbrief aan de commissie over de Raadsmonitor Kiezen voor

Rotterdam bij de jaarstukken 2024 (25bb003749) is een reductie van 522,6 fte benoemd. Dit betreft de daadwerkelijke mobiliteitsopgave in fte's, medewerkers die op deze plaatsen zitten moeten gaan bewegen, de personele doelstelling.

Tot eind december 2025 heeft de organisatie al 67% van de totale personele doelstelling uit het programma Kiezen voor Rotterdam gerealiseerd. Dit is bereikt door natuurlijk verloop en het niet invullen van openstaande vacatures, het efficiënter inrichten van werkprocessen en het beperken van interne dienstverlening.

In bovenstaand inzicht is de impact van Kiezen voor Rotterdam niet zichtbaar. Zowel niet in de formatie als niet in de bezetting. Het programma Kiezen voor Rotterdam was slechts een van de factoren, die een impact had op de omvang van het concern. Zo waren er nog diverse andere interne en externe ontwikkelingen die per saldo invloed hadden. Er is onder andere in 2024 en 2025 een herstelactie uitgevoerd rondom de inrichting van de formatie van het concern wat als doel had om omvang gemeentelijke taken, formatie en personele budgetten beter met elkaar in lijn te brengen. Dit betekent dat de formatie voorheen niet een geheel zuiver beeld gaf van het gemeentelijke takenpakket. Deze herstelactie vloeide voort uit het door de gemeente vastgestelde beleidskader voor Sturen op Omvang. Een aspect van Sturen op Omvang is dat de gemeente voor tijdelijke, met externe middelen gefinancierde, taken nu ook tijdelijke formatie inricht (ca. 350 fte momenteel). Dit was voor 2025 niet het geval. De bezetting was hiervoor grotendeels al aanwezig.

Met Sturen op Omvang heeft de organisatie een stevig instrumentarium ontwikkeld om groei niet vanzelfsprekend te maken. Formatie-uitbreiding is geen automatisme meer, maar bewuste afwegingen tussen opgaven, middelen en keuzes. Dat is zichtbaar in de ontwikkeling van de formatie.

Zo zijn areaaluitbreiding in relatie tot de motie Sies als een uitzonderingsgrond voor groei van het concern benoemd (9 fte). Exogene factoren (werkzaamheden die de gemeente uit moet voeren) zoals Wet van School naar Duurzaam Werk (28 fte) zijn een uitzondering.

Daarnaast is er, vanuit de ambitie om de organisatieontwikkeling uit te voeren zonder gedwongen ontslagen en met behoud van de dienstverlening aan de Rotterdammers, voor gekozen om per 1 januari 2024 de uitbestede dienstverlening RO!Entree BV als klantcontactcentrum weer in te huizen binnen de gemeentelijke organisatie (157 fte).

Voor een deel van de bezetting boven formatie geldt dat deze werken aan opgaven waar nog geen formatie voor is ingericht. Het gaat om opgaven gefinancierd vanuit financiële middelen met een vooraf vastgestelde einddatum. De organisatie is gestart met het vastleggen van ook deze formatie met als label tijdelijk. De omvang van de tijdelijke formatie is momenteel ca. 350 fte.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatiebegroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje).

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al (met hetzelfde bedrag) onderdeel is van de robuuste kern van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie (stem dan af met [] & []) of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met **5.1.2e**
5.1.2e (secretaris bestuurswissel) -
5.1.2e @rotterdam.nl .

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/ organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-9

Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

Weten we welke groepen vertrekken uit Rotterdam? Zijn daar cijfers van?
(achtergrond: gezegd is dat gezinnen moeilijk een huis kunnen vinden, weten we dan ook dat de groep is die vaker vertrekt? We weten goed wie er de stad in komen, maar niet wie er vertrekken.)

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

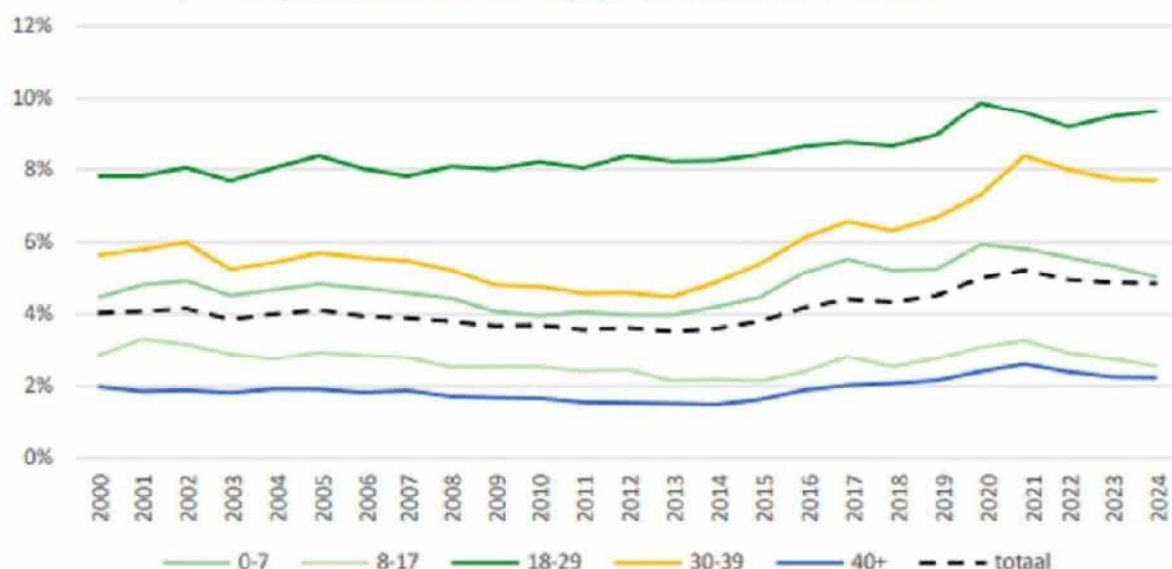
Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid (en relatie eerder aangenomen moties/toezeggingen);
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?)
- Juridische consequenties;
- Risico's.

In het "Werkwijze bevolkingsprognose Rotterdam 2025" ([link](#)) staat op pagina 27 over binnenlandse verhuizingen en gezinsvorming in de stad de volgende grafiek.

Figuur B3.1 Aandeel vertrekkers naar een nieuwe woonplaats binnen Nederland als percentage van de betreffende leeftijdsgroep in Rotterdam, 2000-2024

Hierin is te zien, dat huishoudens in de leeftijdsgroep 30-39 jaar sinds 2013 een stijgend aandeel van de vertrekkers vormen. Binnen deze groep vallen ook de jonge gezinnen, en stellen in de gezinsvormende fase. Zij verhuizen vaak naar direct omliggende gemeenten met een grotere voorraad (een)gezinswoningen.

Tegenover vertrek van gezinnen, staat dat ook zich gezinnen uit andere gemeenten in Rotterdam vestigen. Het aantal vestigende gezinnen is de afgelopen jaren constant gebleven. Tot 2016 compenseerde de vestiging van gezinnen het vertrek van gezinnen nog. Uitgaande van kinderen in de leeftijd 0-7 jaar als graadmeter voor jonge gezinnen, is het saldo nu gemiddeld -400 per jaar. (Let wel: dit zijn kinderen, niet per se gezinnen.)

Door de toegenomen druk op de woningmarkt in stedelijke regio's neemt de afstand waarover huishoudens verhuizen toe. Dit is in eerste instantie de ruimere omtrek. Voor de Rotterdamse regio bijvoorbeeld richting Hoeksche Waard.

Ook in andere grote steden zien we deze patronen. In de leeftijdsgroep tot 30 jaar vestigen zich per saldo mensen in de stad, in de leeftijdsgroep daarboven verlaten mensen per saldo de stad. Meestal naar direct omliggende gemeenten, maar wegens oplopende druk op de woningmarkt steeds vaker verder weg.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatiebegroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje).

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al (met hetzelfde bedrag) onderdeel is van de robuuste kern van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie (stem dan af met **5.1.2e**) of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Licht toe:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel***? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. ***Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met **5.1.2e**
5.1.2e (secretaris bestuurswissel) -
5.1.2e @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/ organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-10

Steller: **5.1.2e**

Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

1. Wat zijn de wettelijk vereisten qua huisvesting voor urgente groepen?
2. Welke aantallen per groep (evt. schatting)?
3. Welke percentage van het totaal behelzen deze urgente groepen?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/ lange termijn, waar/wie?)
- Juridische consequenties;
- Risico's.

1. Wat zijn de wettelijk vereisten qua huisvesting voor urgente groepen?

Door schaarste op de woningmarkt geldt een verdeelsleutel voor de betaalbare sociale huurwoningen onder de 2^e aftoppingsgrens zoals vastgelegd in de Rotterdamse Woonvisie: 55% van de sociale huurwoningen van corporaties tot de tweede aftoppingsgrens (prijsspeil 2026: €764,14) gaat naar urgenten, waarvan 25% naar kwetsbare Rotterdammers (o.a. uitstroom) en 30% naar overige aandachtsgroepen (o.a. statushouders en medisch urgenten). De overige 45% is voor regulier woningzoekenden met een laag inkomen.

In 2026 is de inschatting dat er circa 4.400 sociale huurwoningen van de corporaties onder de 2e aftoppingsgrens vrijkomen. Door bevolkingsgroei en mogelijke uitbreiding van urgentiecategorieën.

door de Wet Regie zal de urgente doelgroep toenemen.

De volgende groepen moeten wettelijk gezien gehuisvest worden, deze staan allemaal in de geldende Verordening Woonruimtebemiddeling Rotterdam 2025:

1. Uitstroom naar zelfstandig wonen vanuit een instelling (o.a. Slachtoffers huiselijk geweld of mensenhandel, Uitstroom Beschermd Wonen en Opvang, Uitstroom klinisch geestelijke gezondheidszorg, Uitstroom accommodaties jeugdhulp)
2. Geweld en Bedreiging
3. Mantelzorgverleners- en ontvangers
4. Mensen met ernstige en chronische medische klachten
5. Onbewoonbaarheid
6. Woonlasten

De volgende categorieën zijn lokaal ook aangewezen als urgent, deze staan ook in de geldende Verordening Woonruimtebemiddeling Rotterdam 2025:

7. Statushouders
8. Herhuisvesting ivm grootschalige renovatie en sloop

Categorieën die toegevoegd worden op basis van de toekomstige Wet Regie Volkshuisvesting die naar verwachting in juli 2026 in werking treedt, deze staan nog NIET in de geldende Verordening Woonruimtebemiddeling Rotterdam 2025:

9. Dak- en thuislozen met minderjarige kinderen
10. Uitstroom (jeugd) detentie en forensische zorg (> 3 maanden)
11. Uitstappende sekswerkers

2. Welke aantallen per groep (evt. schatting)?

De onderstaande gegevens betreffen aantallen per jaar en zijn gehaald uit Monitor Woonruimtebemiddeling regio Rotterdam 2024:

1. Uitstroom naar zelfstandig wonen vanuit een instelling
1000-1100 urgenties – 1000 geslaagden in Rotterdam (ivm 100% directe bemiddeling)
2. Geweld en Bedreiging
125-150 urgenties – 75 geslaagden in Rotterdam (mogen in heel de regio zoeken)
3. Mantelzorgverleners- en ontvangers
50 urgenties – 30 geslaagden in Rotterdam (mogen in heel de regio zoeken)
4. Mensen met ernstige en chronische medische klachten
700-800 urgenties – 350 geslaagden in Rotterdam (mogen in heel de regio zoeken)
5. Onbewoonbaarheid
8 urgenties – 5 geslaagden (mogen in heel de regio zoeken)
6. Woonlasten
150 urgenties – 100 geslaagden (mogen in heel de regio zoeken)
7. Statushouders
500 urgenties – 500 geslaagden (worden 100% direct bemiddeld. Bij statushouders gaan we uit van een gemiddelde woningbezetting van 2,7 personen per woning. Dus circa 1200 personen per jaar)
8. Herhuisvesting ivm grootschalige renovatie en sloop
150 – 200 urgenten – 150-200 geslaagden (worden door de corporaties direct bemiddeld)

Bij groepen die direct bemiddeld worden (statushouders en uitstroom) zijn de aantallen van

verleende urgenties en geslaagden identiek. Bij de groepen die zelf zoeken naar een woning is een groter verschil zichtbaar tussen verleende urgenties en geslaagden. Daarvoor zijn 2 belangrijkste redenen te benoemen:

- Vaak hebben deze groepen (voornamelijk bij de medische urgenten) ingewikkelde zoekprofielen (bijv. rolstoelgeschikte woning, huishoudgrootte etc.)
- Deze groepen kunnen ook slagen in de regiogemeenten. Met een urgentie kan met voorrang zelf gereageerd worden op woningen in alle Rijnmond gemeenten.

3. En welke percentages van het totaal behelzen deze urgente groepen?

In de Woonvisie is een verdeelsleutel voor de betaalbare sociale huurwoningen zoals vastgelegd: 55% van de sociale huurwoningen van corporaties tot de tweede aftoppingsgrens (prijspeil 2026: €764,14) gaat naar urgenten, waarvan 25% naar kwetsbare Rotterdammers (groep 1 en 2) en 30% naar overige aandachtsgroepen (groep 3 t/m 8). De overige 45% is voor regulier woningzoekenden met een laag inkomen (o.a. doorstromers, spoedzoekers, bankslapers, studenten, ouderen).

Voor 2025 en 2026 is de verdeelsleutel tijdelijk aangepast in verband met de uitrol van Wonen Eerst, namelijk 44,3%/27,6%/28,1%.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt					

met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

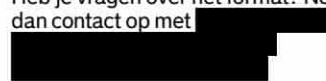
--

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem
dan contact op met

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Nummer: TR11

Cluster/afdeling: MO en W&I

Vraag/verzoek:

In het financieel basispad is een continuering intensivering opgenomen betreffende uitvoering van de wet inburgering. Graag een nadere uitleg van alles wat we doen voor de aflopende intensivering inburgering.

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Dit onderdeel van het knelpunt betreft:

- Begeleiden huisvesten van statushouders
- Wachtlijst verminderen voor begeleiding van gezinsmigranten bij hun inburgeringstraject:

Het huisvesten van statushouders is een wettelijke taak die buiten de Inburgeringswet valt en samenhangt met de taakstelling die gemeenten toegewezen krijgen. Het Intakeloket Ondersteuning Statushouders voert het huisvesten uit en zorgt dat de statushouders een bijstandsuitkering ontvangen, een zorgverzekeraar krijgen en de huur van de bijstandsuitkering wordt afgehaald.

De gemeente ontvangt geen specifieke middelen van het Rijk, dit wordt bekostigd vanuit gemeentemiddelen, maar dit is niet structureel opgenomen in de begroting bij de vorige coalitieonderhandelingen. Het schakelen tussen corporaties, het COA en tijdelijke huisvestingsvormen, vraagt veel inspanningen. Daarbij wordt er ook door de gemeentelijke ambtenaren coördinatie gevoerd op de beschikbare woningen zodat de gezinssamenstelling en woonvorm zo efficiënt mogelijk gematched worden en de inhuizingen voorspoedig verlopen.

De samenwerking met woningcorporaties is goed en we maken ook gebruik van alternatieve huisvestingsvormen.

Met behulp van de inzet van dit beleid slaagt Rotterdam er jaarlijks in de taakstelling vanuit het Rijk voor huisvesting van statushouders te behalen. Dit helpt statushouders namelijk om eerder in te burgeren en te participeren in Rotterdam. Continuering van beleid draagt hier in hoge mate aan bij.

Bij het niet halen van de taakstelling die het Rijk de gemeente oplegt, zijn de gevolgen:

- Statushouders blijven langer in een opvanglocatie waardoor de kans op uiteindelijk meedoen in de samenleving moeilijk wordt. Zij doen langer over hun inburgering, halen niet het gewenste taalniveau (B1) en zullen langer in de bijstand blijven. Daarnaast helpt het niet in de doorstroom van de asielketen en zal het tot hogere kosten leiden.

- Provincies kunnen ingrijpen als gemeenten te weinig statushouders huisvesten en de provincies kunnen de rol van de gemeente overnemen.

Daarnaast is het terugdringen van de **wachttijd om gezinsmigranten** te begeleiden bij hun inburgering, onderdeel van dit knelpunt. Jaarlijks komen er zo'n 1.000 per jaar, naar Rotterdam. Gezinsmigranten (komen van buiten de EU naar Nederland voor een partner. Het zijn geen vluchtelingen) moeten zelf hun inburgeringstraject inkopen. De gemeente adviseert en begeleidt hen. Bij de statushouders heeft de gemeente meer regie. Gezinsmigranten hebben drie jaar de tijd om in te burgeren. Zij mogen hun inburgeringstermijn verlengen en in de praktijk gebeurt dit ook veel. Ongeveer 60 % van de gezinsmigranten hebben een extra begeleidingsjaar nodig voor hun inburgeringstraject. Deze middelen zijn bedoeld om de wachttijd voor de gezinsmigranten te beperken en dat het niet verder oploopt. Wanneer er geen middelen beschikbaar zijn, dan zullen gezinsmigranten maanden moeten wachten om te starten met hun inburgering met het gevolg dat ze de taal niet leren en dit draagt niet bij aan het participeren.

Voor de volledigheid willen wij opmerken dat, naast bovenstaand knelpunt 50 Inburgering, er nog een knelpunt is die het onderwerp van inburgering direct raakt, namelijk knelpunt 71 (continuering intensieve begeleiding statushouders)

Ter info: dit betreft de begeleiding van statushouders door specialistische consultants. Zij hebben de regie op het inburgeringstraject van de statushouders en ook vanuit de Participatiewet als zij een bijstandsuitkering ontvangen. Hierdoor kan zowel op inburgering als toeleiding naar werk/onderwijs gestuurd worden. Dit laatste vindt al plaats sinds 2018 en we zien sindsdien steeds meer uitstroom uit de bijstand en toename van parttime werken. Ook hiervoor zijn nu geen structurele middelen opgenomen in de begroting. Dit betreft geen leerwerktrajecten.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatiebegroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje betreft alleen knelp)

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Apparaatslasten	1mln	2,6 mln	2,6mln	2,3 mln	2,3 mln
Programmalasten	200	200	200	200	200
totaal	1,2 mln	2,8 mln	2,8 mln	2,5 mnl	2,5 mln

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

1. Er loopt een landelijke lobby samen met de G4 en de VNG omdat er onvoldoende middelen zijn voor de uitvoering van de wet inburgering. Onlangs is aangetoond door een onafhankelijk onderzoek in opdracht van het ministerie van SZW dat tweemaal zoveel budget benodigd is. (<https://open.overheid.nl/documenten/021639f3-576a-4cb6-b216-ff26c0ff5f28/file>)

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven. Betreft alleen knelpunt 50.

Licht toe:

Personele consequenties knelpunt 109	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid	14	14	14	10	10
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Na 2028 neemt aantal FTE af ivm geprognosticeerde afname wachtlijsten gezinsmigranten.				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.					
**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Continueren van de uitvoering rondom huisvesting van statushouders om te zorgen voor snellere doorstroom in de asielketen en het bespoedigen van het inburgeringsproces zodat het participeren in de maatschappij tijdig kan beginnen.

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met **5.1.2e**
5.1.2e (secretaris bestuurswissel) -
5.1.2e @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-12

Steller: **5.1.2e**

Cluster/afdeling: Stadsontwikkeling / Bouw- en Woningtoezicht

Vraag/verzoek:

In hoeverre kan je op een beoogde tijdelijke locatie (nav huisvesting statushouders) op korte termijn tijdelijke huisvesting regelen en parallel direct een bestemmingswijziging in gang zetten naar een woonbestemming? Mag dat juridisch, of maak je je dan kwetsbaar omdat je gebruik maakt van de mogelijkheid om tijdelijk te bouwen, maar de intentie om dit permanent te maken blijkt uit de voorgenomen bestemmingswijziging?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Samenvattend

Juridisch technisch is het niet mogelijk om tijdelijke huisvesting te realiseren zonder omgevingsvergunning. Er is een omgevingsvergunning nodig voor zowel de buitenplanse omgevingsactiviteit (BOPA) als de bouwactiviteit (Technisch). Vanuit bestuurlijk oogpunt naar aanleiding van maatschappelijk belang kan ervoor gekozen worden om het gebruik zonder vergunning toe te staan. Hieraan kleefte het risico dat er een verzoek tot handhaving ingediend kan worden waardoor handhavend optreden noodzakelijk wordt. De consequentie kan zijn dat de gestarte activiteit gestopt dient te worden.

De intentie om dit wel of niet permanent te maken maakt niet uit. Dezelfde vergunning (BOPA) is noodzakelijk om aan te vragen. De kwetsbaarheid zit hem dus niet in de tijdelijkheid dan wel permanente opvang, ook niet in het reeds aanwezig gebruik. Het risico zit wel in het mogelijk moeten staken van de activiteit.

Vanuit onze ervaring met flexwoningen, (Fabrieksmatige modulaire woningen) weten we dat er behoorlijke knelpunten kunnen ontstaan op de inpassing en het vergunbaar krijgen binnen omgevingsfactoren zoals geluid, externe veiligheid.

Details

Als men snel een locatie in gebruik wil gaan nemen voor de huisvesting van statushouders kan dit in principe alleen als de organisatie beschikt over de juiste vergunningen: dit betreft zowel het "ruimtelijk" bouwen als het "technisch" bouwen. Hieronder een toelichting op beide aspecten met tot slot in detail uitleg over de juridische risico's.

Deel 1 ruimtelijk kader

1. Als we ervoor kiezen om het gebruik als huisvesting voor statushouders meteen (zonder vergunning) te laten ingaan en separaat daaraan kiezen voor een wijziging van het omgevingsplan, dan doen we hetzelfde als bij de Silja Europe die nu in de Merwehaven ligt t.b.v. noodopvang voor statushouders. M.a.w. het gebruik laten we meteen toe (wetende dat dit niet passend is) en daarnaast starten we een vergunningentraject. We kunnen kiezen tussen een (tijdelijke) BOPA (buitenplanse omgevingsplanactiviteit: een vergunning) of een WOPLA (wijziging van het omgevingsplan). Juridisch is het niet mogelijk om dit gebruik zonder vergunning toe te staan, maar bestuurlijk kan gekozen worden hiervan af te wijken
2. Als we ervoor kiezen om het gebruik als huisvesting voor statushouders pas te laten ingaan na vergunningverlening (via een BOPA) of wijziging van het omgevingsplan (en daarna nog opa-vergunning(omgevingsplanactiviteit), dan lopen we geen risico. Immers, dan volgen we de juiste juridische route. De doorlooptijd van dit proces is langer. Immers, tegen een verleende BOPA staat bezwaar, beroep en hoger beroep open.

Deel 2 Technische bouwregels

Om te voldoen aan de bouwregels is het aannemelijk dat voor de woonfunctie er technische verbouwingen gaan plaatsvinden. Omdat dit vaak te maken heeft met brandveiligheid is ook een (tijdelijke) omgevingsvergunning bouwactiviteit technisch nodig.

Hierbij geldt hetzelfde als hiervoor beschreven bij het ruimtelijk kader. Het is praktisch mogelijk om de functie te starten zonder vergunning en separaat een omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit aan te vragen. Juridisch is dit niet mogelijk en dit vergt een bestuurlijke keuze.

Toelichting juridische risico's

Een functie die niet is toegestaan op basis van de regels in het omgevingsplan mag niet worden gestart zonder dat hiervoor een BOPA of WOPLA is verleend. Het gebruik starten zonder vergunning zorgt ervoor dat we hiertegen handhavend kunnen optreden met als mogelijk consequentie het moeten staken van de activiteiten. Als er een verzoek tot handhaving wordt ingediend door omwonenden, dan moeten we daar een besluit op nemen. Als er inmiddels een aanvraag is ingediend, dan kunnen we melden dat er

concreet zicht op legalisatie is en afzien van handhaving.

Aanvullende vraag: Waarom is het niet mogelijk om een tijdelijk vergunningstraject en de permanente bestemmingswijziging naast elkaar in gang te zetten?

Het is juridisch niet uitgesloten om een tijdelijk vergunningstraject en een permanente wijziging van het omgevingsplan parallel te laten lopen. Wel gaat het om twee verschillende instrumenten, ieder met een eigen beoordelingskader, doel en procedure. Een tijdelijke vergunning is gericht op een concreet initiatief, terwijl een wijziging van het omgevingsplan ziet op de structurele en algemene regeling van functies en regels voor een locatie.

Parallele behandeling van een vergunningstraject voor een tijdelijke functiewijziging en een wijziging van het Omgevingsplan brengt risico's met zich mee, zoals dubbele afwegingen, extra procedurele belasting, onduidelijkheid over de geldende rechtspositie, tegenstrijdige of inconsistente motivering en daarmee een grotere kwetsbaarheid in bezwaar en beroep. Om die reden ligt het in de praktijk vaak meer voor de hand om één hoofdspoor te kiezen, waarbij in dit geval een BOPA de meest logische keuze is. Deze wijze van besluitvorming levert geen voordelen op.

Het ligt namelijk meer voor de hand om enkel een vergunningstraject te starten voor een permanente functiewijziging. Dit proces loopt via de buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Hierop is de reguliere voorbereidingsprocedure van toepassing met een beslistermijn van 8 weken. Dit is de snelste manier om het gebruik planologisch toe te staan. Wij hebben na vergunningverlening dan de verplichting om die BOPA binnen 5 jaar op te nemen in het omgevingsplan. Hiermee wordt de vergunning uiteindelijk ook vastgelegd via een wijziging van het omgevingsplan.

Financieel:

NVT

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

NVT

Licht toe:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum					

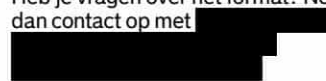
Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem
dan contact op met

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR13

Cluster/afdeling: MO, afdeling Nieuwkomers

Vraag/verzoek:

Als Oekraïners een woning zoeken, doen ze dan gewoon mee als reguliere woningzoekende mee voor een sociale huurwoning? Of zijn er beperkingen?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Op dit moment verblijven zo'n 1950 ontheemden Oekraïners in gemeentelijke opvanglocaties en 1680 op particuliere adressen. Over de particuliere adressen weten we dat een deel niet hoofdhuurder is, maar inwoont bij familie, kennis, of anderszins.

Het is momenteel voor Oekraïense ontheemden in Rotterdam niet mogelijk om via Woonnet een sociale huurwoning te huren.

Nu kan dat nog niet doordat:

- In de Huisvestingswet 2014 is opgenomen dat (art.10, lid 2) alleen mensen met een vaste verblijfsstatus in aanmerking komen voor een huisvestingsvergunning. Oekraïense ontheemden hebben momenteel een tijdelijke verblijfsstatus t/m 4 maart 2027. De verlenging van de Regeling Tijdelijke Bescherming (RTB) of overgang naar het Transitiedocument liggen momenteel voor ter besluitvorming bij het rijk.
- Rotterdam heeft een Huisvestingsverordening die oplegt dat een huisvestingsvergunning verplicht is voor sociale huur. Deze verordening heeft als doel om schaarse sociale woningen te verdelen over urgente woningzoekenden zoals uitstroom uit instellingen, medische urgenten, statushouders. Zij krijgen hiermee voorrang op een woning.

- De Huisvestingswet (2014) heeft de status van de Oekraïense ontheemden niet benoemd als doelgroep die een huisvestingsvergunning kan krijgen. Deze wet is ontstaan voor de Russische invasie.
- Er kan vanuit de gemeente alleen gelobbyd worden op aanpassing van de Huisvestingswet. Pas daarna kan de Rotterdamse verordening worden aangepast.
- Landelijk beleid houdt er rekening mee dat het merendeel van de ontheemde Oekraïners in Nederland zullen blijven, waarbij gestuurd wordt op afbouw van de opvang en instroom in de reguliere huisvesting. Het Rijk heeft nog geen uitspraak gedaan over een wijziging van de status van Oekraïense ontheemden, waardoor de mogelijkheden van huisvesting in gemeenten met een huisvestingsvergunning beperkt zijn.

Oekraïense ontheemden kunnen zich momenteel wel al inschrijven bij WoonnetRijnmond om zo inschrijfdur op te bouwen voor het geval hun verblijfsstatus verandert in een vaste verblijfsstatus. Inzicht in het aantal mensen met een inschrijving hebben we niet.

Risico's bij niet toegankelijk en/of reguleren van sociale woningvoorraad voor Oekraïense ontheemden:

- geen toegang tot sociale woningmarkt betekent geen exit mogelijkheid uit opvangsituatie, behalve naar particuliere woningmarkt. De financiële positie van groot deel van de ontheemden is hiervoor niet toereikend.
- als gevolg van de duur van de oorlog verblijven Oekraïners al lang in (niet duurzame) opvanglocaties met weinig privacy en voorzieningen. Gebrek van perspectief heeft gevolgen voor welzijn van de ontheemden en vergroot de kans op toename kosten vanuit andere domeinen.
- Rotterdam heeft een opvang- en huisvestingsopgave voor een groot aantal aandachtsgroepen, zoals medisch urgenten, statushouders, bankslapers. Gezien de krapte op woningmarkt zal een afweging ten aanzien van de verdeelsleutel nodig zijn.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Niet van toepassing.

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					

Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. ** Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

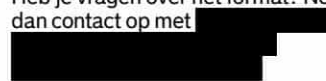
Een lobbytraject starten richting het Rijk om duidelijkheid te geven over de status van Oekraïners ten aanzien van permanente huisvesting, financiering van deze opgave en dit te verwerken in de Huisvestingswet. Bij uiteindelijke permanente huisvesting in sociale huurwoningen in Rotterdam wordt rekening gehouden zowel met de krapte op woningmarkt, als de verblijfsduur en verblijfsstatus van de ontheemden.

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem
dan contact op met

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-14
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

1. Zijn er goede voorbeelden vanuit andere grote steden als het aankomt op slimme oplossingen voor huisvesting mede als randvoorwaarde voor start van (pre)inburgering?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Landelijke voorbeelden

In verschillende steden zijn woonlocaties ontwikkeld waarin verschillende doelgroepen worden gehuisvest. Daarnaast wordt er op een aantal plekken woningdelen voor deze en overige doelgroepen toegepast.

Voorbeelden zijn: 'Wonen in Haga' in Den Haag, 'Plan Einstein' in Utrecht (een mix van asielzoekers en statushouders met buurtparticipatie), 'Stek Oost' in Amsterdam (een mix van statushouders en andere jongeren in zelfstandige units). Deze projecten kenmerken zich doordat er een mix is gemaakt van 'vragers' en 'dragers'. De zogenaamde 'dragers' (vaak studenten of werkende jongeren) worden tussen de andere bewoners geplaatst. Voorbeelden van woningdelen zijn Project Utrecht-Oost waar drie Nederlandse jongeren samenwonen met twee statushouders. Gemeente Tilburg huisvest net als Rotterdam ex-AMV in onzelfstandige woonruimte met gedeelde voorzieningen. Startblok Riekerhaven in Amsterdam heeft naast 299 zelfstandige studio's ook 102 onzelfstandige kamers, die zich in drie of vierkamerappartementen bevinden. Er zijn landelijk ook meerdere voorbeelden waar Oekraïners en asielzoekers en statushouders in een pand verblijven, o.a. in Thuis in Oss. Hoe binnen deze voorbeelden wordt omgegaan met exploitatiekosten, wordt nog uitgezocht. Informatie daarover kan op een later moment nog worden gedeeld met de onderhandelstafel.

De ervaring leert dat een zorgvuldige selectie van de bewoners en een evenwichtige samenstelling van de bewonersgroep belangrijk is voor het welslagen van het project. Het sociaal beheer moet zorgvuldig zijn afgestemd op omvang locatie en de samenstelling van bewoners. Ook speelt de vormgeving en ruimtelijke inpassing van de huisvesting een belangrijke rol in sociale veiligheid.

Rotterdamse voorbeelden

Ook Rotterdam heeft overigens al woongebouwen die hierop lijken. Zo wonen in Waelestein zowel statushouders als spoedzoekers. Het grote verschil is dat de bewoners hier in zelfstandige studio's wonen (eigen voorzieningen). Er is weinig sociale interactie tussen de bewoners. In principe functioneert deze locatie als veel andere 'reguliere woongebouwen' in de stad. Verder wordt in juli/augustus de flexwoonlocatie 'Nesst' in Nesselande opgeleverd. Daarin komen jonge statushouders samen te wonen met andere jongeren. Verder wordt er samengewerkt met particuliere verhuurders waarbij in woongebouwen voor Young Professionals (Start Motor & OurDomain) ook bij deze doelgroep passende statushouders worden geplaatst. Bij deze drie laatste locaties wordt de integratie bevordert door community management. In Hoogvliet wonen Oekraïners samen met bankslapers. Op de Charloisse Lagedijk wonen Oekraïners samen in gebouw waar ook Antes (GGZ) huurt.

Verkenning project in Rotterdam

Het afgelopen jaar heeft Rotterdam ook onderzocht of het mogelijk is een groot woongebouw te realiseren voor een mix van statushouders, Oekraïners en spoedzoekers. Hierover is ook uitvoerig gesproken met het ministerie. Als basisfinanciering kan hiervoor de Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen (SFT) van het Rijk worden gebruikt. Hiervoor wordt onder voorwaarden een subsidie gegeven aan de realisatie van nieuwe woonruimten in een bestaand gebouw dat voor het eerst een woonfunctie krijgt. Verder zijn er Rijksmiddelen beschikbaar voor de huisvesting en begeleiding van statushouders en Oekraïners. Hoe meer statushouders en Oekraïners worden gehuisvest hoe hoger het bedrag dat uitgekeerd wordt.

Uit de verkenning bleek dat het indertijd niet mogelijk was het hele woongebouw uitsluitend te realiseren met Rijksmiddelen. Om de financiering dekkend te krijgen is er voor de spoedzoekers aanvullende gemeentelijke financiering nodig. De hoogte is erg afhankelijk van de Rijksregelingen. Onder de Doelgroep Flexibele Regeling (DFR), de nieuwe regeling die in de maak is om de SFT te vervangen, lijkt er slechts een beperkte gemeentelijke financiering nodig te zijn. Het is momenteel echter nog onzeker of, wanneer en onder welke voorwaarden de DFR wordt vastgesteld.

Verwerven van panden

Om de ontwikkeling van gemengde woongebouwen kostendekkend te maken wordt ook verkend of het mogelijk is gebouwen met dit doel te verwerven. Hierdoor is er geen sprake meer van aanhuurkosten die zwaar op de exploitatie drukken en kunnen kosten over een langere periode worden afgeschreven. Ook wordt hiermee gegarandeerd dat investeringen die in het pand worden gedaan ook op langere termijn ten goede komen aan het algemeen belang.

Tegelijkertijd nemen hierdoor de risico's en exploitatieverantwoordelijkheid ook toe. Dit deel ontwikkelt zich dan toch meer richting een gemeentelijk woningbedrijf. Uitgangspunt zal daarom zijn dat mensen hier ten alle tijde tijdelijk verblijven in afwachting van reguliere huisvesting. Vanwege het te kort op de woningmarkt kan dit tot uitvoeringsproblemen leiden. Als deze optie gekozen wordt, zal er nadere verkenning over de werkwijze en randvoorwaarden plaatsvinden.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatiebegroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Rotterdam heeft reeds ervaring met huisvesting van verschillende doelgroepen, samen met statushouders, onder één dak. Deze innovaties worden ook de komende jaren toegepast, waarbij naast het bieden van duurzame opvang en (tijdelijke) huisvesting, ook meerjarige kostenbesparing centraal staat.

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met: **5.1.2e**
5.1.2e (secretaris bestuurswissel) -
5.1.2e @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-15

Steller:

Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

1. Wat zijn de ontwikkelingen in vraag en aanbod van studentenhuisvesting en leidt dat tot knelpunten?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?);
- Juridische consequenties;
- Risico's.

Ontwikkelingen in vraag en aanbod van studentenhuisvesting

Rotterdam heeft te maken met een structureel tekort aan studentenwoonruimte. Op dit moment bedraagt het tekort circa 2.100 woningen. Volgens onderzoek (Kences) loopt dit tekort richting 2033 verder op tot 3.600 tot 7.600 woningen, ook wanneer rekening wordt gehouden met de huidige harde bouwplannen. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de vraag vanuit mbo-studenten, een mogelijke komst van een TU Delft-campus en recente ontwikkelingen in de particuliere voorraad.

Naast de kwantiteit zijn betaalbaarheid en samenleven (tegengaan van eenzaamheid) belangrijk aspecten in de behoefte aan studentenhuisvesting. In het Kwaliteitsbeleid wonen zijn hier enkele specifieke randvoorwaarden bij nieuwbouw over opgenomen, zoals 1/3^e onzelfstandig onder de kwaliteitskortingsgrens en 2/3^e zelfstandig.

De behoefte aan studentenhuisvesting blijft hoog. Tegelijkertijd neemt het aanbod in de particuliere huursector af. Landelijk is het aantal studenten dat huurt bij particuliere verhuurders recent fors gedaald, en deze ontwikkeling werkt ook door in Rotterdam. Uit recent onderzoek van SEOR blijkt dat hierbij met name sprake is van uitponding: particuliere huurwoningen worden bij mutatie verkocht, waardoor ze verdwijnen uit het huursegment. Exacte aantallen worden niet benoemd. Hierdoor neemt de druk op de sociale en gereguleerde voorraad toe.

Aan de aanbodzijde wordt gewerkt aan uitbreiding van de voorraad. Rotterdam heeft afgelopen collegeperiode gestuurd op een bouwproductie van minimaal 400 studentenwoningen per jaar. Voor de komende collegeperiode (2026-2029) is er een planvoorraad van ruim 2.000 woningen (zowel zelfstandig als onzelfstandig), met projecten van zowel corporaties als marktpartijen. De realisatie is echter ongelijk over de jaren verdeeld en vooral op de middellange en lange termijn is er onvoldoende zicht op nieuwe projecten. Tegelijkertijd is in de Gebiedsgerichte vertaling van de woonvisie (december 2025 vastgesteld voor college) wel een opgave voor studentenhuisvesting gedefinieerd in een aantal grote gebiedsontwikkelingen, met name op en rondom onderwijsinstellingen en ov-knooppunten.

Naast nieuwbouw kan ook het beter benutten van de bestaande voorraad een bijdrage leveren aan het verruimen van het aanbod. Bijvoorbeeld door inzet van platforms als Hospihousing en de verruiming van de kamerverhuurnorm (sinds 2024 van kracht). Dit gaat vooralsnog om relatief kleine aantallen.

Knelpunten

- *Aanhoudend en oplopend tekort*

Rotterdam heeft een structureel tekort aan studentenwoningen dat naar verwachting verder toeneemt, ook bij realisatie van de huidige bouwplannen.

- *Onvoldoende harde en zachte planvoorraad op middellange en lange termijn*

Voor de komende college jaren is er wel concrete planvoorraad waaraan gewerkt wordt, maar er wordt onvoldoende gewerkt aan nieuwe projecten voor de middellange en lange termijn om het tekort structureel terug te dringen.

- *Afname van het particuliere aanbod*

Het aanbod van studentenwoningen in de particuliere huursector neemt af, onder andere doordat woningen worden verkocht of uit de verhuur worden gehaald, wat de druk op de totale voorraad vergroot.

- *Belemmeringen in de uitvoerbaarheid van projecten*

Ontwikkeling van studentenhuisvesting wordt bemoeilijkt door factoren zoals;

- Druk op de businesscase, die verder toeneemt door de beleidseis om minimaal 1/3^e aandeel onzelfstandige studentenwoonruimte te realiseren. Een belangrijke randvoorwaarden van de bouw van onzelfstandige eenheden is de voorzetting van Rijksbijdragen (RHA subsidie). Indien deze regeling niet wordt voortgezet, komt de uitvoerbaarheid hiervan verder onder druk te staan.
- De huidige parkeernorm leidt tot extra kosten en vertraging in de ontwikkeling van studentenhuisvesting en wordt vanuit de markt als niet in verhouding gezien tot de feitelijke vraag naar parkeerplaatsen bij studentenwoningen.
- Gemeentelijke capaciteit en middelen voor planvorming

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij

rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Financiële consequenties zijn onderdeel van de bouwscenario's zoals deze zijn gepresenteerd d.d. 17 april, waarbij in scenario A terugval naar 250, scenario B 400 en scenario C 600 woningen, waarvan telkens 1/3 onzelfstandig.

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Een van de randvoorwaarden voor m.n. start van onzelfstandige eenheden is de voorzetting van Rijksbijdragen (RHA subsidie). Mocht deze regeling in de toekomst niet worden voortgezet, dan staat de uitvoerbaarheid hiervan onder druk.

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe: Organisatorische consequenties (kosten voor planvorming en begeleiding) zijn onderdeel van de bouwscenario's zoals deze zijn gepresenteerd d.d. 17 april, waarbij in scenario A terugval naar 250, scenario B 400 en scenario C 600 woningen, waarvan telkens 1/3 onzelfstandig.

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Advies om dit te betrekken bij totale keuze voor bouwscenario's.

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met **5.1.2e**
5.1.2e (secretaris bestuurswissel) -
5.1.2e @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-16

Steller: 5.1.2e

Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

1. Zijn er richtlijnen voor particuliere verhuurders die bijzondere doelgroepen huisvesten?
2. Zijn er partijen die daar goed in zijn? Eventueel ook vanuit andere steden?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?);
- Juridische consequenties;
- Risico's.

1. Zijn er richtlijnen voor particuliere verhuurders die bijzondere doelgroepen huisvesten?

Onder bijzondere doelgroepen verstaan wij bij beantwoording van deze vraag de 'kwetsbare doelgroepen'. Dit zijn mensen die door psychische, psychosociale of verstandelijke beperkingen niet in staat zijn zonder hulp of begeleiding zelfstandig te wonen of functioneren.

Vanuit ruimtelijk oogpunt zijn er beperkende regels als het gaat om kamerverhuurregels (aantal personen in een woning) en in de straten die zijn aangewezen in het kader van de Rotterdamwet.

Rotterdamse regels huisvesting:

- Kamerverhuur: vanaf 3 personen vergunningplichtig tenzij het een woongroep betreft
- Rotterdamwet (screening) tenzij het een zorginstelling betreft

Landelijke regels:

Volgens de wet vaste huurcontracten is de norm: een vast huurcontract maar mogen particuliere verhuurders in specifieke situaties een tijdelijk huurcontract (max 2 jaar) aanbieden.

Zij mogen dat doen aan:

- Iemand die uit een maatschappelijke opvang komt of in een sociale noodsituatie zit;
- Iemand die een 2e kans krijgt nadat een eerder huurcontract is beëindigd, bijvoorbeeld door overlast;
- Iemand die gaat scheiden, aantoonbaar niet meer samenwoont met uw partner en tijdelijk een woning huurt om dicht bij uw kind(eren) te wonen;
- Een statushouder die direct uit een COA-opvanglocatie komt en wacht op definitieve huisvesting.

2. Zijn er partijen die daar goed in zijn? Eventueel ook vanuit andere steden?

Kort samengevat is het antwoord op deze vraag: dat er vooralsnog weinig particuliere partijen bij ons bekend zijn, die goed zijn in het huisvesten van bijzondere doelgroepen. Meest geëigende partijen zijn vooralsnog de woningcorporaties en zorginstellingen.

Dieper ingaand op de verschillende partijen kunnen particuliere verhuurders worden verdeeld in drie categorieën:

1. Professionele verhuurders
2. Zorginstellingen
3. Organisaties die matchen met particuliere verhuurders

1. Professionele verhuurders

Het is ons bekend dat zorgaanbieders woningen huren van particuliere verhuurders om hun zorgcliënten, die over een persoonsgebonden budget (pgb) beschikken, te huisvesten. De gemeente heeft geen contact met particuliere verhuurders die zich specifiek richten op bijzondere / kwetsbare doelgroepen. Wel is er enige tijd geleden met particuliere verhuurders gesproken over deze mogelijkheid met als reactie grote terughoudendheid vanwege financiële risico's (schade aan pand, huurdering) en juridische consequenties (klachten huurders, contractbreuk). Ze hebben aangegeven dat als ze dat zouden willen daar wel een garantstelling tegenover moet staan.

2. Zorginstellingen

Zorgorganisaties treden soms ook op als verhuurder. De zorgorganisaties die een contract hebben met de gemeente Rotterdam (voor het bieden van Wmo- ondersteuning) regelen de huisvesting voor hun cliënten in ongeveer de helft van de gevallen met de woningcorporaties. Het is ons bekend dat zorgaanbieders woningen huren van particuliere verhuurders om zorgcliënten te huisvesten die over een persoonsgebonden budget (pgb) beschikken. De gemeente heeft geen overzicht van deze zorgaanbieders. De budgethouder kiest zelf een zorgverlener. De Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza) stelt regels aan kwaliteit van huisvesting (veilig, hygiënisch) maar kent geen meldingsplicht aan de gemeente waardoor het niet mogelijk is actief te sturen of afspraken te maken.

3. Organisaties die werken met eigenaar/gebruikers (voorbeelden uit andere gemeenten)

Enige tijd geleden is er door Rotterdam uitvoerig onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een project Onder de Pannen, waarbij een organisatie mensen aan tijdelijk onderdak helpt door particuliere verhuurders te zoeken die een kamer willen verhuren. Dit voorbeeld wordt in diverse andere gemeenten in Nederland al toegepast, bv in De Ronde Venen.

De beantwoording van de motie 'Onderhuur zonder financiële fratsen' (21bb9672) is nog steeds actueel. Onder de Pannen is in Rotterdam moeilijker toe te passen dan in andere steden. De Rotterdamse inrichting van Wmo leidt tot een verdubbeling van de kosten voor Onder de Pannen ten opzichte van andere steden. In Rotterdam worden mensen namelijk eerst geholpen door Vraagwijzers en Wijkteams. Hierdoor komen mensen met een enkelvoudige hulpvraag (huisvestingsvraag) niet in contact met een zorgaanbieder die de screening en matching normaal gesproken zou doen. Bij een project Screenen en matchen passen uitdrukkelijk niet in het takenpakket van Vraagwijzers en Wijkteams. Het onderzoek naar de mogelijkheid om organisaties in te zetten voor tijdelijke huisvesting bij particuliere heeft daarnaast nog de volgende belemmeringen aan het licht gebracht:

- De hoge kosten voor de aanpak 'Onder de Pannen' staan onvoldoende in relatie tot het aantal te realiseren plekken. Het gaat dan om 10 plekken het eerste jaar, uit te breiden tot maximaal 50 plekken daarna. Deze zijn alleen inzetbaar als er een match is tussen hoofdbewoner en tijdelijk huurder wat (lang) niet altijd het geval is.
- Omdat er een match moet zijn kunnen niet altijd diegenen geplaatst worden die het hardst een plek nodig hebben.
- Als de kosten van Onder de Pannen niet alleen afgezet worden tegen de maatschappelijke baten, maar ook tegen alternatieven voor onderdak zoals Flexwonen voor herstarters (bankslapers) dan blijkt dat de kosten voor Onder de Pannen bijna 2,5 keer hoger zijn per plek dan binnen Flexwonen.

Verdere voorbeelden uit andere gemeenten zijn ons vooralsnog niet bekend.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:**Organisatie:**

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen

te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Link toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

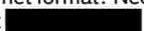
Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met (secretaris bestuurswissel) - @rotterdam.nl.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in oranje. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-17

Steller:

Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

Voor kinderen van EU arbeidsmigranten krijgen scholen geen extra budget? Leidt dit tot problemen? Hoe is die spreiding van leerachterstanden? Zijn er nu grote knelpunten aan het ontstaan?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Budget scholen i.r.t. kinderen van EU-arbeidsmigranten

Het klopt dat er geen specifiek budget beschikbaar is voor scholen met kinderen van EU-arbeidsmigranten. In Rotterdam gaan op de volgende manieren financiële middelen naar scholen waar kinderen van EU-arbeidsmigranten les krijgen:

- Nieuwkomersonderwijs

Nieuwkomersonderwijs is onderwijs voor nieuwkomersleerlingen, tussen de 6 en 18 jaar, die korter dan een jaar in Nederland zijn en de Nederlandse taal nog niet beheersen. Zij starten eerst in een zogenoemde schakelklas. In de schakelklassen krijgen kinderen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs een jaar lang (en in het voortgezet onderwijs soms 2 jaar) intensief taalonderwijs opdat ze kunnen doorstromen naar de reguliere klassen. Scholen in het primair onderwijs ontvangen, in aanvulling op rijksbekostiging, een gemeentelijke subsidie van 40.000 euro, per klas, per schooljaar. Kinderen van EU-arbeidsmigranten maken veelvuldig gebruik van schakelklasonderwijs. Welk percentage van deze groep kinderen precies gebruik maakt van schakelklasonderwijs, kunnen wij niet beoordelen omdat de gemeente de herkomst van schakelklasleerlingen niet registreert. De subsidie schakelklassen bedraagt in totaal 2 miljoen euro.

- Overige onderwijssubsidies

In aanvulling op de gemeentelijke subsidie schakelklassen zijn er andere subsidies binnen het Rotterdamse onderwijsbeleid die gaan naar scholen waar kinderen van EU-arbeidsmigranten les volgen. Veel van de gemeentelijke subsidies voor scholen worden berekend op basis van de CBS-achterstandsscores. De score wordt mede gebaseerd op herkomst van de moeder (naast het opleidingsniveau ouders, of ouders in de schuldsanering zitten, etc). Hoe hoger de score, hoe hoger de gemeentelijke subsidie. Scholen met veel kinderen van EU-arbeidsmigranten krijgen substantieel meer subsidie dan scholen met een lage achterstandsscore. Voorbeelden van deze stadsbrede subsidies zijn: het kwaliteitsbudget, waarmee scholen inzetten op de versterking van de basisvaardigheden (taal, lezen en rekenen) van de leerlingen. Een andere subsidie betreft educatief partnerschap. Met deze middelen kunnen scholen de band tussen school en ouders versterken opdat ouders hun kinderen beter kunnen ondersteunen in de onderwijsloopbaan. De versterking van dit partnerschap is ook gericht op ouders die het Nederlands nog niet machtig zijn.

Spreiding leerachterstanden

De spreiding van leerachterstanden vertoont een grote samenhang met de sociaal-economische status van wijken. De problematiek die speelt rondom kinderen van EU-arbeidsmigranten lijkt veel op de problematiek die speelt rondom kinderen van niet-Nederlandstalige nieuwkomers. Grofweg kan worden gesteld dat het schooldiploma van ouders en hun inkomen goede indicatoren zijn van het onderwijsniveau (en daarmee de achterstanden) van kinderen.

Knelpunten

- Een beperkt deel van de scholen heeft een relatief lage achterstandsscore maar vangt wel kinderen van EU-arbeidsmigranten op. Deze aantallen zijn echter niet groot genoeg om de achterstandsscore en daarmee de middelen te doen stijgen. Dit betekent dat deze scholen voor minder subsidie in aanmerking komen. Voor deze scholen is het uitdagend om binnen de beschikbare budgetten ondersteuning te bieden.
- Scholen ontvangen zowel gemeentelijke- als rijksbekostiging op basis van het aantal leerlingen op school. Hiervoor is inschrijving in de gemeentelijke basisregistratie (BRP) randvoorwaardelijk. De tijdige inschrijving in de BRP blijft een punt van aandacht bij kinderen van EU-arbeidsmigranten.
- Ondanks de inzet op de versteviging van educatief partnerschap, ervaren scholen in de relatie met ouders die EU-arbeidsmigrant een taalbarrière. Het helpt als de ouders het Nederlands tijdig machtig zijn.
- Scholen die nieuwkomersonderwijs aanbieden ervaren dat bovenbouwleerlingen (10-12 jaar) baat hebben bij langere ondersteuning na het afronden van de schakelklasperiode, opdat zij kunnen uitstromen op hun eigenlijke niveau in het voortgezet onderwijs.
- De toeleiding naar het gespecialiseerd onderwijs verloopt voor nieuwkomersleerlingen en dus kinderen van EU-arbeidsmigranten moeizaam. Zij beheersen de Nederlandse taal onvoldoende om te kunnen starten op het gespecialiseerd onderwijs, tegelijkertijd is hun ondersteuningsbehoefte te omvangrijk om te kunnen starten op het nieuwkomersonderwijs.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
-----------	------	------	------	------	------

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					
De inschatting is dat de mogelijkheden voor additionele financiering vanuit het Rijk beperkt zijn. Er is echter wel aandacht voor dit thema. Zo is voor de begrotingsbehandeling van OCW in maart 2026 door GL-PvdA een amendement ingediend, waar Rotterdam samen met andere gemeenten mede voor heeft gelobbyd. Dit amendement is echter verworpen met 115 stemmen tegen. Het doel van dit amendement was om middelen vrij te maken zodat kinderen van arbeidsmigranten, net als kinderen van asielzoekers, extra begeleiding kunnen krijgen in het primair onderwijs. Richting Prinsjesdag kan hier opnieuw aandacht voor gevraagd worden, maar het is onzeker of dit zal leiden tot additionele middelen.					

Organisatie:					
In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.					
Licht toe:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
De gemeente hecht groot belang aan taalbevordering van nieuwkomers en daarom faciliteert de gemeente samen met onderwijsbesturen kwalitatief nieuwkomersonderwijs. Hierbinnen maken we geen onderscheid naar herkomst van de niet-Nederlandstaligen.

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met de tweede ring onderhandeligen.

Nummer: TR-18
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

1. Wat zijn de inkomensgrenzen bij sociale huur (passend toewijzen en anderszins) En inzicht in de exacte grenzen van de verschillende segmenten (sociaal, midden, etc). Zowel koop als huur.

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

—

Wat zijn de inkomensgrenzen bij sociale huur (passend toewijzen en anderszins)

Inkomensgrenzen en toewijzingsregels

Woningcorporaties moeten zich bij het toewijzen van hun sociale huurwoningen (DAEB-woningen) houden aan een aantal landelijke regels, waaronder de maximale inkomensgrens. Deze inkomensgrenzen worden jaarlijks geïndexeerd. Per 1 januari 2026 gelden de volgende grenzen:

- € 51.537 voor eenpersoonshuishoudens;
- € 56.910 voor meerpersoonshuishoudens.

Passend toewijzen: inkomensgrenzen

Woningcorporaties moeten volgens de Woningwet jaarlijks aan minstens 95% van de huishoudens met een inkomen van maximaal de grens voor passend toewijzen, een woning met de huur van maximaal de aftoppingsgrens toewijzen. Voor 2026 gelden de volgende inkomensgrenzen voor het passend toewijzen:

- Eenpersoonshuishouden	€ 29.400
- Meerpersoonshuishouden	€ 39.925
- Eenpersoonouderenhuishouden	€ 28.775
- Meerpersoonouderenhuishouden	€ 38.650

En inzicht in de exacte grenzen van de verschillende segmenten (sociaal, midden, etc). Zowel koop als huur.

De exacte prijsgrenzen voor de verschillende segmenten worden jaarlijks bepaald (deels landelijke, regionale en lokale grenzen) en zijn inclusief toelichting in een historische reeks tot 2021 te vinden op:

[Prijsgrenzen woningen in Rotterdam 2026: Inzicht en Informatie](#)

De huidige prijsgrenzen voor 2026 staan in de groen gekleurde kolommen in onderstaande tabel:

Kader	Segment	2026		2025		2024		2023		2022		2021	
		Van	Tot										
HUUR													
Landelijk	Sociaal	—	932,93	—	900,07	—	879,66	—	808,06	—	763,47	—	752,33
Landelijk	Midden	932,93	1.228,07	900,07	1.184,82	879,66	1.123,13	808,06	1.075	763,47	1.075	752,33	1.060
Lokaal	Hoger	1.228,07	1.600	1.184,82	1.545	1.123,13	1.465	1.075	1.400	1.075	1.400	1.060	1.380
Lokaal	Top	1.600	—	1.545	—	1.465	—	1.400	—	1.400	—	1.380	—
KOOP		Van	Tot										
Regionaal	Sociaal	—	236.000	—	237.000	—	219.000	—	202.000	—	210.000	—	181.000
Landelijk	Midden	236.000	420.000	237.000	405.000	219.000	390.000	202.000	355.000	210.000	355.000	181.000	325.000
Lokaal	Hoger	420.000	645.000	405.000	620.000	390.000	595.000	355.000	540.000	355.000	540.000	325.000	495.000
Lokaal	Top	645.000	—	620.000	—	595.000	—	540.000	—	540.000	—	495.000	—

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.					
**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
Niet van toepassing

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Nummer: TR-19
Cluster/afdeling:

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met de tweede ring onderhandeligen.

Vraag/verzoek:

1. Kunnen de meest recente ABF Research behoefte onderzoeken verstrekt worden?
2. En een samenvatting hiervan?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Kunnen de meest recente ABF Research behoefte onderzoeken verstrekt worden?

Onderzoeken die inzicht geven in de kwalitatieve en kwantitatieve behoeften zijn:

- ABF-onderzoek: 'Naar een meer evenwichtige regio Rotterdam' als basis voor het geactualiseerde Regioakkoord 2023, (2022 opgeleverd en aangeboden aan de gemeenteraad 22bb000950) [\[22bb000950\] ABF Research; Actualisatie studie Naar een meer evenwichtige Regio Rotterdam](#)
- Schaarste Rotterdamse Woningmarkt' als onderleggen voor de woonvisie (OBI, oktober 2023, vastgesteld bij de Woonvisie maart 2024, 24bb000947). Een van de onderzoeken die hiervoor is gebruikt is het ABF onderzoek [\[24bb000947\] OBI; Schaarste Rotterdamse woningmarkt Onderzoek OBI](#)

De bevindingen van beide onderzoeken zijn als input gebruikt voor het hoofdstuk Context met cijfers over woonbehoefte en de woningmarkt uit de Rotterdamse Woonvisie.

[\[24bb000945\] Rotterdamse Woonvisie](#)

Inmiddels wordt het ABF-onderzoek voor de regio opnieuw uitgevoerd. Redenen hiervoor zijn nieuwe woningbehoeftecijfers (WoOn 2024, waarover in april 2025 resultaten bekend zijn gemaakt) en de Wet regie Volkshuisvesting die voorschrijft dat woningbouwprogrammering regionaal moet worden afgestemd. Verwachting is dat de eerste resultaten hiervan voor de zomer 2026 beschikbaar komen.

En een samenvatting hiervan?

- In het ABF-onderzoek is een samenvatting te vinden op paginanummer 1 t/m 4.
- In het schaarsteonderzoek van OBI zijn de belangrijkste bevindingen over potentiële vraag en aanbod woonbehoeften te vinden in hoofdstuk 4 (pagina 38 t/m 48) en hoofdstuk 5 Conclusies (pagina's 49 en 50).
- Zie pagina 16 t/m 19 van de Rotterdamse Woonvisie in het hoofdstuk Context meer de informatie en cijfers over het woningtekort, uitbreidingsbehoefte en beschikbaarheid van woningen.

Financieel:					
Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)					
Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.					
Licht toe:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met de tweede ring onderhandelingen.

Nummer: TR-20
Cluster/afdeling: SO
Vraag/verzoek:

1. In de presentatie over wonen is sprake van woningbouwplannen optellend tot 80.000 t/m 2050, en een voorraad waar we actief aan werken van 45.000 t/m 2050. Graag voor beiden de aantallen transformatie en nieuwbouw die daar in zitten. Graag de aantallen en een aantal aansprekende voorbeelden.

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:
Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

In de komende 8 jaar zijn er in de woningbouwprogrammering 45.000 woningen opgenomen waar we daadwerkelijk aan werken. In de woningbouwprognose zit als onderdeel van de nieuwbouw ook de prognose van (bekende) transformaties. Transformaties zijn nieuwe woningen die ontstaan door het omzetten van bestaand vastgoed met een andere functie naar woningen. Hierin zit de transformatie van leegstaande winkels, kantoren, zorggebouwen, scholen, etc. Het aantal transformaties is afgelopen jaren afgenomen. Dit komt mede omdat het overschot in economische functies en incurant vastgoed (zoals deze er in het verleden was) sterk is afgenomen. In de bedrijfsruimte markt is zelf ook schaarste, daarom sturen we daar op behoud. Vanuit het principe 'Goede groei' is er immers naast woningen ook een opgave om andere functies mee te laten groeien met de ontwikkeling van de stad.

Periode	Aantal totaal	Aantal Transformatie (Bron Bopro)
2026-2029	30.500	1.100(3.5%)
2030 -2033	14.500	500 (3,5%)
2026-2033	45.000	1.600 (3.5%)

Bovenstaande planvoorraad bevat onder andere de transformatiewoningen die worden gerealiseerd binnen projecten zoals het Havenziekenhuis, de Codrico ontwikkeling, oude school en elektra-station aan de Baan, Postnoord en veel kleine winkel- en leegstaande panden transformaties. In de periode na 2033 staan er tot 2050 geen transformaties opgenomen in de bouwplanning.

N.B. Het aantal en aandeel woningen dat wordt gestart van transformaties kan gedurende de komende periode nog wijzigen, aangezien initiatieven meestal vanuit de markt komen.

Financieel:

Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-21
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

1. In hoeverre is de capaciteit bij SO voor de woningbouw op orde in scenario 0 (=nu)?
2. Welke functies zijn knellend?
3. Wat is de omvang in FTE dan (voor scenario 0)?
4. Wat is de extra omvang van FTE nodig voor scenario A, B en C
5. In hoeverre is het mogelijk deze FTE uit de markt kan halen?

Antwoord/reactie:

In het kader van de logische leesvolgorde is gekozen deze in de volgorde 2-5-1-3-4 te beantwoorden.

2. Welke functies zijn knellend?
5. In hoeverre is het mogelijk deze FTE uit de markt kan halen?
1. In hoeverre is de capaciteit bij SO voor de woningbouw op orde in scenario 0 (=nu)
3. Wat is de omvang in FTE voor scenario 0?
4. Wat is de extra omvang van FTE nodig voor scenario A, B en C?

Voor antwoorden 5 t/m 4 is extra informatie opgenomen in de bijlage.

Welke functies zijn knellend?

De volgende functies zijn in de huidige situatie knellend:

- Planeconomen (financiële sturing op gebiedsontwikkelingen) - afdeling Gebiedsexploitatie (GEX):
- Gronduitgiftemedewerkers (contractonderhandeling en contractvorming) - afdeling Gebiedsexploitatie (GEX):
- Landschapsarchitecten - afdeling Ruimtelijk Ontwerp en Advies (ROA)
- Technisch project- en ontwerpleiders - afdeling Ingenieursbureau (IBR)
- Projectleiders en gebiedsadviseurs mobiliteit - afdeling Mobiliteit (MOB)
- Projectmanagers - afdeling Projectmanagementbureau (PMB)
- Toetsers parkeren omgevingsvergunning – afdeling Mobiliteit (MOB)

In hoeverre is het mogelijk deze FTE uit de markt kan halen?

De meeste hierboven genoemde functies vragen vakspecialistische kennis en de markt is dun gezaaid. Maar bovenal geldt dat overal in Nederland gebouwd moet worden, dus alle gemeenten én marktpartijen zoeken deze krachten en vissen dus in dezelfde vijver. Hierdoor is extra mensen extern aantrekken (zowel inhuur als vaste krachten) moeilijk. Ervaring uit het verleden leert dat inzetten op interne opleiding kan lonen als er voldoende tijd is (meerdere jaren).

Voor de functies/vakgebieden die het meest schaars zijn, zullen - naast actieve rekrutering - maatregelen zich dus op andere aspecten moeten richten, zoals het intern opleiden van medewerkers en het voeren van een lobby ten aanzien van het inzetten van ZZP-ers.

In hoeverre is de capaciteit bij SO voor de woningbouw op orde in scenario 0 (=nu)?

Voor een goede interpretatie van dit antwoord is het belangrijk op te merken dat er verschil is tussen formatie (begrote aantal FTE) en de beschikbare capaciteit (het aantal FTE dat beschikbaar is voor de werkzaamheden). Voor scenario 0 is de formatie in principe voldoende.

De beschikbare capaciteit is echter door diverse oorzaken lager. Zoals de eerdergenoemde moeilijke te vervullen functies, nieuwe systemen die tot meer werk leiden en hoger ziekteverzuim.

Wat is de omvang in FTE dan (voor scenario 0)?

Zoals hierboven aangegeven is de capaciteit vooral voor een aantal specifieke vakgebieden zeer schaars. In scenario 0 zit de schaarste dus meer in het structureel gevuld krijgen/houden van de formatieplekken en in mindere mate in uitbreiding van de formatieruimte. Andere disciplines/vakgebieden zijn immers wel op orde en/of er is binnen de huidige arbeidsmarkt voldoende aanbod om bij te kunnen schakelen (inhuren) indien noodzakelijk.

De formatie van het cluster SO is ruim 2.200 FTE. De bezettingsgraad is ongeveer 96% en daar bovenop wordt er gewerkt met een flexibele schil van ongeveer 15%. Hiervan werkt ongeveer 60% tot 70% aan projecten binnen gebiedsontwikkelingen. Maar in algemene zin wordt gewerkt vanuit het principe van Goede Groei van de stad en zijn ook lijntaken zoals vergunningverlening randvoorwaardelijk voor ruimtelijke ontwikkeling. Groeiscenario's moeten dus altijd vanuit het brede SO- en concernperspectief worden benaderd.

Wat is de extra omvang van FTE nodig voor scenario A, B en C?

Scenario	Extra benodigde planvoorraad	Extra benodigde FTE
0	0	0
A	13.000	80
B	23.000	240
C	33.000	440

Scenario A vraagt om formatieuitbreiding die op diverse plekken binnen SO moet landen. Daarbij geldt wel de opmerking dat de eerdergenoemde schaarse functies (ook bij uitbreiding) ingevuld moeten zijn om te voorkomen dat projecten zonder noodzakelijke disciplines opgestart worden. Dit betekent dat om te kunnen opschalen er vooral fte ruimte nodig is om de meest schaarse functies aan te vullen dan wel te ontlasten en in mindere mate de rest van de organisatie. Scenario's B en C vragen om versnelling, innovatie en opschaling en daarmee fte-uitbreiding over de volle breedte van SO. Het extra benodigde aantal fte's heeft daarmee een oplopend karakter naar mate er meer woningen worden gevraagd. Het is dus geen lineaire groei, temeer omdat de groei in de bouwproductie/planvoorraad plaats gaat vinden op steeds complexere locaties (wat dus naar verhouding meer inzet vraagt). Hierbij kunnen ook nieuwe schaarse functies ontstaan. Zo zijn (ervaren) bouwinspecteurs ook moeilijk te vinden.

Daarbij wordt opgemerkt dat het belangrijk is dat er niet alleen focus ligt op de bouwproductie in de komende 4 jaar, maar dat de planvoorraad navenant meestijgt. Concreter: Als we alle beschikbare capaciteit inzetten op uitvoeringsprojecten leidt dat tot een hogere bouwproductie, maar ook tot het 'opeten' van de planvoorraad en dus creëren we daarmee een probleem voor volgende collegeperiode(s). En werken aan de planvoorraad vraagt voor een aanzienlijk deel inzet van dezelfde schaarse functiegroepen. Indien er in enige vorm op meerdere dossiers voor uitbreiding van formatie gekozen wordt, willen wij meegeven dat het risico bestaat dat uit dezelfde vijver van specialisten gevist moet gaan worden. Dit kan de uitdaging om de capaciteit op orde te houden/krijgen vergroten. Hierbij doen wij het aanbod dit mee te nemen in een eventuele uitvoeringstoets op het concept coalitieakkoord.

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
De financiële effecten staan weergegeven in de presentatie van 17-4-2026. Ze zijn hier niet opgenomen, omdat het effect afhankelijk is van een eventueel te kiezen scenario.					
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Zie tabel in tekst voor consequenties in fte per scenario				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Bijlage:

Achtergrondinformatie per vraag (in dezelfde volgorde als beantwoording):

2. Welke functies zijn knellend?

Geen aanvullingen.

5. In hoeverre is het mogelijk deze FTE uit de markt kan halen?

Extra toelichting: Er is geen opleiding 'Planeconomie', dus er is ook sprake van onbekendheid met de functie bij schoolverlaters. Deze mensen moeten intern worden opgeleid.

Verder verschilt het per type functie/vakgebied:

- Voor een aantal functies/vakgebieden is de landelijke schaarste zo groot dat 'uit de markt halen' voor ervaren krachten bijna niet mogelijk is; deze mensen zijn echt schaars. Dit geldt met name voor de functies bij afdelingen GEX en ROA. Uit analyses van de afdeling HR blijkt dat er een klein deel actief op zoek is naar een functie, en dat zo'n 50% latent zoekend is. Die staan dus niet onwelwillend tegenover een baanwissel, maar die moeten gericht gevraagd worden en reageren dus niet op een vacature.
- Voor een aantal functies/vakgebieden kan de schaarste worden opgelost via kostprijsverhogende maatregelen. Deze functies zijn in de markt wel (beperkt) beschikbaar maar hiervoor is de huidige gemeentelijke inschaling van de desbetreffende functies niet concurrerend genoeg. Overigens is deze over het algemeen wel in lijn met de G4 en/of VNG-standaarden, maar daarvan wordt in de HR-analyse ook geconstateerd dat ze niet concurrerend zijn met marktpartijen of adviesbureaus. Dit geldt vooral voor afdelingen GEX en MOB.
- Voor een aantal functies/vakgebieden geldt dat er op zich aanbod beschikbaar is maar het verloop hoog is. Dit is vaker het geval bij PMB.

Momenteel wordt al ingespeeld op deze problematiek van personeelsschaarste op bepaalde functies. Dit zijn maatregelen die aan de voorkant een investering vragen in tijd en geld (want innoveren gaat niet vanzelf), maar leveren pas na definitieve inbedding in processen en werkwijzen een structurele/duurzame optimalisatie op waarvan de daadwerkelijke impact aan de voorkant vaak moeilijk te bepalen is. De eerste stappen worden gezet op het gebied van:

- Meer samenwerken met de markt, bijvoorbeeld uitwisselen van data om van elkaar te leren en onderzoeken welke werkzaamheden door de markt kunnen worden uitgevoerd;
- Parallel plannen om besluitvorming te synchroniseren (i.p.v. opvolgend te laten zijn aan elkaar);
- Ontwikkelaar aan zet, meer uitbesteden en kaderstellend optreden, dit vraagt een verandering om te kunnen loslaten;
- Digitalisering, meer werken met data en handmatige processen beter digitaal ondersteunen.

1. In hoeverre is de capaciteit bij SO voor de woningbouw op orde in scenario 0 (=nu)

Extra toelichting: Naast de moeilijk te vervullen functies door de krapte op de arbeidsmarkt geldt voor een aantal van deze functies dat sprake is van hoger ziekteverzuim dan de gehanteerde norm, en er zijn op bepaalde afdelingen relatief veel zwangerschaps- en ouderschapsverloven. Daarnaast is geconstateerd dat nieuwe systemen, zoals Oracle, de afgelopen periode tot meer werk hebben geleid dan eerder. De verwachting is dat dit in ieder geval nog tijdelijk merkbaar zal zijn, hetgeen de beschikbare capaciteit niet ten goede komt (een medewerker die voor hetzelfde werk meer tijd kwijt is,

kan die extra tijd niet aan iets anders besteden). Op zowel verzuim als de werking van dit systeem worden al maatregelen genomen.

Wij zetten in op werving van (tijdelijke) vervanging, opleiding, inwerken en begeleiding. Dit vraagt óók capaciteit (en gelet op regeldruk steeds meer), die daardoor niet voor het reguliere proces beschikbaar is. Deze zaken kunnen onder druk staan, omdat de vraag om inzet op projecten vanuit maatschappelijk oogpunt voorrang krijgt.

3. Wat is de omvang in FTE voor scenario 0?

Extra toelichting: Naast de moeilijk te vervullen functies door de krapte op de arbeidsmarkt geldt voor een aantal van deze functies dat sprake is van hoger ziekteverzuim dan de gehanteerde norm en er zijn op bepaalde afdelingen relatief veel langdurige verloven. Daarnaast is geconstateerd dat nieuwe systemen de afgelopen periode tot meer werk hebben geleid dan eerder. De verwachting is dat dit in ieder geval nog tijdelijk merkbaar zal zijn, hetgeen de beschikbare capaciteit niet ten goede komt (een medewerker die voor hetzelfde werk meer tijd kwijt is, kan die extra tijd niet aan iets anders besteden). Op zowel verzuim als de werking van dit systeem worden al maatregelen genomen.

Wij zetten in op werving van (tijdelijke) vervanging, opleiding, inwerken en begeleiding. Dit vraagt óók capaciteit (en gelet op regeldruk steeds meer), die daardoor niet voor het reguliere proces beschikbaar is. Deze zaken kunnen onder druk staan, omdat de vraag om inzet op projecten vanuit maatschappelijk oogpunt voorrang krijgt.

4. Wat is de extra omvang van FTE nodig voor scenario A, B en C?

Als stelregel kan worden gehanteerd dat 1 fte toevoegen ongeveer 75 woningen aan planvoorraad op kan leveren in het maximale groeiscenario. Dit aantal is een benadering op basis van een analyse van de gevraagde inzet van de lopende projectenportefeuille. In scenario C is het nodig om 33.000 woningen extra voor te bereiden in de planvorming ten opzichte van scenario 0. Dat betekent 440 fte aan extra formatie, dus verdubbelen van de productie (en in lijn daarmee groeien van de planvoorraad) vraagt een groei van de begrote formatie van SO met 20%. In scenario A, waarin vooral versnelling noodzakelijk is, is dit ongeveer 80 fte en is het aantal woningen per fte dus hoger. Bij dergelijke scenario's zal nog aanvullend rekening gehouden moeten worden met de groei van benodigde ondersteunende- en bedrijfsvoeringsfuncties (communicatie, huisvesting, ict, etc).

Wanneer de benodigde extra capaciteit wordt toegekend is het belangrijk in ogenschouw te houden dat de verschillende scenario's verschillende verdelingen van de extra fte-formatieplekken over de functies en afdelingen hebben. In alle scenario's zal het grootste deel van de extra ruimte gaan naar de afdelingen met de grootste schaarste, maar ook is aanvullende capaciteit benodigd bij vakdisciplines die werken aan het wegnemen van knelpunten (bijvoorbeeld luchtkwaliteit) of voor procedurele afhandeling zorgen zoals vergunningverlening

Zoals in de presentatie ook benoemd is, is er bij de scenario's sprake van een ingroeimodel. Gelet op de genoemde uitdagingen in het aantrekken en behouden van medewerkers geldt dat nadrukkelijk ook voor een eventuele groei van de organisatie. Ook omdat bepaalde aspecten meer of juist minder beïnvloedbaar zijn.

Tot slot is met Sturen op Omvang voor Rotterdam besloten dat de omvang van de gemeentelijke organisatie niet mag groeien. Op dit moment betekent groei op de ene plek dus krimp op een andere plek. De gevraagde formatie is echter niet zondermeer in te vullen met medewerkers die nu andersoortig werk doen. Flexibele inzet van personeel is uiteraard het uitgangspunt, maar voor specialistische functies is schuiven met personeel binnen het concern in de praktijk vaak lastig.

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem
dan contact op met de tweede ring
onderhandeligen.**Nummer: TR-22**
Cluster/afdeling: SO**Vraag/verzoek:**

Hoeveel verwachten we te ontvangen uit de Realisatiestimulans en hoe komen we tot dat bedrag?

Context: Deze zit in het financieel beeld (regel 36) maar een snelle rekensom aan tafel kwam uit op een veel hoger bedrag. Ambtelijk wordt aan tafel aangegeven dat het ingewikkelder is dan dat, onderhandelaars vragen om meer inzicht.

Antwoord/reactie:**Inhoudelijke elementen (rekening houden met):**

—

Wanneer ontvangen we realisatiestimulansmiddelen:

De realisatiestimulansregeling geldt voor alle bruto getelde betaalbare woningen. Dus niet alleen betaalbare woningen ontstaan uit nieuwbouw maar ook transformatie en splitsen tellen mee. Een gebouw dat bestaat uit onzelfstandige woonruimten telt als één woonruimte voor de bijdrage. De onzelfstandige woonruimten tellen niet apart mee. Verder moet in ieder geval worden voldaan aan de volgende vereisten:

- De woning moet vallen in het betaalbare segment (sociale huur, middenhuur of betaalbare koop).
- De bouw moet daadwerkelijk gestart zijn (bij nieuwbouw: aanleg van de fundering; bij transformatie: start van de bouwwerkzaamheden).
- De bijdrage wordt uitgekeerd voor projecten waarvan de bouw is gestart tot en met 2029.
- De minister verstrekt geén uitkering indien voor een door nieuwbouw of verbouw te realiseren betaalbare woning een uitkering is verleend, op basis van:
 - o het Besluit Woningbouwimpuls 2020;
 - o de Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen;
 - o de Meerjarige stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen 2023;
 - o de Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls;
 - o de Regeling specifieke uitkering tweede tranche voor huisvesting aandachtsgroepen;
 - o de Regeling specifieke uitkering vergunninghouders; of
 - o de Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen.

Verwachte baten Realisatiestimulans Basisbijdrage:

Tijdens de bijeenkomst vrijdag zijn drie scenario's gepresenteerd. Op basis van alle projecten in de planvoorraad en de aantallen uit de scenario's worden de volgende baten uit de realisatiestimulans geprognosticeerd; Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Uitgangspunten:

- Percentage reeds gesubsidieerde woningen: 35% Dit percentage is gebaseerd op een optelling van de reeds gesubsidieerde woningen in projecten in de huidige planvoorraad voor de komende 4 jaar.
- Percentage productie in NPLV-gebied i.h.k.v. de bestuurlijke afspraken met het Rijk: 35% Dit is lager dan de daadwerkelijke productie in NPLV-gebied, dat komt omdat veel van de productie in NPLV-gebied reeds gesubsidieerd is en daarmee niet in aanmerking komt voor realisatiestimulans. (Bijv. WBI Noordrand Zuiderpark, De Kaai, Codrico, Rotterdam Tij).
- Maximaal percentage betaalbaarheid realisatiestimulans: 67%. Het Rijk heeft aangegeven dat wanneer gemeenten boven de wettelijke vereiste van 2/3 betaalbaar bouwen zij dat niet subsidiëren. Daarom zijn alle scenario's nu op 67% doorerekend.

In Scenario A:

- 3.000 woningen per jaar, ongeveer 12.000 woningen deze collegeperiode;
- $(12.000 \text{ woningen} \times 0,67 \text{ betaalbaar} \times 0,65 \text{ niet-gesubsidieerd}) \times \text{€ } 7.000 = \textbf{36,6 miljoen}$.
- Waarvan 12,8 miljoen te besteden in NPLV-gebied.
- Waarvan benodigd voor aanvraagproces: 2 mln.

In Scenario B:

- Toegroeien naar 4.000 woningen per jaar, ongeveer 14.000 woningen deze collegeperiode;
- $(14.000 \text{ woningen} \times 0,67 \text{ betaalbaar} \times 0,65 \text{ niet-gesubsidieerd}) \times \text{€ } 7.000 = \textbf{42,7 miljoen}$
- Waarvan 15 mln. te besteden in NPLV-gebied.
- Waarvan benodigd voor aanvraagproces: 2 mln.

In Scenario C:

- Toegroeien naar 5.000 woningen per jaar, ongeveer 15.000 woningen deze collegeperiode;
- $(15.000 \text{ woningen} \times 0,67 \text{ betaalbaar} \times 0,65 \text{ niet-gesubsidieerd}) \times \text{€ } 7.000 = \textbf{45,7 miljoen}$
- Waarvan 16 mln. te besteden in NPLV-gebied.
- Waarvan benodigd voor aanvraagproces: 2 mln.

Wat is de realisatiestimulans:

De Tijdelijke regeling realisatiestimulans (Stcrt. 2025, nr. 36777) verstrekt vanaf 2026 een specifieke uitkering van € 7.000 exclusief btw per betaalbare woning waarvan de bouw start in de periode 2025–2029 (de basisbijdrage). De realisatiestimulans is bedoeld om gemeenten te helpen hun groei-woningbouwopgave te realiseren en woningbouw haalbaar te maken. De realisatiestimulans werkt als een prestatiegerichte bonus, hoe meer betaalbare woningen worden gerealiseerd, hoe hoger het bedrag is dat de gemeente ontvangt. Er is ruim 2 miljard beschikbaar bij het Rijk. Hiervoor gelden de principes: 'first come, first served' en 'op is op'. Het Rijk adviseert deze middelen in een bestemmingsreserve te zetten ten behoeve van woningbouw.

Hierbij dient rekening te worden gehouden met de bestuurlijke afspraken in het kader van NPLV-gebied Rotterdam-Zuid. In aanloop naar inwerkingtreding van de realisatiestimulans zijn op 24 juni 2025 bestuurlijke afspraken getekend waarin is vastgelegd dat de in NPLV-gebied via start bouw gedurende de looptijd van de regeling op te halen middelen via de realisatiestimulans (de basisbijdrage) ook worden ingezet in NPLV-gebied. Er zit dus een gebiedsbeperking op

besteding/inzet van dit deel de middelen uit de basisbijdrage. Dit is ook zo als uitgangspunt opgenomen in het Adviesrapport Van Rijn en door NPRZ partners omarmd.

Naast de basisbijdrage zijn trekkingsrechten vastgelegd van € 13,3 miljoen voor openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen en € 8,0 miljoen voor ambtelijke capaciteit specifiek voor NPLV-gebied in gemeente Rotterdam. Dit gaat om 'losse' bijdragen voor specifieke projecten. Deze worden in de verdere beantwoording buiten beschouwing gelaten.

Financieel beeld en Context:

De bedragen in het financieel beeld met betrekking tot de realisatiestimulans (5,5 mln. per jaar) zijn voorzichtigheidshalve gebaseerd op de onderkant van 0-scenario voor de woningbouw waarbij rekening is gehouden met een afslag voor gesubsidieerde woningen, die dus niet (ook) in aanmerking komen voor realisatiestimulans.

- 2.000 woningen x 0,6 betaalbaar x 0,65 niet-gesubsidieerd x €7.000.

Let op, deze middelen zijn dus reeds opgenomen in het financieel beeld bij de categorie knelpunten met keuze in dekkingsbron. Daarbij wordt u gevraagd of u het knelpunt 'voorbereidingskosten gebiedsontwikkeling (Oostflank)' wilt honoreren, en zo ja, of u deze wenst te dekken uit de realisatiestimulans of uit de algemene middelen. **Alleen indien u kiest voor dekken via de algemene middelen is de 5,5 mln. per jaar beschikbaar voor bijvoorbeeld vulling of dekking van het Doorbouwfonds/betaalbare woningbouw.**

Daarnaast dient dus rekening te worden gehouden met de bestuurlijke afspraken in het kader van NPLV-gebied Rotterdam-Zuid; De in NPLV-gebied via start bouw opgehaalde en nog op te halen middelen via de realisatiestimulans (de basisbijdrage) moeten ook worden ingezet in NPLV-gebied. Dit is ook zo als uitgangspunt opgenomen in het Adviesrapport Van Rijn en door NPRZ partners omarmd.

De (te) ontvangen bedragen Realisatiestimulans over bouwproductie 2025 zijn via bestemmingsvoorstellen bij de jaarrekening 2025 enerzijds bestemd voor inzet in NPLV-gebied via het Doorbouwfonds (conform bestuurlijke afspraken) en anderzijds voor het tekort gebiedsontwikkelingen Brainpark I en Excelsior. Daarmee kunnen deze middelen niet meer worden ingezet voor dekking.

Aanvraag- en verantwoordingsproces:

Om deze inhoudelijke verantwoording kwalitatief goed te kunnen doen is een uitbreiding van de ambtelijke capaciteit van ongeveer 3 fte noodzakelijk voor het opstellen van de prognose, de SiSa-verantwoording, accountants-proof controle dossiers per project en fondsbeheer. De kosten (± €500K per jaar) voor zowel de inhoudelijke als financiële verantwoording kunnen worden gedekt uit de nog te ontvangen Realisatiestimulans. Deze uitbreiding van fte's wordt meegenomen in de beantwoording van vraag 17 van de bestuurswissel SO.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatiebegroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect in miljoenen

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Scenario A (NPLV)	9,15 (3,2)	9,15 (3,2)	9,15 (3,2)	9,15 (3,2)	
Kosten aanvraag/verantwoording	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	
Scenario B (NPLV)	10,7 (3,8)	10,7 (3,8)	10,7 (3,8)	10,7 (3,8)	
Kosten aanvraag/verantwoording	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	
Scenario C (NPLV)	11,4 (4,0)	11,4 (4,0)	11,4 (4,0)	11,4 (4,0)	
Kosten aanvraag/verantwoording	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.
 **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-23
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Wat is er onttrokken uit de sociale voorraad de afgelopen jaren en wat is de verwachting voor de komende 4 jaar? En hoe verhoudt zich dit tot wat er bij komt?

Antwoord/reactie:

In de woonvisie (vastgesteld maart 2024) staat als doelstelling: "We bouwen in alle marktsegmenten en daarbij ligt de nadruk op betaalbaarheid. Ons streven is, om de absolute omvang van de sociale huurvoorraad minimaal stabiel te houden en het aandeel middensegment te vergroten."

Voor de afbakening van het begrip 'sociale voorraad' wordt de landelijke definitie gebruikt:

1. DAEB voorraad van corporaties (Dienst van Algemeen Economisch Belang, niet commerciële deel)
2. Sociale huurwoningen in particuliere sector

De omvang van de particuliere huursector staat onder druk. Wat betekent, dat de corporatievoorraad zal moeten groeien, om de doelstelling uit de woonvisie overeind te houden.

1. Ontwikkeling van sociale voorraad van corporaties

We verwachten een beperkte groei van de sociale voorraad van corporaties tot 2029.

We gebruiken cijfers uit het dashboard 'Sociale huur (corporatiesector)' van de Rijksoverheid over het aantal zelfstandige sociale huurwoningen van corporaties. De gegevens in het dashboard zijn afkomstig uit jaarverslagen.

Kalenderjaar	Omvang DAEB-voorraad (stand op 31 december)
2021	118.943
2022	118.372
2023	118.366
2024	117.814

Het aantal sociale huurwoningen van corporaties in 2024 is 1.129 lager dan in 2021. (Cijfers over de periode 2018 t/m 2024 zijn te vinden via [deze link](#))

Deze afname over vier jaar is het gevolg van enerzijds nieuwbouw (+2.168), aankoop (+1.040), splitsing (+69) en anderzijds sloop (-2.658), verkoop (-1.037), samenvoegen (-71). Gegevens zijn te vinden via [deze link](#).

Van 640 woningen is onduidelijk hoe deze uit de DAEB-voorraad zijn onttrokken.

De sociale voorraad van corporaties zal op basis van de prognoses de komende jaren langzaam gaan groeien. Het saldo van geplande toevoegingen door nieuwbouw en transformatie enerzijds, en onttrekkingen door sloop, liberalisatie en verkoop anderzijds, is positief. Uitgaande van de

zogenoemde Prospectieve Informatie (dPI) van corporaties neemt hun sociale voorraad tot 2029 toe met 3.000 woningen. Dat is een trendbreuk met het recente verleden. De verwachting is dat deze groei voor een deel gerealiseerd wordt. Ervaring uit het verleden leert dat corporaties net als andere partijen hun nieuwbouwprognoses met een factor twee overprogrammeren. In de gemeentelijke bouwscenario's gaan we daarom van een realisatiegraad van 50% uit.

Bovenop zelfstandige woningen hebben Rotterdamse corporaties nog ruim 5.900 onzelfstandige woningen in hun DAEB-voorraad. Denk daarbij aan kamers in studenten- of verzorgingshuizen.

N.B. Landelijk is geconstateerd dat er naar de houdbaarheid van het financiële exploitatiemodel van corporaties op de lange termijn gekeken moet worden. Op elke woning die corporaties verhuren wordt verlies geleden. Corporaties trekken bankleningen aan om dit tekort, voor bijvoorbeeld onderhoud of rentelasten te dekken. Dat is de komende jaren financieel nog mogelijk, maar op lange termijn niet houdbaar.

De Rotterdamse corporaties kunnen aan meerdere knoppen draaien om aan hun financiële normen te voldoen: nieuwbouw, verkoop, uitgaven voor onderhoud. Daarnaast zijn ze afhankelijk van mogelijke huurstijging, rentes, bouwkosten en te betalen belastingen (vpb-uitgaven).

2. Omvang particuliere sociale huurwoningen

In afwachting van een landelijk huurregister blijft het beeld van prijsstelling in de particuliere huurvoorraad onvolledig. We moeten verschillende soorten informatie bij elkaar leggen, om een onderbouwde aanname te kunnen doen. In de Rotterdamse Woonvisie hebben we in 2023 becijferd dat op basis van geschatte punten uit het woningwaarderingstelsel de omvang van de particuliere sociale voorraad ongeveer 10% van de woningvoorraad ad 322.000 woningen was, dus circa 32.000 woningen.

Naar verwachting ligt het aantal particuliere woningen met een (potentieel) sociale huur in 2025 tussen 25.000 en 30.000. Onduidelijk is hoe de omvang van particuliere sociale huur zich de komende jaren ontwikkelt, onder invloed van economie en wetgeving.

Financieel:

Organisatie:

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Advies om dit te betrekken bij totale keuze voor bouwscenario's.

Nummer: TR-24
Cluster/afdeling: Dienstverlening

Vraag/verzoek:

Hoeveel arbeidsmigranten hebben we in Rotterdam? Roept aantal van 40.000 geregistreerd en 60.000 niet geregistreerd herkenning op? Hebben we zicht op verkamering als gevolg hiervan?

Antwoord/reactie:

De gemeenten Rotterdam, Den Haag en Westland hebben in 2025 een onderzoek laten uitvoeren naar de woonplaats en feitelijke werkgemeente van de groep arbeidsmigranten in de provincie Zuid-Holland. Dit onderzoek wordt deze week openbaar gemaakt. In dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van het aantal arbeidsmigranten dat in de provincie Zuid-Holland verblijft. De inschatting is dat in 2024 van 42% van het totale aantal arbeidsmigranten de woonplaats bekend is (geregistreerd in de BRP) en dat van 58% de woonplaats niet bekend is (niet geregistreerd in de BRP).

In Rotterdam staan per 20 april 2026 43.291 personen van Midden-, Oost- en Zuid-Europese komaf (alle leeftijden, inkomen onbekend) ingeschreven met een woonadres in de Basisregistratie Personen (BRP). Het aantal ongeregistreerde arbeidsmigranten is echter onbekend.

De gegevens in de RNI (Registratie Niet-Ingezetenen) worden beheerd door het ministerie van BZK. In de RNI zijn momenteel 17.345 personen opgenomen met een verblijfsadres in Rotterdam. Aan de hand van deze data kan niet gesteld worden dat deze personen daadwerkelijk (nog) in Rotterdam verblijven. Uit ervaring blijkt dat personen zich niet altijd uitschrijven. Het opgeven van een verblijfsadres is vanaf 2022 mogelijk.

Als gemeente krijgen we graag meer zicht op het werkelijke aantal arbeidsmigranten dat in onze stad verblijft. In een position paper uit 2023 heeft de gemeente Rotterdam aan de toenmalig minister van SZW om aanpassingen in de wet- en regelgeving op het terrein van de BRP gevraagd, met als doel om registratie te bevorderen. Dit position paper is als bijlage bijgevoegd. Deze lobby loopt ook in 2026 verder door.

Er is geen inzicht in kamergewijze verhuur (met vergunning) aan arbeidsmigranten. Dit wordt niet geregistreerd. Vanuit de handhavingspraktijk van inspecteurs van Goed Huren en Verhuren, Rotterdams Goed Wonen en toezicht- en handhaving van Bouw- en Woningtoezicht (BWT) weten we dat excessen in het kader van overbewoning worden aangetroffen waarbij EU-arbeidsmigranten betrokken zijn. Het Rotterdams beleid voor kamerverhuur is vastgelegd in de verordening Toegang Woningmarkt en Samenstelling Woningvoorraad. Dit is specifiek gericht op verhuur aan studenten.

In 2025 heeft de gemeente Rotterdam 299 meldingen ontvangen over mogelijke overbewoning. Naar aanleiding van deze meldingen heeft Toezicht en Handhaving (Gemeente Rotterdam -

Stadsbeheer) bij 101 woningen een controle uitgevoerd, waarbij een onderzoek is gestart en afgerond. In ruim 75% van deze 101 woningen waren EU-arbeidsmigranten betrokken. Bij mogelijke verdenkingen van illegale kamerverhuur worden de bevindingen doorgegeven aan BWT. Voor de overige meldingen loopt het onderzoek nog.

Financieel:

Organisatie:

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nvt

Geachte mevrouw Van Gennip, beste Karien,

Hartelijk dank voor uw bezoek op 21 juni 2023 aan Steenberg en nogmaals dank voor uw bezoek aan Rotterdam in november 2022. Tijdens deze bezoeken hebben we een aantal thema's besproken die onverminderd belangrijk zijn. In aanvulling op beide bezoeken geven wij in deze position paper de uitdagingen mee waar wij als Rotterdam en Den Haag tegenaan lopen. Uit het Kamerdebat van 10 juli 2023, waar meermaals het onderwerp arbeidsmigratie werd aangehaald, bleek nogmaals hoe relevant en actueel deze uitdagingen zijn. We zouden het op prijs stellen om, ondanks de demissionaire status van het kabinet, gezamenlijk met u, uw ambtsopvolger en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te werken aan de oplossingen.

Aanscherpingen zijn namelijk nodig om meer grip op arbeidsmigratie te krijgen. Of beter: daadwerkelijk te voorkomen dat arbeidsmigranten nog langer als tweederangsburgers worden behandeld. Dat kunnen we als grote steden niet alleen.

We voelen de effecten van de problematiek rond arbeidsmigratie, maar we missen de instrumenten om iets te veranderen aan de oorzaken. We zien een verstevigde, nauwe samenwerking met de provincie Zuid-Holland, het Rijk, Europa en regiogemeenten daarom als een cruciaal onderdeel van de oplossing.

In aanvulling op het bezoek van 21 juni 2023 vragen we in deze position paper om de volgende acties:

1. Aanpassingen in de wet- en regelgeving op het terrein van de BRP.
 - a. Een verplichte opname van het actuele verblijfsadres in het Register Niet-Ingezetenen (RNI) voor mensen die in Nederland willen werken of een bedrijf willen starten.
 - b. Er moet een meldingsplicht komen waarbij EU-arbeidsmigranten na vier maanden automatisch per brief door de gemeente worden verzocht om zich in de lokale BRP in te schrijven.
 - c. Ook verzoeken we te onderzoeken of de RNI-registraties van EU-arbeidsmigranten, die hebben aangegeven dat arbeid verrichten de reden van verblijf is, na vier maanden kan komen te vervallen (automatische uitschrijving). Hierdoor kan ook het aan de RNI-gekoppelde BSN niet langer worden gebruikt om tegen lagere belastingtarieven te werken.
 - d. Met het oog op de toename van het aantal EU-arbeidsmigranten die via schijnconstructies als zzp'er aan de slag gaan, zou inschrijving in het handelsregister van de Kamer van Koophandel alleen mogelijk moeten zijn na inschrijving in de BRP.
2. Een scherpere definitie van het begrip arbeidsmigrant, en subcategorieën hiervan. Dit zal een beter zicht geven op de omvang van de opgave en gemeenten in staat stellen gericht beleid te ontwikkelen.
3. Maak het mogelijk dat gemeenten bij vestiging of uitbreiding van bedrijven vóór vergunning verstrekking eisen kunnen stellen aan de huisvesting van arbeidsmigranten ('geen bed, geen business'). Daarbij is het van belang dat gemeenten kunnen eisen dat bedrijven eerst eventuele achterstanden in de huisvesting wegwerken. Het beleggen van een stevige regierol bij de provincie Zuid-Holland op de regionale verdeling van huisvestings- en economische opgaven in onze regio is daarin cruciaal.
4. Een zorgplicht voor werkgevers: werkgevers en uitzendbureaus moeten verplicht worden gesteld om zorg te dragen voor meer dan alleen goede leef- en werkomstandigheden en registratie van de arbeidsmigranten die zij inzetten. Zij moeten arbeidsmigranten ook actief informeren over rechten en plichten, bij de selectie van mensen meer en beter onderzoeken of mensen het werk wel aankunnen, mensen niet onder valse voorwendselen naar Nederland halen en ze moeten zorgen dat zaken als de zorgverzekering, doorbetaling bij ziekte en betaling van de terugreis wanneer het werk ophoudt zijn gewaarborgd.

In de bijlage werken we bovenstaande wensen verder uit.

Tot slot

We hebben er vertrouwen in dat wij gezamenlijk steeds beter grip kunnen krijgen op de complexe uitdagingen van EU-arbeidsmigratie. We delen bovendien de intrinsieke motivatie om de situatie van arbeidsmigranten te verbeteren. We zouden het daarom op prijs stellen als we hier na het zomerreces met u over kunnen spreken.

Met vriendelijke groet,

Tim Versnel

Wethouder Rotterdam

Werk & Inkomen, Nationaal Programma Rotterdam Zuid en EU-arbeidsmigranten

Martijn Balster

Wethouder Den Haag

Volkshuisvesting, Welzijn, Wijken en Zuidwest en EU-arbeidsmigranten

Bijlage

Uitwerking van voorgestelde acties om de situatie van EU-arbeidsmigranten te verbeteren

1. Verplichte registratie in de BRP

Als EU-arbeidsmigrant is verplichte registratie in de Basisregistratie Personen (BRP) dé manier om rechten op te bouwen en toegang te krijgen tot belangrijke voorzieningen. De volgende stap is dan om vanuit daar een goed bestaan op te bouwen en mee te doen in de samenleving. Zonder registratie blijft de arbeidsmigrant veelal onzichtbaar. Een goede registratie van de EU-arbeidsmigranten is dus noodzakelijk en voor gemeenten een noodzakelijke randvoorwaarde om deze groep goede dienstverlening aan te kunnen bieden. Zo is een BRP-inschrijving ook wettelijk verplicht om een zorgverzekering af te kunnen sluiten.

Om zicht te krijgen op wie er in de stad verblijft, streven Rotterdam en Den Haag in eerste instantie naar een verplichte opname van het verblijfsadres en contactgegevens in het Register Niet-Ingezetenen (RNI). Nu is dat nog vrijwillig met als gevolg dat we vaak noch het tijdelijk verblijfsadres, noch contactgegevens registreren.

Ons einddoel blijft uiteraard nog steeds verplichte registratie van een *actueel* verblijfsadres en contactgegevens in de BRP vanaf dag 1, wetende dat dit wijziging van Nederlandse en Europese wetgeving vergt. We geloven namelijk niet dat vrijwillige registratie leidt tot structurele doorbraken in dit dossier. Tenslotte: uitzendbureaus die willen dat arbeidsmigranten onder de radar blijven, maken arbeidsmigranten niet wijzer dan nodig. Welke stappen zien wij dan voor ons, die het verschil in het leven van de EU-arbeidsmigranten zouden moeten maken?

- a. We vragen u om actief bij de EU te bepleiten om betere registratie van EU-migranten in het land waar zij arbeid verrichten en verblijven vanaf dag 1 te agenderen. Nederland kan hierbij optrekken samen met de landen van herkomst die ook belang hebben bij een goede behandeling van hun ingezetenen. Gesprekken met ambassadeurs van herkomstlanden leert ons dat zij betere registratie steunen om hun landgenoten beter te beschermen.
- b. Gemeenten hebben nu geen enkele inzage in de reden tot verblijf van EU-arbeidsmigranten op het moment dat zij zich in de RNI willen laten registreren. Als de reden voor het verblijf ligt in het verrichten van arbeid dan is voor de beoordeling van de inschrijving een arbeidscontract en/of een huurcontract nodig. Is het contract voor een periode langer dan vier maanden dan is inschrijving in de BRP als ingezetene vereist. Als we om deze documenten mogen gaan vragen, dan kan een zo zuiver mogelijke registratie plaatsvinden. Dit is vooral in het belang van de EU-arbeidsmigrant, omdat zij door een inschrijving in de RNI geen beroep kunnen doen op rechten die ingezetenen wel hebben. Dit vraagt om aanpassingen in de wet- en regelgeving op het terrein van de BRP (Wet basisregistratie personen en Besluit basisregistratie personen).
- c. Invoering van een meldingsplicht waarbij EU-arbeidsmigranten na vier maanden automatisch per brief door de gemeente worden verzocht om zich in de lokale BRP in te schrijven. De gemeente is voor de verkrijging van deze gegevens afhankelijk van de RVIG. De RVIG moet deze gegevens dan aan de gemeenten verstrekken. Hierdoor kunnen gemeenten recht doen aan hun verantwoordelijkheden als bronhouder van de BRP. Als de betrokkene niet tijdig reageert moet de gemeente de inschrijving in de RNI kunnen verwijderen en het BSN blokkeren. Met deze maatregel wordt beoogd dat de migranten zich alsnog melden bij de gemeente voor een juiste registratie en niet verdwijnen in het 'zwarte gat' dat de RNI op dit moment is.
- d. Als steden zouden we zelfs nog een stap verder willen gaan: we willen u vragen om te onderzoeken of EU-arbeidsmigranten, die hebben aangegeven dat de reden van verblijf is dat zij arbeid willen verrichten, automatisch na vier maanden uit de RNI kunnen worden uitgeschreven. Op die manier verliezen ze ook hun BSN-nummer. Dit is een stevige impuls voor zowel arbeidsmigrant, werkgever als uitzendbureau om te zorgen dat de EU-arbeidsmigrant tijdig in de lokale BRP wordt geregistreerd. Uiteraard zou ook deze stap vooraf met een brief aan de EU-arbeidsmigrant (bij voorkeur in de eigen taal) moeten worden gecommuniceerd, zodat de migrant zich nog tijdig kan inschrijven in de

woongemeente. Rotterdam en Den Haag staan dan in ieder geval klaar om arbeidsmigranten correct in te schrijven. Op deze manier gaan we daadwerkelijk pas meer zicht op de omvang van EU-arbeidsmigranten in onze steden krijgen, en krijgen we gezamenlijk een sluitende aanpak op registratie in de BRP voor elkaar!

- e. Wij zien een grote toename aan EU-arbeidsmigranten die zich bij de Kamer van koophandel inschrijft als zzp'er. Vervolgens gaan zij als zzp'er aan het werk voor de werkgever of via een uitzendbureau. Deze arbeidsmigranten zijn – meer nog dan mensen die op basis van een uitzend- of tijdelijk contract aan de slag gaan – onzichtbaar voor de overheid en aan de goden overgeleverd. Wij willen u vragen om te onderzoeken of de verplichting kan worden opgelegd dat inschrijving in het Handelsregister alleen mogelijk is voor mensen die beschikken over een correcte inschrijving in de BRP.

2. Definitie van een arbeidsmigrant

Wij constateren dat een eenduidige definitie van het begrip arbeidsmigrant nog altijd niet bestaat. Wanneer spreken we van een EU-arbeidsmigrant? De definitie van Roemer (een arbeidsmigrant is iemand afkomstig uit een ander land die tijdelijk in Nederland verblijft om hier te werken) is niet in gemeentelijke systemen te monitoren.¹ En de definitie in de Wet Goed Verhuurderschap, die op 1 juli 2023 is ingegaan, is helemaal algemeen, en zelfs niet van toepassing op de daadwerkelijke situatie in onze steden: een arbeidsmigrant is een onderdaan van een andere lidstaat van de Europese Unie die zijn hoofdverblijf niet in Nederland heeft en in Nederland verblijft om tijdelijke werkzaamheden te verrichten.

Zoals hierboven aangegeven: gemeenten hebben geen enkele inzage in het arbeidsverleden van een EU-arbeidsmigrant. Het enige wat wij nu aan data hebben om onze aanpak op te monitoren, is het aantal in de BRP geregistreerde EU-burgers van alle leeftijden. Dat geeft natuurlijk geen enkel aanknopingspunt voor beleidsontwikkeling. Die aanknopingspunten hebben we nodig omdat 'EU-arbeidsmigranten' geen homogene doelgroep vormen. Ja, het 'traditionele' beeld van een arbeidsmigrant, de seizoenarbeider, zien we zeker in de particuliere sector van onze kwetsbare wijken verblijven. Vaak zijn zij het slachtoffer van malafide praktijken hetgeen weer leidt tot overbewoning en overlast. Hierdoor komt de leefbaarheid in deze wijken nog verder onder druk te staan.

Daarnaast zien we dat veel EU-burgers van Midden- en Oost-Europese komaf al 10 tot 15 jaar in Rotterdam en Den Haag wonen. Deze vestigingsmigranten hebben destijds de keuze gemaakt om in Nederland te blijven wonen en werken, hebben veelal kinderen en zijn gesetteld. Ook zij hebben onze inzet en hulp nodig: vaak zijn zij de taal nog niet machtig, is hun organisatiegraad laag, en is hun opwaartse mobiliteit nog laag. Tot slot kennen we helaas ook de problematiek van de dakloze EU-migranten maar al te goed. Deze groep mensen is weer gebaat bij een heel andere aanpak.

Maar waar ligt de scheidslijn tussen deze subdoelgroepen? En voor welke doelgroep gaan we welk type beleid organiseren, om zowel de leefbaarheid van onze wijken als de sociale integratie te bevorderen? Een scherpere definitie van de genoemde subgroepen EU-arbeidsmigranten geeft ons als gemeenten beter zicht op de omvang van de opgave. Dan kunnen wij beter beleid opzetten en uitvoeren, passend bij elke subdoelgroep en degenen die rechten hebben opgebouwd in Nederland beter van dienst zijn.

Bovenstaande hangt nauw samen met de vraag naar betere en verplichte registratie. Zo lang de registratie in de BRP niet actueel en volledig is, is het immers niet duidelijk hoe groot de opgave is. Laat staan welke oplossingen nodig en haalbaar zijn.

3. Goede huisvesting, werkgelegenheid en economische bedrijvigheid is een regionale opgave

Het tekort aan huisvesting voor EU-arbeidsmigranten in Nederland bedraagt naar schatting tussen de 120.000 en 150.000 bedden en dit tekort groeit ieder jaar.² De huisvestingsopgave overschrijdt de gemeentegrenzen en

¹ *Geen tweederangsburgers*. Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan. Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, 30 oktober 2020, p. 12.

² *Arbeidsmigranten geen tweederangsburgers*, Jaarrapportage Arbeidsmigranten 2022, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, december 2022, p. 26.

vereist regie van de provincies en het Rijk. De meeste arbeidsmigranten verblijven in Zuid-Holland.³ Dit hangt logischerwijs samen met de economische bedrijvigheid in deze regio. Als gevolg van het grote tekort aan woningen, wonen mensen nogal eens in zeer schrijnende omstandigheden.

In het kader van het Rijksprogramma 'Een thuis voor iedereen' en de Wet Regie op de volkshuisvesting wordt het voor alle gemeenten verplicht om regionale woonzorgvisies op te stellen waarin ook EU-arbeidsmigranten als aandachtsgroep zijn opgenomen. Maar als de omvang van het aantal arbeidsmigranten in elke gemeente niet duidelijk is (zoals hierboven geschetst), houdt elke gemeente rekening met niet-representatieve aantallen. Ook verschilt de bereidheid om tot actie te komen per gemeente, o.a. door het NIMBY-effect (wel de lusten, niet de lasten) rondom huisvesting van EU-arbeidsmigranten. Deze vicieuze cirkel moet doorbroken worden.

De werkgever heeft een cruciale rol in de huisvesting, maar het ontbreekt aan een stelsel waarbij de primaire verantwoordelijkheid voor huisvesting van goedkope arbeidskrachten ligt waar deze hoort: de werkgevers en uitzenders die deze mensen werven en aan het werk zetten. Om goed te kunnen inschatten wat de benodigde huisvestingsopgave in de gehele regio Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond is, is het nodig om te weten welke economische bedrijvigheid, zoals uitbreiding van bedrijventerreinen met grote distributiecentra of verpakkingsbedrijven, in deze regio aanstaande is en welke achterstanden eerst zullen moeten worden ingelopen.

Rotterdam en Den Haag bepleiten een stelsel waarbij werkgevers en uitzenders met arbeidsmigranten in dienst verantwoordelijk worden gesteld voor de huisvesting van hun medewerkers. Dit betekent niet terug naar voor de scheiding van bed en baan; maar dat de effecten van de bedrijvigheid op de huisvestingsbehoefte in beeld worden gebracht, tekorten aan bedden eerst worden ingelopen alvorens überhaupt sprake kan zijn van nieuwe bedrijvigheid, afhankelijk van arbeidsmigranten. Het adagium voor vestiging dan wel uitbreiding van bedrijvigheid wordt daarmee: geen bed, geen business.

We willen u daarom vragen om in regelgeving vast te leggen dat bedrijven met arbeidsmigranten inzichtelijk maken in welke mate het personeel adequate huisvesting heeft, en daar waar niet is voorzien in fatsoenlijke huisvesting dit in te lopen. En bij de vestiging dan wel uitbreiding van bedrijvigheid met arbeidsmigranten wettelijk te eisen dat allereerst huisvesting op orde is alvorens sprake kan zijn van tewerkstelling van arbeidsmigranten. De bedrijfseffectrapportage kan hierbij een rol spelen in combinatie met mogelijkheden voor gemeenten/ provincie om werkgevers en uitzenders te verplichten zorg te dragen voor voldoende adequate huisvesting. Zo kan elke gemeente vervolgens in de vergunning meenemen dat er ook huisvesting dicht bij de locatie geregeld wordt. Vervolgens moet worden toegezien op de realisatie van deze goede en passende huisvesting. Daarbij hoort ook instrumentarium om te kunnen ingrijpen als de vereisten die zijn vastgelegd in de vergunning niet worden nagekomen.

4. Zorgplicht voor werkgevers en uitzendbureaus

Werkgevers en uitzendbureaus hebben een belang bij het inzetten van arbeidsmigranten om hun werkzaamheden uit te laten voeren. Wij zijn van mening dat werkgevers en uitzendbureaus ook de verantwoordelijkheid hebben (of wettelijk zouden moeten krijgen) om goed voor hun personeel te zorgen. Dat gaat wat ons verder dan zorgdragen voor goede leef- en werkomstandigheden voor en registratie van de arbeidsmigranten. Werkgevers en uitzendbureaus -die vaak een vestiging hebben in de herkomstlanden- moeten arbeidsmigranten actief informeren over hun rechten en plichten, bij de selectie van mensen meer en beter onderzoeken of mensen het werk wel aankunnen, mensen niet onder valse voorwendselen naar Nederland halen en ervoor zorgen dat zaken als de juiste zorgverzekering, doorbetaling bij ziekte en betaling van de terugreis wanneer het werk ophoudt zijn gewaarborgd. Werkgevers en uitzendbureaus hebben nu de lusten en de samenleving en gemeenten dragen de lasten van arbeidsmigratie. Meer verantwoordelijkheden voor werkgevers brengt de balans terug.

³ Jaarrapportage Arbeidsmigranten 2021. Eerste voortgangsrapportage met betrekking tot de implementatie van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, 17 december 2021.

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met de tweede ring onderhandeligen.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in geel. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-23
Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

1. Welke signalen/organisaties worden meegenomen in de Ethos telling? En zijn er signalen/organisaties die wel indicaties krijgen van dakloosheid die niet worden meegenomen in de Ethos telling?
2. Wat weten we over dakloosheid/ongedocumenteerden in de kleine kernen?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

1. In de ethostelling voor dak- en thuisloosheid die op 12 mei 2026 plaatsvindt, worden de volgende groepen meegeteld:
 - mensen die leven in de openbare ruimte;
 - mensen in de noodopvang;
 - mensen in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen;
 - mensen die uitstromen uit een instelling;
 - mensen in niet-conventionele woonplekken (zoals auto, kraakpand, vakantiewoning);
 - mensen die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of kennissen;
 - mensen met dreigende huisuitzetting.

Voor de uitvoering van de telling zijn (en worden nog) zo veel mogelijk organisaties benaderd in de regio (Barendrecht, Albrandswaard, Lansingerland, Ridderkerk, Capelle a/d IJssel, Krimpen a/d IJssel, Rotterdam) om deel te nemen aan de telling. Het gaat hierbij om onder meer opvangaanbieders, welzijnspartners, wmo aanbieders, hulp bij huiselijk geweld aanbieders,

ongedocumenteerde opvang, jeugdhulpaanbieders, woningcorporaties, kerken, scholen, ziekenhuizen, vrijwilligersorganisaties, clientondersteuners, Straatadvocaten, Straatzorg, Stedelijk Dakloze team, Veldwerkers, leegstandsbeheer, GGZ-aanbieders, volkstuinverenigingen, vakantieparken, havens en boswachters. Daarnaast doen ook de gemeentelijke uitvoeringsorganisaties mee zoals wijkteams, wmo loketten, Toezicht en Handhaving, loket briefadressen, Werk en Inkomen, gemeentebelastingen, nazorg detentie, Sociaal raadslieden, Geldplein, Meldpunt Preventie Huisuitzetting en Centraal Onthaal. Hierbij worden ook de kleine kernen meegenomen.

Tot nu toe hebben de meeste organisaties toegezegd om mee te doen. Rijnmond dokters (regionale organisatie voor huisartsen) en politie hebben aangegeven niet mee te doen, de eerste vanwege de druk en de tweede vanwege de politiewet en de beperking om gegevens te delen. Dit is bij eerdere tellingen in andere delen van Nederland ook het geval geweest. Via de contacten die er zijn op wijkniveau op het gebied van wijkveiligheid wordt nog een manier gezocht om deels toch deel te nemen.

De volgende kenmerken worden, indien bekend, meegenomen in de telling:

- Gender
- Leeftijd
- Geboorteland
- Nationaliteit
- Verblijfstatus
- Inkomen
- Gezinssamenstelling
- Verblijfssituatie
- Reden dakloosheid
- Duur dakloosheid
- Mogelijk gezondheidsproblemen
- Verleden detentie, jeugdzorg of GGZ-behandeling
- Aanwezigheid briefadres

Op 9 december 2026 worden de uitkomsten van de telling openbaar gemaakt. Uit eerdere tellingen in andere delen van Nederland (waaronder Amsterdam en Den Haag) blijkt dat de aantallen hoger zijn dan verwacht. Op basis van de uitkomsten kunnen eventuele aanvullende (beleids)maatregelen genomen worden.

2. Dak- en thuisloosheid komt voor in heel Rotterdam en dus ook in de kleine kernen. Dakloosheid lijkt meer geconcentreerd in het centrum en de gebieden rondom het centrum, maar thuisloosheid is verspreid over de hele stad. Thuisloosheid is vaak minder zichtbaar en daarom kan de ethostelling hier een belangrijke bijdrage leveren om het inzicht te vergroten. Ten aanzien van ongedocumenteerde personen zien we dat er in maart 71 ongedocumenteerde personen in beeld waren bij veldwerkers, die buiten verbleven of in de winteropvang zijn gezien. Daarnaast is het zeer waarschijnlijk dat ook ongedocumenteerde personen zich in een thuisloze situatie bevinden. Deze groep is echter nog minder zichtbaar vanwege beperkingen die er zijn om in aanmerking te komen voor een briefadres en ondersteuning. Ook hier zal de ethostelling een bijdrage leveren in beter inzicht.

Juridische consequenties: er zijn geen juridische consequenties verbonden aan de Ethos-telling zelf, aangezien deze de dak- en thuisloosheid in beeld brengt. De daar op volgende analyse zal wel juridische componenten bevatten, met name daar waar verblijfsstatus (ongedocumenteerd, EU-migrant, regiobinding, derdelander etc) mede bepalend is voor de opvangmogelijkheden.

--

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

--

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De uitkomsten van de telling kunnen gebruikt worden om de komende jaren dakloosheid in brede zin tegen te gaan.

Nummer: TR-26
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

1. Hoe kan het dat LTA per jeugdige een stuk goedkoper is dan regionale jeugdzorg?
2. Betaalt de gemeente alle kosten van LTA of wordt er landelijk ook een bijdrage geleverd?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

1. LTA zorg is niet per definitie goedkoper dan regionale jeugdzorg. De vergelijking tussen LTA en regionaal is niet zomaar te maken, omdat
 - a. het LTA aanbod zeer divers is. Het is altijd voor cliënten met complexe problematiek. Net als bij regionale inkoop, zit er zowel verblijf (met behandeling) als ambulante hulp in het LTA (waarbij een opnameplek vaak duurder is dan ambulante hulp).
 - b. Er is vaak sprake van combinaties van zorg, waarbij een jeugdige zowel LTA zorg als regionaal ingekochte zorg ontvangt. Dus aantallen en kosten vergelijken op macroniveau is daardoor niet betrouwbaar om op te sturen.
 - c. LTA zorg echt ander aanbod is dan regionale jeugdzorg. Het is zeer gespecialiseerd aanbod, te schaars om als individuele gemeente te organiseren. De inkoop en het contractmanagement liggen daarom bij de VNG.
2. Ja, de gemeente betaalt alle kosten van LTA, hier zit geen extra directe financiering vanuit het Rijk op. Het Rijk financiert gemeenten via het gemeentefonds voor de wettelijke taak van Jeugdzorg. LTA zorg is Jeugdzorg die te schaars is voor een enkele gemeente om te organiseren, dus is door gemeenten aan de VNG het mandaat gegeven om deze voor alle gemeenten in te kopen. Rotterdam betaalt hiervoor alleen de kosten voor de LTA-jeugdzorg voor Rotterdamse jeugdigen. Het is onderdeel van het gedecentraliseerde Jeugdzorgstelsel, en niet aangrenzend zoals bijvoorbeeld de WLZ.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-27
Cluster/afdeling: MO/MZJ

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem
dan contact op met de tweede ring
onderhandelingen.

Vraag/verzoek:

Is er bij de aanbesteding 2029 van jeugdzorg een verschuiving van meer regionale inkoop in plaats van lokale inkoop?
Over wat voor zorg gaat dit?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?)
- Juridische consequenties;
- Risico's.

Ja. Vanwege een wetswijziging (wetsvoorstel verbetering beschikbaarheid jeugdzorg), worden gemeenten verplicht specifieke jeugdzorgvormen (minimaal) regionaal in te kopen. De meeste van deze jeugdzorgvormen kopen wij al regionaal in via de GRJR (bijv pleegzorg, verblijf, crisiszorg etc)

De Jeugdzorgvormen die nu lokaal worden ingekocht en met een volgende aanbesteding regionaal dienen te worden ingekocht zijn:

- Dagprogramma's
- Multidisciplinaire specialistische jeugd GGZ
- Logeerszorg (mantelzorg)

De kosten van deze zorg zijn opgenomen in de Rotterdamse begroting. De kosten verschuiven echter wel naar een andere activiteit binnen de Rotterdamse begroting, van lokale jeugdhulp naar regionale specialistische jeugdhulp.

Nummer: TR-28
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

1. Kan in een tabel gekwantificeerd worden hoeveel geld we in het gemeentefonds krijgen voor jeugdzorg?
2. En, hoeveel geven we per jaar uit. In de presentatie stonden staartjes, graag daar precieze cijfers voor afgelopen jaren, en als mogelijk prognose komende jaren?

Antwoord/reactie:

<i>bedragen x 1 miljoen</i>	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
A. Gemeentefonds Jeugd	331	362	373	341	334	332	329	327
B. Extra middelen van Ark (ex demping ravijn)	0	0	54	43	41	-16	-16	-16
C. Totaal inkomsten gemeentefonds Jeugd (A+B)	331	362	427	384	375	316	313	311
D. Totaal verwachte uitgaven (zonder maatregelen)	315	315	370	405	430	445	458	472
E. Totaal verwachte uitgaven (inzet van jeugdoffensief etc)				386	374	365	382	396
Vershil uitgaven / inkomsten zonder jeugdoffensief (C -/- D)	16	47	57	-21	-55	-129	-145	-161*
Vershil uitgaven / inkomsten met jeugdoffensief (C -/- E)				-2	1	-49	-69	-85

**Deze cijfers zijn niet te vergelijken met de reeks die voor Jeugd gepresenteerd, maar is ter vergelijking op uitgaven en inkomsten voor gemeentefonds naar beste schatting.*

Toelichting tabel:

- A. Gemeentefonds: dit zijn de middelen in het gemeentefonds die betrekking hebben op cluster jeugd exclusief Van Ark.
- B. Commissie Van Ark heeft in 2025 een uitspraak¹ gedaan die deels is overgenomen door het Rijk en tot een bijstelling in het gemeentefonds heeft gezorgd. Deze regel is de correctie voor Jeugd die door het Rijk is gemaakt n.a.v. die uitspraak.
- D. Dit zijn de uitgaven jeugdhulp op basis van de beste inschatting wat aan kosten gealloceerd kan worden als jeugdhulp in lijn met de Cebeon rapportage. De stijging van de kosten over afgelopen jaren zal naar verwachting doorzetten terwijl de inkomsten dalen.
- E. Dit zijn de uitgaven met de afslag van de inzet op het Jeugdoffensief, extra maatregelen en vrije ruimte programma, zie hiervoor ook antwoord op vraag 35.

Middelen in het gemeentefonds zijn vrij besteedbaar. De gemeentefondsclusters zijn een manier om de gemeentefondsmiddelen over alle gemeenten te verdelen maar schrijven niet voor dat deze middelen ook daadwerkelijk aan desbetreffend cluster moeten worden uitgegeven. Bedragen in het gemeentefonds zijn dan ook niet leidend (en zijn ook geen 'budget'). Gemeenten moeten met het geld uit het gemeentefonds de hun wettelijk opgedragen taken betalen (minstens conform de minimale invulling volgens de wet) en kunnen daarnaast keuzes maken en/of zelfstandig beleid voeren.

De tabel geeft aan dat:

¹ [advies-deskundigencommissie-hervormingsagenda-jeugd.pdf](#)

- Over de jaren 2023 tot en met 2025 minder is uitgegeven dan het Rijk had voorzien met de gemeentefonds uitkering.
- Vanaf het jaar 2026 is het kantelpunt dat de verwachte uitgaven op jeugdzorg hoger zijn dan de beschikbare middelen vanuit het gemeentefonds (o.a. door het 'jeugdravijn'). Daarbij nogmaals de opmerking dat gemeentefondsmiddelen geen specifieke uitkering zijn en de gemeente zelf mag besluiten om deze op een andere wijze in te zetten.
- De middelen n.a.v. Van Ark worden vanaf 2028 negatief omdat het Rijk ervan uitgaat dat de maatregelen zoals beschreven in de Hervormingsagenda dan een positief effect gaan hebben op de uitgaven (zie ook begrotingsadvies VNG [Begrotingsadvies VNG 2025](#)).

Enkele kanttekeningen

1. Tussen sommige clusters in het gemeentefonds zitten verbanden, dat maakt de vergelijking tussen de baten uit het gemeentefonds en de uitgaven complex:
 - Cluster 'jeugdzorg' en 'basisvoorzieningen': deze clusters hebben inhoudelijke raakvlakken. Wanneer naar jeugdzorg of Wmo wordt gekeken in het gemeentefonds wordt vaak ook met een schuin oog naar het cluster '(sociale) basisvoorzieningen' gekeken;
 - Cluster 'bestuur en ondersteuning': het komt vrij nauw hoe je de overhead die hierin zit verdeelt over de clusters. We weten dat er door Cebeon een uniforme toedelingssystematiek is gebruikt om (een deel van) deze kosten te verdelen over de clusters, maar niet hoe;
2. De middelen uit het gemeentefonds zijn vrij besteedbaar, de clusters zijn een manier om de gemeentefondsmiddelen over alle gemeenten te verdelen, maar schrijven niet voor dat deze middelen ook daadwerkelijk aan desbetreffend cluster worden uitgegeven;
3. De Van Ark middelen zijn integraal door het Rijk aan het gemeentefondscluster jeugd toegevoegd, terwijl een deel eigenlijk toebehoort aan andere clusters, zoals sociale basisvoorzieningen.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De eventuele extra middelen uit het advies van de commissie-Van Ark (begin 2027) worden gebruikt om het jeugdzorgtekort te verkleinen.

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem dan contact op met de tweede ring onderhandeligen.

Nummer: TR-29

Vraag/verzoek:

Wat staat er in de lobbybrieven van de VNG en andere partijen voor de kabinetsformatie 2026 over het beperken van de toegang tot en de omvang van de jeugdzorg? Wat missen wij daarin nu? Wat staat erin, waarin wij denken dat het niet gaat helpen?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?)
- Juridische consequenties;
- Risico's.

De lobby mbt toegang en omvang v/d jeugdzorg is nu zeer actueel n.a.v. voorstel aanpassing reikwijdte in de Jeugdwet. Afgelopen maand had het Rijk een voorstel voor aanpassing van de Jeugdwet in consultatie. Hierop is en wordt druk gelobbyd. We zijn blij met het feit dat dankzij de landelijke Hervormingsagenda de reikwijdte van jeugdhulp bij VWS goed op de agenda staat

De reacties op het wetsvoorstel zijn zeer kritisch. Gemeenten, maar ook vanuit de Jeugdzorg branche zelf (bijv Jeugdzorg Nederland), vragen om het wetsvoorstel niet naar de Tweede Kamer te brengen. De VNG onderschrijft dat de huidige situatie in de jeugdhulp maatschappelijk en financieel onhoudbaar is, zoals het Rijk aangeeft. Echter borduurt het wetsvoorstel voort op de huidige Jeugdwet en maakt geen keuzes om het daadwerkelijk anders te doen.

Wij sluiten ons als Rotterdam aan bij de lobby van de VNG. We missen geen belangrijke onderdelen in de lobby van de VNG. De VNG moet vanwege de grote achterban een af ten toe gematigder geluid laten horen, waar wij als Rotterdam met een iets harder/steviger geluid kunnen opkomen voor onze belangen. Dat doen we danwel samen met G4, GRJR of via eigen lobby. Daarom hebben wij als G4 en als GRJR aanvullende brieven (t.b.v. de internetconsultatie) gestuurd, om onderdelen meer te benadrukken:

- G4: De G4 benadrukt dat we bij het Rijk het besef missen dat, naast aanpassing Jeugdwet, fundamenteel andere keuzes in andere domeinen nodig zijn, om daadwerkelijk te garanderen dat niet alles weer op het bordje van jeugdzorg (en dus gemeenten) belandt. Juist in onze grootstedelijke problematiek zien wij dat de onderliggende oorzaken van jeugdhulp cumulatief voorkomen bij gezinnen, en daarmee meer of intensiever effect hebben op jeugdzorg in onze grote steden. Daarom zijn vraagstukken als het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, Jeugdhulp in strafrechtelijk kader (JISK), en de af- en ombouw Jeugdzorg plus extra belangrijk voor Rotterdam en de G4
- GRJR: De GRJR licht het financiële vraagstuk eruit, passend bij de recente grote kostenstijgingen, druk van de provincie, en eerdere GRJR-lobby via o.a. VNG moties.

Het wetsvoorstel in de huidige vorm is niet in staat om de beoogde grip op de jeugdhulp te realiseren. Het voorstel beperkt gemeentelijke beleidsvrijheid zonder dat dit leidt tot beter hanteerbare kaders of effectieve sturingsinstrumenten. Een losse wetswijziging binnen de Jeugdwet, zonder verandering op grondoorzaken en toekomstscenario, draagt niet bij aan de noodzakelijke structurele verandering. De rode draad in onze input is dat het noodzakelijk is om fundamenteel andere keuzes binnen de Jeugdwet te maken.

Een goed wettelijk kader (i.p.v. open karakter) moet leiden tot duidelijkheid over het te leveren voorzieningenniveau als gemeente. Echter, wanneer de open einde regeling in stand blijft, lopen gemeente nog steeds een financieel risico. Ombuiging van de groei van Jeugdzorg is niet alleen te bewerkstelligen door (te investeren in) de sociale basis en stevige toegang (datgene waar gemeenten voor aan de lat staan). Er is ook behoefte aan een passend financieringsstelsel voor specialistische jeugdhulp.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We sluiten ons aan bij de lobby van de VNG, maar benadrukken als Rotterdam (samen met GRJR en G4) dat fundamentele keuzes in het Jeugdstelsel nodig zijn om de groei om te buigen: een scherp wettelijk kader, een passend financieringsstelsel en samenhangende aanpak van grondoorzaken.

Vraag/verzoek:

Er zijn negen redenen genoemd waardoor de kosten van de jeugdzorg stijgen. Kunnen we deze negen redenen grofweg kwantificeren/bedragen aan koppelen?

Antwoord/reactie:
Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

De volgende negene redenen worden genoemd als verklaring voor de sterke stijging van de jeugdhulpuitgaven:

1. Open-einde regeling met wettelijke taak;
2. Afbouw Gesloten Jeugdhulp;
3. Wijziging Wet Woonplaatsbeginsel;
4. Wijziging Forensische doelgroep;
5. 'Ongewenste' onderaannemers;
6. Aanscherping Wet Langdurige Zorg (Wlz);
7. Nieuwe inkoop Jeugdhulp 2023;
8. Inzet gemeentefonds;
9. Maatschappelijke ontwikkelingen.

Het is niet haalbaar om deze negen redenen op een verantwoorde manier te kwantificeren of te vertalen naar concrete bedragen. De onderlinge dynamiek wordt bepaald door vele variabelen die grotendeels niet meetbaar zijn, sterk samenhangen en niet afzonderlijk te isoleren zijn.

Het financiële probleem in de jeugdzorg is in hoofdzaak structureel en stelselmatig van aard. De kern ligt bij de openeinderegeling van de Jeugdwet in combinatie met een brede zorgplicht en het ontbreken van effectieve sturing. Hierdoor werken maatschappelijke ontwikkelingen, wetswijzigingen en verschuivingen tussen domeinen automatisch door in gemeentelijke uitgaven, zonder dat gemeenten daar wezenlijk grip op hebben.

Naast deze stelselproblematiek spelen Rijkskeuzes (zoals afbouw gesloten jeugdzorg, verlengde jeugdhulp mogelijkheid na 18^e jaar, woonplaatsbeginsel en Wlz-afbakening) een zwaarwegende rol. Gemeentelijke beleidskeuzes beïnvloeden de omvang en inrichting van het aanbod, maar doen dat binnen een wettelijk kader dat geen maximale instroom of budgettering en een ruime definitie kent over passende jeugdhulp toestaat. Het vraagstuk is daarmee slechts beperkt kwantificeerbaar.

Het probleem is niet "op te lossen" met gemeentelijke beleidskeuzes alleen. Alle gemeenten in Nederland zien hun uitgaven stijgen en worstelen met de opdracht van de Jeugdwet. Het gesprek gaat over:

- Welke structurele stelselproblemen richting het Rijk worden geadresseerd;
- Hoe gemeenten binnen hun beperkte ruimte blijven sturen op toegankelijkheid en kwaliteit.

Primair Rijk

Deze oorzaken zijn direct het gevolg van landelijke wet- en regelgeving of stelselkeuzes en leiden tot kosten die gemeenten niet of nauwelijks kunnen vermijden.

Open einde regeling (nr 1)
Woonplaatsbeginsel (nr 3)
WLZ aanscherping (nr 6)

Gedeelde verantwoordelijkheid

Hier bepaalt Rijk richting, maar neemt onvoldoende regie, terwijl financiële

Afbouw gesloten jeugdhulp (nr 2)
Forensische doelgroep (nr 4)
Maatschappelijke ontwikkelingen (nr 9)

consequenties grotendeels bij gemeente landen, want gemeente voert uit.	
Primair Gemeente	
Deze oorzaken zijn beïnvloedbaar, maar slechts binnen de grenzen van zorgplicht en toegankelijkheid.	Nieuwe inkoop (nr 7) Onderaannemers (nr 5) Inzet gemeentefonds (nr 8)

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.					
Licht toe:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.					
**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
De kern van het financiële probleem in de jeugdzorg ligt bij de opneinde regeling van de Jeugdwet in combinatie met een brede zorgplicht en het ontbreken van effectieve sturing. Gemeentelijke beleidskeuzes beïnvloeden de omvang en inrichting van het aanbod, maar doen dat binnen een wettelijk kader dat geen maximale instroom of budgettering en een ruime definitie kent over passende jeugdhulp toestaat.

Nummer: TR-31
Cluster/afdeling: MO/MZJ

Vraag/verzoek:

Kunnen we iets zeggen over wachtlijsten in de (jeugd)zorg? Bestaan deze, voor welke zorgvraag, en hoe lang is de wachtlijst dan?

Antwoord/reactie:
Wmo

Voor Wmo-ondersteuning hebben aanbieders de contractuele verplichting om binnen twee weken na ontvangst van de leveringsopdracht de ondersteuning in te zetten. Deze verplichting wordt in redelijke mate nageleefd. Wachtlijsten verschillen per aanbieder, per gebied en per voorziening. Deze lopen in de praktijk (incidenteel) niet verder op dan 6-8 weken. We zien wel dat aanbieders in periode van krappe personele bezetting moeite hebben om de planning rond te krijgen (voorbeeld: zomerrooster) waarin dan de bezetting en de levering lager zijn. Daarbij wordt de beschikbare bezetting gedoseerd ingezet. Als dat leidt tot een lagere inzet of niet leveren over een bepaalde periode zijn aanbieders verplicht om de ondersteuning af te schalen, dan wel over een bepaalde periode geen declaratie in rekening te brengen.

Wachtlijsten voor de extramurale Wmo-ondersteuning kennen we in die zin dus niet. Er zijn wel (beperkte) wachttijden die per aanbieder en per gebied worden bijgehouden en waar nu een nieuw systeem (Mendix) voor wordt ontwikkeld: de zorgstartwijzer. Deze informatie kan door Wmo-adviseurs worden gebruikt om cliënten die moeten wachten te informeren over de wachttijd en een eventueel (sneller beschikbaar) alternatief bij een andere aanbieder.

We kennen bij de Wmo wel een wachtlijst voor beschermd wonen (intramurale en semimurale ondersteuning 24/7). Dit betreft de tijd tussen het stellen van de indicatie en het inzetten van deze ondersteuning. Dit is een groep van ongeveer 350 cliënten die ongeveer 3-6 maanden moeten wachten tot er een passende intra- of semimurale plek voor ze beschikbaar is. Zij verblijven gedurende de wachttijd thuis, in de maatschappelijke opvang of in een klinische setting. Zo nodig wordt overbruggingszorg ingezet in de tussenliggende periode.

Jeugd

De regionale wachttijden (met hierin Rotterdam benoemd) worden per tertaal als bijlage bij de Monitor ZWW toegevoegd. De laatst verstuurd aan de raad gaat over Q3 2025. Uit het dashboard GRJR kunnen we de volgende Rotterdamse cijfers halen voor Q4 2025, deze zijn het meest recent en daardoor nog niet verstuurd aan de raad:

Opdracht	Aantal wachtend	Wachttijden (gemiddeld)
A: pleegzorg	3	20 weken
B: opname	6	4 weken
C: langdurig verblijf	3	6 weken
D: daghulp	64	32 weken
E: ambulante hulp	629	25 weken

Onze Rotterdamse cijfers zijn hoger dan de regionale gemiddelden. Ondanks extra budget ophoging de afgelopen jaren, blijven de wachttijden voor regionale jeugdhulp hoog.

Financieel:

Organisatie:

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-32
Cluster/afdeling: MO/MOW1

Vraag/verzoek:

Hoe kan er harder opgetreden worden tegen zorgfraude en wat zou dit maatschappelijk en financieel opleveren?

Antwoord/reactie:

Om harder op te kunnen treden tegen zorgfraude is zowel meer inzet nodig aan de preventieve als aan de toezicht-/ handhavingkant.

Zorgfraude is geen lokaal Rotterdams probleem, maar een landelijk patroon. De gevolgen van zorgfraude gaan verder dan financiële schade alleen.

Effecten op inwoners

Kwetsbare inwoners krijgen onvoldoende of onveilige zorg, raken afhankelijk van onbetrouwbare zorgverleners en belanden soms in risicovolle situaties. Daarnaast ondermijnt zorgfraude de integriteit van het zorgstelsel: fraudeurs houden zich niet aan gemeente- of domeingrenzen en benutten verschillen in toezicht tussen regio's. Ook zien we steeds vaker verwevenheid met criminele netwerken.

Maatschappelijke effecten

Op maatschappelijk vlak resulteert een harde aanpak tegen zorgfraude erin dat er steeds minder malafide aanbieders binnen het Rotterdams zorglandschap opereren. Dit leidt tot kwalitatief betere zorg aan onze Rotterdammers en vanuit hen meer vertrouwen in de overheid. We voorkomen dat cliënten als verdienmodel worden ingezet. Dit vergroot de veiligheid van onze burgers zeker nu we zien dat criminaliteit zijn weg in de zorg heeft gevonden en ondermijnende activiteiten plaatsvinden.

Financieel effect

Op financieel vlak betekent dit dat er minder (zorg-)geld in de zakken van malafide zorgaanbieders verdwijnt.

Juridisch effect

Terugvordering kan leiden tot meer juridische procedures door aanbieders.

Continueren én intensiveren aanpak zorgfraude

Randvoorwaarde hiervoor is een grotere capaciteit aan toezichthouders en juridisch beleidsadvies. Met meer mankracht kan er actiever gescreend en onderzocht/gesanctioneerd worden. Een doortastende aanpak van zorgfraude is een logisch vervolg op het Actieplan preventie en aanpak zorgfraude. Hiermee gaan we voort op de ingeslagen weg en verstevigen we de gemeentelijke aanpak die de afgelopen jaren is ingezet. Na afloop van het Actieplan is het belangrijk dat er blijvende aandacht en capaciteit is om door te ontwikkelen en in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Wat er nodig is voor het doorzetten in intensiveren van de Aanpak zorgfraude en wat het oplevert, wordt hierna beschreven.

Financieel:

Wat levert deze aanpak op en wat is daarvoor nodig?

De Aanpak zorgfraude levert financieel rendement op:

- De geconstateerde fraude in de onderzoeken van de toezichthouders kan worden teruggevorderd;
- De niet bestede kosten aan malafide dienstverleners. Bijvoorbeeld door vroegtijdig stoppen van contracten en het niet starten van dienstverlening door inzet van bijvoorbeeld Bibob. Zorggeld wordt doelmatiger ingezet omdat de besparing op malafide zorgaanbieders wordt besteed voor zorglevering door niet-malafide zorgleveranciers. Dit betekent een betere kwaliteit van zorg waardoor mensen eerder uitstromen.

Voor de uitvoering van het Actieplan zijn tot en met 2026 middelen en personeel beschikbaar gesteld. Vanaf 2027 vervalt dit vanwege afloop van het Actieplan. Het doorzetten en intensiveren van de aanpak Zorgfraude levert indicatief vanaf 2027 het volgende financiële plaatje op. We verwachten bij gelijke kosten de eerstkomende jaren een steeds hogere opbrengst:

Bedragen x €1.000	2027	2028	2029	2030
Bruto opbrengst	600	750	900	1.100
Kosten	400	400	400	400
Netto opbrengst	200	350	500	700

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

De verwachting is dat vanuit de AZWA vanaf 2027 geld beschikbaar komt voor de bestrijding van zorgfraude. Hoeveel dit is voor Rotterdam wordt bekend gemaakt in de meicirculaire 2026. Er zijn echter geen hoge verwachtingen over (de hoogte van) deze Rijksbijdrage.

Organisatie:

De fte's voor deze aanpak worden gedekt uit de opbrengsten.

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid		3,5	3,5	3,5	3,5
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De coalitie intensificeert de aanpak van zorgfraude wat leidt tot effectievere inzet van zorggelden en kwalitatief betere zorg voor de Rotterdammer.

--

Nummer: TR-33
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

Naar aanleiding van het versterken van de gemeenschapskracht en verbeteren van sociale basis:

1. Als er erg geïnvesteerd wordt in de sociale basis (via een programma sociale basis of breder), wat is daar dan voor nodig?
2. Hoe versterken we gemeenschappen?
3. Zijn de effecten hiervan meetbaar?
4. Hoeveel levert dit maatschappelijk en financieel op?
5. Kan er iets gezegd worden over hoeveel jongeren we bereiken? En over bereik in het algemeen?
6. Hoe verhoudt extra geld voor programma sociale basis zich tot eerdere bezuinigingen op subsidies/gelden richting partijen in de stad die hier een bijdrage aan leveren? Is dat contrair aan elkaar?

Antwoord/reactie:**Wat verstaat Rotterdam onder sociale basis?**

De sociale basis is het fundament van een veerkrachtige Rotterdamse samenleving. Het dynamische netwerk van mensen, initiatieven en voorzieningen in buurten en wijken waarin Rotterdammers elkaar ontmoeten, ondersteunen en samenbouwen aan hun omgeving. Zij bestaat uit de persoonlijke netwerken van bewoners (familie, vrienden, buren), de gemeenschappelijke verbanden (bewonersinitiatieven, sportverenigingen, vrijwilligers en geloofsgemeenschappen) en de institutionele voorzieningen die dit ondersteunen en versterken (zoals Huizen van de Wijk, jongerenhubs, sportverenigingen, bibliotheken, scholen, buurthuis kamers, en welzijnsorganisaties). Een sterke sociale basis zorgt voor ontmoeting, ontwikkeling, vroegtijdige signalering en gerichte preventie en vormt daarmee een onmisbare schakel tussen bewoners, welzijn, wijkteams en de formele zorg. Afbakening: dit antwoord richt zich op de collectieve sociale basis, inclusief gerichte preventie voor Rotterdammers in kwetsbare situaties (zoals schoolmaatschappelijk werk en opvoedingsondersteuning). Dit omvat ook verenigingen op het gebied van sport, spelen, cultuur, tuinieren. Buiten deze afbakening valt de geïndiceerde zorg en ondersteuning (bv. Wmo-maatwerkvoorzieningen en individueel geïndiceerde jeugdhulp).

Investeren in sociale basis om gemeenschappen te versterken (1,2)

Op 29 januari 2026 heeft de raad gesproken over het richtinggevend kader voor de Sociale Basis [\[25bb008928\]](#). Dit kader is tot stand gekomen met input van veel partijen uit het veld, met input vanuit de gemeenteraad en wordt ambtelijk gedragen door een breed domein-overstijgende stuurgroep, waar sport, onderwijs, cultuur en werk en inkomen en de gebiedsorganisatie onderdeel van uitmaken.

Om de ambities uit het richtinggevend kader Sociale Basis 2025–2032 te realiseren is stadsbreed een extra investering van ruwweg € 40 miljoen per jaar nodig. Deze middelen kunnen gericht ingezet worden voor algemeen toegankelijke voorzieningen (zonder indicatie) en langs drie sporen: (1) gemeenschapskracht en samenlevingsopbouw, (2) basisvoorzieningen en ontmoetingsplekken, en (3) collectieve preventieve voorzieningen voor Rotterdammers in kwetsbare situaties (gerichte preventie & collectieve voorzieningen).

Dit zou de gemeente in staat stellen om ruimte te geven aan meer lokale initiatieven én invulling te geven aan de ambitie om via afbuigen van zorgvraag naar het zogenoemde 'voorveld' en voorkomen van instroom in zorg door inzet van collectieve voorzieningen in de sociale basis de zorgkosten te verlagen. Op basis van onze gesprekken met partners in de wijken denken we dat het realistisch is om vanaf 2028 de eerste ombuigingen in het zorggebruik en de resultaten daarvan inzichtelijk te maken. Om echt massa te maken is een periode van tenminste 3 jaar nodig. We houden daarbij rekening met een geregisseerde schuif tussen zorg en sociale basis.

Wat kan gestimuleerd worden met een extra impuls van € 40 mln. in de sociale basis:

1. Gemeenschapskracht en samenlevingsopbouw

Extra Impuls gemeenschapskracht: €12 mln./jaar voor boven genoemde thema's voor versterking en uitbreiding van sociale, culturele en lokale initiatieven en meer ruimte voor Right to Challenge en Right to Cooperate.

2. Basisvoorzieningen en ontmoetingsplekken

Structurele, extra financiering zodat jongeren en ouderen terecht kunnen op toegankelijke, kwalitatief hoogwaardige ontmoetingsplekken om elkaar te ontmoeten en verbindende en ondersteunende activiteiten te organiseren:

- Ontmoetingsplekken: €5,5 mln./jaar –ondersteuning in buurthuis kamers, sportverenigingen en culturele programmering, bewonerscollectieven en andere door bewoners/ sociaal ondernemers gedragen ontmoetingsplekken in de wijk;
- Maatschappelijk vastgoed: €9 mln./jaar - Ruimere openingstijden (7 dagen per week) voor Huizen van de Wijk
- Jongerenhubs: €2 mln./jaar - exploitatie en aanvullende programmering vanuit lokale krachtige partijen in de wijk, zodat jongeren ook buiten kantooruren en in het weekend terecht kunnen.

3. Gerichte (collectieve) preventie

Door meer aanbod collectief, laagdrempelig en vanuit de wijken en of scholen te organiseren dragen we bij aan het verlagen van de zorgkosten. Er is een fikse impuls nodig om veel meer zorgvragen om te leiden naar preventieve inzet:

- Uitbreiding gericht collectief aanbod voor jeugd: €5 mln. per jaar - opschaling van succesvolle interventies rond bv angsten, druk gedrag, pesten, opvoedondersteuning, agressieregulering en ondersteuning voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties.
- Uitbreiding Welzijn op Recept en knooppunten (huisartsen–welzijn): €5 mln. per jaar - zodat veel meer Rotterdammers met lichte psychosociale klachten via de huisarts worden doorverwezen naar collectieve, preventieve inzet in plaats van naar zwaardere (en duurdere) zorg.
- Aanvullende versterking preventieve inzet rond scholen: €1,5 mln./jaar - voor opschaling en doorontwikkeling, zodat het aanbod stadsbreed beschikbaar is.

Totaal extra €40 mln.

1. Gemeenschapskracht en samenlevingsopbouw € 12 mln.
2. Basisvoorzieningen en ontmoetingsplekken € 16,5 mln.
3. Gerichte (collectieve) preventie € 11,5 mln.

In geval van prioritering past de bovenstaande volgorde het best bij de uitgangspunten van het programma sociale basis en de beweging die we daar voor ogen hebben.

Zijn de effecten meetbaar? (3)

Ja. De effecten zijn zichtbaar en meetbaar. Zichtbaar vanwege de toename van levendige ontmoetingsplekken in de wijk en mensen die zich inzetten voor lokale initiatieven. Er komt een meetbare en lerende aanpak die grip geeft op voortgang en maatschappelijke waarde:

- Een nulmeting per wijk/gebied in 2026 op basis van het bestaande Wijkprofiel Rotterdam en de 4-jaarlijkse Gezondheidsmonitor.
- Een Rotterdams Sociale Basis Dashboard (jaarlijks geactualiseerd en indien mogelijk gekoppeld aan de Raadsmonitor en het Wijkprofiel) met concrete wijkindicatoren zoals ervaren eenzaamheid, mentale weerbaarheid van jongeren, deelname aan buurtactiviteiten, bereik, Huizen van de Wijk/ jongerenhubs en ontwikkeling van zorggebruik per wijk in relatie tot de inzet;
- Een jaarlijkse voortgangsrapportage met cijfers, maar ook concrete verhalen uit de wijk (tellen en vertellen);
- "Benen-op-tafel"-gesprekken met de (wijk)raad en werkbezoeken voor bestuurders en raadsleden aan wijken, Huizen van de Wijk, jongerenhubs, bewoners- en sociale initiatieven en proeftuinen.

Wat levert dit maatschappelijk en financieel op? (4)

Maatschappelijke effecten

- o Zorg: minder druk op huisartsen, GGZ en Wmo doordat Welzijn op Recept en de knooppunten huisartsen–welzijn meer zorgvragen afvangen in de nulde- en eerste lijn (in 2025 al ruim 1.000 verwijzingen). Betere mentale gezondheid van jongeren en ouderen.
- o Sport: meer deelname aan bewegen via toegankelijke voorzieningen en buurtsportcoaches; sport als verbinder en vindplaats voor vroegsignalering en voor preventie van ongezondheid en zorgvraag.
- o Cultuur: meer culturele participatie en talentontwikkeling via Lokale Culturele Programmering, bibliotheken en amateurkunst in de wijk.
- o Onderwijs en jeugd: meer kansengelijkheid, voorkomen inzet jeugdhulp, minder voortijdig schoolverlaten en een zachtere overgang 18-/18+; circa 50.000 kinderen en jongeren jaarlijks bereikt.
- o Werk en bestaanszekerheid: vrijwilligerswerk, taal- en digitale vaardigheden als opstap naar werk en participatie.
- o Veiligheid: grenzenstellend jongerenwerk en sterke wijknetwerken dragen bij aan minder overlast en meer sociale controle.
- o Cohesie: minder eenzaamheid, sterker gevoel van thuishoren in een diverse stad.
- o Weerbaarheid: een stevige sociale basis is van fundamenteel belang voor een weerbare samenleving, en van belang voor programma weerbaarheid.

Financieel effect — gebaseerd op landelijk verifieerbaar onderzoek

Een exacte Rotterdamse businesscase wordt in 2027 opgeleverd via het werkatelier sociale basis. In de tussentijd zijn er landelijke, gepubliceerde onderzoeken die het financiële effect van investeren in de sociale basis onderbouwen:

1. Breda heeft via een klantreis en businesscase laten zien dat gerichte inzet van de sociale basis leidt tot een beter resultaat voor de inwoner én tot kostenbesparing op zwaardere zorg (bron: Movisie, praktijkvoorbeeld "Breda laat met businesscase zien dat investeren in de sociale basis loont", gepubliceerd op [movisie.nl](https://www.movisie.nl)).
2. BMC heeft een evaluatiemethode ontwikkeld waarmee het maatschappelijk rendement van een sterke sociale basis op casus- en wijkniveau inhoudelijk én financieel inzichtelijk wordt gemaakt (bron: BMC, "Maatschappelijk rendement van een sterke sociale basis inzichtelijk maken").
3. De MKBA-database (mkba-database.nl) bevat diverse gepubliceerde studies naar maatschappelijke kosten-batenanalyses in het sociaal domein, waaronder preventieve en collectieve interventies die een positief maatschappelijk rendement laten zien. Het RIVM onderschrijft in de leidraad MKBA dat investeringen in preventie en zorg rendement kunnen opleveren, mits effectiviteit wordt onderbouwd.

Creatieve oplossingen. Om de doelen te bereiken zetten we niet alleen maar in op meer middelen, we kijken ook naar slimme combinaties: combinatiefuncties tussen Huizen van de Wijk en jongerenhubs (één beheer, één programmering, meer openingstijden), gedeeld gebruik van schoolgebouwen buiten schooltijd, samenwerking tussen buurtsportcoaches en jongerenwerk, en koppeling van Lokale Culturele Programmering aan ontmoetingsplekken.

Bereik, met accent op jeugd? (5)

Exacte bereikcijfers per doelgroep worden aangevuld uit dashboard/monitoring.

Indicatief:

- Bereik jeugd: ca. 50.000 (geen individuele gevallen)
- Concrete bereikcijfers welzijnsopdracht, Huizen van de Wijk en jongerenhubs worden aangevuld uit de jaarrapportages van de uitvoerende partners, deze zijn onderdeel van de raadsmonitor ZWW;
- Ca. 210.000 Rotterdamse vrijwilligers vormen nu het hart van de sociale basis.

Hoe verhoudt extra geld zich tot eerdere bezuinigingen? (6)

Hoewel er de afgelopen periode verschillende verschuivingen zijn geweest in de verdeling van de budgetten die in de sociale basis werden besteed, is er geen sprake geweest van forse bezuinigingen op dit vlak of zijn bezuinigingen via tijdelijke middelen tot dusverre opgevangen (UVV, KiPA e.d.). Deze en andere organisaties hebben baat bij structurele financiering.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Betreft de benodigde <u>extra</u> investeringen met het doel: Versterken & ondersteunen sociale basis (3 sporen; indicatief, verdeling p.m.). Gefaseerde opbouw: 25% in 2026, 66% in 2027, 100% vanaf 2028	-/-10 mln.	-/- 26,5 mln.	-/- 40 mln.	-/- 40 mln.	-/- 40 mln.

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

De mogelijkheden tot externe financiering zitten met name in het IZA/ AZWA. Er wordt momenteel ook een deel gedekt door het GALA. Maar dat loopt eind 2026 af/ gaat over in het IZA/ AZWA. Deze middelen zijn onvoldoende om de totale vraag te dekken. Deels aanvullende landelijke middelen via AZWA-basisinfrastructuur en tijdelijke vervolgmiddelen Preventie met Gezag vanuit Rijk worden benut waar mogelijk.

Organisatie:

Geen automatische uitbreiding van ambtelijke capaciteit. Inzet op slimmer organiseren: minder loketten, gebundelde regie, één integrale subsidieregeling. Uitvoerende capaciteit (o.a. community builders) wordt extern belegd via subsidies/contracten met partners in de wijk, niet ambtelijk. Beperkte tijdelijke interne inzet is nodig voor de proeftuinen, het ontwikkelen van de integrale subsidieregeling, financieel beleidsadviseur, juridische inzet en het dashboard/monitoring in 2027. Ambtelijke inzet voor het projectteam zal vanuit de huidige formatie worden ingevuld.

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
-------------------------	------	------	------	------	------

Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Dit zijn een deel van de medewerkers van de gemeente die een rol spelen in het projectteam; het betreft inzet van bestaande medewerkers en betreft een indicatie.				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

"We investeren structureel in een sterke sociale basis samen met de bewoners, vanuit de wijk - met meer ruimte voor lokale initiatieven-, een herkenbaar basisvoorzieningenniveau met ruime openingstijden in elk gebied, en een stevige inzet op jeugd en op de wijken waar de opgaven het grootst zijn - zodat iedere Rotterdammer meedoet en we positieve energie en gemeenschapskracht in de stad versterken.

Nummer: TR-34
Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

- 1) Kunnen de onderhandelaars de zogenaamde 'plan B lijst' krijgen met mogelijke besparingen op jeugd en WMO?
- 2) Graag aangeven welke maatregelen van deze lijst nu wel en niet geïmplementeerd worden/zijn en of er dubbelingen zijn met voorgestelde zaken in de wendbaarheidsanalyse.
- 3) Bij WMO is er mogelijk ook een C-lijst te zijn, kan die ook verstrekt worden?

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

De Plan B maatregelen zijn op 4 september 2024 besproken met de gemeenteraad (commissie ZWCS in besloten sessie). De lijst met maatregelen is hieronder opgenomen.

De maatregelen die opgenomen zijn in Plan B zijn vervolgens niet uitgevoerd: deze maatregelen zijn zeer ingrijpend en vaak contraproductief. In afstemming met verantwoordelijk wethouder en na bespreking met gemeenteraad is besloten deze maatregelen niet uit te voeren.

Maatregel 15 is dubbel met de wendbaarheidsanalyse: deze in beide opgenomen.

[REDACTED]

Er is geen plan C bekend bij ons. Waar wellicht naar gerefereerd wordt is een bijeenkomst die januari 2024 plaats vond. Daar zijn toen maatregelen die ambtelijk bedacht waren gepresenteerd in categorieën: groen, geel en rood. Uiteindelijk zijn de groene maatregelen en een beperkt aantal gele maatregelen uitgewerkt en geïmplementeerd als BOZ maatregelen. De overige gele en rode maatregelen zijn op de Plan B lijst gebleven (zie hieronder).

Ambtelijk is geadviseerd om niet met de genoemde voorstellen aan de slag te gaan:

- Met deze voorstellen kan de uitvoering van de wettelijke taken uit de Wmo en de Jeugdwet niet meer gegarandeerd worden. Door de wettelijke grenzen op te zoeken is er een verhoogd risico van bezwaarschriften en rechtszaken. Deze kosten veel geld en capaciteit voor de gemeente.
- Rotterdam heeft voor een aantal werkgebieden een regionale verantwoordelijkheid. Gemeente Rotterdam is hierin gebonden aan regionale begrotingsafspraken.
- Vrijwel alle voorstellen zijn 'korte termijn' besparingen die grote lange termijneffecten hebben (en vaak ook tegen staand beleid ingaan).
- Veel genoemde voorstellen realiseren een lagere toegankelijkheid van de zorg. Alleen sommige kinderen en volwassen die de zorg nodig hebben krijgen toegang, vele anderen die deze nodig hebben niet.
- Het openbreken van contracten (slechts onder strenge voorwaarden mogelijk) en wijzigen van vastgestelde subsidieregelingen kost tijd. Bij het invoeren ervan moet rekening worden gehouden met frictiekosten of andere invoeringskosten. Zo ook met bijvoorbeeld hogere

- De kans op een waterbedeffect is te verwachten, want niet investeren in (vroeg) hulp (zorg) vraag zal leiden tot hogere zorgvraag in de toekomst. Het specifiek schrappen van regelingen zal naar verwachting leiden tot hogere zorgvraag bij andere regelingen.

[illegible]

Bestuurswissel 2026 - Factsheet Fase 3 – Uitvraag Coalitieonderhandelingen

Organisatie:

Hiervoor kan momenteel geen inschatting worden gemaakt. Omdat deze maatregelen zeer onwenselijk zijn, en ook door de gemeenteraad als zeer onwenselijk zijn bestempeld, zijn deze verder niet uitgewerkt in uitvoeringstoetsen etc. Op deze korte termijn kan dat ook niet gedaan worden. Deze tabel kan dus niet ingevuld worden.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

--

Nummer: TR-35 (+ bijlage TR-35a)
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

Kan de tafel een overzicht krijgen van alle maatregelen die nu worden genomen om het tekort van de jeugdzorg te dempen? (de zogenaamde 'zwarte' reeks) En in hoeverre hierin de raad nog moet besluiten?

et antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

De bovengenoemde 'zwarte reeks' is opgebouwd uit de lichtblauwe regels:

Bedragen in € mln	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo bij ongewijzigd beleid	-32	-110	-144	-157	-171
1. Ruimte binnen ZWW	9	14	11	8	8
2. Jeugdoffensief aanvullende maatregelen	1	10	11	11	11
3. Jeugdoffensief, RBOK en BOZ - verwacht	9	32	57	57	57
Resterend tekort	-13	-54	-65	-81	-95

1. Ruimte binnen begrotingsprogramma ZWW

Vanuit de realisatie 2025 is gekeken naar structurele onderbestedingen binnen de begroting met als doel deze in te zetten voor het verlagen van het knelpunt Jeugd. Het merendeel van de ruimte komt voort uit de nieuwe aanbesteding voor doelgroepenvervoer. Daarbij is het verwachte inkoopvoordeel voor doelgroepenvervoer aangewend voor het verlagen van het knelpunt. Echter, hiervoor lopen nu een aantal juridische procedures waarvoor in het weerstandsvermogen een risico is opgenomen.

2. + 3. Overzicht maatregelen

Hieronder is de tabel opgenomen met alle maatregelen met daarvoor de opdracht en daarna indien van toepassing het verwijzende nummer. De kolom ernaast geeft ook aan of de raad geïnformeerd is over de specifieke maatregel. Het Jeugdoffensief is een doorontwikkeling van de Extra Rotterdamse Ambitie op de Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing (kortweg RBOK) waarover de raad is geïnformeerd. Het besluit is genomen door het college en verwerkt in de Voorjaarsnota 2024. De RBOK is een regionale bestuursopdracht vanuit de GRJR (Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond) en is besloten in het Algemeen Bestuur van de GRJR in februari 2024. De raad heeft het besluit op de Rotterdamse Extra Ambitie genomen door in te stemmen met de Voorjaarsnota 2024. Vanuit de Bestuurlijke Opdracht Zorg (BOZ) is de raad op hoofdlijnen geïnformeerd over het jeugdoffensief en de daarbij behorende actielijnen ([Document RotterdamRaad - \[26bb001666\]](#) [Afdoeningsvoorstel wethouder Buijt over IZA & GALA eindverslag BOZ - iBabs Publiekspitaal](#)).

De uitwerking van het Jeugdoffensief wordt op dit moment verder geconcretiseerd en is om die reden nog niet gedeeld met de raad.

Opdracht	Nr.	Raad reeds geïnformeerd?	Maatregel
RBOK	1	Ja	Kader en toets 1 op 1
RBOK	1.1	Ja	Kader en toets 1 op 1 - Tarief
RBOK	2	Ja	Afrekenen op werkelijke kosten
RBOK	3	Ja	Optimalisatie Arrangementenmodel
RBOK	4	Ja	Toets € 4.200 (casuistiektafel)
RBOK	5	Ja	Verscherpen her indiceren en beperken van de looptijd (normatief)
RBOK	6	Ja	Landelijke Lobby – beperken afbouw JH+
RBOK	7	Ja	Ontwikkeling Alternatieven (afbouw JH+ en anders dan residentieel)
RBOK	8	Ja	Optimalisatie ZBT /RER
RBOK	9	Ja	Aanpak onterechte Jeugdhulp – Onderwijs
RBOK	10	Ja	Integrale Lokale Aanpak
RBOK	11	Ja	R3 – Opvoedondersteuning Handhaven
RBOK	12	Ja	Regionale aanpak uitstroom residentiële jeugdhulp, incl. implementatie en concrete (keten)afspraken
RBOK	13	Ja	Sturing LTA vergroten (landelijke lobby en contractmanagement aanpak)
RBOK	14	Ja	Normeren aanbod regio Rijnmond
RBOK	15	Ja	Geen opslag voor inzet onderaannemer of PNIL
RBOK	16	Ja	Onderzoek Centralisatie Backoffice Taken
RBOK	17	Ja	Samen leren (Regio agenda)
RBOK	18	Ja	Optimaliseren Contractmanagement
RBOK	19	Ja	Regionaliseren
RBOK	20	Ja	Reikwijdte – Optimalisatie van lokale verordening met regionale wensen
RBOK	21	Ja	Sturen op budgetvolumes
Jeugdoffensief	1.	Ja	Collectief aanbod vanuit knooppunten
Jeugdoffensief	2.	Nee	Jeugddeal jeugdafspraken
Jeugdoffensief	3.	Ja - via RBOK	R3 – Opvoedondersteuning Handhaven
Jeugdoffensief	4.	Ja	Doorbraakmethode Onderwijs - Innovatieklassen
BOZ	3.1	Ja	Verwijzen via Jeugd GGZ knooppunt en niet meer direct
BOZ	3.2	Ja	Verminderen uithuisplaatsingen door brede hulp op alle leefgebieden
BOZ	3.3	Ja	Scherper indiceren / voldoende is goed genoeg
BOZ	3.4	Ja	Terugdringen hoge weekbedragen Jeugd (aanschaffen vrije intensiteitstrede)
BOZ	3.5	Ja	Duur verlengde jeugdhulp terugbrengen
BOZ	3.6	Ja	Actief zorgen dat jeugdigen naar Wlz doorstromen als zij daar thuishoren
BOZ	3.7	Ja	Extra administratiekosten bij onderaannemerschap schrappen
BOZ	3.18	Ja	Controles PGB proces + verbeteren proces toezicht rechtmatigheid
BOZ	3.19	Ja	Pilots om bestaanszekerheid te vergroten
BOZ	3.20	Ja	Controles op niet geleverde zorg
BOZ	2.1	Ja	Behandeling 18+ niet indiceren door gemeente, maar verwijzen naar zorgverzekering waar deze thuishoort

BOZ	2.2	Ja	Ondersteuning 18+ niet indiceren bij Jeugd, maar bij Wmo waar deze thuishoort
BOZ	2.3	Ja	Beperken van de inzet van opvoedondersteuning voor ouders en omgeving bij 18+
BOZ	2.4	Ja	Doorverwijzen naar het voorliggend veld of wijkteam bij lichte ondersteuningsvraag
BOZ	2.5	Ja	Ontwikkelen van een concreet afwegingskader voor arrangementen met een hoog weekbedrag
BOZ	2.6	Ja	Beperken aantal arrangeurs
BOZ	2.7	Ja	Flexibel op- en afschalen
Jeugdoffensief aanvullende maatregelen		Nee	Stoppen met verwijzingen voor verblijf vanuit Wijkteams
Jeugdoffensief aanvullende maatregelen		Nee	Zorgbemiddelingsteam (ZBT) herpositioneren
Jeugdoffensief aanvullende maatregelen		Nee	Zelf oppakken wijkteam vs doorzetten naar regionale ambulante hulp
Jeugdoffensief aanvullende maatregelen		Nee	Ambitie van Jeugdoffensief: alle verwijzingen via lokale Knooppunten en % lichter oppakken. Toevoegen: begrenzen capaciteit regionale ambulante hulp.
Jeugdoffensief aanvullende maatregelen		Nee	Preventie jeugdcriminaliteit: jeugdigen meer in voorkant ondersteunen om specialistisch ambulante forensische zorg te voorkomen.
Jeugdoffensief aanvullende maatregelen		Nee	Eerdere overdracht GI casusregie naar wijkteams

Een inhoudelijke beschrijving van de BOZ maatregelen is te vinden in *Bijlage TR-35 BOZ Maatregelen toegelicht*: de Eerste set maatregelen bevatte uitsluitend BOZ-maatregelen gericht op de Wmo; de BOZ-maatregelen gericht op Jeugd staan beschreven onder de kopjes Tweede set maatregelen en Derde set maatregelen (in laatstgenoemde staan ook enkele BOZ-maatregelen gericht op de Wmo).

Onderstaand een link naar de 22 RBOK-maatregelen zoals besproken in het AB van de GRJR:

https://grjr.notubiz.nl/document/15664333/1/3A-b2_+Overzicht+maatregelen+met+toelichting+v1?connection_type=1&connection_id=9428381

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030

Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Eerste set maatregelen

De eerste set maatregelen is december 2022 gepresenteerd aan de raad & zorg- en welzijnsaanbieders. De implementatie van deze maatregelen is gestart vanaf januari 2023. De eerste set maatregelen richt zich vooral op sterkere sturing binnen ons huidige beleid en het doorbreken van bepaalde automatismen. Deze maatregelen zijn alleen gericht op Wmo-maatwerkondersteuning en richten zich op nieuwe aanvragen en vervolgindicaties, niet op bestaande indicaties.

Maatregel 1.1: Invoeren van flexibel op- en afschalen in de variant van deeldeclareren - Wmo

In de huidige situatie komt het voor dat de gemeente zorgaanbieders ook voor niet geleverde zorg betaalt. Bijvoorbeeld als cliënt of aanbieder geen herindicatie hebben aangevraagd wanneer de situatie van een cliënt zodanig is gewijzigd dat hij minder zorg nodig heeft. Aanbieders declareren het volledige weekbudget uit de indicatie. De maatregel houdt in dat zorgaanbieders hun declaraties naar beneden moeten aanpassen als zij minder of geen ondersteuning hebben geboden op een toegekend resultaatgebied. Het gaat hierbij om situaties waarbij het budget en de inzet tijdelijk niet meer in verhouding zijn met elkaar. Dit kan worden veroorzaakt door veranderde omstandigheden bij de cliënt, maar ook door bijvoorbeeld een tekort aan personeel waardoor een aanbieder tijdelijk minder zorg kan leveren. De afspraak blijft staan dat voor situaties die structureel zijn gewijzigd en herindicatie wordt aangevraagd.

Maatregel 1.2: Rotterdammers met een lichte en/of zeer kortdurende hulpvraag doorgeleiden naar het aanbod van welzijns- en wijknetwerkpartners - Wmo

Wanneer Rotterdammers een lichte en/of zeer kortdurende hulpvraag hebben (met name op resultaatgebieden “sociaal en persoonlijk functioneren” en “financiën”), wordt een groter beroep gedaan op hun eigen kracht en hun netwerk en wordt zo nodig ook doorverwezen naar voorliggende voorzieningen voor ondersteuning in de wijk.

Maatregel 1.3: Beter gebruik van het voorliggend veld door het doorgeleiden van Rotterdammers naar niet-geïndiceerde dagbesteding - Wmo

De gemeente koopt al niet-geïndiceerde dagbesteding voor oudere Rotterdammers in bij de welzijnsaanbieders. We willen onderzoeken of er ook mensen met een hulpvraag op het gebied van dagbesteding kunnen worden doorgeleid naar deze dagbesteding als er geen sprake is van medische of psychische problematiek, maar er behoefte is aan (meer) sociale contacten en mee willen doen aan (bij hen passende) activiteiten.

Maatregel 1.4: Welzijn op recept - Wmo

Welzijn op recept is een alternatief voor mensen met psychosociale klachten. Klachten als vermoeidheid, pijn, stress, angst en somberheid hebben niet altijd (enkel) een medische oorzaak. In plaats van medicijnen voor te schrijven, verwijst de huisarts met Welzijn op recept de cliënt naar een welzijnsorganisatie. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol, zoals overlijden van een partner, verlies

van werk, schulden, eenzaamheid. Er wordt binnen de gemeente Rotterdam al door huisartsen gewerkt met Welzijn op recept. De mate waarmee hier wordt gewerkt, verschilt per huisarts. Met deze maatregel gaan we met huisartsen en welzijnspartijen in gesprek over hoe we het gebruik van Welzijn op recept kunnen stimuleren.

Maatregel 1.5: Voorkomen van onnodige/onuitvoerbare zorgstapeling door te sturen op minder intensieve indicaties - Wmo

Een cliënt kan ondersteuning op verschillende resultaatgebieden krijgen. Soms is er sprake van intensieve ondersteuning op bijna alle resultaatgebieden. Dit is niet wenselijk: de cliënt kan de grote hoeveelheid begeleiding niet aan en de aanbieders hebben moeite om al deze zorg te leveren vanwege personeelstekorten. Om deze redenen bieden we hulp in fasen aan en niet meer tegelijk. Met deze maatregel kunnen Wmo-indicatiestellers in principe geen zeer intensieve extramurale indicaties meer afgeven.

Maatregel 1.6: In geval van re-integratieverplichtingen conform uitkering wordt er geen dagbesteding vanuit de Wmo geïndiceerd - Wmo

Vanuit cluster Werk en Inkomen van de gemeente worden intensieve re-integratie trajecten aangeboden waar mensen begeleid worden in het toewerken naar een baan. Het kan op dit moment voorkomen dat er daarnaast ook een arbeidsmatige dagbesteding wordt gegeven vanuit de Wmo; dit is dubbelop. (Nb. Het gaat hier alleen om dagbesteding, hulp op andere resultaatgebieden is geen dubbeling). Deze maatregel maakt de combinatie van intensieve ondersteuning op dagbesteding vanuit de Participatiewet en ondersteuning op dagbesteding vanuit de Wmo onmogelijk.

Maatregel 1.7: Hanteren van een ingroeipad op geïndiceerde dagbesteding - Wmo

In de praktijk is gebleken dat nieuwe cliënten met een indicatie voor dagbesteding vaak een aanlooptijd nodig hebben om te wennen op de dagbesteding. Ze hebben de tijd nodig om de intensiteit (het aantal dagdelen) op te bouwen. Met deze maatregel wordt voor nieuwe cliënten een indicatie voor dagbesteding eerst laag intensief afgegeven. Pas op signaal van de zorgaanbieder dat de cliënt eraan toe is en de zorgaanbieder voldoende (personele) capaciteit heeft om de zorg te kunnen bieden, wordt de dagbesteding uitgebreid tot de eerder ingeschatte benodigde intensiteit.

Maatregel 1.8: Sturen op lagere vervolg- en herindicaties - Wmo

Uit data is naar voren gekomen dat 65% van de afgegeven indicaties voor een Wmo-arrangement door de afdeling Wmo vervolg- of herindicaties⁴ zijn. Uit de data blijkt dat het weekbedrag van de herindicaties ca. 50% hoger ligt dan de vorige indicatie. Met andere woorden: de zorg wordt steeds intensiever en duurder. Het doel van een Wmo-arrangement is in principe dat de zelfredzaamheid van een cliënt wordt vergroot waardoor er juist minder ondersteuning nodig zou zijn bij een vervolgingindicatie. Met deze maatregel wordt erop gestuurd dat vervolg- en herindicaties maximaal 30% hoger zijn dan de voorgaande indicatie. Er worden jaarlijks ongeveer 15.000 vervolg- en

herindicaties uitgevoerd. Er zijn natuurlijk uitzonderingen denkbaar voor deze maatregel. Bijvoorbeeld bij oudere cliënten waarvan niet de verwachting is dat hun persoonlijke situatie er gedurende de tijd op vooruit gaat.

Tweede set maatregelen

De tweede set maatregelen is juni 2023 gepresenteerd aan de raad & zorg- en welzijnsaanbieders. De implementatie van deze maatregelen is gestart vanaf juli 2023. Deze set richt zich, net als de eerste set, vooral op het aanscherpen van de werkwijze binnen de gemeentelijke organisatie. Deze tweede set is hoofdzakelijk gericht op Jeugdhulp (alleen nr. 2.8 is Wmo).

Maatregel 2.1: Behandeling 18+ niet indiceren door gemeente, maar verwijzen naar zorgverzekering waar deze thuishoort - Jeugd

Behandeling (resultaatgebied 2) voor de doelgroep vanaf 18 jaar, valt in principe onder de Zorgverzekeringswet (Zvw) tenzij onder bepaalde voorwaarden de verlengde Jeugdwet geldt. In de praktijk kan het voorkomen dat er ondersteuning wordt geïndiceerd die niet onder de verantwoordelijkheid van de Jeugdwet en daarmee de Gemeente Rotterdam valt, maar onder verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar. Regelmatig wordt deze ondersteuning nu vanuit de gemeente bekostigd. Dit is onwenselijk. Met deze aanpassing richten we het systeem zo in dat de inzet van behandeling in principe niet afgegeven kan worden als de cliënt 18+ is. De client wordt met warme hand doorverwezen naar de zorgverzekeraar.

Maatregel 2.2: Ondersteuning 18+ niet indiceren bij Jeugd, maar bij Wmo waar deze thuishoort -Jeugd

Binnen de Jeugdwet kan er sprake zijn van verlengde Jeugdhulp, maar alleen als de benodigde ondersteuning niet vanuit de verantwoordelijke wet geboden kan worden. Voor begeleiding (ondersteuning voor sociaal en persoonlijk functioneren) geldt dat dit voor de doelgroep 18+ verwerkt is in de Wmo. De Wmo is daarmee de verantwoordelijke wet, tenzij op basis van de Jeugdwet gekozen wordt voor verlengde Jeugdhulp of daartoe is besloten vanuit een strafrechtelijk kader. Het komt nu voor dat cliënten bijna altijd in de Jeugdwet blijven. Met deze aanpassing richten we het systeem zo in dat de inzet van begeleiding in principe niet afgegeven kan worden als de cliënt 18+ is. Een deel van de cliënten zal uitstromen en een deel zal doorstromen naar de Wmo. Dit betekent in beide gevallen een besparing (over het algemeen is inzet bij de Wmo goedkoper dan bij Jeugd), de hoogte hangt af van de door- en uitstroom.

Maatregel 2.3: Het beperken van de inzet van opvoedondersteuning voor ouders en omgeving bij 18+ - Jeugd

Het kan voorkomen dat jeugdhulp wordt geïndiceerd vanuit de verlengde Jeugdwet in de vorm van begeleiding van ouders en omgeving. Ondanks dat dit verklaarbaar is, doordat deze ondersteuning niet in de Wlz of Wmo is opgenomen, is het onwenselijk. Ondersteuning aan jeugdigen van 18+ richt zich meer op de ontwikkeling en toekomst

van de jeugdige en minder op de opvoedvaardigheden van ouders. Met deze aanpassing richten we het systeem zo in dat de inzet van begeleiding ouders en omgeving in principe niet ingezet kan worden als de cliënt 18+ is. Er wordt daarnaast een duidelijk afwegingskader ontwikkeld om te kunnen bepalen wanneer er sprake is van een uitzondering.

Maatregel 2.4: Het doorverwijzen naar het voorliggend veld of wijkteam bij lichte ondersteuningsvraag - Jeugd

Het kan voorkomen dat indicaties worden afgegeven op lichte ondersteuning bij sociaal persoonlijk functioneren of lichte opvoedondersteuning van ouders en omgeving. Deze hulp betreft een lichte vorm van ondersteuning en wordt in principe ook binnen het wijkteam aangeboden met basishulp. Deze ondersteuning zou ook vanuit de voorliggende voorzieningen (welzijn) worden geboden of door inzet vanuit de basishulp van het wijkteam. Met deze aanpassing wordt gestuurd op het beperken van de instroom op deze lichte indicaties. Dit geeft ruimte tot besparing en sluit aan bij de aanpassingen binnen de Wmo. In sommige gevallen gaat het echter om specifieke kennis, die de generieke kennis van het wijkteam overstijgt. In dergelijke gevallen kan de lichte indicatie afgegeven worden, maar dit moet verplicht worden voorgelegd aan de Gedragswetenschapper. Dit wordt gekoppeld aan het vier-ogen-principe van aanpassing 7.

Maatregel 2.5: Het ontwikkelen van een concreet afwegingskader voor arrangementen met een hoog weekbedrag - Jeugd

We zien een stijging van arrangementen met een hoog weekbedrag (meer dan €4.000), oplopend naar indicaties met een bedrag van €10.000 per week. Deze arrangementen worden veelal vanuit externe routes aangevraagd, zoals via het Zorg Bemiddelingsteam en de meervoudige huisartsenroute. De front office heeft op dit moment voor bedragen >€5.500 een akkoord nodig vanuit beleid om deze arrangementen te indiceren. Hier ligt echter geen eenduidig inhoudelijk afwegingskader aan ten grondslag en dit doet groot (inhoudelijk) beroep op beleid. Daarnaast is het om te sturen op de kosten logischer om naar alle bovengemiddeld dure casuïstiek te kijken, vanaf €4.000. Voor Jeugdhulp Plus komt deze grens op €5.000 te liggen. Vanuit deze aanpassing wordt er een concreet inhoudelijk afwegingskader ontwikkeld voor casuïstiek boven de €4.000 om zo kostenbewust te kunnen sturen waarin er voldoende recht wordt gedaan aan de (uitzonderlijke) situatie van de jeugdige. Een onafhankelijk team (met o.a. gedragswetenschappers) beoordeelt de aanvragen met behulp van dit afwegingskader. Zo komt het initiatief op de inhoud meer bij de uitvoering en kan beleid zich meer richten op de monitoringsfunctie.

Maatregel 2.6: Beperken aantal arrangeurs - Jeugd

De aanpassing houdt in dat we per wijkteam werken met dedicated indicatiestellers Jeugd (per wijkteam 2). Deze indicatiestellers hebben grote kennis en vaardigheden op

gebied van jeugdproblematiek en het arrangementenmodel. Hierdoor kunnen zij gericht hulp indiceren, wat de zorg verbeterd. Ook kunnen zij efficiënter werken: zo hoeven veranderingen binnen wet- en regelgeving door een kleinere groep te worden bijgehouden.

Maatregel 2.7: Flexibel op- en afschalen - Jeugd

Invoeren van flexibel op- en afschalen (ook opgenomen bij Wmo in eerste tranche). In de huidige situatie komt het voor dat de gemeente zorgaanbieders ook voor niet geleverde zorg betaalt. Bijvoorbeeld als cliënt of aanbieder geen herindicatie hebben aangevraagd wanneer de situatie van een cliënt zodanig is gewijzigd dat hij minder zorg nodig heeft. Aanbieders declareren het volledige weekbudget uit de indicatie. De maatregel houdt in dat zorgaanbieders hun declaraties naar beneden moeten aanpassen als zij minder of geen ondersteuning hebben geboden op een toegekend resultaatgebied. Het gaat hierbij om situaties waarbij het budget en de inzet tijdelijk niet meer in verhouding zijn met elkaar. Dit kan worden veroorzaakt door veranderde omstandigheden bij de cliënt, maar ook door bijvoorbeeld een tekort aan personeel waardoor een aanbieder tijdelijk minder zorg kan leveren. De afspraak blijft staan dat voor situaties die structureel zijn gewijzigd en herindicatie wordt aangevraagd.

Maatregel 2.8: Vergroten van kostenbewustzijn door te werken met (virtuele) deelbudgetten of budgetplafonds per toegangspunt -Wmo

Om de groei van de zorguitgaven te remmen is het belangrijk dat de afdelingen die Wmo-indicaties stellen kostenbewust werken. Een middel hiervoor is het werken met virtuele deelbudgetten. Hierbij is het idee om de deelbudgetten per afdeling, per Rayon en per soort voorziening zichtbaar te maken in een dashboard. Het management van de afdelingen zal (samen met de budgethouders bij de beleidsafdelingen) het dashboard gebruiken om de financiën te monitoren en met de indicatiestellers het gesprek te voeren over kostenbewust werken. Het doel van een virtueel deelbudget is dat de gemeente meer gaat sturen op de financiën door managers zich budgetverantwoordelijk te laten voelen voor hun eigen rayon. Deze aanpassing wordt (vooralsnog) niet voor jeugdhulp ingevoerd omdat de toegang voor een aanzienlijk deel buiten de gemeentelijk organisatie omgaat. Voor wat betreft de gemeentelijke toegangspunten onderzoeken we of deze aanpassing daar wel ingevoerd kan worden.

Derde set maatregelen

De derde set maatregelen is april 2024 gepresenteerd aan de raad & zorg- en welzijnsaanbieders. De maatregelen richten zich op zowel Wmo als Jeugdhulp. De maatregelen zijn vanaf 1-10-2024 ingevoerd (sommige zijn meegenomen bij nieuwe inkoop Wmo vanaf 1-1-2025)

Maatregel 3.1: Verwijzen via Jeugd GGZ knooppunt en niet meer direct - Jeugd

Huisartsen verwijzen momenteel jongeren met GGZ-problematiek naar de aanbieders. Maar huisartsen weten niet altijd precies welk aanbod er is, welk aanbod het meest

effectief, passend of doelmatig is. Met de introductie van de knooppunten jeugdhulp ontstaat er voor de huisartsen één aanspreekpunt voor GGZ-problematiek bij jongeren. Bij het knooppunt zitten gespecialiseerde jeugdhulpverleners. Enerzijds leveren de knooppunten zelf diagnostiek en behandeling en anderzijds kunnen zij gerichter doorverwijzen en niet alleen naar zorg, maar ook naar welzijn of het voorliggend veld. Er komen vier knooppunten in Rotterdam; elk knooppunt met een eigen werkgebied. De knooppunten hebben nauwe banden met partners in hun wijk zoals huisartsen, wijkteam, Centrum voor Jeugd en Gezin en het preventieve aanbod. We verwachten dat door deze maatregel een verschuiving plaatsvindt van hoog-specialistische (en dus dure) jeugdhulp naar lichtere (goedkopere) jeugdhulp.

Maatregel 3.2: Verminderen uithuisplaatsingen door brede hulp op alle leefgebieden - Jeugd

Bij veel jongeren die belanden in de jeugdhulp is er op verschillende leefgebieden (in het gezin) ondersteuning nodig. Er is dan sprake van onderliggende problematiek in het gezin, zoals ouders met psychische problemen, ouders die licht verstandelijk beperkt zijn of een slechte sociaaleconomische positie. Met deze maatregel gaan we starten met een integraal ambulant team: hierin bundelen we verschillende deskundigen op het gebied van GGZ, opvoedhulp en LVB-expertise. We starten in twee wijken/gebieden. De besparingen komen vooral uit het voorkomen van uithuisplaatsing of het verkorten van de uithuisplaatsingen.

Maatregel 3.3: Scherper herindiceren: voldoende is goed genoeg - Jeugd

Op dit moment zien we dat jeugdhulp vaak lang doorloopt en steeds verlengd wordt. We willen minder herindiceren, een kortere looptijd van zorg en de intensiteit van herindicatie verlagen (dus toewerken naar steeds minder intensieve zorg). Tijdens een hulpverleningstraject moet de focus zijn om toe te werken naar een situatie waarin ondersteuning niet of nauwelijks meer nodig is. De zorgaanbieders gaan vooraf met de indicatiesteller afspraken maken over de afbouw van de zorg. Afbouw kan ook betekenen verwijzen naar andere oplossingen zoals welzijn, voorveld of doorstromen naar school.

Maatregel 3.4: Terugdringen hoge weekbedragen Jeugd - Jeugd

We zien steeds meer jongeren met complexe hulpvragen en dus dure zorgarrangementen. Dit heeft ook te maken met de afbouw van gesloten jeugdzorg: er zijn minder “gesloten” plekken, maar de jongeren kunnen een gevaar vormen voor zichzelf of anderen. Om veiligheid te waarborgen beiden we dure 1-op-1 begeleiding en soms zelfs 2-op-1 begeleiding. Jongeren krijgen dan meer zorg verleend dan het arrangementenmodel. Er zijn jongeren met indicaties van meerdere tonnen per jaar. Met deze maatregel maximeren

we het weekbedrag op €4.000 per week. Als er meer nodig is wordt de casus besproken bij de casuïstiektafel; hier zitten gemeente, zorgaanbieders en de Gecertificeerde Instellingen¹ bij elkaar. Alleen na toestemming van de casuïstiektafel kan er een hoger weekbedrag worden ingezet. Uitgangspunt moet namelijk altijd zijn dat het arrangementenmodel voldoet, want 1-op-1 begeleiding zit al in ons arrangementenmodel.

Maatregel 3.5: Duur verlengde jeugdhulp terugbrengen - Jeugd

Als gemeente sturen we op dit moment onvoldoende op de door- en uitstroom van jongeren in een 24-uurs voorziening binnen de jeugdhulp. We willen de gemiddelde duur van de verlengde jeugdhulp terugbrengen van 8 naar 5 maanden. Daarbij gaan we niet eenzijdig de duur verkorten, maar de overstap van jeugdhulp naar Wmo verbeteren. Hiervoor gaan we samenwerken met het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd van de VNG. Zij kunnen de gemeente Rotterdam ondersteunen bij de noodzakelijke transitie die nodig is om de beleidsvelden jeugdhulp, Wmo en maatschappelijke opvang aan elkaar te verbinden.

Maatregel 3.6: Actief zorgen dat jeugdigen naar Wet langdurige zorg doorstromen als zij daar thuishoren - Jeugd

De Wet langdurige zorg (WLZ) regelt zorg voor mensen die levenslang en levensbreed ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Op dit moment krijgen een aantal jongeren hulp vanuit de jeugdhulp gemeente (kosten gemeente), terwijl zij eigenlijk thuishoren bij de WLZ (kosten landelijke overheid). Het gaat om jongeren met een verstandelijke beperking, lichamelijke ziekte of beperking en/of een zintuiglijke beperking die levenslang zorg nodig hebben. We gaan ervoor zorgen dat deze jongeren een WLZ indicatie krijgen. Op dit moment zien we wel dat er steeds strakker geïndiceerd wordt bij de WLZ, daarom gaan we ook een lobby richting het Rijk starten.

Maatregel 3.7: Extra administratiekosten bij onderaannemerschap schrappen - Jeugd

Het lukt een zorgaanbieder niet altijd om zelf de juiste hulp te verlenen, bijvoorbeeld omdat ze de juiste kennis niet in huis hebben of omdat ze geen plek hebben. Zij kunnen dan een andere aanbieder inschakelen om de zorg te verlenen, dit noemen we een onderaannemer. Uit onderzoek blijkt dat zorgaanbieders op dit moment 6 tot 8% administratiekosten in rekening brengen bij de gemeente als zij een onderaannemer inschakelen. Volgens de contracten is dit niet toegestaan. Daarnaast loopt het bedrag snel op als er sprake is van een duur arrangement met hoge weekbedragen. De gemeente gaat deze administratiekosten niet meer betalen.

Maatregel 3.8: Van beschermd wonen naar beschermd thuis wonen GGZ – Wmo GGZ

Beschermd wonen (met 24/7 verblijf in een instelling) is de duurste vorm van Wmo. Met deze maatregel willen we mensen meer thuis begeleiden, in hun eigen woonomgeving. In de nieuwe Wmo inkoop (per 1-1-2025) hebben we ook semimurale ondersteuning ingekocht. Semimuraal houdt in dat cliënten met 24/7 ondersteuning in nabijheid zelfstandig kunnen wonen maar niet 24/7 toezicht vanuit een instelling nodig hebben. Het aanbod beschermd wonen kan dus voor een deel van de cliënten met de nodige begeleiding (waar mogelijk aangevuld met hulp van ouders en met de inzet van sociale netwerken) in de thuissituatie worden gerealiseerd: beschermd thuis of in een semimurale voorziening.

Maatregel 3.9: GGZ-cliënten meer begeleiden in groepsverband ipv individueel – Wmo GGZ

Op dit moment krijgt een deel van de GGZ-cliënten een intensief extramuraal arrangement; individuele begeleiding bij sociaal persoonlijk functioneren (SPF). Dit is ondersteuning op gebied van leven, wonen en relaties. Voor een deel van deze cliënten gaan wij een deel van deze individuele begeleiding vervangen door groepsbegeleiding (dagbesteding). Dit is goedkoper, daarnaast kunnen cliënten ook van elkaar leren en hebben ze ook contact met lotgenoten.

Maatregel 3.10: Sneller uitstromen uit dagbesteding naar leren en werk – Wmo GGZ

Het hebben van werk verhoogt de eigenwaarde en verbetert het sociaal functioneren. Deze maatregel houdt in dat GGZ-cliënten met een indicatie voor dagbesteding sneller doorstromen naar leren of werken. Dat kan bijvoorbeeld zijn betaald werk, het volgen van een training of opleiding, vrijwilligerswerk of het deelnemen aan activiteiten in de wijk. Het gaat hier om cliënten die al langere tijd dagbesteding krijgen, een arbeidsritme hebben en voldoende vaardigheden hebben om (volledig of deels) mee te kunnen doen. De inkomenssituatie van de cliënt is hierbij een belangrijk aspect. Als cliënt een uitkering ontvangt en gaat werken, kan dit een wijziging betekenen van het inkomen. Om cliënten te motiveren uit dagbesteding te stromen moet er oog zijn voor deze financiële onzekerheid. We gaan afspraken maken met de zorgaanbieders en werkgevers over deze uitstroom. Ook maken we gebruik van de pilot Sijpma Switchen waardoor de stap (financieel) naar werk gemakkelijker wordt gemaakt.

Maatregel 3.11: Optimaliseren proces in-, door- en uitstroom bij GGZ – Wmo GGZ

We gaan procesregie inzetten met als doel dat cliënten de meest passende zorg ontvangen, er sprake is van snellere doorstroom en uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen, waardoor wachttijden afnemen en er gemiddeld lagere kosten zijn voor een traject in de keten en hulp en ondersteuning vanuit andere domeinen (werk & inkomen, veiligheid, ggz) sneller en makkelijker kan worden ingeschakeld. Daarnaast gaan we het proces van in-, door- en uitstroom van GGZ-cliënten optimaliseren.

We gaan met de zorgaanbieders het toegangsproces daar waar mogelijk efficiënter

inrichten. Zo sluiten de gemeente en de zorgaanbieder aan bij een vraagverhelderingsgesprek; dit is vanuit de inhoud wel gewenst maar kan mogelijk ontdubbeld worden.

Maatregel 3.12: Zorg is in principe tijdelijk: streven naar maximaal 3 jaar ondersteunen – Wmo GGZ en VB

Deze maatregel richt zich op de doelgroepen GGZ en Verstandelijk Beperkten. Op dit moment zijn er cliënten die al jarenlang vrij intensieve begeleiding ontvangen. Deze clientgroep beschikt over het algemeen over de mogelijkheid om zich te ontwikkelen tot een mate van zelfredzaamheid waarbij geen geïndiceerde zorg meer nodig is. Na drie jaar begeleiding om de zelfredzaamheid te vergroten, gaan wij ervan uit dat het gelukt is of dat de meest optimale eindsituatie bereikt is. Dan wel dat mensen zich niet nog verder kunnen ontwikkelen. We verwachten dat mensen zichzelf dan kunnen redden of met inzet van hun netwerk, welzijn, voorliggend veld of een lagere indicatie. Voor cliënten met een gemiddelde of zware zorgvraag willen we direct een indicatie voor 3 jaar afgeven waarbij we ook direct met de zorgaanbieders maken we afspraken hoe we de indicatie na 3 jaar (of zoveel eerder als mogelijk) kunnen afbouwen. Er zijn uitzonderingen op deze maatregel mogelijk zoals voor dak- en thuisloze mensen en slachtoffers huiselijk geweld.

Maatregel 3.13: Van beschermd wonen naar beschermd thuis wonen VB – Wmo Verstandelijk Beperkten

Het uitgangspunt wordt dat we uitgaan van thuis begeleiding en alleen beschermd wonen indiceren als het echt noodzakelijk is. Op dit moment zien de zorgaanbieders namelijk dat er sprake is van een woonvraag of een zorgzaamheidsvraag (soms melden zich gezinnen met thuiswonende kinderen of alleenstaanden met een netwerk die ook oplossingen hebben binnen hun eigen netwerk) terwijl we deze vraag oplossen met beschermd wonen. We maken afspraken met de zorgaanbieders over het volume van het aantal plekken

beschermd wonen. We worden strenger bij de indicaties voor beschermd wonen. Daarnaast zetten we in de wijk meer in op preventie door tijdig in te grijpen bij lichte problematiek dat complex dreigt te worden. En door een laagdrempelig aanbod te creëren voor jongeren met een (licht) verstandelijke beperking om te leren hoe ze zelfstandig kunnen gaan wonen.

Maatregel 3.14: Inzet van reablement bij ouderen (ergotherapeut en beweegprogramma's) – Wmo Ouderen

Met deze maatregel wordt er bij (of voorafgaand aan) een aanvraag voor huishoudelijke ondersteuning eerst een ergotherapeut ingezet die samen met de oudere aan de slag gaat om te leren zoveel als mogelijk huishoudelijke taken (met training, aanpassing van werkzaamheden of met hulpmiddelen) weer zelfstandig uit te voeren. De ergotherapeut leert ook om balans in belasting en belastbaarheid te houden. Gevolg hiervan is dat er

een lagere instroom aan cliënten voor huishoudelijke ondersteuning is en dat nieuwe indicaties kleiner van omvang zijn. Ervaringen met gemeenten die dit al hebben ingevoerd en voor de betreffende ouderen zijn heel positief.

Maatregel 3.15: Wij strijken de kleding niet meer – Wmo Ouderen

Veel gemeenten bieden het strijken van kleding (en andere zaken zoals beddengoed) niet meer aan, ook is dit geen onderdeel van het standaard Wmo aanbod zoals de VNG dit formuleert. Wij zijn van mening dat, gezien het gebrek aan personeel en efficiënt inzetten

van personeel, strijk niet gezien kan worden als noodzakelijke hulp:

- Kleding van strijkvrije stoffen is gemakkelijk verkrijgbaar;
- Iemand vervuult niet/ de hygiëne komt niet in gevaar door strijken achterwege te laten;
- Strijken is nu in veel indicaties waar de was in zit, een ‘package deal’ met de was, de noodzaak ervan wordt niet altijd afzonderlijk gewogen.

Bij nieuwe aanvragen en her-/vervolgindicaties wordt het strijken daarom niet meer geïndiceerd. Cliënten die al een indicatie hebben voor strijken, krijgen een overgangsperiode van maximaal 1 jaar, waarna het strijken ook bij hen vervalst. Het niet meer aanbieden van strijk levert een besparing op en maakt ook ruimte voor zorgmedewerkers om huishoudelijke ondersteuning te bieden die wel noodzakelijk is.

Maatregel 3.16: Zorgaanbieders kijken bij huidige cliënten welke huishoudelijke ondersteuning niet meer nodig is – Wmo Ouderen

Zorgaanbieders gaan kijken welke onderdelen van huishoudelijke ondersteuning bij bestaande cliënten niet meer of in mindere mate nodig zijn. Zorgaanbieders vinden dit ook noodzakelijk om zo hun schaarse zorgpersoneel, ook van huishoudelijke hulpen, beschikbaar te houden voor de nog steeds groeiende groep nieuwe cliënten.

Zo introduceren we vanaf 2025 de mogelijkheid om huishoudelijke ondersteuning één keer per twee weken aan te bieden (denk hierbij aan ouderen met een klein geordend huishouden waarbij de woning nauwelijks vuil wordt). Ook gaan zorgaanbieders in gesprek met de client of bepaalde werkzaamheden die in praktijk zijn gegroeid maar niet echt noodzakelijk zijn niet meer uit te voeren. Denk hierbij aan afwassen, boodschappen, het schoonhouden van de logeerkamer. Soms kan de oplossing ook van buiten de zorg komen, door iemand binnen het eigen netwerk of vrijwilligers vanuit welzijn of voorliggend veld in te zetten. De zorgaanbieders gaan dit zorgvuldig per cliënt bekijken. Deze maatregel maakt ruimte voor zorgmedewerkers om de huishoudelijke ondersteuning te bieden bij de groeiende groep ouderen voor wie dit echt noodzakelijk is.

Maatregel 3.17: We voeren binnen de ondersteuning vanuit de Wmo een maximaal weekbedrag in - Wmo

Er zijn extramurale cliënten die voor een onevenredig hoog budget aan zorg ontvangen. De intensiteit van de zorg kan daarbij hoger zijn dan de zorgaanbieder kan leveren of meer dan de cliënt nodig heeft om te functioneren in de maatschappij. Ook hier willen wij het

uitgangspunt: voldoende is goed genoeg hanteren. Het is de vraag of cliënten met zo'n hoge ondersteuningsvraag niet onder de Wlz (wet langdurige zorg) horen. Met deze maatregelen hanteren we een maximaal weekbedrag van € 800,- per week bij extramurale

Wmo-arrangementen. De cliënten met een weekbedrag boven de € 800 vinden we vrijwel uitsluitend in de clientgroepen Verstandelijk Beperkten en GGZ extramuraal.

Maatregel 3.18: Controles PGB proces + verbeteren proces toezicht rechtmatigheid - Algemeen

We gaan een pakket maatregelen invoeren om het pgb-proces te verbeteren/aan te scherpen. Zo gaan we de administratieve kwaliteitstoets van beoogde pgb-aanbieders aan de voorkant uitvoeren (nu gebeurt dit achteraf), waardoor we niet adequate pgb-aanbieders gelijk kunnen uitsluiten. We gaan structureel en regelmatig pgb-indicaties evalueren en bijstellen. We gaan de data van de SVB (Sociale Verzekeringsbank) beter gebruiken waardoor we misstanden eerder kunnen signaleren. Ook nemen we een pakket maatregelen om ons toezicht op rechtmatigheid te verbeteren. We gaan meer doen met de resultaten van de onderzoeken van het Meldpunt Zorgsignalen en Fraude en de reikwijdte van de onderzoeken verbreden. Ook breiden we ons instrumentarium uit om actie te ondernemen bij gebleken onrechtmatigheden.

Maatregel 3.19: Pilots om bestaanszekerheid te vergroten – Algemeen

Zorg is soms niet het antwoord op alle hulpvragen. Soms heeft iemand hulp nodig op andere levensgebieden zoals wonen of financiën. Daarnaast willen we Rotterdammers waar bestaansonzekerheid een rol speelt al vroegtijdig in beeld te krijgen, zodat we met interventies kunnen voorkomen dat hun problemen erger worden. We zijn gestart met twee pilots in Bloemhof en Schiebroek, waarbij het doel is om de toolkit van de professionals in het sociaal domein aan te vullen zodat zij beter kunnen inzetten op bestaanszekerheid. De verwachting is dat als we meer aandacht besteden aan bestaanszekerheid van Rotterdammers, de (toekomstige) zorgkosten die voor hen gemaakt worden zullen dalen en het project op die wijze bijdraagt aan het beperken van de totale zorgkosten.

Maatregel 3.20: Controles op niet geleverde zorg – Algemeen

Vanaf 1-1-2023 (Jeugd) en 1-5-2023 (Wmo) zijn gecontracteerde zorgaanbieders verplicht om de declaratie van een arrangement, als er sprake is van tijdelijk minder of op onderdelen niet geleverde zorg, aan te passen (flexibel op- en afschalen). We gaan regelmatig controleren of de declaratie van de zorgaanbieder klopt met de feitelijke

geleverde zorg. Bij de controle betrekken we zowel de cliënt en de zorgaanbieder. Als blijkt dat de gedeclareerde zorg niet geleverd wordt, dan wordt deze teruggevorderd. Op deze manier betaalt de gemeente niet voor zorg die niet geleverd wordt.

Nummer: TR-36
Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

- 1) Hoeveel zorg die wel geïndiceerd wordt, wordt niet geleverd in verband met personeelstekort?
 - 2) En kan hier een financiële vertaling van gemaakt worden?
- Beide vragen voor zowel Jeugd als Zorg.

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Het niet leveren van zorg kan verschillende redenen hebben. (bv afwezigheid cliënt). Bij personeelsgebrek wordt geen zorg geleverd en kan deze ook niet worden gedeclareerd.

Wmo

Als er vanwege personeelskrapte lager of helemaal niet geleverd wordt over een bepaalde periode zijn aanbieders verplicht om de ondersteuning af te schalen, dan wel over een bepaalde periode geen declaratie in rekening te brengen.

Wachttijsten voor de extramurale Wmo-ondersteuning kennen we in die zin dus niet. Er zijn wel (beperkte) wachttijden die per aanbieder en per gebied worden bijgehouden.

Verschil tussen de omvang van de indicatie (weekbedrag) en het daadwerkelijk gedeclareerde bedrag kan diverse oorzaken hebben. Afwezigheid cliënt (tussentijdse stop) is daarbij een belangrijke reden. Dan wordt bij een geldige indicatie geen ondersteuning in rekening gebracht. Niet declareren vanwege personeelsgebrek bij een cliënt die wel aanwezig is zal weinig voorkomen (wij hebben geen cijfers hierover). Als cliënt wel aanwezig is, is de aanbieder immers leveringsplichtig.

Jeugd

Bij jeugd verschillen de wachttijden per opdracht en aanbieder. We hebben geen data over de invloed van personeelstekorten op de wachttijden maar zien wel uit voorbeelden en signalen dat er een gebrek aan personeel is. Zo is bij de jonge doelgroep onder zes jaar voor ambulante zorg een personeelstekort, met wachttijden tot resultaat.

Ook zien we andere effecten van personeelstekort. Bij onze regionaal ingekochte zorgaanbieders staan soms woongroepen leeg omdat er geen personeel te vinden is. Bij residentiële jeugdhulp worden kinderen buiten onze regio geplaatst op een bed waar wel zorg geleverd kan worden. Daarnaast zien we dat het personeelstekort in een residentiële voorziening leidt tot tijdelijke inhuur van personeel, hetgeen te vaak tot lagere kwaliteit van zorg leidt, maar wel kostprijsopdrijvend is. Kinderen verblijven soms ook langer op een bed omdat de behandeling onvoldoende effectief is door personeelstekort. De vraag is dan of kinderen voldoende passend geholpen worden? Daarnaast loopt het weekbedrag op omdat inhuur duurder is dan vast personeel. Soms wordt vast personeel hoger ingeschaald uit personeelsbehoud om concurrentie tegen te gaan. Al deze effecten horen niet te landen in de prijs van de zorg, maar doen dit uiteindelijk wel omdat zorgaanbieders weinig financiële ruimte hebben.

Financieel effect

Het is niet mogelijk om van het bovenstaande een financiële vertaling te maken, omdat de gemeente wel ziet of er wel / niet geleverd is in een bepaalde periode, maar niet of dat gekoppeld is aan personeelstekort of aan andere oorzaken.

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-37
Cluster/afdeling: MO

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format? Neem
dan contact op met de tweede ring
onderhandeligen.

Vraag/verzoek:

Hoeveel mensen vanuit omliggende gemeenten ontvangen hier daklozenzorg en zorgt dat hier voor een toename van overlast op straat en extra druk op onze instellingen en woningmarkt? Hoe worden we hiervoor gecompenseerd in het gemeentefonds?

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?);
- Juridische consequenties;
- Risico's.

Wij hebben van oudsher een centrumgemeentelijke taak voor het bieden van maatschappelijke opvang (collegetaak op basis van de Wmo2015). Dit betekent dat wij voor de inwoners van Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland, Albrandswaard, Ridderkerk, Capelle a/d IJssel en Krimpen a/d IJssel de toelating tot en de opvang van dakloze mensen organiseren met de bijhorende ondersteuning. Ook geldt er vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO 2015) landelijke toegankelijkheid voor mensen die een beroep doen op opvang. Dit betekent kortgezegd dat mensen die een beroep doen op opvang en toegang krijgen, opgevangen moeten worden in de gemeente waar het opvangtraject de grootste kans van slagen heeft. We zien dat ongeveer 10% van de mensen die worden toegelaten vanuit een andere regio komen dan de centrum regio van Rotterdam. Overigens heeft niet iedereen recht op opvang. Zo moet sprake zijn van een rechtmatig verblijf (op basis van de Vreemdelingenwet) en is een identificatiebewijs noodzakelijk. EU-migranten voldoen vaak niet aan de binnen de EU gestelde voorwaarden en ook bij ongedocumenteerde of uitgeprocedeerde mensen is geen sprake van rechtmatig verblijf. De minister van Asiel en Migratie heeft het mandaatbesluit, waarmee de gemeente Rotterdam de bevoegdheid had om namens de minister (en op rijkskosten) de Landelijke Vreemdelingen Voorziening uit te voeren, formeel ingetrokken per 1 januari 2025.

In algemene zin zien we dat we als grote stad (G4) een aanzuigende werking hebben ([Monitor laat stijging aantal dakloze mensen zien](#)) en dat vertaalt zich o.a. ook in het aantal overlastgevendende mensen op straat. Uit een actie begin dit jaar van politie en toezicht en handhaving bleek dat 38% van de aangetroffen mensen uit Rotterdam kwam, 16% van elders en 46% had geen vaste woon- of verblijfplaats of was onbekend.

In principe is geen sprake van extra druk op de woningmarkt aangezien we afspraken hebben dat iemand uit een andere gemeente die toegelaten is tot de opvang in Rotterdam in de gemeente van herkomst een woonurgentie moet aanvragen.

Voor het uitvoeren van de taak van het bieden van maatschappelijke opvang krijgen we een decentralisatie uitkering. De verdeling hiervan over de centrumgemeenten vindt plaats op grond van een verouderd objectief verdeelmodel waarbij geen rekening gehouden wordt met de relatieve

aantallen dakloze mensen die je als stad opvangt. De inkomsten vanuit het Rijk staan niet in verhouding tot onze uitgaven aan de activiteiten die we hierop verrichten. Voor de kosten van de EU-opvang geldt dat we hiervoor een bijdrage krijgen vanuit het Rijk, maar ook deze is niet toereikend voor de activiteiten die we hierop verrichten. Voor de opvang van de voormalig LVV-deelnemers geldt dat we hier alleen een vergoeding voor krijgen vanuit het Rijk zolang de rechtszaak die is aangespannen tegen het Rijk door de voormalige deelnemers loopt.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We zien dat Rotterdam en de andere G4 steden verhoudingsgewijs meer dakloze mensen kent. We willen met het Rijk in gesprek om hier in de verdeling van middelen meer rekening mee te houden, omdat dit in de huidige verdelingssystematiek onvoldoende wordt meegenomen.

Nummer: TR-38
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

Wat weten we over de groep hardnekkige overlastgevende personen op straat? Welke inzet is tot nu toe gepleegd vanuit het actieplan 'Overlastgevende personen op straat'? Hoe zou een aanvullend, samenhangend pakket aan zorgmaatregelen voor de korte en lange termijn eruit kunnen zien, als we voor een integrale, meerjarige aanpak kiezen? Welke kosten brengt dit met zich mee, en zijn er mogelijke dekkingsbronnen?

Antwoord/reactie:

Eind november 2025 is het actieplan 'Overlastgevers op straat' vastgesteld door het college (25bb008536). Deze aanpak richt zich op herhaaldelijke overlastgevers op straat, waarbinnen we een stevige domeinoverstijgende persoonsgerichte aanpak voeren op de meest hardnekkige overlastgevers; een groep van ongeveer 60-80 mensen. Voor het actieplan is in 2026 € 3,6 miljoen beschikbaar.

De inzet tot nu toe laat enige effecten zien. Echter, om meer effect en een duurzaam perspectief te realiseren is ook inzet op de bredere groep mensen nodig die op straat wordt aangetroffen en niet alleen op de hardnekkige kern. De bredere groep mensen bestaat uit ongeveer 200 unieke personen en een dergelijk complex en stadsbreed vraagstuk heeft een structurele en meerjarige aanpak nodig.

Met de zorgaanbieders is een samenhangend pakket aan zorgmaatregelen uitgewerkt, gericht op het zoveel als mogelijk wegnemen van de problematiek op straat. Het pakket aan maatregelen is onderverdeeld in korte- termijnmaatregelen en (middel)lange termijnmaatregelen. Voor beide onderdelen is geen dekking in de begroting.

Het vraagstuk

Dakloosheid neemt de laatste jaren steeds verder toe in Nederland en is ook merkbaar in onze eigen stad. We zien een toename in het aantal bankslapers, het aantal toegelaten dakloze mensen tot de maatschappelijke opvang is de afgelopen drie jaar met 25% toegenomen en we zien sinds enkele jaren een serieuze toename van (ervaren) hardnekkige overlast door mensen die op straat verblijven.

In het geval van de laatste groep gaat het om personen die kampen met een combinatie van langdurige verslaving, psychische problemen en/of dakloosheid, waardoor zij in schrijnende situaties belanden. Ook veroorzaken ze bij Rotterdamse inwoners, ondernemers en bezoekers (gevoelens van) onveiligheid door te dealen, gebruiken, agressie, vervuiling, bedelen of slapen in de openbare ruimte.

Een kwalitatieve verkenning van ongeveer 80 hardnekkig overlastgevende personen laat zien dat zij vaak een lange en vaak teleurstellende geschiedenis in de zorg hebben, kampen met meervoudige problematiek zoals verslaving, psychische kwetsbaarheid en trauma's en dat zij het vertrouwen in de hulpverlening deels of geheel zijn kwijtgeraakt. Vaak is sprake van crackgebruik. Deze scene vormt een sociale, fluïde structuur op straat. Een snelle oplossing is niet voorhanden:

per persoon is maatwerk nodig, waarbij vertrouwen, perspectief en continuïteit essentieel zijn. We zien dat deze hardnekkig overlastgevende personen onderdeel zijn van een bredere groep mensen op straat van naar schatting meer dan 200 unieke personen.

Ongeveer 70% van de brede groep heeft geen stabiele woonplek. Veel mensen vallen buiten de reguliere opvang doordat zij de voorwaarden of groepsdynamiek niet aankunnen, terwijl wachttijden voor passende woonvormen kunnen oplopen tot meer dan twee jaar. Dit leidt tot langdurig verblijf op straat, verharding en een sterke binding aan de straatcultuur waarbij niet iedereen gemakkelijk of überhaupt te overreden is naar zorg. Zowel cliënten als professionals benadrukken het belang van rust, menselijkheid en doorlopende regie, maar lopen tegen versnipperde verantwoordelijkheden, bekostiging en beperkte plaatsingsmogelijkheden aan.

Daarbij is de problematiek systemisch van aard: mensen met complexe, meervoudige problematiek vallen tussen wal en schip door wachtlijsten, domeingrenzen en gebrek aan passende plekken. Ook leent de problematiek zich doorgaans niet voor stevig strafrechtelijk kunnen ingrijpen, omdat de criteria hiervoor niet behaald worden. Repressie en handhaving leidt vooral tot verplaatsing van het probleem, terwijl zorg onvoldoende kan bieden door de hardnekkige multiproblematiek. Deze problematiek is niet nieuw of incidenteel, maar het resultaat van langdurige maatschappelijke ontwikkelingen, gecombineerd met versnipperde regie tussen zorg, ondersteuning en veiligheid. Structurele oplossingen vragen daarom om langdurige inzet, betere ketendoorstroming, integrale regie en nauwe samenwerking tussen gemeente, zorg, veiligheid en – waar nodig – het Rijk. Alleen integrale inzet op de totale groep op straat gaat effect hebben op de leefbaarheid in de stad.

Inzet vanaf eind 2025 tot nu toe

- Uitbreiding van het Stedelijk Daklozen Team (SDT) met veldwerk;
- Realisatie van 17 eenpersoons beschermde tijdelijke opvangbedden (BTO) op twee verschillende locaties samen met de zorgaanbieders;
- Verhoging van de inzet van politie en boa's op overlastgevers op straat;
- Inrichting van centrale casuscoördinatie op deze doelgroep bij het cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
- De opstartfase van de persoonsgerichte aanpak Hardnekkige Overlast Buitenruimte binnen het reguliere gebiedsoverleg van het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond, waarbij momenteel de casussen van 16 personen zijn geprioriteerd en is gestart met de casusoverleggen;
- Continuering van de effectieve samenwerking met de Afdeling Vreemdelingenpolitie Identificatie en Mensenhandel (AVIM (en indirect de IND) om het verblijfsrecht van structureel overlastgevende EU-burgers te beëindigen;
- Continuering gebruik van de EU-opvang voor EU-burgers zonder duurzaam verblijfsrecht in Nederland;
- Het steunen van inwoners en ondernemers op de drukste plekken in de stad met de inhuur van extra schoonmaak en/of beveiliging;
- Een meer passend woonzorglandschap, waaronder het verkennen van de mogelijkheid voor het realiseren van een extra locatie voor Skaeve Huse.

Aanvullende zorgmaatregelen op de korte termijn

Met de zorgaanbieders is in kaart gebracht – los van financiële, politieke of andere restricties - welke maatregelen op korte en lange termijn nodig zijn om dit vraagstuk effectief aan te pakken. Deze brede set aan zorgmaatregelen vormt een samenhangend pakket dat inzet op vroegtijdige zorg, rust en stabilisatie en voldoende passende vervolgplekken. Met een versnelling en intensivering van deze gewenste uitbreiding van het (zorg/woon) aanbod, in combinatie met de

landelijke en regionale politieke aandacht voor dit thema, ontstaat meer perspectief op mogelijke doorbraken in de casuïstiek van overlastgevend personen op straat en de samenwerking tussen partijen en domeinen. Tegelijkertijd moeten we ons blijven beseffen dat deze doelgroep kampt met onder andere langdurige, ernstige verslavingsproblematiek /psychiatrie en onderliggend (complex) trauma. Daarmee blijft de inzet op veiligheid/zorg/perspectief van een lange adem.

De voorgestelde aanvullende maatregelen voor de korte termijn (dit jaar) zijn:

1. Uitbreiding van bemoeizorg en stevige verbinding met ACT-teams (Assertive Community Treatment). Naast uitbreiding van het SDT door veldwerkers wordt de verbinding met ACT-teams verstevigd voor de meest complexe groep zorgmijders om zo tot een meer dekkend bemoeizorglandschap te komen. Een ACT-team biedt intensieve, outreachende psychiatrische zorg voor mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen en complexe maatschappelijke problemen, vaak gecombineerd met zorgmijding;
2. Extra inzet op mensen die op straat worden aangetroffen en al in zorg zijn om zorgcontinuïteit te verbeteren;
3. Uitbreiden van de openingstijden en -dagen van de vier dagvoorzieningen (met en zonder gebruikersruimte) om mensen van straat te houden en toe te leiden naar passende ondersteuning;
4. Uitbreiding van de BTO-plekken van 17 naar 55 plekken. Deze plekken voor beschermde tijdelijke opvang bieden rust, er kan een goede triage gedaan worden om zo perspectief op vervolgzorg in kaart te krijgen;
5. Beschermd Wonen (BW-plekken). Doorstroom vanuit de BTO-plekken vraagt om voldoende vervolgplekken zoals beschermd wonen. Daarvoor wordt onderzocht of BW-plekken vrijgespeeld kunnen worden voor mensen die op een BTO-plek verblijven;
6. De detoxcapaciteit (ambulant en klinisch) uitgebreid, met nadruk op stabiliteit, motivatie en passende vervolgzorg;
7. Een langere of permanente openstelling van de (winter)opvang¹ aan de Volkelstraat heeft zeer beperkt effect op de groep die in de stad wordt aangetroffen. Deze groep is veelal groepsongeschikt en maakt nu al weinig gebruik van reguliere maatschappelijke opvang. Naar verwachting zullen vooral EU-migranten zonder perspectief of bereidheid tot medewerking van de opvang gebruikmaken. Dit is lastig aangezien op dezelfde locatie zich de EU-opvang bevindt voor mensen die wel willen meewerken aan perspectief. En voor de EU-migranten (maar ook uitgeprocedeerde asielzoekers of illegaal in Nederland verblijvende met een terugkeerplicht naar land van herkomst) die niet willen meewerken aan perspectief, biedt de opvang een gelegenheid om buiten beeld van politie en AVIM te blijven, waardoor gedwongen uitzetting nauwelijks mogelijk is, omdat er geen dossier meer wordt opgebouwd. Daarnaast is de locatie op dit moment beperkt geschikt voor 24/7 bezetting en zijn hier extra investeringen voor nodig. Zonder toelatingscriteria bestaat het risico dat opvang een eindpunt wordt in plaats van een middel naar perspectief;
8. Extra plekken voor ongedocumenteerde mensen. Door het stoppen van de LVV per 1 januari 2025 is opvang voor ongedocumenteerde mensen beperkt tot lopende bezwaar- en beroepszaken, gefinancierd door het Rijk. Nieuwe instroom is onder de huidige voorwaarden niet mogelijk, terwijl een kleine groep (circa 8–10 zeer kwetsbare personen) op straat wordt aangetroffen voor wie terugkeer (juridisch en humaan) geen optie is. Voor hen ligt het in de lijn om bij het Rijk te pleiten voor een verblijfsvergunning op humanitaire gronden, zodat deze zeer kwetsbare mensen wel aanspraak kunnen maken op sociale en medische voorzieningen. Dan kan uitstroom plaatsvinden naar reguliere voorzieningen. Opschaling van de huidige opvang van 20 naar 30 plekken is in 2026 haalbaar binnen de

¹ [1] Humanitaire opvang voor personen die niet in aanmerking komen voor de maatschappelijke Wmo-opvang

huidige begroting. Een deel van de kwetsbare en overlastgevende ongedocumenteerde mensen is ook groepsongeschikt en heeft een BTO-plek;

9. Vervanging voor crack

Voor crack bestaat nog geen bewezen medisch alternatief als harmreduction- maatregel, zoals gereguleerde heroïne- en methadonverstrekking dat wel zijn voor een heroïneverslaving. Daarom is aanvullend onderzoek nodig.

Aanvullende zorgmaatregelen op de middellange/ lange termijn

Vanuit de zorgaanbieders is het belang benadrukt van een passend woonzorglandschap waarbij er een afhankelijkheid is met vastgoedontwikkelingen en mogelijkheden die zich voordoen qua locaties.

1. Beschermd Wonen (BW) met een gebruikersruimte

Een BW met een gebruikersruimte of waar gebruik op de kamer is toegestaan voor de groep die (nog) niet in staat is om af te kicken van hun verslaving. Uitbreiding met tenminste een tweetal BW's is noodzakelijk gezien de vraag naar dit soort plekken;

2. Verkenning aanbod safehouses

Een safehouse is een plek waar mensen na een verslavingsbehandeling verder herstellen. We verkennen de algehele behoefte aan dit soort plekken en inzetbaarheid van aanbod binnen en buiten onze regio;

3. Investeren in zinvolle daginvulling

Voor duurzaam herstel is enkel onderdak bieden niet voldoende. Na stabilisatie is het hebben van werk of een andere betekenisvolle daginvulling de beste vorm van zorg, waardoor minder overlast wordt veroorzaakt wat weer een positief effect heeft op de leefbaarheid in buurten;

4. Opvang verslaafde vrouwen

Er is een groep (crack)verslaafde vrouwen die niet in de gewone vrouwenopvang kunnen vanwege gebruik. Zij verdwijnen hierdoor uit beeld en komen in zeer kwetsbare situaties terecht. Hiervoor is een aparte opvang met zo'n 20 eenpersoonskamers met behandeling (verslaving en psychiatrie) gewenst. Daarbij is expertise en ervaringskennis nodig van prostitutie en mensenhandel;

5. Geboortehuis(plekken)

Er is een wisselende groep zwangere vrouwen met verslavingsproblematiek, veelal EU- arbeidsmigranten, waarvan na de bevalling hun kind wordt afgenomen of die vóór de bevalling uit de opvang verdwijnen. Dit leidt tot ernstige problemen voor moeder en kind. De vrouwen komen terug om hun kind te bezoeken en blijven gebruiken. Een plek waar deze vrouwen veilig kunnen bevallen en tijdelijk verblijven onder toezicht, kan bijdragen aan het opbouwen van een moederkindband, stabiliteit en betere doorplaatsing (eventueel naar het land van herkomst). Het krijgen van een kind is vaak ook een moment om te kiezen voor een betere toekomst.

6. Stedelijke aanpak bemoeizorg

De ondersteuning op dit terrein is momenteel versnipperd en het ontbreekt aan centrale regie. Het is deels ondergebracht bij de wijkteams en een deel zit bij het Stedelijk Daklozen Team (SDT). Daarbij is er niet altijd vanzelf verbinding met de FACT-teams die vanuit de Zvw gefinancierd worden voor het bieden van bemoeizorg. Bemoeizorg is het meest effectief wanneer het gemeentebreed wordt georganiseerd, met een stedelijke aanpak, eenduidige toegang en centrale regie.

Reeds in verkenning (voor Skaeve Huse nog geen financiële dekking)

7. Skaeve Huse

Er worden momenteel door cluster SO drie potentiële locaties nader onderzocht voor de realisatie van een Skaeve Huse 2. Dit proces wordt benut om direct de mogelijkheden voor

een Skaeve Huse 3 en mogelijk zelfs 4 te verkennen. Ambtelijk is het voornemen om de locaties met positieve haalbaarheid in ontwikkeling te brengen, zowel voor tijdelijke als permanente huisvesting.

8. Tiny Houses

Een Tiny House, of een stacaravan aan de rand van de stad, waar mensen uit de doelgroep vanwege het ontbreken van de prikkels en afleidingen van de stad geen overlast meer veroorzaken en soms slechts minimale zorg nodig hebben. De gemeente (SO) doorloopt de stadsbrede verkenning naar mogelijke plots en locaties die eerder is doorlopen voor o.a. Skaeve Huse

Financieel:

Kosten 2026

Voor de hiervoor benoemde aanvullende inzet, is in 2026 een intensiveringsbedrag van € 2.850.000 nodig. Dit is exclusief de kosten voor een eventuele permanente opstelling van de (winter)opvang. Van het eenmalige beschikbare budget voor 2026 van € 3,6 mln resteert € 0,7 mln. In totaal zou dan nog dekking gevonden moeten worden voor € 2.150.000.

Naast de €3,6 mln die in 2026 beschikbaar is voor de aanpak overlastgevers is er in het aanvullend investeringsvoorstel 2025 (25bo009788) een bedrag van €4,1 mln vanuit de bijzonder erfpachtbaten beschikbaar gesteld ter dekking van investeringen voor extra opvangplaatsen voor overlastgevendende personen.

Kosten 2027 e.v.

Voor 2027 e.v. is een bijstelling opgenomen in het financieel basispad bestuurswissel, dit is nummer 60 in het financieel beeld (Aanpak overlastgevers op straat). Dit betreft voorzetting van de inzet vanaf eind 2025 tot nu toe.

In de bijstelling is geen rekening gehouden met inzet van extra zorgmaatregelen. De kosten van extra zorgmaatregelen staan in de onderstaande tabel. De doelmatigheid van de maatregelen is niet getoetst. Insteek is om de problematiek langdurig en integraal op te lossen. Een afweging kan zijn om hierin nader te faseren.

	2027	2028	2029	2030
Inzet extra zorgmaatregelen				
Integrale actie: aansluiting zorg bij volgende politie/ handhavingacties	n.n.t.b.			
Uitbreiding (bemoei)zorg met ACT (SDT/ Fact lopp)	Kosten vallen onder straatteam	Kosten vallen onder straatteam	Kosten vallen onder straatteam	Kosten vallen onder straatteam
Intensivering op de personen die al bekend zijn in zorg	Mogelijk verhoging Wmo-indicaties	Mogelijk verhoging Wmo-indicaties	Mogelijk verhoging Wmo-indicaties	Mogelijk verhoging Wmo-indicaties
Langere openstelling dagvoorzieningen	€ 3.200.000	€ 3.200.000	€ 3.200.000	€ 3.200.000
Uitbreiding BTO-plekken ^[2]	€ 5.000.000	€ 5.000.000	€ 5.000.000	€ 5.000.000
BW-plekken vrijspelen	geen			
Uitbreiding detox	n.n.t.b.			
Permanente openstelling (winter)opvang ^[3]				
• 365 dagen 24/7		€ 6.000.000	€ 6.000.000	€ 6.000.000
• 1 nov-1 april 24/7		€ 2.000.000	€ 2.000.000	€ 2.000.000
• 1 nov-april in de nacht		€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000

	€ 6.000.000 ² € 2.000.000 € 1.000.000			
Uitbreiding naar 30 plekken opvang ongedocumenteerde mensen	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000
Vervanging voor crack	n.n.t.b.			
Subtotaal	€ 15.700.000	€15.700.000	€ 15.700.000	€ 15.700.000
Middellange termijn maatregelen				
Gebruikers BW's			€ 4.800.000	€ 4.800.000
Verkenning aanbod safehouses	Vallen vermoedelijk binnen de Wmo-arrangementen			
Investeren in zinvolle daginvulling	n.n.t.b.			
Opvang verslaafde vrouwen		€ 1.800.000	€ 1.800.000	€ 1.800.000
Geboortehuisplekken			n.n.t.b.	n.n.t.b.
Stedelijke aanpak bemoeizorg				n.n.t.b.
subtotaal		€ 1.800.000	€ 6.600.000	€ 6.600.000
Reeds bedachte en ingezette maatregelen				
Voortzetting EU-opvang ^[4]	Valt binnen begroting	€ 4.000.000	€ 4.000.000	€ 4.000.000
Skaeve Huse (beheerkosten 3 locaties)			€ 1.800.000	€ 1.800.000
Tiny houses	Ondersteuning vanuit Wmo-arrangement			
2,08 FTE ambtelijke capaciteit	€ 270.000	€ 270.000	€ 270.000	€ 270.000
subtotaal	€ 270.000	€ 4.270.000	€ 6.070.000	€ 6.070.000
Totale kosten (ex stelposten)	€ 15.970.000	€ 21.770.000	€ 28.370.000	€ 28.370.000

^[1] Dit betreffen de oorspronkelijke maatregelen van de aanpak overlastgevende mensen op straat zoals medio november 2025 gepresenteerd

^[2] Kan hoger uitvallen als blijkt dat er meer BTO-plekken nodig zijn

^[3] Voor dit overzicht is gekozen voor 365 dagen openstelling 24/7

^[4] Uitgaande dat het Rijk jaarlijks € 1,6 mio blijft bijdragen

Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:
Personele consequenties 2027 e.v.

Voor 2027 e.v. is een bijstelling opgenomen in het financieel basispad bestuurswissel, dit is nummer 60 in het financieel beeld (Aanpak overlastgevers op straat). Dit betreft voorzetting van de inzet vanaf eind 2025 tot nu toe.

² [1] In de huidige begroting is reeds EUR 1.500.000 opgenomen voor de winteropvang wat van de totale kosten voor het openstellen van de opvang voor 130 mensen gedurende 365 dagen is afgetrokken. Echter, als door de algehele openstelling als resultaat heeft dat de opvang vol voor de winterperiode '26/'27, is (tenminste) de EUR 1.500.000 nodig voor de inzet van een andere locatie voor de winteropvang.

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid		2,08	2,08	2,08	2,08
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De coalitie zet in op het verminderen en voorkomen van overlast op straat met een intensief en integraal programma met de nadruk op zorg en repressie waar nodig.

TR-39

Vraag/verzoek:

Per vorm van jeugdzorg:

1. Om hoeveel kinderen gaat het?
2. Hoelang zitten ze er gemiddeld?
3. Wat zijn de kosten hiervan?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:
Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?);
- Juridische consequenties;
- Risico's.

Onderstaande tabel toont het aantal kinderen, gemiddelde duur en kosten voor jeugdzorg per inkoopopdracht (vorm):

Jeugdhulp	Aantal lopende clients 2025	Gem. looptijd (weken) 2025	declaraties 2025 (x € 1 mln.)
Lokale jeugdhulp			
Multidisciplinaire GGZ	2.053	35	€ 7
basis GGZ	764	45	€ 2
Blijvende psychische problematiek	888	38	€ 9
Dagprogramma Jonge kind	170	25	€ 4
Dagprogramma onderwijsgericht	613	20	€ 12
Dagprogramma ontwikkelingsgericht	594	19	€ 23
Dyslexie	746	32	€ 2
Mantelzorgondersteuning	170	39	€ 1
Totaal lokale jeugdhulp	5.998		€ 60
Regionale jeugdhulp			
Pleegzorg	1.147	182	€ 19
Opname (Open basis)	99	42	€ 6
Opname (Gesloten Jeugdzorg)	65	15	€ 13
Opname (Open behandelsetting)	451	36	€ 42
Opname (Gesloten behandelsetting)	33	3	€ 1
Langdurig verblijf (Gezinshuis)	126	68	€ 8
Langdurig verblijf (Training zelfstandig wonen)	166	58	€ 9
Langdurig verblijf (Open Basis)	85	48	€ 8
Daghulp	586	40	€ 15
Ambulante hulpverlening in de thuissituatie	4.259	52	€ 41
Totaal regionale jeugdhulp	7.017		€ 161

Definities

1. Aantal lopende cliënten 2025: Het aantal cliënten dat in 2025 minimaal 1 dag een geldige indicatie heeft gehad.
2. Gemiddelde looptijd (weken) in 2025: Gemiddeld tijd in weken tussen de begin- en einddatum van de toewijzingen in dat jaar (kan over meerdere jaren heen lopen).
3. Declaraties 2025: Het totaal aan, door de zorgaanbieder bij de gemeente gedeclareerde zorgkosten waarvoor een indicatie is afgegeven over 2025 (in miljoenen).

NB.: In het overzicht staan alleen de ingekochte maatwerkarrangementen Jeugd binnen Zorg in Natura (ZIN). Naast de Jeugd maatwerkarrangementen, wordt regionaal ook nog kosten gemaakt voor ingezette zorg via de Landelijk ingekochte zorg (LTA), Gecertificeerde Instellingen (GI), Veilig Thuis (VTRR) en Crisishulp. En voor lokaal wordt zorg ingezet via basishulp bij de wijkteams en PGB. Voor deze vormen is informatie niet op detailniveau beschikbaar.

Nummer: TR-40
Cluster/afdeling: directie Veiligheid

Vraag/verzoek:

Rondom 24 uursvergunningen is er een evaluatie geweest waarom vergunningsverlening voor clubs/nachtcultuur zo lang duurt. Kan de tafel dat onderzoek krijgen?

Antwoord/reactie:

Er heeft geen formele evaluatie plaatsgevonden. Hieronder treft u wel kort onze bevindingen:

Samenvattend duurt de vergunningverlening voor 24-uursinrichtingen en clubs soms lang doordat:

1. bij afwijking van het omgevingsplan eerst een omgevingsvergunning vereist is;
2. de exploitatievergunning pas kan worden verleend nadat de omgevingsvergunning akkoord is;
3. de omgevingsvergunningprocedure zelf complex en tijdrovend kan zijn;
4. en omdat ondernemers, zoals bij *Club Export*, soms eerst hun concept moeten uitwerken voordat een definitieve vergunningaanvraag mogelijk is;
5. er (nog) geen beleidsmatige ruimte voor een specifiek initiatief wordt geboden.

Waar het beoogde gebruik ruimtelijk en in het horecagebiedsplan past en het concept voldoende is uitgewerkt, is sprake van aanzienlijk kortere doorlooptijden.

Ter informatie:

De behandeltermijn voor exploitatievergunningaanvragen is 8 weken. De termijn kan 1 keer met 8 weken worden verlengd. Als aanvullende informatie van een ondernemer nodig is, dan kan de behandeltermijn worden opgeschort.

In het horecagebiedsplan moet beleidsmatig ruimte zijn opgenomen voor extra 24-uursvergunningen. Die ruimte is in de horecagebiedsplannen 2024 – 2027 opgenomen voor meerdere locaties. Een deel van de beleidsmatige ruimte is uiteindelijk ook benut. Voor een deel niet, omdat dit o.a. afhankelijk is of ondernemers brood zien in de specifieke locatie (sluitend verdienmodel). Door verdichting (geluidstechnische inpassing) en de druk op de openbare orde (politiecapaciteit) blijft het een ingewikkelde exercitie om wijken, buurten en/of straten te vinden die geschikt zijn om extra beleidsmatige ruimte te bieden voor zware vormen van horeca, waaronder nachtclubs en (culturele) feestzalen. Het nieuwe college stelt uitgangspunten vast vóór start van het horecagebiedsplanproces, dat kan (ook) extra ruimte voor nachtlocaties zijn.

Hieronder zijn de genoemde punten opgenomen in een uitgebreidere toelichting.

De vergunningverlening voor 24-uursinrichtingen en clubs kent soms een lange doorlooptijd doordat het gaat om een complex proces met meerdere, samenhangende vergunningen en wettelijke beoordelingskaders. Dit beeld is bevestigd in de gesprekken die De Nachtdienst (loket

voor nachtinitiatieven met daarin gemeentelijke afdelingen + N8W8 R'dam) heeft gevoerd met onder andere *Roodkapje* en *Club Export*.

Een belangrijk factor in de doorlooptijd is de noodzaak van een omgevingsvergunning wanneer wordt afgeweken van het geldende omgevingsplan. In die gevallen moet eerst ruimtelijk worden beoordeeld of de beoogde activiteiten op de betreffende locatie zijn toegestaan of mogelijk gemaakt kan worden. Zolang deze ruimtelijke toestemming er niet is, kan de exploitatievergunning in principe niet worden verleend. De exploitatievergunning volgt dus pas nadat de omgevingsvergunning akkoord is bevonden.

Bij zowel *Roodkapje* als *Club Export* was sprake van een situatie waarin het beoogde gebruik niet zonder meer paste binnen het omgevingsplan, waardoor een omgevingsvergunning noodzakelijk was. De procedure voor deze vergunning kan tijdrovend zijn, onder andere vanwege inhoudelijke afstemming en benodigde onderzoeken (bijvoorbeeld op het gebied van geluid en (brand)veiligheid). Hierop adviseren meerdere diensten parallel aan elkaar. In sommige gevallen vragen ondernemers eerst een conceptverzoek aan, om meer duidelijkheid te krijgen over de haalbaarheid van hun idee. Pas daarna volgt een definitieve omgevingsvergunningaanvraag. In reactie op (tussentijdse) adviezen kan het zijn dat ondernemers aanvullende informatie moeten aanleveren of dat aanvullend onderzoek nodig is. Initiatiefnemers die een nachtclub willen starten geven aan dat het aanvragen van vergunningen voor hen geen dagelijkse kost is en dat goede ondersteuning en eenduidige advisering voor hen belangrijk zijn. De gemeente adviseert initiatiefnemers dan ook om kundige partijen te betrekken die hier ervaring mee hebben. De doorlooptijd van de omgevingsvergunning werkt direct door in de afhandeling van de exploitatievergunning.

Indien het gebruik van een pand ruimtelijk al is toegestaan binnen het omgevingsplan, is een omgevingsvergunning niet nodig en volstaat in beginsel een exploitatievergunning. In dergelijke gevallen kan de vergunningverlening van de exploitatievergunning aanzienlijk sneller verlopen.

Specifiek bij *Club Export* speelde daarnaast dat men zich in de beginfase nog bevond in een traject van conceptontwikkeling en crowdfunding. Zolang nog niet duidelijk is wat er precies geëxploiteerd wordt, welke activiteiten zullen plaatsvinden en onder welke voorwaarden, kan geen definitieve vergunningaanvraag worden ingediend. Dat betekent dat *Club Export* gedurende langere tijd in een vooroverlegproces heeft gezeten om het concept verder uit te werken en af te stemmen, voordat een formele vergunningaanvraag mogelijk was. Dit verlengt de totale doorlooptijd, maar is noodzakelijk om bij de uiteindelijke aanvraag een volledige en juridisch toetsbare vergunning te kunnen verlenen.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Het college zoekt extra (beleidsmatige) ruimte voor nachthoreca en verbetert de begeleiding voor initiatiefnemers die voor het eerst een vergunning aanvragen.

Nummer: TR-41
Cluster/afdeling: Dienstverlening

Vraag/verzoek:

Hoe ziet er inwerkprogramma voor (nieuwe) wijkraadsleden eruit?

Antwoord/reactie:

De afgelopen periode is gewerkt aan een inwerk-/educatieprogramma voor alle wijkraadsleden. Op basis van de bevindingen uit de OBI-evaluatie (via de afdeling Onderzoek en Business Intelligence) over het bestuurlijk model Wijk aan zet, gesprekken in de wijkradenkamer en de Wijkradenconferenties zijn rode draden opgehaald bij wijkraden en betrokken partners. Deze input is verwerkt in een projectplan met zeven bouwblokken die samen het inwerk-/educatieprogramma vormen voor wijkraadsleden:

1. Welkom bij de wijkraad
 - Aandacht voor kennismaking, het functioneren van de wijkraad, rollen en verantwoordelijkheden
 - Onderdeel "het politieke speelveld" behandelt expliciet de gemeentepolitieke context: het duale stelsel, de rol van de gemeenteraad, en de positie van wijkraden binnen het bredere Rotterdamse bestuur waarom u gevraagd heeft in uw motie
 - Activiteiten: installatiemoment, informele en formele vergaderingen, overdracht met 'oude' wijkraad, en kennismaking met gebiedsorganisaties (wijkraadcoördinatoren, wijkmanagers, wijknetwerkers).
 - Ronde in de wijk en het stadhuis
2. Participatie
 - Focus op het versterken van kennis en vaardigheden rond bewonersbetrokkenheid, participatievormen en samenwerking met gemeentelijke partners
 - Formuleren van wijkopgaves ten behoeve van het wijkakkoord
3. Teambuilding
 - Gericht op samenwerking binnen de wijkraad en het ontwikkelen van effectieve werkvormen
 - Bestaat uit meerdere trainingsmomenten verspreid over de eerste maanden, met aandacht voor groepsvorming/omgangsvormen, besluitvorming en rolverdeling, formele en informele vergaderingen voeren
4. Leer de gemeente kennen
 - Kennismaking met gemeentelijke clusters, beleidsprocessen en opgaven
 - Activiteiten zijn clusterbijeenkomsten, verdiepingsworkshops (zomerschool), en gesprekken met contactpersonen binnen het gemeentelijk apparaat
 - Workshop lobbyen, politieke invloed, ongevraagde adviezen schrijven
5. Communicatie

- Training en ondersteuning in het gebruik van communicatiekanalen, advisering en het onderhouden van de relatie met bewoners en de gemeente, media training en presentatietraining.
- 6. Persoonlijke ontwikkeling
 - Doorlopende aandacht voor persoonlijke groei, e-learning via de opleidingsportal Sofie
- 7. Leren en versterken
 - Jaarlijks reflectiemoment
 - Voorbereiden en uitvoeren Wijkradenconferentie
 - Coaching

De onderdelen zijn facultatief (een wijkraadslid mag zelf bepalen of hij deelneemt aan de verschillende onderdelen), flexibel (bijvoorbeeld de rayonbijeenkomsten die op vier zaterdagen bezocht kunnen worden) en behoeftegericht (bijvoorbeeld de wijkwandelingen die naar behoefte van de wijkraadsleden ingevuld worden).

Gezien de input die is verzameld rondom de behoefte aan een inwerkprogramma, wordt het daarom aanbevolen om deel te nemen aan het volledige programma. Hierdoor kunnen wijkraadsleden de komende bestuursperiode met een vliegende start beginnen.

Ook ontvangen de wijkraadsleden een handleiding/naslagwerk welke bruikbaar is voor het uitvoeren van hun taken.

Dit programma start officieel op 22 april 2026 met de installatiedag (eerste formele bijeenkomst deel A) in het Wereldmuseum Rotterdam. De gemeenteraad is ook uitgenodigd.

Voor de totstandkoming van het programma is rekening gehouden met de motie 'Investeren in kennis en gereedschap'. Via deze link kunt u de motie en de bijbehorende afdoening inzien:

[Investeren in kennis en gereedschap RotterdamRaad - iBabs Publieksporaal](#)

Hieronder treft u de planning aan.

Maand	Activiteit	WAAR	Wanneer
April	Installatiedag (eerste formele bijeenkomst deel A)	Wereldmuseum	22 april, 16:00 - 20:00
Mei	1. Eerste informele bijeenkomst (Training Confro 'teambuilding')	Wijkhub	NTB, tijdens eerste informele bijeenkomst
	2. Extra dagdeel kennismaking (en uitleg Wijkakkoord) + iets leuks doen	NTB	NTB
	3. Eerste formele bijeenkomst (deel B)	Locatie in de wijk	NTB, tijdens eerste formele bijeenkomst (deel B)
Juni	1. Wijkwandeling/wijktour kennismaking wijkpartners (optioneel)	In de wijk	NTB
	2. Tweede informele bijeenkomst (thema participatie)	Wijkhub	NTB
	3. Rayonbijeenkomsten	Diverse locaties	Zat. 06-06 Zuid Buiten (Flamingo Hoogvliet). Zat. 13-06 Noord buiten (Lommerijk). Zat. 20-06 Noord Binnen (Theater Hofplein). Zat. 27-06 Zuid Binnen (KoCo). * Alle bijeenkomsten zijn van 10:00 (inloop vanaf 09:15) - 13:00, incl. broodjes
Juli	1. Derde informele bijeenkomst (2e Training Confro 'veilige ruimte en elke Rotterdammer telt')	Wijkhub	NTB, Tijdens 3e informele bijeenkomst
	2. Summerschool (nice to haves/verdieping)	Locaties NTB	Juli en augustus (tijdens reces 18/07 t/m 30/08)
Augustus	Summerschool (nice to haves/verdieping) – vervolg van juli	Locaties NTB	Juli en augustus (tijdens reces 18/07 t/m 30/08)
September	1. Nadere kennismaking in/met de wijk; participatie vindt plaats	Wijklocaties	September – november
	2. Borrel stadhuis met college	Stadhuis	NTB
Oktober	1. Informele bijeenkomst (met agendapunt op de agenda 'communicatie')	Wijkhub	Tijdens de informele bijeenkomst van oktober
	2. Begin maken opgaveteams	Wijkhub	NTB
November	Vervolg participatie en 5 opgaven vastleggen formele bijeenkomst november	-	-
December	1. Workshop lobbyen en politieke sensitiviteit	Stadhuis/Wijkhub	Eigen invulling, aanbevolen i.v.m. wijkakkoord
Doorlopend	Bestaande trainingen/verdiepingen/cursussen	Wijkhubs, trainingslocaties, online	Op aanvraag, indien nodig

Welkom in de wijkraad!

APRIL

- Installatieceremonie met alle wijk- en dorpsraden
- Integriteit

MEI

- Kennismaking met elkaar
- Training: Teambuilding
- Installatie in eigen wijk of dorp

JUNI

- Kennismaking wijkpartners
- Wijkwandeling
- Leren over participatie en communicatie
- Kennismaking met de clusters

JULI

- Training: Bewust en veilig samenwerken
- Integriteit verdieping
- Zomerschool

AUGUSTUS

- Zomerschool

OKTOBER

- Kennismaking communicatieadviseur
- Opstellen wijkopgave met de wijk

SEPTEMBER

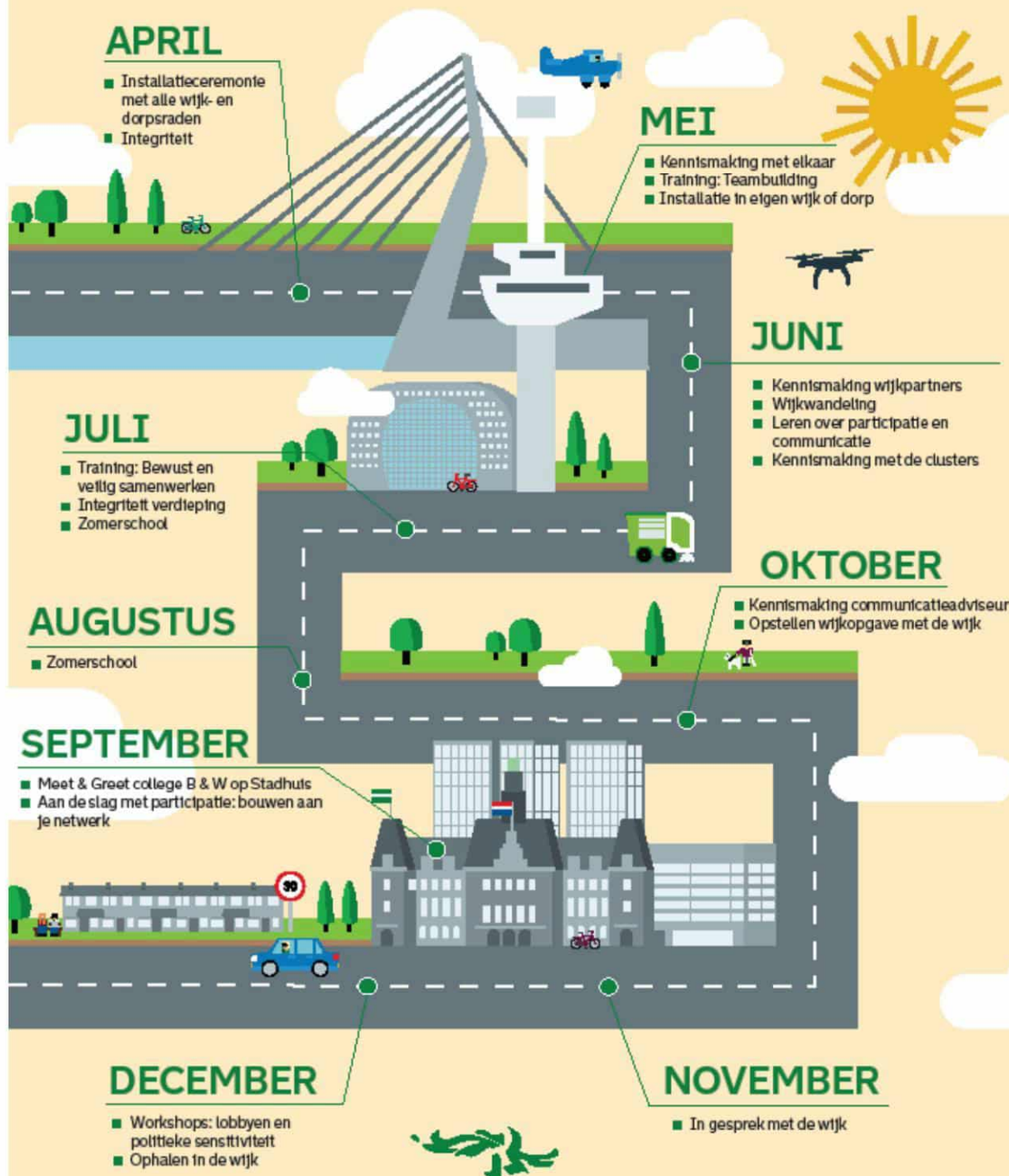
- Meet & Greet college B & W op Stadhuis
- Aan de slag met participatie: bouwen aan je netwerk

DECEMBER

- Workshops: lobbyen en politieke sensitiviteit
- Ophalen in de wijk

NOVEMBER

- In gesprek met de wijk

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-42
Cluster/afdeling: MOB + RWM

Vraag/verzoek:

Waar zijn de 15.000 vervoersbewegingen per etmaal die niet meer door het maastunnelcorridor rijden, gebleven? Met andere woorden: monitoren we of die mensen niet meer rijden, of omrijden, en hoe dan?

Antwoord/reactie:

- Het merendeel van de automobilisten lijkt een andere keuze te hebben gemaakt: een andere vervoerswijze, geen oever kruisende rit meer, of een andere route tussen noord en zuid.
- In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de verkeersintensiteiten vóór de renovatie, voor de aanpak en na realisatie van de aanpak Maastunnelcorridor. Daarnaast zijn de passages via andere binnenstedelijke oeververbindingen, de Willemsbrug en de Erasmusbrug, opgenomen. Hieruit blijkt dat de afname van circa 15.000 vervoersbewegingen per etmaal niet heeft geleid tot grootschalig omrijden via andere stedelijke oeververbindingen; verschuivingen blijven beperkt. In 2020 was er daarnaast sprake van de coronaperiode, waarin het verkeer in de stad in het algemeen lager lag. Eventuele routeverschuivingen vanaf 2021 gaan om relatief kleine aantallen (zie tabel).
- De verschuivingen in het verkeer op de stedelijke oeververbindingen zijn gemonitord in de eindevaluatie van de aanpak Maastunnelcorridor en jaarlijks in het 'Uitvoeringsprogramma Mobiliteit Rotterdam' (UPMR).
- De afname van circa 15.000 motorvoertuigen per etmaal betreft een vergelijking tussen de verkeersintensiteiten in de Maastunnel vóór en na de renovatie (afgerond in 2019).
- Na afronding van de renovatie is de capaciteitsreductie in het kader van de aanpak Maastunnelcorridor gestart. De verkeersintensiteiten in de Maastunnel zijn hierdoor niet in de gelegenheid geweest terug te groeien naar het originele niveau.
- De capaciteitsreductie heeft een nog beperkt additionele afname gerealiseerd.
- Verkeer volgt de wetten van de weg van de minste weerstand.
- Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat het verkeer bij het niet uitvoeren van de capaciteitsreductie zich niet weer richting het oude niveau zou ontwikkelen.

Tabel 1: Voertuigpassages doorsnede weekdag stedelijke oeververbindingen Rotterdam

	2017 voor de renovatie Maastunnel	2020 voor aanpak Maastunnelcorridor	2021 afronding aanpak Maastunnelcorridor	2022	2023
Maastunnel	56724	42857	41774	38932	41885
Erasmusbrug	32973	27359	16251	22467	23153
Willemsbrug	18109	18690	20274	16711	16690

- In de gemeenteraadsvergadering van 3 februari 2022 is de eindevaluatie van de aanpak Maastunnelcorridor geagendeerd. Met collegebrief 21bb14222 is de raad geïnformeerd over de effecten op verkeer en luchtkwaliteit. Daarnaast wordt het autoverkeer op de oeververbindingen jaarlijks gemonitord en gerapporteerd in de UPMR. Ook de UPMR-monitoring 2025 laat geen grote stijgingen zien na de evaluatie.
- Uit de eindevaluatie aanpak Maastunnelcorridor blijkt dat de verkeerseffecten in de omgeving beperkt zijn. De verkeersintensiteiten zijn overwegend gelijk gebleven of afgenomen.
- Uit telpunten op de snelwegen bij de Beneluxtunnel en Van Brienenoordbrug blijkt een beperkte toename van verkeer op de Ruit. Deze varieert van gelijkblijvende intensiteiten tot maximaal circa 700 voertuigen per rijbaan per uur. Gezien de hoge verkeersvolumes op deze verbindingen betreft dit een relatief klein aandeel.

Financieel:

NVT

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

NVT

Organisatie:

NVT

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

NVT

Nummer: TR-43
Cluster/afdeling: MOB + RWM + MO

Vraag/verzoek:

Tijdens de presentatie over luchtkwaliteit is er een scenario voor een milieuzone gepresenteerd (geen auto's van voor 2014 toelaten tot een bepaald gebied).

Kunnen jullie dit scenario van de milieuzone vergelijken met de volgende twee scenario's:

1. Milieuzone alleen voor bezoekers
2. Autoluwe binnenstad

Graag voor alle 3 de scenario's ook de financiële en formatieve effecten. Begrijpelijk dat scenario autoluwe een schatting blijft, maar voor de andere twee scenario's in ieder geval.

Antwoord/reactie:

- Ons begrip van de vraag is dat wordt gezocht naar alternatieven voor een milieuzone t/m Euro-5 voor personenauto's, door te verkennen of twee van elkaar losstaande scenario's – een milieuzone alleen voor bezoekers of een autoluwe binnenstad – een vergelijkbaar of in elk geval substantieel effect kunnen hebben op de luchtkwaliteit.
- Voor de beantwoording van deze vraag is een duidelijke definitie en afbakening van de scenario's belangrijk. Scenario 0 gaat uit van een milieuzone voor personenauto's tot en met Euro 5, zoals gedeeld in de presentatie d.d. 21 april. Voor de afbakening van het gebied gaan we uit van het gebied dat zich op de noordoever van de Maas binnen de Ring bevindt (rood omlijnd, zie kaartje in bijlage 1). Scenario 1 betreft een milieuzone in hetzelfde gebied, maar alleen geldend voor niet-Rotterdamers (milieuzone voor bezoekers). Scenario 2 betreft een autoluwe binnenstad, gericht op het centrumgebied (zwart omlijnd, zie kaartje in bijlage 1) en uitsluitend verkeerscirculatiemaatregelen omvat.
- Daarbij gaat het om de vraag in welke mate hiermee voldoende reductie van stikstofdioxide kan worden bereikt om in 2030 te voldoen aan de aangescherpte Europese normen. Daarnaast gaat het om de vergelijking met het milieuzone scenario (scenario 0), waarbij voertuigen van vóór 2014 worden geweerd uit een afgebakend gebied.
- Kenmerkend voor een milieuzone is dat met het weren van een relatief beperkt deel van de voertuigen een relatief groot deel van de uitstoot kan worden verminderd. Autoluwe maatregelen (circulatiemaatregelen) grijpen aan op al het verkeer in een gebied (dus ook schonere voertuigen) en leiden tot verplaatsing van verkeer. Daardoor is een veel grotere beperking van het totale autoverkeer nodig om een vergelijkbaar effect op de uitstoot te bereiken als met een milieuzone.

1. Milieuzone alleen voor bezoekers (niet-Rotterdamers)

- Ons begrip van dit scenario is dat in een afgebakend gebied een milieuzone wordt ingesteld met een verbod t/m Euro-5. In het gebied dat we voor de beantwoording van deze vraag hanteren (zie hierboven en bijlage 1), worden uitsluitend bezoekers van buiten Rotterdam beperkt op basis van voertuigenmerken. Rotterdamers behouden via ontheffingen toegang, ongeacht voertuigleeftijd en/of emissieklasse. Het onderscheid ligt daarmee primair in de woonplaats van de eigenaar.
- Juridisch is dit in beginsel uitvoerbaar via een milieuzone voor alle voertuigen en een ontheffing voor Rotterdamse eigenaren. De complexiteit in uitvoering, communicatie en

handhaving is hoog, omdat het onderscheid tussen bezoekers en inwoners expliciet moet worden gemaakt en beheerd.

- In Nederland zijn geen directe voorbeelden van een vergelijkbare systematiek; internationaal bestaan wel voorbeelden/varianten (o.a. in Parijs).
- De effectiviteit hangt sterk af van waar het verkeer vandaan komt en hoe het milieuzone gebied precies wordt afgebakend. Voor het gebied Noord binnen de Ring geldt dat voor voertuigen t/m Euro-5 ongeveer 40% van de ritten komt van bezoekers en ongeveer 60% van de ritten van Rotterdammers, zoals blijkt uit beschikbare gegevens.
- Met dit scenario wordt wel emissiereductie gerealiseerd, maar deze is substantieel kleiner dan bij een milieuzone t/m Euro 5 die ook voor Rotterdamse inwoners geldt. Het effect wordt naar schatting ingeschat op circa 40% van een volledige milieuzone.
- De resterende opgave om luchtknelpunten op te lossen blijft daarmee aanzienlijk en is naar verwachting onvoldoende om tijdig aan de normen te voldoen. Zoals ook in de presentatie van 21 april (gebaseerd op de Verkenning Programma Luchtkwaliteit) is aangegeven, zijn er slechts beperkt aanvullende maatregelen beschikbaar met een vergelijkbare impact als een milieuzone t/m Euro 5 voor personenauto's.
- Per saldo heeft dit scenario effect op een deel van het verkeer, maar vraagt vervolgonderzoek om de specifieke impact te duiden op luchtknelpunten.
- Economische en sociaalmaatschappelijke effecten voor bezoekersstromen vragen ook nadere uitwerking.
- Om personenauto's tot en met Euro 5 te weren, ongeacht brandstof, is een wetswijziging nodig. Momenteel kunnen alleen dieselauto's tot en met Euro 4 worden geweerd. Dit betekent dat zowel de staatssecretaris als de Tweede Kamer deze wetswijziging mogelijk moeten maken.

2. Autoluwe binnenstad

- Ons begrip van dit scenario is dat via verkeerscirculatiemaatregelen – zoals afsluitingen en eenrichtingsverkeer, vergelijkbaar met maatregelen uit het Verkeerscirculatieplan Binnenstad (25bb003736, 20 mei 2025) – het autoverkeer op enkele wegen en/of binnen een relatief klein gebied wordt verminderd, wat kan bijdragen aan het verminderen van luchtknelpunten.
- Voor de definitie van het gebied wordt uitgegaan van het centrumgebied (begrensd door de 's-Gravendijkwal, Boompjes, Oostplein en Weena; zie ook bijlage 1).
- De maatregelen voor een autoluwe binnenstad zijn technisch uitvoerbaar, met als uitgangspunt dat alle bestemmingen met de auto bereikbaar blijven.
- De fasering is in de praktijk complex: tot 2030 vinden al omvangrijke maatregelen en ontwikkelingen plaats in en rond de stad, waardoor verdere intensivering in de huidige context en circulatiemaatregelen logischerwijs vooral in de periode ná 2030 zal vallen, tenzij andere prioriteiten worden gesteld.
- Circulatiemaatregelen binnen dit gebied leiden tot een afname van autoverkeer in het gebied zelf. Tegelijkertijd verschuift verkeer naar omliggende 'verzamelwegen' rond het centrum. Op deze wegen bevinden zich ook luchtknelpunten, waardoor de opgave daar kan toenemen. Het Verkeerscirculatieplan Binnenstad (bestaand beleid) had een andere opgave, namelijk het verbeteren van verkeersveiligheid, doorstroming en ruimte voor leefkwaliteit, en niet specifiek het reduceren van luchtverontreiniging. Bijbehorende analyses laten zien dat deze circulatiemaatregelen leiden tot verschuiving van autoverkeer.
- Het alternatief voor een milieuzone t/m Euro 5 is een complexe opgave gericht op het sterk terugdringen van verkeer op de stedelijke aders. Dit vraagt enerzijds om het sterk verminderen van autogebruik, in combinatie met circulatiemaatregelen op netwerkniveau. Dit kan bijvoorbeeld door beperkter autoverkeer over de binnenstedelijke oeververbindingen en tussen west en oost, waarbij mensen eerder kiezen voor alternatieve

modaliteiten als openbaar vervoer en de fiets of een andere route, bijvoorbeeld via de Ruit. Voorwaarde is dat alternatieven zoals openbaar vervoer, fiets, deelvervoer en P+R goed op orde zijn om een structurele daling van autoverkeer en uitstoot mogelijk te maken. De tijd tot 2030 is beperkt voor een dergelijke transitie op stedelijk niveau.

- Dit scenario kan lokaal leiden tot verbetering van de luchtkwaliteit in de binnenstad, maar op verzamelwegen in en rondom het centrum blijven knelpunten bestaan. Als gevolg van verkeersverschuiving nemen daar de intensiteiten toe, en daarmee ook de opgave voor luchtkwaliteit (meer knelpunten).
- Juist op de hoofdwegen in en rondom de binnenstad ligt de grootste opgave om in 2030 aan de nieuwe luchtkwaliteitsnormen te voldoen.

Overkoepelend beeld

- Scenario 1 en 2 hebben naar verwachting een significant kleiner effect op de luchtkwaliteitsknelpunten dan de milieuzone t/m Euro-5 (scenario 0).
- Bij beide scenario's blijft er een opgave bestaan om de luchtkwaliteit verder te verbeteren; de precieze omvang van het effect is op dit moment niet gekwantificeerd, maar het betreft naar verwachting een aanzienlijke en complexe opgave op basis van de geïnventariseerde overige maatregelen binnen de Verkenning Programma Luchtkwaliteit.
- Daarbij geldt dat de uitvoering en fasering van VCP-vergelijkbare maatregelen slechts een deel binnen de periode tot 2030 kan worden gerealiseerd, mede vanwege de noodzaak tot afstemming met andere grootschalige werkzaamheden in de stad en regio.

Ter overweging

- Oude auto's dragen relatief veel bij aan de luchtkwaliteit op leefniveau, dit maakt een milieuzone voor de noodzakelijke verbetering van luchtkwaliteit een effectieve maatregel. Voor het tijdig voldoen aan de wettelijke grenswaarden is een milieuzone Euro 5 noodzakelijk.
- Overwogen kan worden om als tussenstap een milieuzone in te voeren die dieselpersonenauto's Euro-4 en ouder weert, vergelijkbaar met de gemeenten Amsterdam, Utrecht en Den Haag.
- Voordeel hiervan is dat alvast een eerste betekenisvolle stap wordt gezet op weg naar de nieuwe luchtkwaliteitsnormen. En dat de directe impact voor inwoners beperkt is omdat het aandeel Euro 4-voertuigen in bezit van Rotterdammers al is afgenomen. Bezit kan nog verder afnemen door de aangekondigde subsidieregeling van het Rijk. De kosten van eventuele compenserende maatregelen zullen daardoor ook lager zijn.
- De effectiviteit van een euro 4 zone is echter onvoldoende om tijdig aan de nieuwe luchtkwaliteitsnormen te voldoen. De invoering van de Euro 4-zone dient dan ook nadrukkelijk als tussenstap te worden gezien voor de introductie van een Euro 5-zone voor alle brandstoffen zodra dit wettelijk mogelijk is.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Scenario 0 exploitatie			- €450.000	- €250.000	-€150.000
Scenario 0 investering			-€ 200.000	- €100.000	
Scenario 1 exploitatie			-€450.000	-€250.000	-€150.000

Scenario 1 investering			-€ 200.000	- €100.000	
Scenario 2	Zie toelichting hieronder				
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					
NVT					

Financieel effect scenario 0 en 1

- Op basis van de realisatiekosten van de huidige zero-emissiezone voor bestel- en vrachtauto's is een grove inschatting gemaakt van de realisatiekosten voor het toevoegen van een milieuzone voor personenauto's. Hiervoor moet een juridische en participatieprocedure worden doorlopen en zijn aanpassingen aan het handhavingssysteem en de bebording nodig. Uitgaande van een normale doorlooptijd van de benodigde wetswijziging kan deze milieuzone niet eerder dan in 2029 worden ingevoerd. In de kostenraming is daarom uitgegaan van invoering per 1 januari 2029.
- De camerasystemen voor de huidige ZE-zone kunnen volledig worden hergebruikt; er zijn geen aanvullende systemen nodig. De bebording moet wel worden aangepast. De totale realisatiekosten worden geraamd op €450.000 tot € 650.000,- inclusief communicatiekosten, voor zowel scenario 0 als scenario 1. De investeringskosten hebben alleen betrekking op de bebording. Deze investeringskosten maken onderdeel uit van de usov onderdeel luchtkwaliteit.
- Er is rekening gehouden met (juridische) proceskosten in geval van bezwaar en beroep van €100.000. Deze worden pas na de voorziene livegang in 2029 verwacht en zijn daarom in dat jaar in de tabel opgenomen.
- Het genoemde begrotingseffect vanaf 2029 houdt rekening met beheerkosten. Momenteel verloopt de handhaving in vijf gebieden met behulp van camera's (zero-emissiezone bestel- en vrachtauto's, milieuzone Maasvlakte, Maastunnelcorridor, vrachtautoverbod 's-Gravendijkwal en HOV Maastunnel). Op basis van de beheerkosten van deze gebieden is een grove inschatting gemaakt van de beheerkosten voor een extra milieuzone zoals bedoeld in scenario 0 en 1. Deze bedragen jaarlijks circa €150.000 en omvatten zowel materiële kosten als personele inzet.
- Het genoemde begrotingseffect en de personele inzet zijn exclusief compenserende maatregelen. Om de nadelige effecten van de milieuzone voor Rotterdammers te compenseren, kan een subsidie worden verstrekt voor de sloop of aanschaf van een schoner voertuig. Hierbij kan worden gekozen voor een subsidieregeling voor alle Rotterdammers of specifiek voor Rotterdammers die in de zone wonen. Een optie is daarnaast een extra bijdrage voor een specifieke doelgroep. Het Rijk heeft recent aangekondigd een aanschafsubsidie voor elektrische auto's in combinatie met een sloopregeling voor Euro 4-voertuigen te willen opzetten voor mensen met een laag en middeninkomen. De gemeente kan ervoor kiezen om een aanvullende bijdrage te verstrekken bovenop een dergelijke rijksregeling.
- De financiële effecten zijn afhankelijk van de opzet en de omvang van een regeling. Momenteel wordt een studie uitgevoerd naar verschillende compensatieregelingen voor de milieuzone; de uitkomsten hiervan worden medio juni verwacht. Niet alle inwoners zullen gebruik willen maken van een regeling. Het is goed denkbaar dat ervoor wordt gekozen om het voertuig te parkeren bij een P+R buiten de zone of over te stappen op een alternatieve vervoerswijze.
- Een eerdere sloopregeling (2014) heeft in totaal €12 miljoen gekost, waarbij het Rijk voor 50% heeft bijgedragen. Destijds is voor ongeveer 5.000 voertuigen subsidie toegekend. In deze scenario's zijn geen kosten voor een sloopregeling opgenomen. Wanneer dit wel moet gebeuren zal dit het financiële beeld veranderen.

Financieel effect scenario 2

- Voor het VCP Binnenstad is circa €79 miljoen (prijsspeil 2025) geraamd. €36 miljoen tot 2030 (waarvan €7 mln in de Robuuste Kern zit, de rest moet uit de vrije ruimte komen) en €43 miljoen na 2030 (niet in Robuuste Kern). Deze raming geeft een eerste referentie, maar is niet één-op-één toepasbaar op scenario 2.
- Een kostenindicatie voor scenario 2 is nu niet goed mogelijk, omdat de schaal en variant van een autoluwe binnenstad afhankelijk zijn van de gekozen invulling en maatregelen. Daarbij wordt aangesloten bij het VCP Binnenstad omdat de aard van de maatregelen (circulatiemaatregelen) vergelijkbaar is. Tegelijkertijd gaat een autoluwe binnenstad inhoudelijk aanzienlijk verder dan het huidige VCP Binnenstad, waardoor de benodigde ingrepen substantieel ingrijpender zijn en niet volledig binnen de huidige planhorizon (tot 2030) passen. Daarnaast adresseert een autoluwe binnenstad slechts een deel van de luchtkwaliteitsopgave. Om de luchtkwaliteitsnormen te behalen met circulatiemaatregelen is waarschijnlijk een bredere schaal nodig, met ingrepen op invalswegen, hoofdverbindingen en oeververbindingen, wat nadere uitwerking en onderzoek vergt. Dit vraagt tevens om een verschuiving naar alternatieve vervoerswijzen, waarvoor naar verwachting ook aanvullende investeringen in bijvoorbeeld openbaar vervoer nodig zijn. Deze zijn in deze kosteninschatting nog niet meegenomen, maar dienen wel in oenschouw te worden genomen.

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid		1***	3,1***	1***	
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Het aantal FTE is nodig om de milieuzone te implementeren				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum. *** De personele inzet bij scenario 0 en scenario 1 is gelijk					

NB: De organisatorische impact van een autoluwe binnenstad is in deze fase, gezien de onzekerheden en afhankelijkheden van te maken keuzes, nog niet goed te bepalen en daarmee niet haalbaar om betrouwbaar te duiden.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT

Bijlage 1: Afbakening zonegebieden ten behoeve van beantwoording vraag

- **Rood** = gehanteerde afbakening scenario 0 + 1 (milieuzone Euro 5 personenauto's; scenario 0 + eenzelfde zone alleen voor niet-Rotterdamers; scenario 1)
- **Zwart** = gehanteerde afbakening scenario 2 (autoluwe binnenstad)

Nummer: TR-44
Cluster/afdeling:SO

Vraag/verzoek:

1. Hebben maatregelen op straatniveau (bepaalde straten afsluiten of éénrichting maken) ook effect op de stikstofdioxide uitstoot?
 2. Helpt het bij het voorkomen van rode straten?
- (achtergrond: we zoeken naar iets minder groots dan een milieuzone, heel gericht beleid)*

Antwoord/reactie:

Ons begrip van de vraag is dat wordt gezocht naar minder ingrijpende, meer gerichte alternatieven voor een milieuzone, en in het bijzonder of maatregelen op straatniveau – zoals afsluitingen, filters of eenrichtingsverkeer – voldoende effectief kunnen zijn om de stikstofdioxideproblematiek aan te pakken en 'rode straten' te voorkomen, ook richting de Europese luchtkwaliteitsnormen voor 2030.

1. Hebben maatregelen op straatniveau effect op de stikstofdioxide-uitstoot?

- Maatregelen op straatniveau, zoals volledige afsluiting of filters (waarbij bepaalde groepen nog toegang hebben), kunnen lokaal een positief effect hebben op de luchtkwaliteit. Door verkeer in een specifieke straat te verminderen, dalen daar de uitstoot en concentraties stikstofdioxide. Dit maakt ze geschikt om gericht op één locatie verbetering te realiseren, met name als sluitmaatregel wanneer er nog slechts enkele knelpunten in de stad over zijn.
- Tegelijkertijd is in de praktijk het effect van één of enkele circulatiemaatregelen dat verkeer zich verplaatst binnen het netwerk. Verkeer – en daarmee de uitstoot – wijkt uit naar omliggende straten en vooral naar de hoofdwegen. Juist op die hoofdwegen in de binnenstad ligt de grootste opgave om in 2030 aan de nieuwe luchtkwaliteitsnormen te voldoen.
- Per saldo betekent dit dat deze maatregelen vooral de verdeling van verkeer veranderen, maar de totale uitstoot niet wezenlijk aanpakken.
- In termen van uitvoerbaarheid zijn deze maatregelen relatief goed realiseerbaar en passen zij binnen bestaande gemeentelijke instrumenten. Juridisch zijn zij in de regel goed houdbaar. Ze sluiten inhoudelijk aan op bestaand beleid, zoals het Verkeerscirculatieplan Binnenstad (VCP), en vormen daarmee vooral een aanscherping of intensivering van de huidige koers.

2. Helpen deze maatregelen bij het voorkomen van 'rode straten'?

- Maatregelen op straatniveau kunnen bijdragen aan het oplossen van een specifiek knelpunt. Door verkeer uit een straat te halen of te verminderen, kan een overschrijding lokaal worden teruggedrongen en kan een 'rode straat' verdwijnen. De huidige knelpunten bevinden zich met name in het centrum, waar de

combinatie van verkeersintensiteit en stedelijke dichtheid leidt tot hogere concentraties.

- Zoals bij de beantwoording van vraag 1 beschreven, is het effect vaak dat het probleem zich verplaatst naar andere delen van het netwerk, met name naar de hoofdstructuur. Daar kan extra verkeersdruk, in combinatie met congestie, leiden tot nieuwe of verergerde overschrijdingen. Er ontstaat daarmee geen structurele verbetering, maar een verschuiving van de opgave.
- Daarmee zijn circulatiemaatregelen niet afdoende als zelfstandig instrument om 'rode straten' in de stad te voorkomen. Daarvoor zou een substantiële vermindering van het autoverkeer nodig zijn, in combinatie met circulatiemaatregelen op een groter netwerk. Dit vraagt in de praktijk om het beperken van autoverkeer richting en binnen de stad, zowel voor bewoners als bezoekers, bijvoorbeeld door minder autoverkeer toe te laten over binnenstedelijke oeververbindingen of tussen west en oost, waarbij doorgaande verkeersstromen via de Ruit worden afgewikkeld. Randvoorwaarde is dat alternatieven zoals openbaar vervoer, fiets, deelvervoer en P+R goed op orde zijn. De benodigde reductie van autoverkeer is aanzienlijk, wat deze opgave complex maakt.
- Bij de toepassing van deze maatregelen dient meegewogen te worden of het beperken van autotoegang en bereikbaarheid impact heeft op de economische vitaliteit van gebieden en op de sociale basis, bijvoorbeeld voor bewoners en ondernemers die afhankelijk zijn van de auto.
- Samenvattend zijn (verkeerscirculatie)maatregelen op straatniveau een minder ingrijpende en juridisch goed uitvoerbare aanvulling op verschoningsmaatregelen, zoals een milieuzone voor personenauto's, met name geschikt voor lokale effecten in bijvoorbeeld horecastraten zoals de Meent en de Witte de Withstraat.
- Tegelijkertijd zijn zij niet afdoende om de structurele opgave op te lossen. Om daadwerkelijk 'rode straten' te voorkomen en aan de normen voor 2030 te voldoen zonder milieuzone voor personenauto's, is een bredere systeembenadering noodzakelijk, omdat dan op netwerkniveau lagere intensiteiten nodig zijn. Dit vraagt ook om aandacht voor alternatieven, bereikbaarheid en bredere economische en sociale effecten. De tijd tot 2030 voor een dergelijke transitie is beperkt.

Financieel:

NVT

Begrotingseffect:

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

NVT

Organisatie:					
NVT					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT

Nummer: TR-45
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Maastunneltracé is afgesloten in 2020 wat was de waarde stikstofdioxide (NO₂) toen, nu en wat is verwacht in 2030?

Antwoord/reactie:

- We gaan ervan uit dat met “afgesloten” wordt bedoeld: het reduceren van de capaciteit.
- In de tabel hieronder is de ontwikkeling van de concentratie stikstofdioxide in de lucht bij de Maastunnel in de tijd weergegeven. Dit is gebaseerd op de landelijke rapportages van het RIVM, waarin de Rotterdamse verkeersgegevens zijn verwerkt.
- In de evaluatie van de Maastunnelaanpak is gewerkt met prognoses en deels met geschatte cijfers, omdat er op dat moment nog een gebrek was aan up-to-date landelijke gegevens over de uitstoot van bronnen buiten Rotterdam. De onderstaande tabel geeft dan ook een beter beeld dan de evaluatie van de Maastunnelaanpak (21bb14223).
- De cijfers in de tabel die betrekking hebben op het verleden zijn gebaseerd op berekende gegevens en geïjkt met metingen. De cijfers voor 2030 zijn gebaseerd op prognoses.
- De NO₂-concentratie is hieronder weergegeven voor wegen dicht bij de tunnelmonden aan de noordzijde (Parkhaven) en de zuidzijde (Doklaan).

jaar	Locatie	NO ₂	Opmerking
Jaartal	Locatie	(µg/m ³)	Opmerking
2019	Tunnelmond ZW	37,6	Werkzaamheden Maastunnel, deels afgesloten
2020	Tunnelmond ZW	36,9	Start Maastunnelaanpak, Coronaperiode
2024	Tunnelmond ZW	31,0	Maastunnelaanpak volledig ingevoerd
2030	Tunnelmond ZW	21,3	ZE zone vracht+bestel

jaar	Locatie	NO ₂	Opmerking
Jaartal	Locatie	(µg/m ³)	Opmerking
2019	Tunnelmond NW	44,0	Werkzaamheden Maastunnel, deels afgesloten
2020	Tunnelmond NW	38,2	Start Maastunnelaanpak, Coronaperiode
2024	Tunnelmond NW	32,4	Maastunnelaanpak volledig ingevoerd
2030	Tunnelmond NW	22,3	ZE zone vracht+bestel

Uit de cijfers valt op te maken dat de concentratie door de tijd heen is gedaald. Dit hangt samen met verschillende ontwikkelingen:

- Autonome ontwikkeling: het wagenpark wordt door de tijd heen steeds schoner, zowel binnen als buiten Rotterdam. De autonome daling ligt in de eerste jaren rond 1 µg/m³ per jaar en neemt in latere jaren af naar circa 0,5 µg/m³ per jaar.
- Aanvullende maatregelen: in 2025 is de ZE-zone voor bestel- en vrachtauto's ingevoerd, die significant bijdraagt aan de reductie van de NO₂-concentratie in 2030.
- Coronaperiode: tijdens deze periode was er sprake van minder verkeer in de stad.
- Fluctuaties in luchtkwaliteit: de luchtkwaliteit varieert door de tijd heen als gevolg van verschillen in windrichting en -sterkte, neerslag en zonkracht.

Uit de prognose voor 2030 blijkt dat met een concentratie van 21,3 en 22,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ niet wordt voldaan aan de aangescherpte normen voor 2030. Dit is dezelfde prognose die is getoond in de presentatie van 21 april. We constateren dat er nog een aanvullende inspanning nodig is om tijdig te voldoen aan de nieuwe Europese normen. Indien de Maastunnel-aanpak niet was ingevoerd, zou de concentratie gemiddeld nog circa 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ hoger uitkomen.

Financieel:

NVT.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

NVT

Organisatie:

NVT.

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

NVT

Nummer: TR-46

Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

Wat is de nationale kop op de EU-richtlijnen voor water? Klopt het dat onze nationale richtlijnen strenger zijn dan de EU van ons vraagt?

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?)
- Juridische consequenties;
- Risico's.

Algemeen

De KRW is door Nederland vertaald naar nationale wetgeving, zoals in de kern gebruikelijk is bij EU-richtlijnen. De Kaderrichtlijn Water werkt met bindende minimale doelen voor waterkwaliteit. Lidstaten mogen deze doelen niet verlagen, maar mogen wel strengere eisen stellen als dat nodig is voor een betere bescherming van water. Ook provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat kunnen aanvullende eisen stellen op het gebied van waterkwaliteit. Strengere nationale of decentrale normen ondergraven de KRW-doelen daarom niet, maar dragen er juist aan bij. Dit leidt ertoe dat KRW-normen tussen EU-lidstaten kunnen verschillen, zoals ook uit onderzoek in opdracht van het Rijk blijkt ([pdf](#)).

Nationale kop op EU-richtlijnen?

Nederland heeft de KRW geïmplementeerd in nationale wetgeving waarbij op onderdelen inderdaad ambitieuzere normen zijn vastgesteld. Deze nationale normen zijn juridisch bindend. Bedrijven en overheden moeten zich daaraan houden, ook als Europese kaders op zichzelf minder streng zijn. Daarnaast kunnen waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat in vergunningen aanvullende of strengere eisen stellen, afhankelijk van de ecologische toestand en functies van het specifieke waterlichaam (bijvoorbeeld drinkwaterwinning, natuurwaarden of zwemwater).

Versillen in KRW-normen/eisen tussen landen, maar ook per waterlichaam binnen een land, zijn ook goed te motiveren vanuit het feit dat de waterkwaliteit sterk verschilt per land en per stroomgebied. Nederland ligt laag in de delta en ontvangt water uit meerdere bovenstroomse landen, waardoor belasting uit het buitenland hier samenkomt. Daardoor is de opgave om de KRW-doelen te halen vaak zwaarder dan in veel andere lidstaten. Ook het feit dat veel Nederlandse wateren een 'niet-natuurlijk' karakter hebben draagt hier aan bij. Nederland stapelt daarmee geen "nationale kop", maar heeft als benedenstrooms deltalandschap een andere uitgangspositie. In die context is strengere normering op onderdelen soms noodzakelijk om verslechtering van waterkwaliteit te voorkomen en om binnen de Europese minimeisen te kunnen blijven voldoen.

De nationale en lokale situatie van waterlichamen speelt dus een bepalende rol bij de normstelling en, daarvan afgeleid, (lozings)vergunningseisen.

Een centraal overzicht van de normen/eisen per waterlichaam en de vergelijking met EU-minimumnormen bestaat niet.

Concluderend: nationale KRW-normen kunnen dus strenger zijn afhankelijk van lokale situatie rond een KRW-waterlichaam. Er is maatwerk per waterlichaam nodig om aan de

minimale KRW-vereisten te voldoen. Hiervan bestaat geen centraal vergelijkend overzicht.

Toelichtende voorbeelden

(o.a. uit vergelijkingsonderzoek uitgevoerd door RoyalHaskoning in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)

Lozing van warm water

Het benoemde voorbeeld (wel toegestaan onder een Europese benadering, niet onder Nederlands recht) is juridisch verklaarbaar. De EU-regels geven geen automatisch lozingsrecht voor warm water. Nederland mag strengere eisen hanteren als dat nodig is om verslechtering van waterkwaliteit te voorkomen of om KRW-doelen te halen. Dus maatwerk op basis van de lokale aard en toestand van een waterlichaam. Een lozing kan daarom terecht worden geweigerd als nationale of decentrale normen dat noodzakelijk achten, zonder dat dit strijd oplevert met het EU-recht.

Nutriëntnormen (stikstof en fosfor) bij grensoverschrijdende wateren

Uit het onderzoek blijkt dat Nederland voor veel grensoverschrijdende regionale wateren strengere normen hanteert voor totaal-stikstof (N-tot) en totaal-fosfor (P-tot) dan Vlaanderen en in een aantal gevallen ook dan Duitsland. Zo hanteert Nederland voor veel beken en rivieren een zomergemiddelde norm voor N-tot van circa 2,3–2,5 mg N/L, terwijl Vlaanderen voor vergelijkbare wateren structureel hogere (soepelere) normen toepast. Deze strengere Nederlandse normen zijn geen extra "kop" bóven de KRW, maar volgen uit een andere, ecologisch strengere afleiding van wat nodig is om de goede ecologische toestand daadwerkelijk te bereiken.

Dat bedrijven in Nederland strenger worden aangeslagen op nutriëntenlozingen dan net over de grens is dus inherent aan de KRW-systematiek en juridisch toegestaan.

Ammonium en andere specifieke verontreinigende stoffen

Voor ammonium hanteert Nederland in veel gevallen strengere of anders vormgegeven normen dan Duitsland. Nederland beoordeelt ammonium in samenhang met ecologische effecten (o.a. afhankelijk van pH en temperatuur), terwijl Duitsland vaak werkt met aparte normen per verbinding of oriëntatiewaarden.

Het onderzoek laat zien dat Duitsland op enkele punten ruimere normen hanteert (bijvoorbeeld voor nitraat vanuit drinkwaterbescherming), terwijl Nederland juist scherper stuurt vanuit ecologische bescherming van oppervlaktewater.

Beide benaderingen zijn toegestaan binnen de KRW, maar leiden er wel toe dat een lozing (zoals thermisch of ammoniumhoudend afvalwater) juridisch wél kan passen in het ene land en niet in het andere.

Dit verklaart waarom een bedrijf zich op "Europese ruimte" kan beroepen, maar toch in Nederland tegen een strengere vergunningseis aanloopt.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-47
Cluster/afdeling:

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Vraag/verzoek:

Kunnen we de onderzoek(en) van I&W krijgen naar het wel/niet behalen van KRW doelstellingen en wat de consequenties kunnen zijn als we ze niet halen?

Antwoord/reactie:

De landsadvocaat heeft in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een juridische analyse uitgevoerd naar de stand van zaken van de risico's met betrekking tot de KRW. De Tweede Kamer is hierover op 18 juli 2025 geïnformeerd. De analyse heeft zich zowel gericht op het risico voor de overheid, als het risico voor bedrijven.

Het onderzoek is echter niet openbaar en is vertrouwelijk met de Kamer gedeeld. De onderzoeksrapportage zelf kan daarom niet worden gedeeld.

Wel vindt u hierbij een link ([Kamerstuk 27625, nr. 716 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#)) naar de Kamerbrief (Kamerstuk 27625, nr. 716), waarin de **hoofddlijn van de conclusies van deze juridische analyse** in bijlage 1 (pag. 5-6) is opgenomen.

Aanvullende informatie

Ook de Provincie Gelderland heeft onderzoek laten uitvoeren dat ingaat op de juridische consequenties van het niet behalen van de KRW-doelstellingen, zie [Juridische analyse KRW](#)

Een goed overzicht van huidige stand van zaken en lopende discussie rond KRW is hier te vinden: [Hoe staat het met de voortgang van de Kaderrichtlijn Water \(KRW\) in Nederland? - Europa decentraal](#)

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					

Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. ** Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-48
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Welke geplande projecten zijn nu niet geprioriteerd in de robuuste kern van de USOV, en worden pas later in uitvoering gebracht (bijv. Station Van Nelle)? Zitten daar projecten tussen die alleen naar achter zijn geschoven omdat er geen geld is, maar die qua tijdsplanning wel eerder ontwikkeld kunnen worden?

Antwoord/reactie:

In de robuuste kern zitten grote gebiedsontwikkelingen, stedelijke projecten/programma's en de zogenaamde Wijkontwikkeling+ in de periode tot en met 2034. Deze robuuste kern is een samenhangend pakket aan investeringen gericht op de grote gebiedsontwikkelingen (de gebiedspakketten) en de daar aan gekoppelde stedelijke projecten. Buiten de robuuste kern bevinden zich:

- a. gebiedsontwikkelingen en projecten die vanwege hun eigen planning pas na 2034 tot ontwikkeling komen,
- b. gebiedsontwikkelingen die minder goed op afwegingscriteria voor de robuuste kern scoren en daardoor niet hierin zijn opgenomen
- c. stedelijke projecten en programma's die niet direct aan de gebiedsontwikkelingen te koppelen zijn.

Voor deze laatste categorie geldt dat gekozen is om aan het nieuwe bestuur te laten welke accenten en prioriteit zij hierbij wil geven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan onderwerpen als verdere vergroening van de stad (ten opzichte van wat in de robuuste kern zit) en vervolg uitvoering maatregelen VCP. Financieel is hiervoor de vrije ruimte voor opgenomen. In de bijlage is de voor de Uitvoeringstrategie geïnventariseerde lijst terug te vinden. Deze is in mei 2025 opgesteld en op dit moment niet meer uitputtend. Zo kunnen uit de later opgestelde Groene Waterstad nieuwe projecten worden gedestilleerd. De keuze voor de stedelijke projecten en programma's vraagt een nadere afweging, oa in het kader van deze coalitiegesprekken.

De tweede categorie betreft gebiedsontwikkelingen welke in de tijd naar achteren schuiven, dan wel waar kleinere woningbouwprojecten zonder randvoorwaardelijke investeringen mogelijk zijn. Nb. Ook buiten deze grote gebiedsontwikkelingen zijn losstaande woningbouwprojecten.

De gestelde vraag richt zich op gebiedspakketten die nu niet zijn opgenomen in de robuuste kern van de USOV, maar die wel gepland stonden voor de komende twee collegeperiodes. In onderstaande tabel zijn deze "gebiedsontwikkelingen geen onderdeel van de robuuste kern" opgenomen met een toelichting op de afweging.

Gebiedsontwikkeling	Deelgebied	Toelichting & afweging in USOV
<u>Kralingse Zoom</u>	Excelsior	Het betreft een zelfstandige ontwikkeling. Het woningbouwprogramma is onderdeel van de afspraken met het rijk over de Oostflank. Bij meer financiële ruimte was te overwogen geweest om het gebiedspakket in de robuuste kern op te nemen en daarmee de haalbaarheid van het project te vergroten.

<u>Binnenstad Noord</u>	Kwaliteitsimpuls centrum	Woningbouwprojecten in de Binnenstad Noord zijn veelal zelfstandige projecten. In de robuuste kern zijn de maatregelen gekoppeld aan RCD XL en EMC opgenomen. De overige projecten in het centrum zoals verdere uitvoering VCP, fietsenstallingen en verkeersveiligheid zijn niet direct gekoppeld aan de programmatische ontwikkeling in de binnenstad en vragen eigen afweging. De investeringen voor het versnellen of voorbereiden van deze nieuwe generatie projecten zullen vanuit de vrije ruimte moeten komen.
	Doorontwikkeling centrum	De omvang van de investeringen in het gebiedspakket is groot. Het betreft grote ingrepen in met name vergroening en rivieroeveren. Het uitvoeren van deze projecten leidt niet direct tot meer woningen, maar heeft een inclusievere en gezondere binnenstad als doel. De investeringen voor het versnellen of voorbereiden van deze nieuwe generatie groenprojecten zullen vanuit de vrije ruimte moeten komen.
<u>Binnenstad Zuid</u>	Kwaliteitsimpuls Feijenoord	De investeringen in dit gebiedspakket zijn niet/minder gekoppeld aan de gebiedsontwikkeling, waarmee gekozen is deze onderdeel te laten zijn van afwegingen binnen de vrije ruimte. Het stadsproject Nelson Mandelapark is wel onderdeel van de robuuste kern.
	Kop van Feijenoord	Lopende ontwikkelingen op de Kop van Feijenoord (zoals de Kaai) worden afgerond. Voor de verdere gebiedsontwikkeling (mn Hunter Douglas en omgeving) is meer inzicht nodig in de randvoorwaardelijke investeringen, zoals mobiliteit, om dit mogelijk te maken. Hiervoor vindt in het verlengde van de motie Feijenoord visie een studie plaats. Hieruit volgen concrete investeringsprojecten. Deze zijn nu nog onvoldoende in beeld. Indien dit duidelijk is en besloten wordt om deze uit te voeren zou de ontwikkeling mogelijk versneld kunnen worden.
<u>Maashaven</u>		Aan de zuidzijde van de Maashaven zijn initiatieven en ontwikkelingen getemporiseerd of stilgelegd (bijv. cultuur en campus, Speelstad). De Maashaven betreft ook een belangrijke Rotterdamse werklocatie en transformatie op korte termijn leidt tot krimp van de omvang werklocaties. Om te komen tot een samenhangende gebiedsontwikkeling is een ambitiedocument benodigd met inzicht in bijbehorende

		randvoorwaardelijke investeringen in het gebiedspakket.
<u>Slingeknoop & Charloisse Poort</u>		De integrale ontwikkeling van Slingeknoop is afhankelijk van realisatie metrostation Charloisse Poort (vanwege verplaatsing P+R hiernaartoe) Dit vergt ook grote investeringen van de MRDH, die niet in hun programma's staan. Vanwege de financiële noodzaak tot keuzes is het daarop vooruitlopende gebiedspakket 2026-2029 niet in de robuuste kern opgenomen. Er kan worden besloten om (een deel) van de voorgestelde projecten 2026-2029 als kwaliteitsimpuls in de wijk te bekostigen uit de vrije ruimte. Ook kan woningbouw in Pendrecht en Zuidwijk (buiten de Slingeknoop) plaatsvinden. Dit behoeft geen grote investeringen.
Van Nelle		De komst van het station Van Nelle (rijksproject) is niet aan de orde voor 2035. Gemeentelijke investeringen zijn tot 2033 in beginsel ook niet aan de orde. Een nadere uitwerking van de fasering moet beter zicht geven op welke investeringen op welk moment nodig zijn, gekoppeld aan de realisatie van het station. Er kan voor gekozen worden om projecten eerder te realiseren maar deze zullen waarschijnlijk niet leiden tot eerdere ontwikkeling van het gebied.

De aanvullende vraag is of daar projecten tussen zitten die alleen naar achter zijn geschoven omdat er geen geld is, maar die qua tijdsplanning wel eerder ontwikkeld kunnen worden. In bovenstaande beschreven afwegingen is te zien dat dit maar beperkt heeft plaatsgevonden en dat ook andere afwegingen een rol hebben gespeeld. Bij de presentatie naar aanleiding van de vraag om tot 5000 woningen per jaar te komen, TR49, zal nader op de mogelijkheden van versnelling ingegaan worden.

NB. In lijn met beantwoording van vraag TR-21 (capaciteit) wordt meegegeven dat de benodigde capaciteit voor de voorbereiding en uitvoering van ruimtelijke projecten knelt. Projecten binnen de huidige omvang van de vrije ruimte vallen binnen de Goede-Groei gedachte van scenario A uit de betreffende notitie. Indien er in enige vorm op meerdere dossiers (zoals het onderhavige) voor uitbreiding van formatie gekozen wordt, willen wij meegeven dat het risico bestaat dat uit dezelfde vijver van specialisten gevist moet gaan worden. Dit kan de uitdaging om de capaciteit op orde te houden/krijgen vergroten. Hierbij doen wij het aanbod dit mee te nemen in een eventuele uitvoeringstoets op het concept coalitieakkoord.

Financieel:

Begrotingseffect

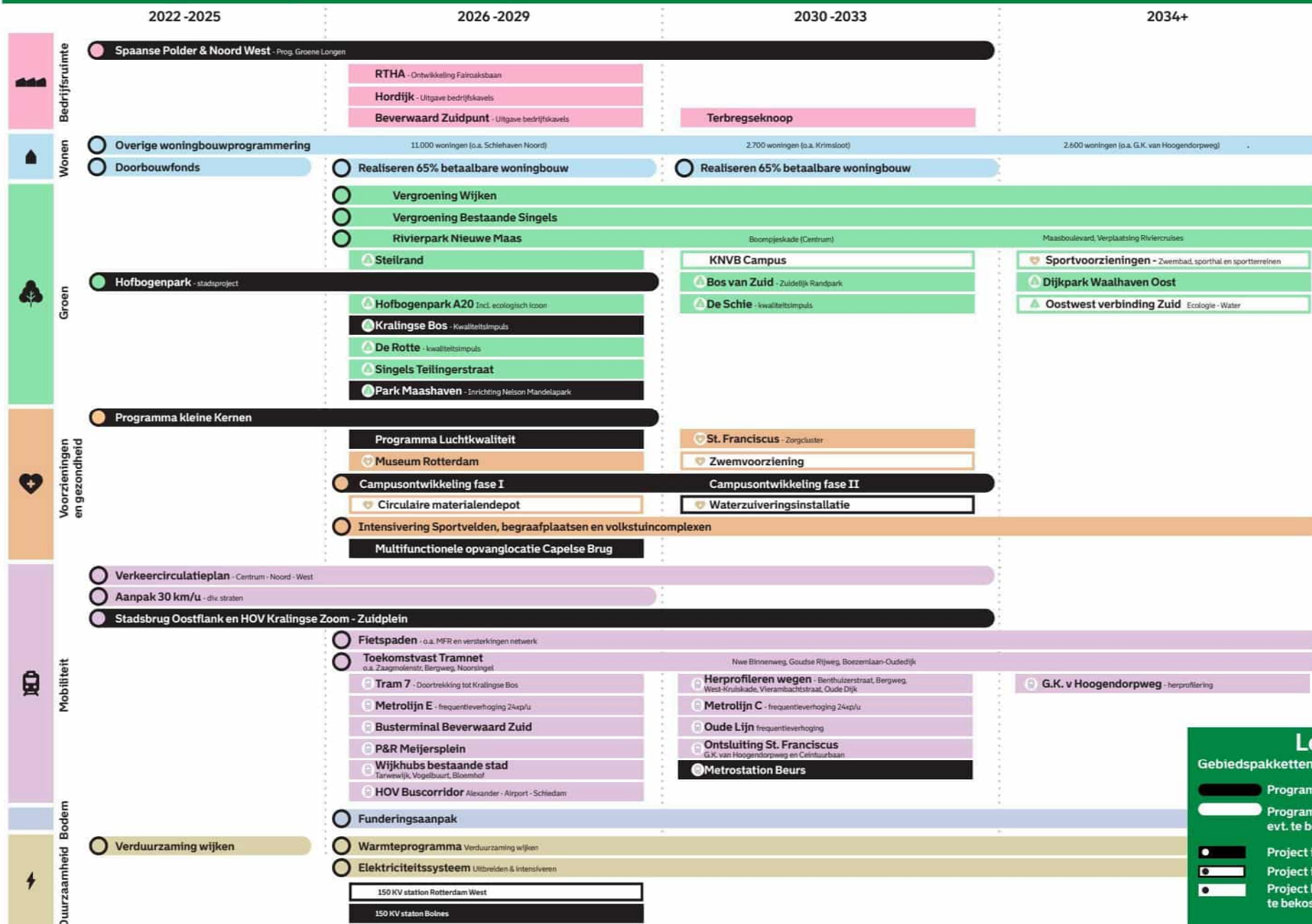
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
-----------	------	------	------	------	------

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Stedelijke Projecten en Programma's

Legenda

Gebiedspakketten

- Programma in robuuste kern
- Programma buiten robuuste kern, evt. te bekostigen vanuit vrije
- Project in robuuste kern
- Project in robuuste kern, zonder locatie
- Project buiten robuuste kern, evt. te bekostigen vanuit vrije ruimte

Ambitie woningbouw

Op weg naar een uitvoerbare ambitie voor meer (betaalbare) woningen

Mei 2026

Gemeente
Rotterdam

Inhoudsopgave

- Samenvatting
- Duiding vraag
- Goede groei als basis
- Planvoorraad en realisatie: toelichting systematiek woningbouwprogrammering
- Op weg naar 5.000 woningen per jaar 2026 – 2029?
- Structureel maken woningbouwopgave 5000 per jaar
- Extra benodigde investeringen vanuit (randvoorwaardelijke) thema's goede groei
- Conclusies en vervolg

Samenvatting

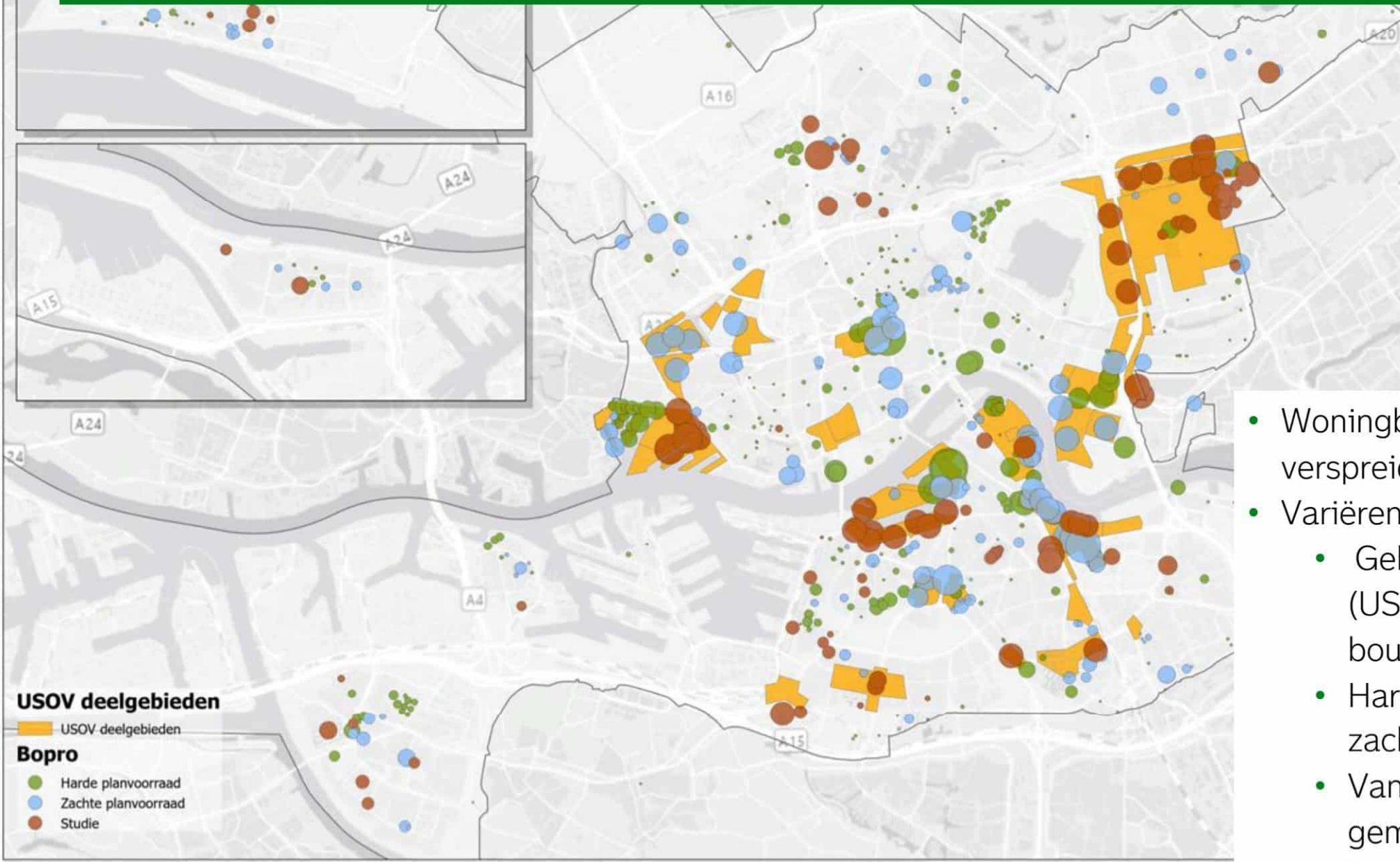
Mechanisme van planvoorraad naar realisatie woningen

- Planvoorraad is nog geen daadwerkelijke bouwproductie, deel schuift door (vertraging) of valt uit (ca 5%); **Realisatiegraad afgelopen jaren 40%.**
- O.b.v. huidige planvoorraad van 29.000 woningen 2026-2029 en realisatiegraad van 40 a 50% is **start bouw van 3000-3500 woningen per jaar** mogelijk.
- In huidige planvoorraad **aandeel betaalbaar nog onvoldoende** voor doelstelling Woonvisie en aankomende Rijksregels.
- Bouw versnellen of verhogen aantallen kost tijd en structurele langjarige aanpak; Gebiedsontwikkelingen hebben immers **lange doorlooptijd** tot start bouw (minimaal 4 a 8 jaar).

Schematisch voorbeeld van systematiek; bedragen indicatief en afgerond

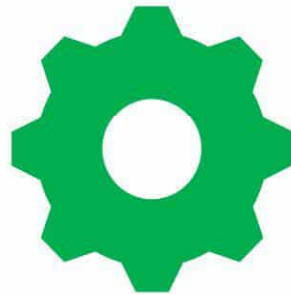
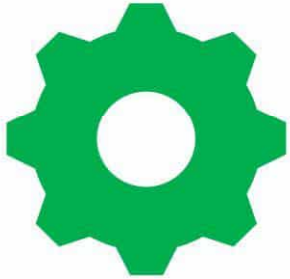
Planvoorraad in de stad

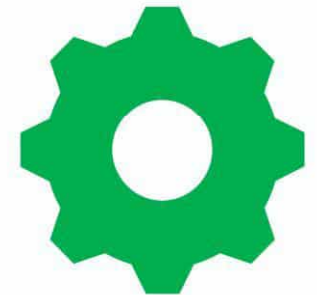
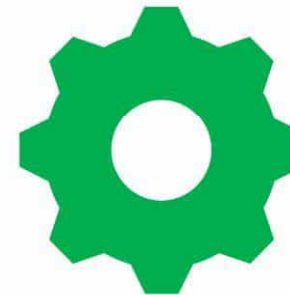
- Woningbouwprojecten liggen verspreid over de hele stad
- Variërende van:
 - Gebiedsontwikkelingen (USOV) tot kleine bouwplannen
 - Harde planvoorraad tot zachte en studieplannen.
 - Van particuliere plannen tot gemeentelijke regie

Naar meer woningen met benodigde randvoorwaarden?

Meer woningen

Benodigde randvoorwaarden

Meer planvoorraad

- Versnellen nieuwbouw middellange termijn (bv USOV)
- Meer marktinitiatieven faciliteren
- Beter benutten voorraad meetellen (optoppen, splitsen)

LET OP: Doorlooptijden: kost circa 4 tot 8 jaar bij projecten en gebiedsontwikkeling. Grootschalig kost zelfs tot 15 jaar

Realisatiegraad verhogen

- Ambtelijke organisatie
- Blokkades wegnemen/verkleinen

LET OP: inregelen kost tijd, blokkades wegnemen vergt investeringen

% Betaalbaarheid

- Meer sociaal
- Meer middensegment
- Specifieke doelgroepen, zoals Woonwagens, Ouderen, Studenten.

LET OP: point of no return; veel afspraken liggen vast, bijsturing kost geld

Goede Groei (randvoorwaarden)

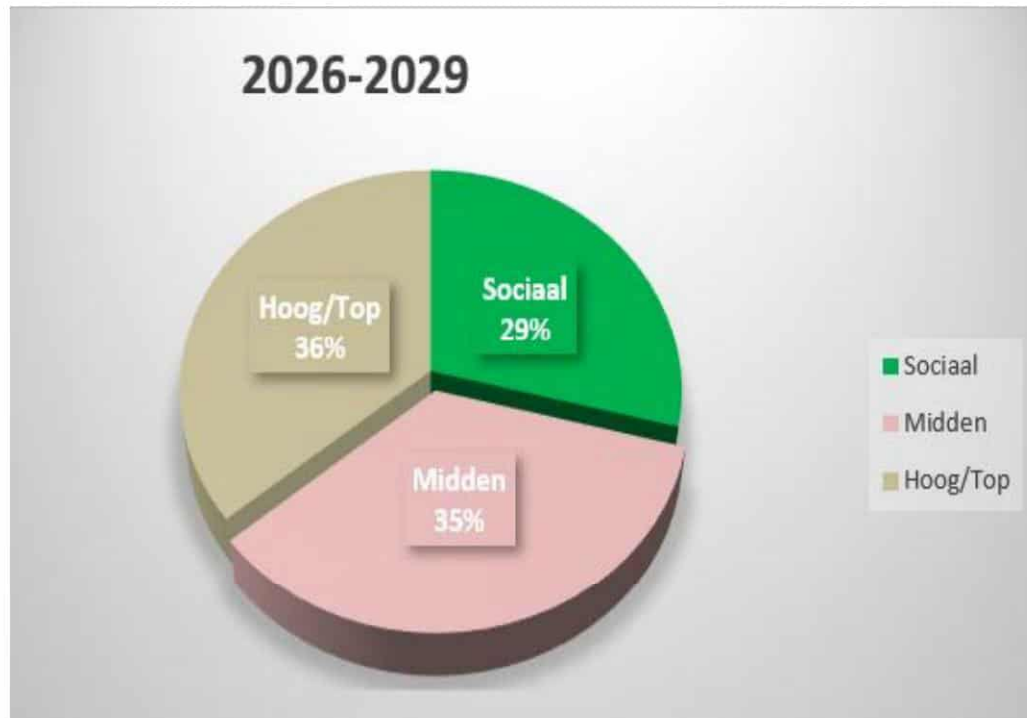
- Ruimte voor andere functies, zoals werklocaties
- Investeren in voorzieningen en groen
- Investeren systemen (mobiliteit, energie, ...)

LET OP: dit kost ook doorlooptijd en capaciteit

Naast meer woningen zijn prijssegmenten belangrijk.

Prijssegmentering in de huidige planvoorraad:

- In huidige planvoorraad 64% betaalbaar op korte termijn (2026-2029) en 61% periode daarna (2030-2037). Voldoet niet aan Woonvisie doelstelling 65% betaalbaar;
- Aandeel sociaal op korte termijn hoger dan doelstelling van 25% (m.n. vertekend beeld door groot aantal studentenwoningen)
- Aandeel middensegment blijft in alle perioden achter bij doelstelling van 40%; 35% korte termijn en 38% perioden daarna
- **Daarmee voldoet planvoorraad ook nog niet aan op (toekomstige) wettelijke vereiste van 67% betaalbaar.**

Sturingsmogelijkheden: welke knoppen voor verhogen woningbouw?

Korte termijn
2026 - 2029

Lange termijn
2030 – 2034+

Realisatiegraad verhogen 	1. Realisatiegraad verhogen		
	2. Beter benutten bestaande voorraad		
	3. 'Aanzetten' gebiedsontwikkelingen		
	4. Versnellen gebiedsontwikkelingen		
Planvoorraad vergroten 	5. Opstarten nieuwe projecten en gebiedsontwikkelingen		

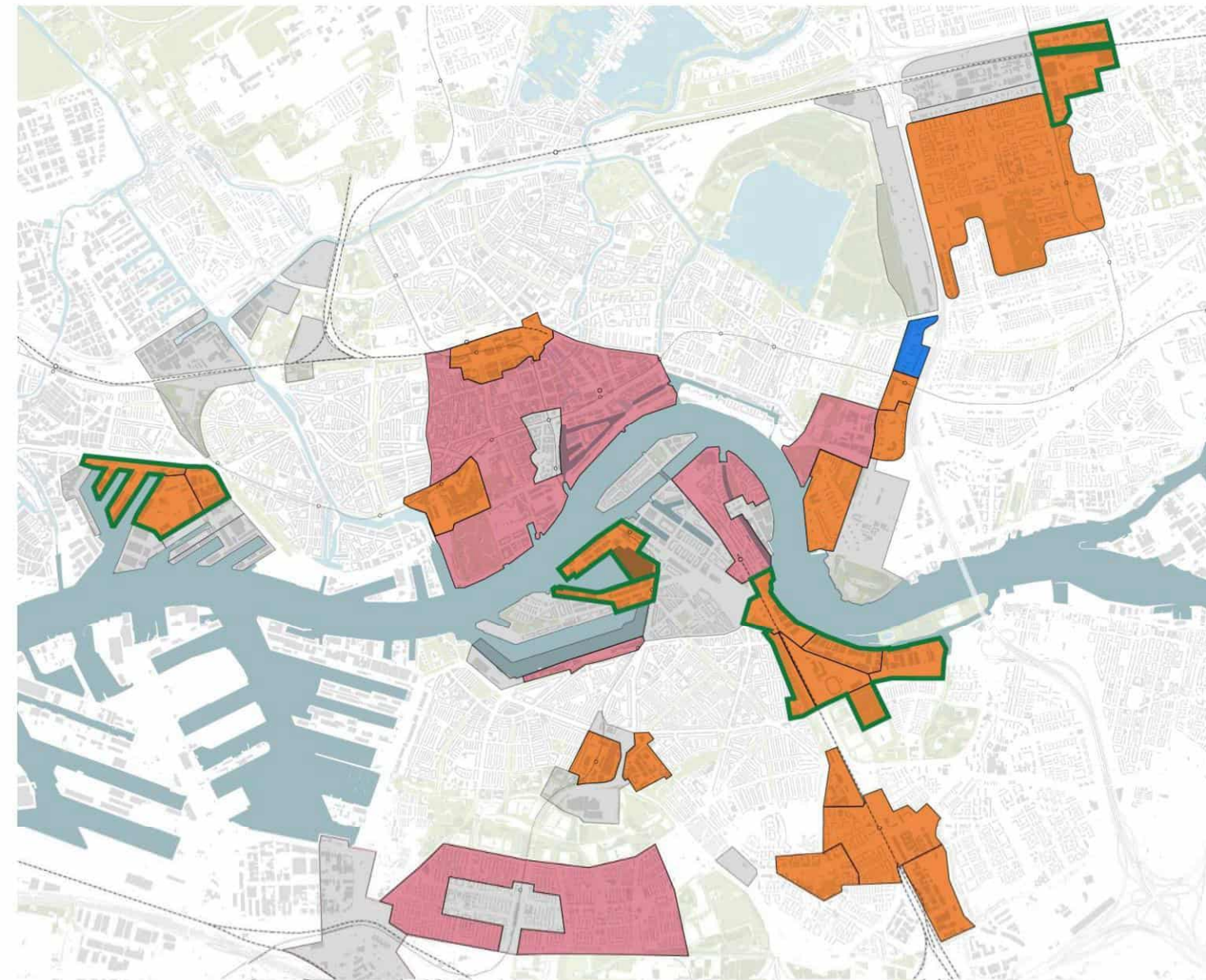
Conclusie t.a.v. ambitie 5000 woningen/jaar korte termijn (2026-2029)

- ❑ In de huidige context is toegroeien naar 5000 woningen niet mogelijk
- ❑ Op basis van de sturingsmogelijkheden op de planvoorraad is het **in theorie mogelijk** toe te groeien naar 5000 woningen, maar enkel aan het einde van de college periode (dus in 2029), daarvoor is het noodzakelijk in te zetten op de knoppen:
 - 1. Verhogen van de realisatie van 40% naar 50%
 - 2. Meer woningen door beter benutten bestaande voorraad
 - 4. Versnellen van ontwikkelingen die nu gepland staan in 2030-2033
 - 5. Nieuwe initiatieven vanuit markt en woningcorporaties te faciliteren
- ❑ **Opschaling naar 5.000 woningen per jaar maakt alleen kans bij een groot consistent pakket aan maatregelen (intern en extern)** met bestuurlijk commitment. Het gaat dan bijvoorbeeld om:
 - ❑ Financiën voor verhogen bouwproductie (5000 woningen) en aandeel betaalbaar (67%)
 - 📄 Planvoorbereiding per jaar: € 31,9 mln.
 - 📄 Fondsvorming per 4 jaar (betaalbare huisvesting): € 121 mln.
 - 📄 GO fonds per 4 jaar: € 60 mln.
 - ❑ Verhogen van de uitvoerbaarheid, zoals het versterken van de ambtelijke organisatie, het opheffen van stapeling van beleidsregels: dit kost tijd en blijvende bestuurlijke betrokkenheid om het ook waar te kunnen maken
- ❑ We hebben niet alles in eigen hand. De realisatiegraad is ook afhankelijk van externe factoren, zoals de beschikbaarheid van investerend vermogen, stroomaansluitingen, arbeidspotentieel, etc. **Hierbij zijn we ook afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties en andere overheden**

Conclusies woningbouw structureel naar 5000 per jaar

- ❑ Planvoorraad middellange termijn theoretisch op orde, maar realisatie waarmaken vraagt sturing
- ❑ Structureel hogere woningbouwproductie vraagt sturing door:
 - 1. ○ Realisatiegraad verhogen (alle invullingen randvoorwaarden korte termijn structureel doorzetten)
 - 2. ○ Op tempo houden lopende gebiedsontwikkelingen 2026-2034 ook bij vertraging eerste periode
 - 4. ○ Ook op langere termijn beter benutten bestaande voorraad doorzetten
 - 5. ○ Indien blijkt dat voorgaande onvoldoende lukt: aanzetten beperkt aantal kansrijke gebiedsontwikkelingen buiten robuuste kern. Aantal gebiedsontwikkelingen met potentie geïdentificeerd
- ❑ Aanzetten en versnellen nieuwe gebiedsontwikkelingen buiten robuuste kern vraagt om investeringsruimte ten behoeve van gebiedspakketten (randvoorwaarden mobiliteit, buitenruimte/groen, milieumaatregelen, voorzieningen) en extra capaciteit
- ❑ Versnellen gebiedsontwikkelingen gepland na 2034 ten behoeve van realisatie voor 2034 slechts heel beperkt mogelijk
- ❑ Nieuwe gebiedsontwikkelingen oppakken belangrijk voor woningbouw lange termijn, na 2034. Mee te nemen in actualisatie omgevingsvisie komende periode

Overzicht sturingsmogelijkheden grote gebiedsontwikkeling (middel)lange termijn (2030-2034+)

- Robuuste Kern**
- Realisatie & plan-
voorraad op peil in
gebieden met grootste
woningaantallen**
 - Alexanderknoop
 - Stadionpark
 - RCD XL
 - Rijnhavenkwartier
 - Merwe-Vierhavens
- Potentie "aanzetten"**
 - Excelsior
 - Doorontwikkeling Centrum
 - Kop van Feijenoord (fase II)
 - Maashaven Oostzijde
 - Pendrecht & Zuidwijk
- Potentie versnellen**
 - Brainpark II

Woningbouw structureel naar 5.000 per jaar vraagt het veel

Zowel voor de korte als de lange termijn vraag het structureel komen tot 5.000 woningen het uiterste.

Essentie:

1. Om richting 5000 woningen per jaar te groeien moeten we zowel realisatiegraad verhogen als planvoorraad vergroten.
2. Met name realisatiegraad vergroten vraagt gecombineerde en vergaande maatregelen:
 - Organisatorisch
 - Instrumenten
 - Financieel

Gezien de complexiteit van de opgave is niet alles nu uit te werken en te kwantificeren in concrete maatregelen en financiële voorstellen. **Een eerste indicatie van financiën en uitwerking van mogelijke maatregelen** is opgenomen in de volgende sheets. Inclusief advies om dit verder uit de uitwerking in "100-dagenplan"

De realisatiegraad verhogen – organisatie Stadsontwikkeling

Capaciteit Stadsontwikkeling uitbreiden en efficiënt maken

- Versimpel interne procedures en standaardiseer processen
- Start een taskforce capaciteit op orde & sta inhuur (incl. ZZP) toe
- Interne opleidingen lastig vervulbare functies
- Jobcarving, voor betere dedicated ondersteuning schaarse functies

Markt & Corporaties aan zet

- Markt & Corporatie aan zet waar kan, gemeente neemt regie waar moet
- Evaluer ontwikkelaar aan zet en schaal de successen uit deze aanpak op

Versnelling Digitalisatie

- Start met digitale Gebiedsontwikkeling "Digitale Twin" in lijn met BRO
- Start Publiek/Private - planning & procesmonitoring
- AI inzetten op ondersteunende werkprocessen.

Planteams in hun kracht

- Parallel Plannen met gezamenlijke opdracht intern en extern (voor corporatie projecten) invoeren
- Doorbraakbesluiten introduceren bij vastzittende beleidsstapeling
- Dedicated teams, Samenwerkdagen invoeren, ruimte om op één locatie samen te werken intern & extern
- Benoem de grootste projecten op de MLT als Doorbraakprojecten **M4H**, **Rotterdams Tij**, **Alexanderknoop** en **Binnenstad op Zuid**, en houd deze op planning o.a. door preferente bemensing, besluitvorming, etc.

Verhogen tempo en bestuurlijke slagkracht

- Bijvoorbeeld heroverwegen ambtelijk versus bestuurlijk mandaat bij IVA's, Plannen Derden en Grondexploitaties
- Onderzoek een andersoortig samenspel tussen Raad, Bestuur & Ambtenaren

De realisatiegraad verhogen – Randvoorwaarden op orde

Netcongestie

- Start een netcongestiefonds (ter ondersteuning van maatwerkoplossingen)
- Stel netbewust bouwen verplicht en Onderzoek (opschaalbare) alternatieve (maatwerk)oplossingen

Luchtkwaliteit

- Start een programma luchtkwaliteit
- Zorg voor eigen financiering en lobby voor Rijksbijdrage

Mobiliteit

- Overweeg of je beleid ten aanzien van parkeren (auto en fiets) wil aanpassen

Programmering Wonen, Werk, Groen & Voorzieningen

- Zorg voor een sturingsmechanisme om in lijn met de wet Regie Volkshuisvesting 2/3de betaalbaar te kunnen realiseren
- Programmeer actief per project de te realiseren prijssegmenten en leg deze vast in masterplan, NvU of ambitiedocument
- In programmering naast woningbouw ook nadrukkelijke keuze voor werklocaties, groen en voorzieningen.

Financiële slagkracht corporaties

- Houd evenwicht in de versnelling van de corporatieproductie en de financiële slagkracht van de corporaties

Bind voldoende investerend vermogen

- Sectorafspraken over gelijklopende doelstellingen bijvoorbeeld m.b.t. Paris Proof of regelgeving op prijsprogrammering
- Netwerken & Lobby versterken

De realisatiegraad verhogen – (Financiële) Realisatiekracht

Maximaliseer de financiële realisatiekracht

- Maak een nieuw doorbouwfonds, o.a. door inzet van de realisatiestimulans
- Maak maximaal gebruik van provinciale middelen en rijksmiddelen
- Overweeg een verwervingsfonds om regie te pakken bij complexe eigendomssituaties

Maak vervening mogelijk

- Opbrengsten grond- en erfpacht (op wijkniveau) terug laten vloeien naar gebiedsontwikkelingen.
- Overweeg nieuwe financiële systemen vereveningsfonds/reserve grondbedrijf en GREX'en op gebiedsniveau)

Houd de bouw zelf betaalbaar

- Denk na over terugdringen stapelende beleidsuitgangspunten die kostenverhogend werken (kleinere woningen in centrumgebieden, lagere parkeereis, grondprijsbeleid wijzigen, toestaan van modulaire en fabrieksmatige bouwmethoden, of het opzetten van een bouwstroom)
- Ontlast bouwprojecten met regelgeving door oplossingen op gebiedsniveau te organiseren.

Sterke schouders dragen mee in de lasten

Maak een Nota Kostenverhaal, regel daarin het kunnen vragen van financiële bijdragen van initiatiefnemers (voor betaalbare woningen, groen op wijkniveau of wijkparkeer-oplossingen) (let op deze zullen niet geheel dekkend verhaald kunnen worden)

Onderzoek domein overstijgende financiering

Domein- overstijgende financiering onderzoeken (via verzekeraars, waterschappen, etc.), maak dit concreet in een project

Maak volkshuisvestelijke subsidieregeling (bv voor % betaalbaar of doelgroepen)

Niet alle volkshuisvestelijke opgaven zijn door externe partijen haalbaar uit te voeren. Vaak vraagt dit een bijdrage van de gemeente (bijvoorbeeld uit het doorbouwfonds). Maak hiervoor generieke regels in een subsidieverordening

Plus extra investeringen in randvoorwaarden goede groei

Stedelijk	Groen Groenprojecten o.a. Kralingse Bos € 18 mln. Versnelling stedelijke groenprojecten € 50-200 mln.	Mobiliteit OV-haltes en deel VCP o.a. Beurs € 20 mln. Verkeersveiligheid, fietsnetwerk, mobiliteit € 26 mln.	Maatschappelijk € x mln.	Luchtkwaliteit Programma luchtkwaliteit € 6 mln. Programma luchtkwaliteit aanvullend 15 miln€	Netcongestie KV stations Start Noodfonds Netcongestie € 40 mln.											
	Extra/versnelde Gebieds- ontwikkelingen (gebiedspakketten) <table><tr><td>3.5 Brainpark II</td><td>€ 15 mln. geluidsmaatregelen</td></tr><tr><td>3.2 Excelsior</td><td>€ 5+ mln. Financiële haalbaarheid en buitenruimte</td></tr><tr><td>6.4 Doorontwik. Centrum</td><td>€ 20 - 50 mln. Uitwerken en kiezen (groen en mobiliteit)</td></tr><tr><td>7.3 Kop van Feijenoord (II)</td><td>€ 30 - 50 mln. Mobiliteit, verbinden, groen, voorzieningen</td></tr><tr><td>8.2 Maashaven Oost</td><td>€ 40 mln. Metrostation, verbinden, vergroenen</td></tr><tr><td>10.2 Pendrecht Zuidwijk</td><td>€ 15+ mln. HOV-bus Tuinsteden, buitenruimte, scholen</td></tr></table>					3.5 Brainpark II	€ 15 mln. geluidsmaatregelen	3.2 Excelsior	€ 5+ mln. Financiële haalbaarheid en buitenruimte	6.4 Doorontwik. Centrum	€ 20 - 50 mln. Uitwerken en kiezen (groen en mobiliteit)	7.3 Kop van Feijenoord (II)	€ 30 - 50 mln. Mobiliteit, verbinden, groen, voorzieningen	8.2 Maashaven Oost	€ 40 mln. Metrostation, verbinden, vergroenen	10.2 Pendrecht Zuidwijk
3.5 Brainpark II	€ 15 mln. geluidsmaatregelen															
3.2 Excelsior	€ 5+ mln. Financiële haalbaarheid en buitenruimte															
6.4 Doorontwik. Centrum	€ 20 - 50 mln. Uitwerken en kiezen (groen en mobiliteit)															
7.3 Kop van Feijenoord (II)	€ 30 - 50 mln. Mobiliteit, verbinden, groen, voorzieningen															
8.2 Maashaven Oost	€ 40 mln. Metrostation, verbinden, vergroenen															
10.2 Pendrecht Zuidwijk	€ 15+ mln. HOV-bus Tuinsteden, buitenruimte, scholen															
Wijken	Doorzetten vergroening wijken € 35 - 80 mln.	Wijk- en buurthubs fietsenstallingen € 22 mln.	€ X mln.	€ x mln. Betreffende gebiedspakket toevoegen indien voor dat gebied gekozen wordt € x mln. Opgenomen in Robuuste Kern USOV € x mln. Te regelen												

Bedragen voor periode 2026-2029 muv gebiedspakketten en stedelijk groen

€ x mln. Betreffende gebiedspakket toevoegen indien voor dat gebied gekozen wordt
 € x mln. Opgenomen in Robuuste Kern USOV
 € x mln. Te regelen

Overzicht financiële consequenties totaal

Planvoorbereiding	31.9	Jaarlijks	Exploitiatiemiddelen
GO fonds	60	2026 – 2029	Investeringsmiddelen Ook benodigd na 2030
Doorbouwfonds	121	2026 - 2029	Investeringsmiddelen Ook benodigd na 2030
Toevoegen gebiedsontwikkelingen gebiedspakketten	Nader te bepalen	2026 - 2033	Investeringsmiddelen Omvang afhankelijk van keuzes toe te voegen gebiedsontwikkelingen
Groen in de wijken	35 – 80	2026 - 2029	Investeringsmiddelen
Groen stedelijk	50 – 200	2026 - 2033	Investeringsmiddelen
Mobiliteit in de wijken	22	2026 – 2029	Investeringsmiddelen, ook benodigd volgende periode
Mobiliteit stedelijk	26	2026 - 2029	Investeringsmiddelen, ook benodigd volgende periode
Mobiliteit VCP	pm		Investeringsmiddelen
Netcongestie	40	2026 – 2029	Splitsing investerings- – exploitatiemiddelen nader te bepalen
Economie	Publiek fonds stimulering economie stad en haven		Investeringsmiddelen nader uit te werken
Luchtkwaliteit	15	2026 – 2029	Exploitiatiemiddelen

Omvang investeringsmiddelen overstijgt beschikbare vrije ruimte irt uitvoeringsstrategie omgevingsvisie

Omvang exploitatiemiddelen heeft forse impact op begroting

Samenhangend pakket uitwerken in gezamenlijk 100 dagen plan

- Om de woningbouw op te schalen is groot pakket aan samenhangende maatregelen nodig.
- Deze maatregelen zijn van invloed op de gemeentelijke organisatie maar ook op alle andere stakeholders die betrokken zijn bij de bouwopgave.
- Het uitwerken van een 100 dagen plan, samen met deze stakeholders, zorgt ervoor dat een gezamenlijk gedragen aanpak ontstaat, mogelijk extra oplossingen worden gevonden, en dat partijen continue samen verantwoordelijk zijn voor de versnelling die voor ogen wordt gezien.
- Een uitwerking van het samenhangende pakket vraagt om duidelijke richting en randvoorwaarden als startopdracht vanuit uw nieuwe bestuur.
- Een eerste aanzet voor een samenhangend pakket aan maatregelen is ter inspiratie uitgewerkt in de volgende sheets.

Duiding vraag

GESTELDE VRAAG:

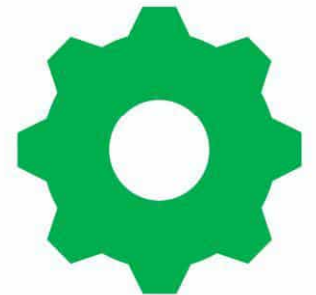
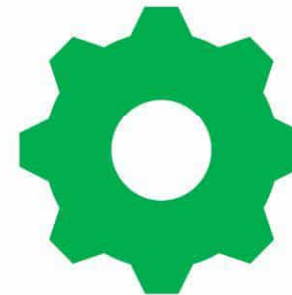
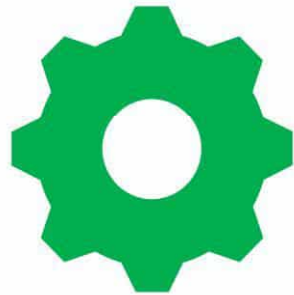
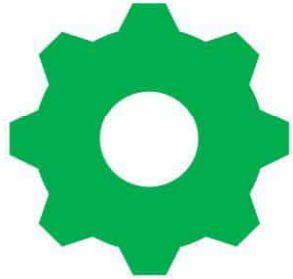
- a. Maak een analyse van welke woningbouwprojecten versneld kunnen worden om 5000 woningen per jaar te halen
- b. Welke extra investeringen in voorzieningen zijn dan nodig (concreet wat moet worden toegevoegd aan de Robuuste Kern).

VRAAG IN BEANTWOORDING VERTAALD NAAR:

- a. Hoe kunnen we komen tot 5.000 woningen per jaar (korte en middellange termijn)?
- b. Welke investeringen zijn hier dan voor nodig

Naar meer woningen met benodigde randvoorwaarden?

Meer woningen

Benodigde randvoorwaarden

Meer planvoorraad

- Versnellen nieuwbouw middellange termijn (bv USOV)
- Meer marktinitiatieven faciliteren
- Beter benutten voorraad meetellen (optoppen, splitsen)

LET OP: Doorlooptijden: kost circa 4 tot 8 jaar bij projecten en gebiedsontwikkeling. Grootschalig kost zelfs tot 15 jaar

Realisatiegraad verhogen

- Ambtelijke organisatie
- Blokkades wegnemen/verkleinen
- ...

LET OP: inregelen kost tijd, blokkades wegnemen vergt investeringen

% Betaalbaarheid

- Meer sociaal
- Meer middensegment
- Specifieke doelgroepen, zoals Woonwagens, Ouderen, Studenten.

LET OP: point of no return; veel afspraken liggen vast, bijsturing kost geld

Goede Groei (randvoorwaarden)

- Ruimte voor andere functies, zoals werklocaties
- Investeren in voorzieningen, groen
- Investeren systemen (mobiliteit, energie, ...)

LET OP: dit kost ook doorlooptijd en capaciteit

Randvoorwaarden m.b.t. betaalbaarheid - Afspraken en (aankomende) Rijksregels zijn bepalend voor gemeentelijke keuzes m.b.t. betaalbaarheid.

	<u>Voorraadontwikkeling gemeenten</u>	<u>Aandeel betaalbaar in nieuwbouw</u>	<u>Aandeel sociaal in nieuwbouw</u>
Regioakkoord 2022 & Woondeal 2023 - <i>Akkoord tussen Rijk, Provincie en Regio</i>	- Meer evenwicht - Streven elke gemeente min. 30% sociale voorraad. - NPLV afspraak	- Ambitie 2/3^e betaalbaar - Rotterdamse bod 3500-4000 & 65% - <i>Randvoorwaarden nodig!</i>	- Ambitie 1/3^e door corporaties (sociaal+ middenhuur) - Rotterdams bod: 25% sociaal stedelijk
Provinciale omgevingsvisie en Verordening 2025	- Meer evenwicht - Elke gemeente toegroeien naar 30% sociaal in de woningvoorraad	- Minimaal 2/3^e betaalbaar	- 33% sociaal per project - Gemeenten met > 1/3^e in voorraad mogen lager aandeel - Maatwerkafspraken
Wet Regie Volkshuisvesting juli 2026 <i>Nieuwe Rijksregels</i>	- Gemeenten < landelijk gem. sociale voorraad (25,9%): instructie 30% sociaal - Overige gemeenten instructie 40% midden: geldt voor Rotterdam	- 2/3^e (67%) betaalbaar - Regionale borging, lokale ruimte	- 30% sociaal op <u>regionaal</u> niveau - <i>N.B motie in Tweede Kamer aangenomen: indien na half jaar geen regionale afspraken, dan iedere gemeente 30% sociaal en 37% midden</i>

Randvoorwaarden; goede groei

Werken binnen schaarste, randvoorwaardelijke investeringen

Vastgelegd in Omgevingsvisie en uitgewerkt in Uitvoeringstrategie Omgevingsvisie

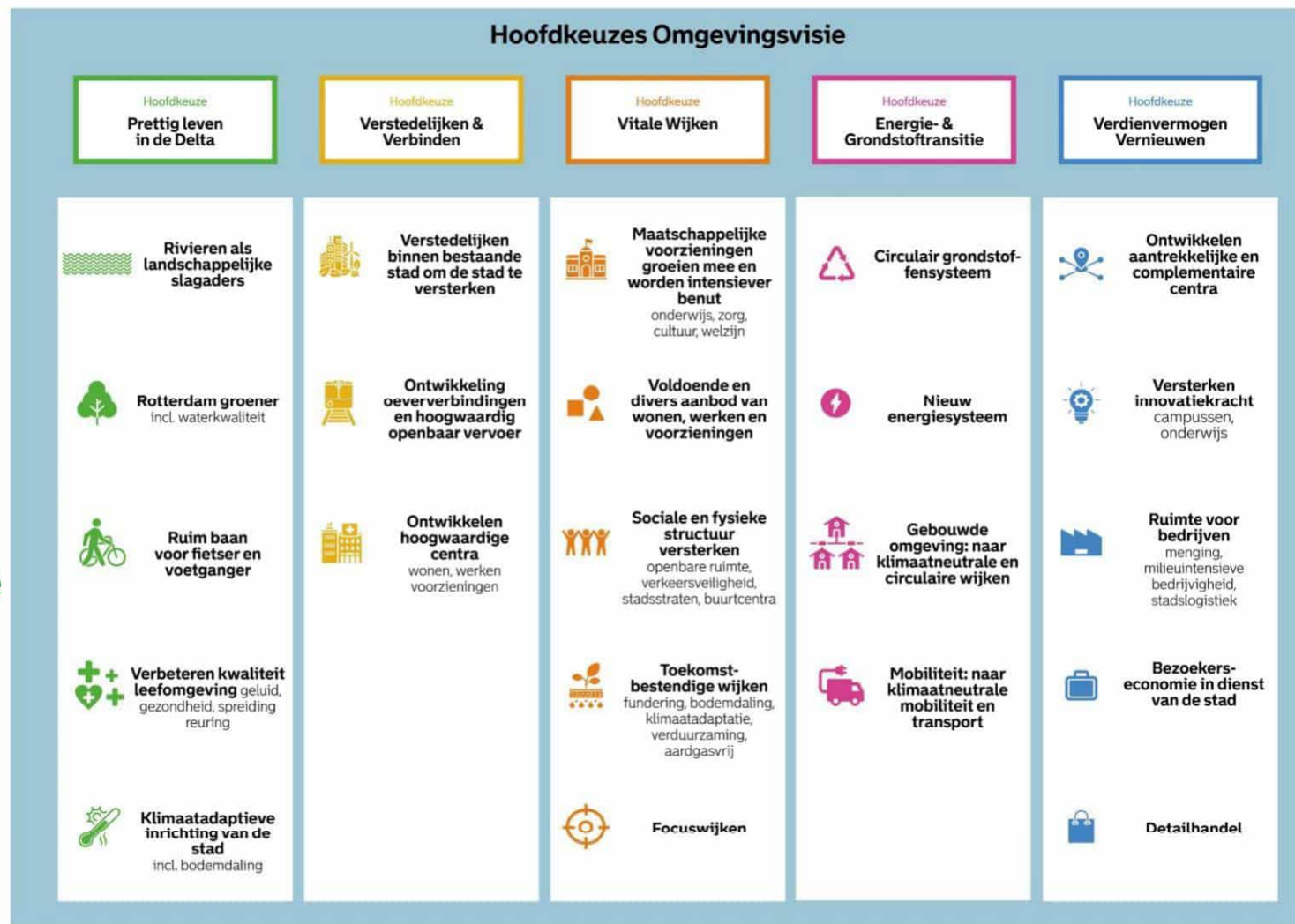
- Bij meer/sneller woningen realiseren bekijken welke andere investeringen extra/sneller benodigd zijn
- Dus meer/sneller groen, scholen, mobiliteit, energie en dergelijke
- Extra bedrijfsruimte transformeren naar woningbouw leidt wens/noodzaak versnellen bedrijfsruimte realiseren/intensiveren
-

Goede groei als basis

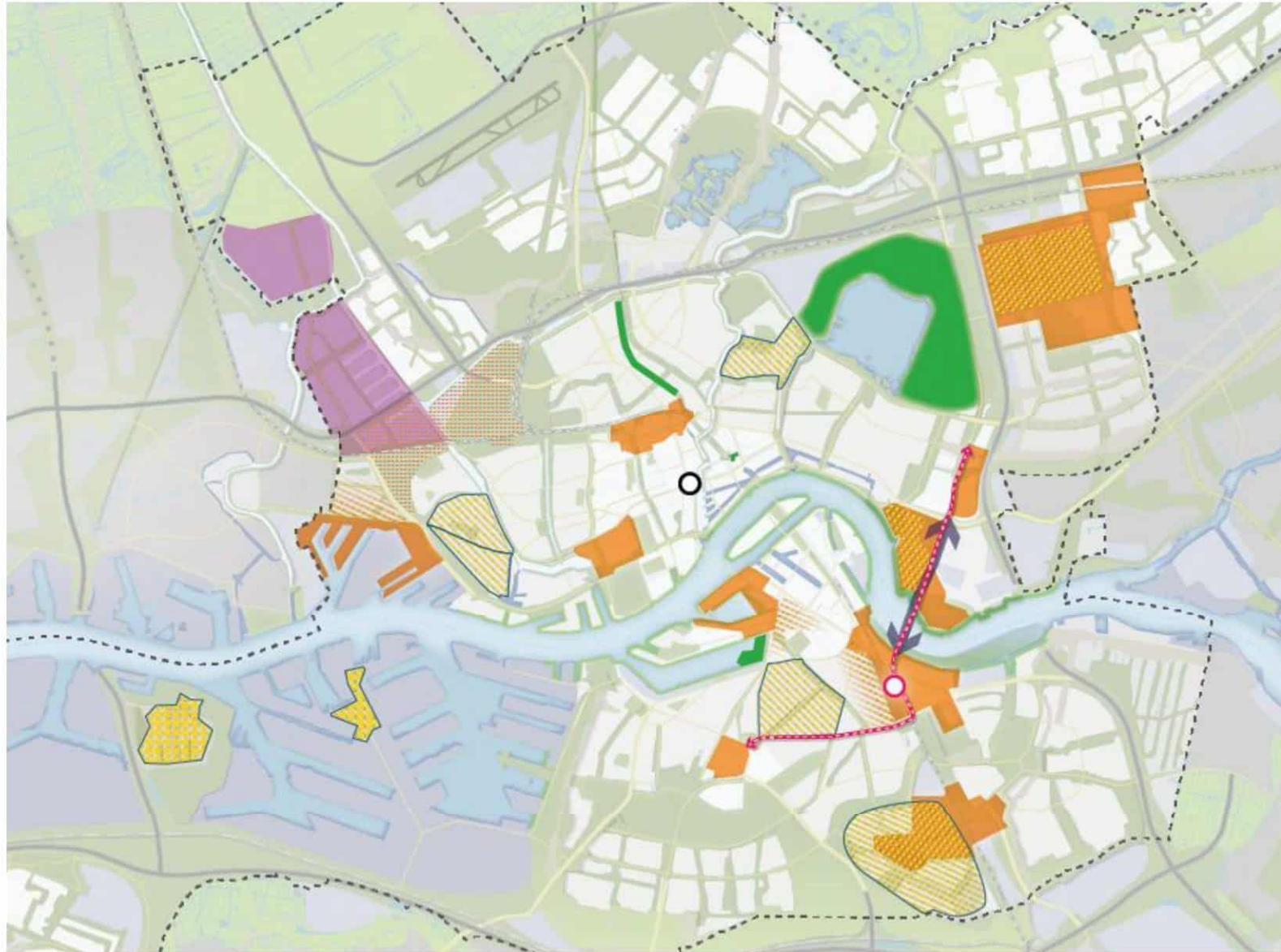
Uitvoeringsstrategie omgevingsvisie: Goede groei

- Vastgesteld door college, februari 2026
 - Gebaseerd op bouw 3.500 tot 4.000 woningen
 - **Goede groei:** bij woningen ook investeren in maatschappelijke voorzieningen (referentiewaarden), groen, milieu, mobiliteit, energie
 - Bij de grote gebiedsontwikkelingen vormgegeven met (integrale) gebiedspakketten + aantal stedelijke projecten
 - Groei van de stad vraagt ook ruimte voor werken/bedrijven
- 5.000 woningen vraagt meer dan gepland

Uitvoeringsagenda 2026 - 2034: Robuuste Kern

(behorend bij ca 3500 woningen/jaar)

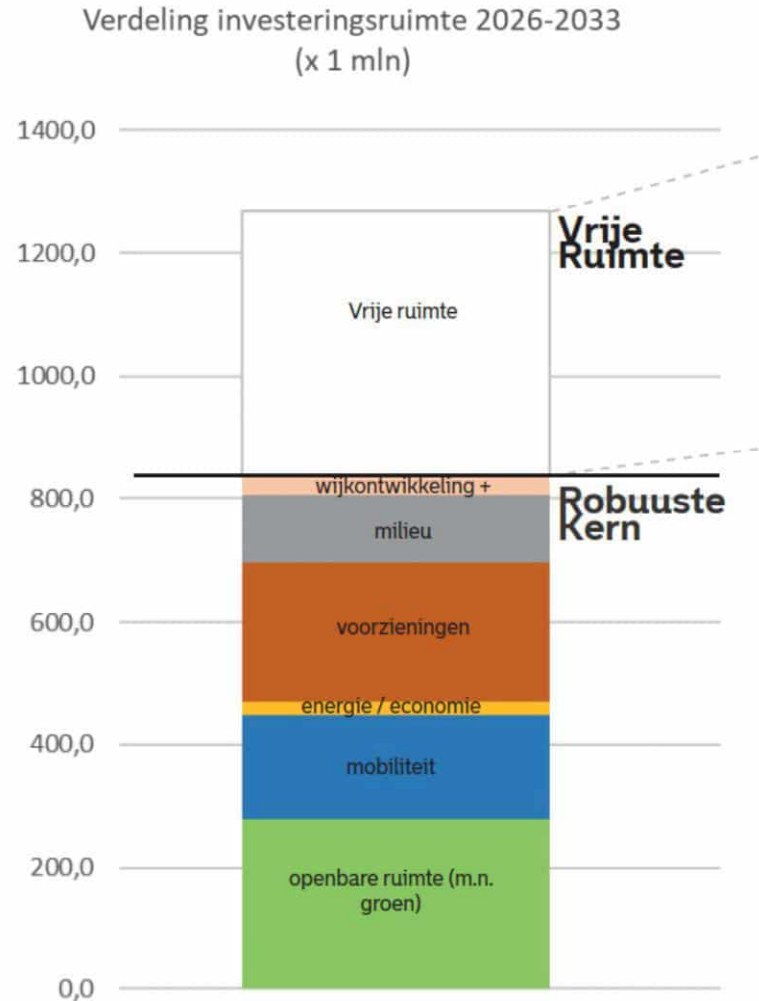

 Grote gebiedsontwikkeling

Robuuste Kern legt beslag op 2/3 investeringsmiddelen

- Vastgesteld door college, februari 2026
- Financiële middelen behorend bij **robuuste kern** (gebiedspakketten en noodzakelijke stedelijke projecten) beslaan ca 2/3 van de voorziene investeringsmiddelen
- **Vrije ruimte:** ieder college kan eigen accenten leggen in verdere invulling goede groei buiten de gebiedspakketten (bv VCP, fiets, vergroenen wijken, extra grote groenprojecten, etc) en andere ontwikkelingen (bv St. Franciscus)

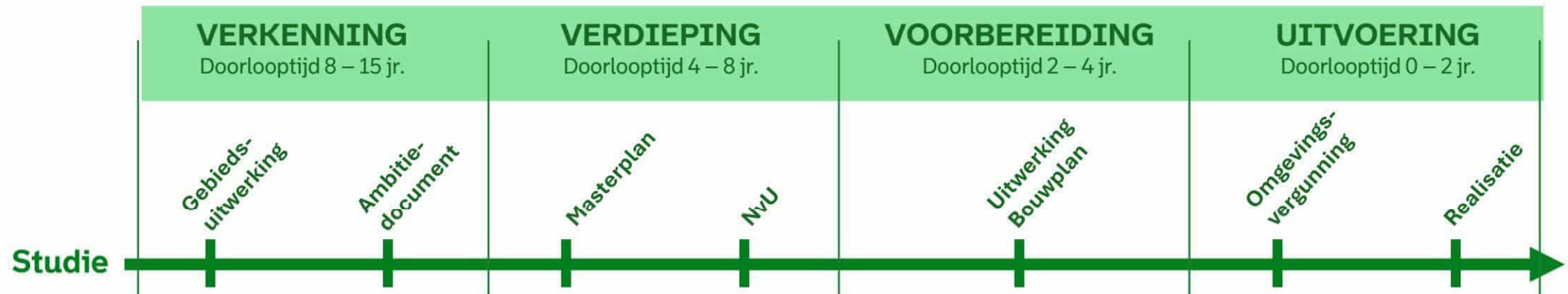
-> nu besluiten over investeringen in volgende collegeperiode, beperkt de vrije ruimte voor volgende coalitie

**Passend binnen
geschatte financiële
mogelijkheden**
incl. financiering derden

Nieuwe gebiedsontwikkelingen/projecten kosten tijd

- De **robuuste kern** (gebiedspakketten en noodzakelijke stedelijke projecten) bestaat uit gebiedsontwikkelingen die al in voorbereiding zijn, en daarom binnen deze periode haalbaar zijn
- **Vrije ruimte:** ieder college kan eigen accenten leggen in verdere invulling goede groei buiten de gebiedspakketten (bv VCP, fiets, vergroenen wijken, extra grote groenprojecten, etc) ;
- Op korte termijn met name projecten die al verkend en verdiept zijn, nieuwe projecten vergen meer voorbereiding (op zijn vroegst volgende college periode)
- **Planvorming kost tijd:** projecten van nul tot start ca 4 jaar, gebiedsontwikkelingen van nul tot start ca 8 jaar en complexe locaties met veel stakeholders of grote infrastructuuringrepen nog langer.

Planvoorraad en realisatie

Toelichting systematiek woningbouwprogrammering

Eerdere toelichting: zonder bijsturing zakt de productie < 3.000 pj

	0-Scenario (basispad) Basisscenario o.b.v. huidige capaciteit, zonder extra investeringsmiddelen (10.000 in 4 jaar), daarna zakt in	Scenario A Minimale ambitie o.b.v. huidige capaciteit en doorzetten investeringsmiddelen + inflatie (12.000 woningen in 4 jaar)	Scenario B Huidige ambitie doorzetten + voldoen aan landelijke wetgeving (14.000 woningen in 4 jaar)	Scenario C Versneld aanpakken woningtekort en extra betaalbaar (15.000 woningen in 4 jaar)
Uitgangspunten Scenario's				
Aantal per jaar	< 3.000	3.000	Toegroeien naar 4.000	Toegroeien naar 5.000
Benodigde planvoorraad waar je 8 jaar aan werkt	32.000	45.000	55.000	65.000
Percentage betaalbaar (% sociaal)	< 60% (25%)	65% (25%)	67% (27%)	70% (30%)
Ouderenwoningen (geclusterd + zorggeschikt) als onderdeel van totale bouwproductie per jaar	-	-	5%	10%
Studentenwoningen per jaar	250	250	400	600
Beter benutten bestaande voorraad :per jaar				
- Optoppen als onderdeel bouwproductie	100	100	100	Toegroeien naar 200
- Overig (delen, splitsen, hospita.)	150	150	150	Toegroeien naar 300
Flexwoningen	Lopende plannen afmaken	Lopende plannen afmaken	Omzetten naar permanent + flex woonvraag	Omzetten naar permanent + flex woonvraag
Gevolgen van deze scenario's op:				
Goede Groei evenwichtig (ruimtelijk)	●	●	●	●
Organisatorische en financiële uitvoerbaarheid	●	●	●	●
Woningentekort	●	●	●	●
Nakomen (Rijks-)afspraken & Van Rijn NPLV	●	●	●	●
Aandacht voor specifieke doelgroepen	●	●	●	●
Omvang bestaande sociale voorraad stabiel	●	●	●	●

● = Haalbaar

● = Moeilijk zonder bijsturing

● = Zonder forse bijsturing niet mogelijk

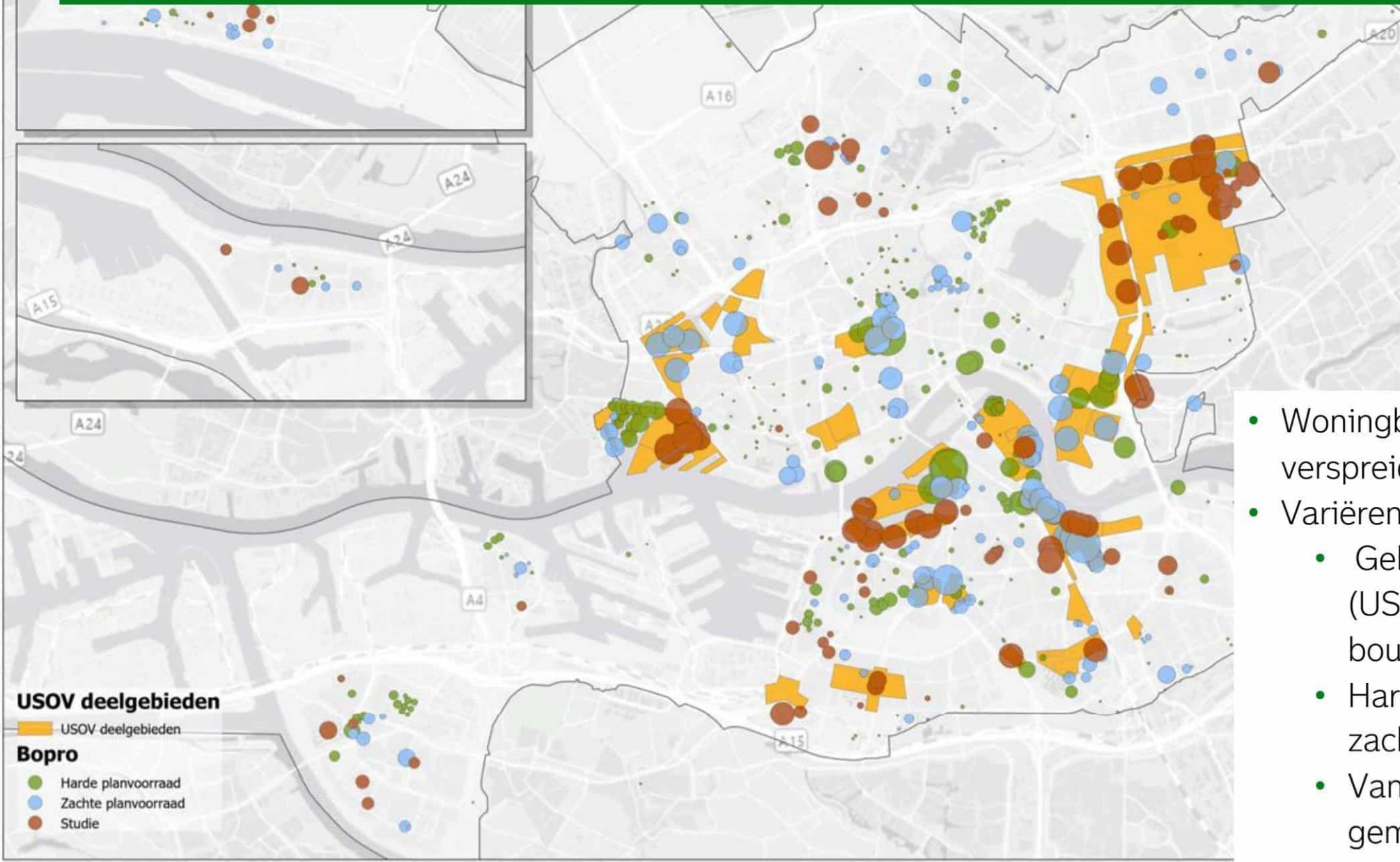
Sturen vanuit planvoorraad: Hoe werkt het?

- De gemiddelde **doorlooptijd** (van eerste initiatief tot startbouw) is 4 jaar voor projectontwikkelingen en >8 jaar voor gebiedsontwikkelingen. Bouwe versnellen vraagt structurele langjarige aanpak.
- De **planvoorraad**, de optelling van alle woningen in geplande woningbouwplannen, telt op tot 80.000 woningen in periode t/m 2050. Voor de komende 8 jaar wordt daadwerkelijk gewerkt aan plannen voor 45.000 woningen.
- De **realisatiegraad**, het percentage van de planvoorraad wat daadwerkelijk wordt omgezet in een startbouw in het geplande jaar, zat langjarig op 50%. Vorige periode slechts 40%. Wat niet start schuift in principe door in de planning, slechts 5% valt definitief uit.

Donker groen = Gerealiseerde startbouw
Licht groen = Geplande planvoorraad

Planvoorraad in de stad

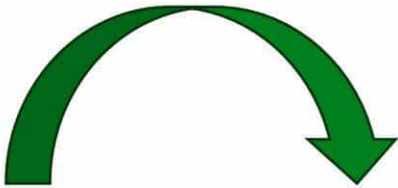

- Woningbouwprojecten liggen verspreid over de hele stad
- Variërende van:
 - Gebiedsontwikkelingen (USOV) tot kleine bouwplannen
 - Harde planvoorraad tot zachte en studieplannen.
 - Van particuliere plannen tot gemeentelijke regie

Planvoorraad is nog geen bouwproductie: deel schuift door of valt uit

Deel realisatie schuift door

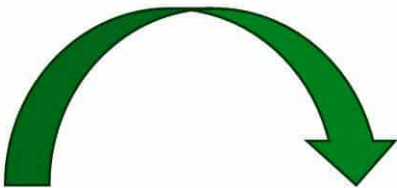
Door bezwaar/beroep, complexe bouwvoorbereiding, gebrek capaciteit etc

Planvoorraad	2026	2027	2028	2029
Planvoorraad nieuwbouw	5.571	7.668	7.315	8.149
Transformatie Klein	255	34		
Optoppen	85	20	20	150
Planvoorraad totaal	5.911	7.722	7.335	8.299
	29.000			

Daardoor schuift ook planvorming door

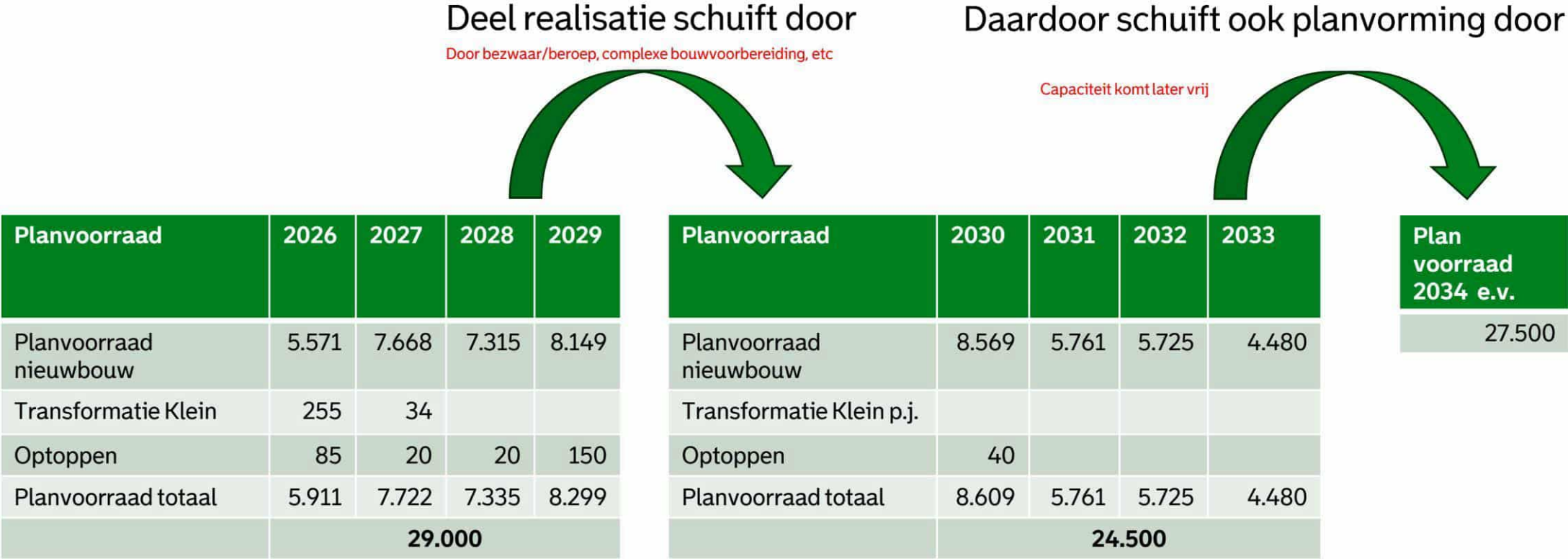
Capaciteit personeel komt later vrij

Planvoorraad	2030	2031	2032	2033
Planvoorraad nieuwbouw	8.569	5.761	5.725	4.480
Transformatie Klein p.j.				
Optoppen	40			
Planvoorraad totaal	8.609	5.761	5.725	4.480
	24.500			

Plan voorraad 2034 e.v.
27.500

Huidige planvoorraad leidt tot onvoldoende bouwproductie

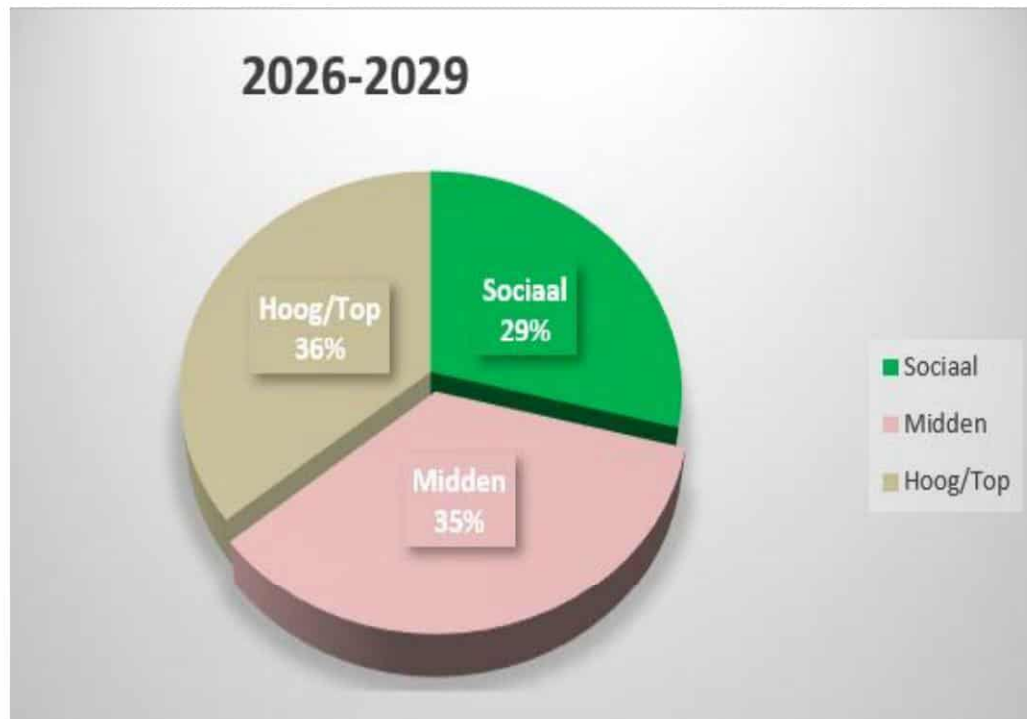
Complexiteit neemt toe: tussen 2022 en 2025 werd slechts 40% van de bekende planvoorraad ook echt gestart. In voorgaande collegeperiodes lag dit percentage rond de 50%.

Te verwachten productie bij realisatie van 40%: Gemiddeld < 3.000 woningen p.j.
Te verwachten productie bij realisatie van 50%: Gemiddeld ca 3.500 woningen p.j.

Naast meer woningen ook prijssegmenten belangrijk.

Prijssegmentering in de huidige planvoorraad:

- In huidige planvoorraad 64% betaalbaar op korte termijn (2026-2029) en 61% periode daarna (2030-2037). Voldoet niet aan Woonvisie doelstelling 65% betaalbaar;
- Aandeel sociaal op korte termijn hoger dan doelstelling van 25% (m.n. vertekend beeld door groot aantal studentenwoningen)
- Aandeel middensegment blijft in alle perioden achter bij doelstelling van 40%; 35% korte termijn en 38% perioden daarna
- **Daarmee voldoet planvoorraad ook nog niet aan op (toekomstige) wettelijke vereiste van 67% betaalbaar.**

Samenvattend: Mechanisme van planvoorraad naar realisatie

- Planvoorraad is nog geen daadwerkelijke bouwproductie, deel schuift door (vertraging) of valt uit; **Realisatiegraad afgelopen jaren 40%.**
- O.b.v. huidige planvoorraad van 29.000 woningen 2026-2029 en realisatiegraad van 40 a 50% is **start bouw van 3.000-3.500 woningen per jaar** mogelijk.
- In huidige planvoorraad **aandeel betaalbaar nog onvoldoende** voor doelstelling Woonvisie en aankomende Rijksregels.
- Bouw versnellen of verhogen aantallen kost tijd en structurele langjarige aanpak; Gebiedsontwikkelingen hebben immers **lange doorlooptijd** tot start bouw (minimaal 4 a 8 jaar).

Voorbeeld van systematiek; bedragen indicatief en afgerond

Sturingsmogelijkheden: welke knoppen voor verhogen woningbouw?

Korte termijn
2026 - 2029

Lange termijn
2030 – 2034+

Realisatiegraad verhogen Planvoorraad vergroten	1.	Realisatiegraad verhogen		
	2.	Beter benutten bestaande voorraad		
	3.	'Aanzetten' gebiedsontwikkelingen		
	4.	Versnellen gebiedsontwikkelingen		
	5.	Opstarten nieuwe projecten en gebiedsontwikkelingen		

**Op weg naar 5.000 woningen
per jaar 2026 – 2029?**

Sturingsmogelijkheden korte termijn (2026 – 2029)

Realisatiegraad verhogen

- Realisatiegraad verhogen van 40% naar minimaal 50%

Meer woningen door beter benutten bestaande voorraad

- Optoppen de ruimte geven (extra inzet door verruiming mogelijkheden).
- Meetellen woningsplitsen, woningdelen etc. in aantallen bouwproductie (meer woonruimte toevoegen)
- Kleine transformaties eenvoudiger maken (regels parkeren)

Versnellen & intensiveren van ontwikkelingen die nu gepland staan in 2030-2033

- Versnel "eenvoudige" gemeentelijke tenders
- Daag partijen uit om hun programma per project te maximaliseren (voorkom herontwikkeling)
- Voeg gesplitste bouwstromen in grotere ontwikkelingen samen

Meer woningen door nieuwe initiatieven markt & corporaties:

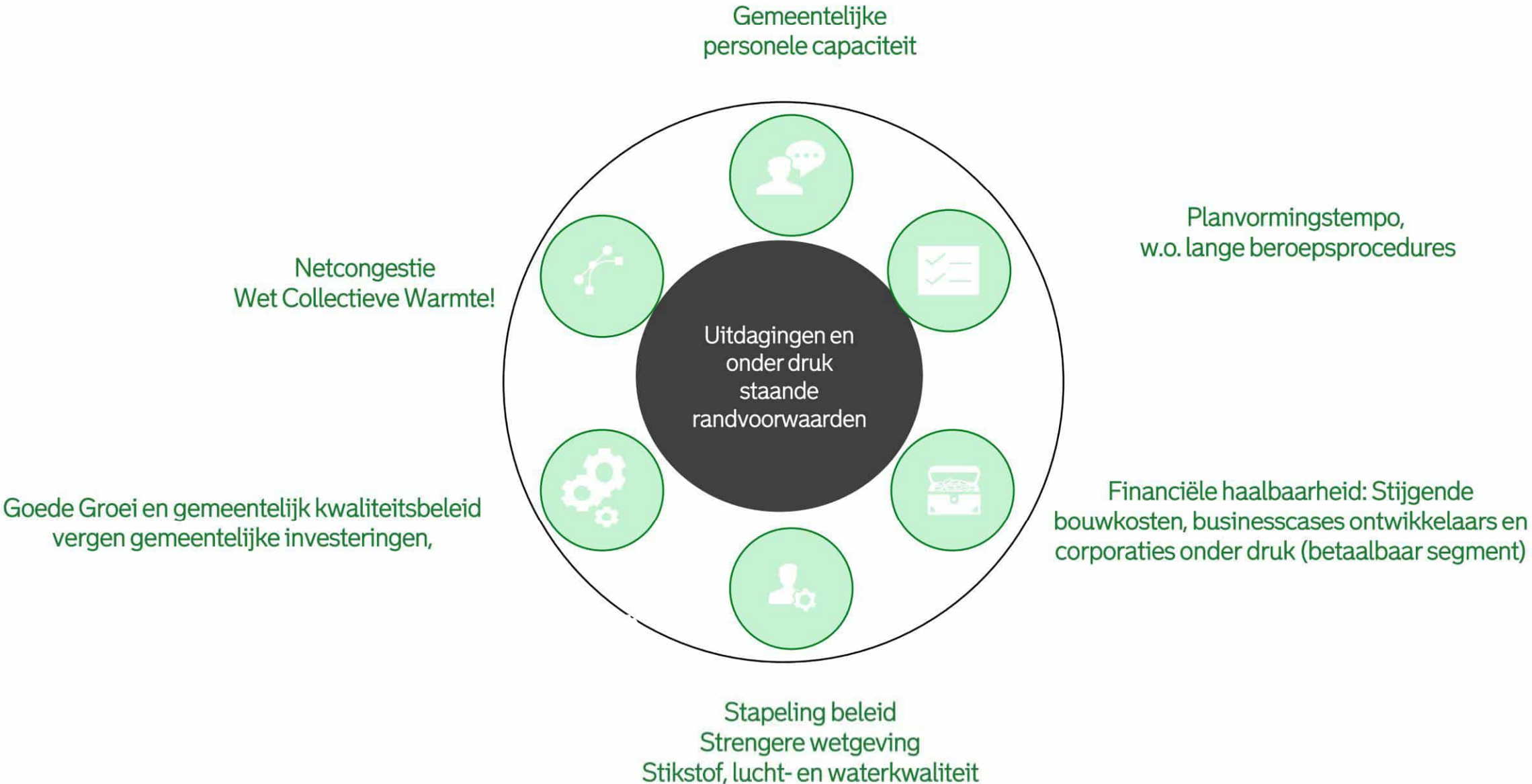
- Toevoegen van markt en corporatie initiatieven die nog in 2029 kunnen starten. Via bijvoorbeeld Ontwikkelaar aan Zet. Door planvorming (normaliter 4 jaar) slechts beperkt resultaat op korte termijn

Bijsturing kan in theorie leiden tot hogere planvoorraad, maar 5.000 woningen alleen eenmalig mogelijk aan einde collegeperiode

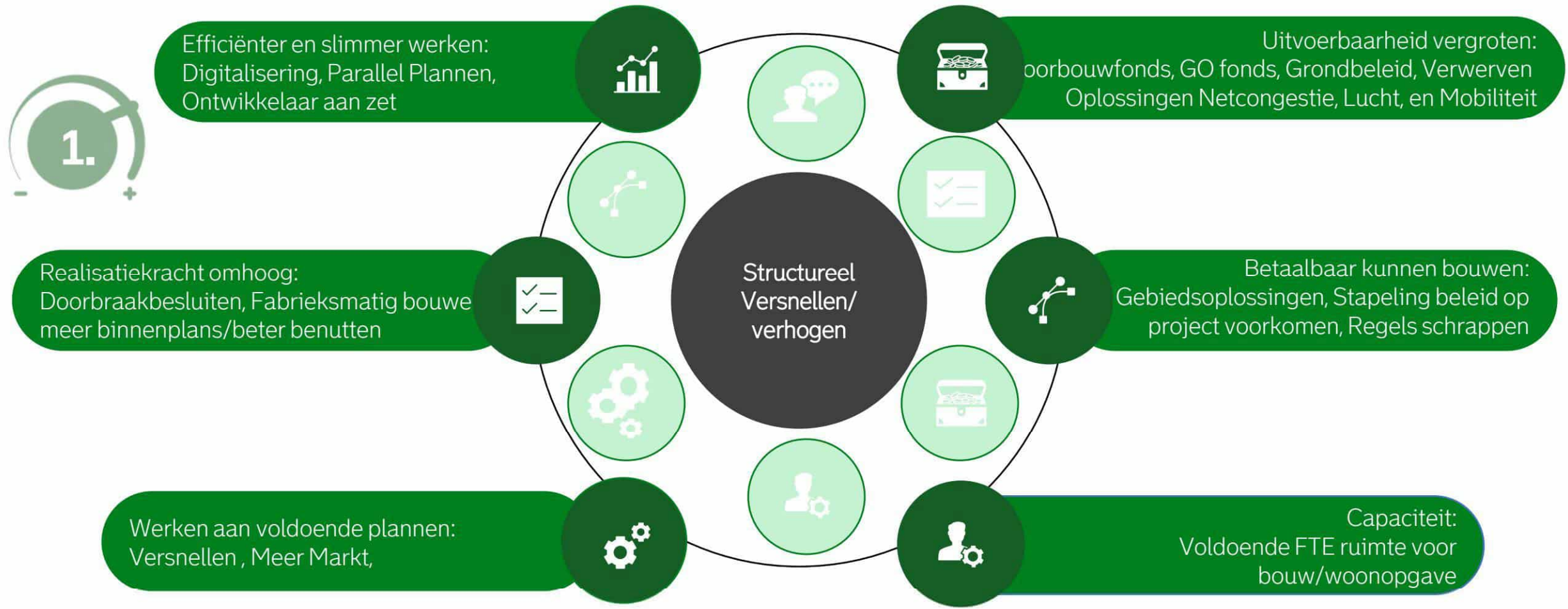
	Planvoorraad		2026	2027	2028	2029
	Huidige planvoorraad		5.550	7.650	7.300	8.150
2.	Beter benutten bestaande voorraad	Transformatie Klein	250	50		
		Optoppen in planvoorraad	75	20	20	150
		Extra Optoppen	25	130	180	250
		Extra Transformatie	50	100	100	100
		Splitsen, woningdelen, etc	150	200	250	300
3.	Versnellen					500
5.	Opstarten nieuwe projecten	Nieuwe initiatieven			250	600
	Totaal maximaal		6.100	8.150	8.100	10.050
	PRODUCTIE (ronde aantallen)		32.400			
1.	Realisatiegraad	40%	2500	3.250	3.250	4.000
	Verhogen realisatiegraad	50%	3000	4.000	4.000	5.000

- Op basis van de intensiveringsvoorstellen op de planvoorraad is het enkel mogelijk toe te groeien naar 5.000 woningen aan het einde van de college periode.
- Dit kan niet zo maar: enkel als de uitvoerbaarheid en de realisatiegraad sterk worden verhoogd.

MAAR: uitvoerbaarheid kent uitdagingen (extern & intern) en randvoorwaarden staan onder druk

Werken aan stabiele randvoorwaarden – Alle oplossingen uit de kast halen om opschaling naar 5.000 te halen; samenhangend pakket nodig!

Alle partijen moeten meedoen, corporaties, gemeente, marktpartijen!

Conclusie naar 5000 woningen per jaar korte termijn (2026-2029)

- ❑ In de huidige context is toegroeien naar 5000 woningen niet mogelijk
- ❑ Op basis van de sturingsmogelijkheden op de planvoorraad is het **in theorie mogelijk** toe te groeien naar 5000 woningen, maar enkel aan het einde van de college periode (dus in 2029), daarvoor is het noodzakelijk in te zetten op de knoppen:
 - 1. Verhogen van de realisatie van 40% naar 50%
 - 2. Meer woningen door beter benutten bestaande voorraad
 - 4. Versnellen van ontwikkelingen die nu gepland staan in 2030-2033
 - 5. Nieuwe initiatieven vanuit markt en woningcorporaties te faciliteren
- ❑ **Opschaling naar 5000 woningen per jaar maakt alleen kans bij een groot consistent pakket aan maatregelen (intern en extern)** met bestuurlijk commitment. Het gaat dan bijvoorbeeld om:
 - ❑ Financiën voor verhogen bouwproductie (5.000 woningen) en aandeel betaalbaar (67%)
 - 📁 Planvoorbereiding per jaar: € 31,9 mln.
 - 📁 Fondsvorming per 4 jaar (betaalbare huisvesting): € 121 mln.
 - 📁 GO fonds per 4 jaar: € 60 mln.
 - ❑ Verhogen van de uitvoerbaarheid, zoals het versterken van de ambtelijke organisatie, het opheffen van stapeling van beleidsregels: dit kost tijd en blijvende bestuurlijke betrokkenheid om het ook waar te kunnen maken
- ❑ We hebben niet alles in eigen hand. De realisatiegraad is ook afhankelijk van externe factoren, zoals de beschikbaarheid van investerend vermogen, stroomaansluitingen, arbeidspotentieel, etc. **Hierbij zijn we ook afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties en andere overheden**

**Structureel maken van opgave
5.000 woningen per jaar**

Met huidige plannen en doorschuif van vorige periode nog onvoldoende planvoorraad voor structureel 5.000 woningen per jaar

Planvoorraad		2030 -2033
Doorschuif planvoorraad 2026-209 (45%)		13.000
Huidige planvoorraad 2030-2033	Robuuste Kern (USOV gebiedsontwikkelingen)	18.500
	Overige bouwplannen	6.000
Beter benutten bestaande voorraad 	Extra Optoppen (250 per jaar)	1.000
	Extra Transformatie (100 per jaar)	400
	Splitsen, woningdelen, etc (300 per jaar)	1.200
Intensiveren woningen op bestaande locaties	500 per jaar	2.000
Nieuwe initiatieven kleinschalig	250 per jaar	1.000
Totaal maximaal		43.100

N.B. Let op!
Deel doorschuif
planvorming
(50%)

Conclusie

- Totaal ca. 43.000 woningen voor periode 2030-2033 in planvoorraad.
- Uitgaande van realisatiegraad van 50% lijkt dit voldoende voor start bouw 5.000 woningen per jaar.
- Echter: In de grote gebiedsontwikkelingen leidt doorschuif vanuit 2026-2029 zonder extra ingrepen tot doorschuif vanuit 2030-2033 (vanwege verbondenheid van de fases en/of beperking capaciteit projectteam). Dit leidt tot doorschuif van 50% van 18.500: circa 9.000 woningen minder planvoorraad.
- Hierdoor ca. 34.000 woningen aan planvoorraad in 2030-2033 = ca. 4.250 woningen realisatie p/j (bij 50% realisatiegraad)
- **Vandaar verkenning nodig naar bijsturingsmogelijkheden (middel)lange termijn.**

Sturingsmogelijkheden (middel)lange termijn (2030 – 2034+)

Realisatiegraad gebiedsontwikkelingen vergroten

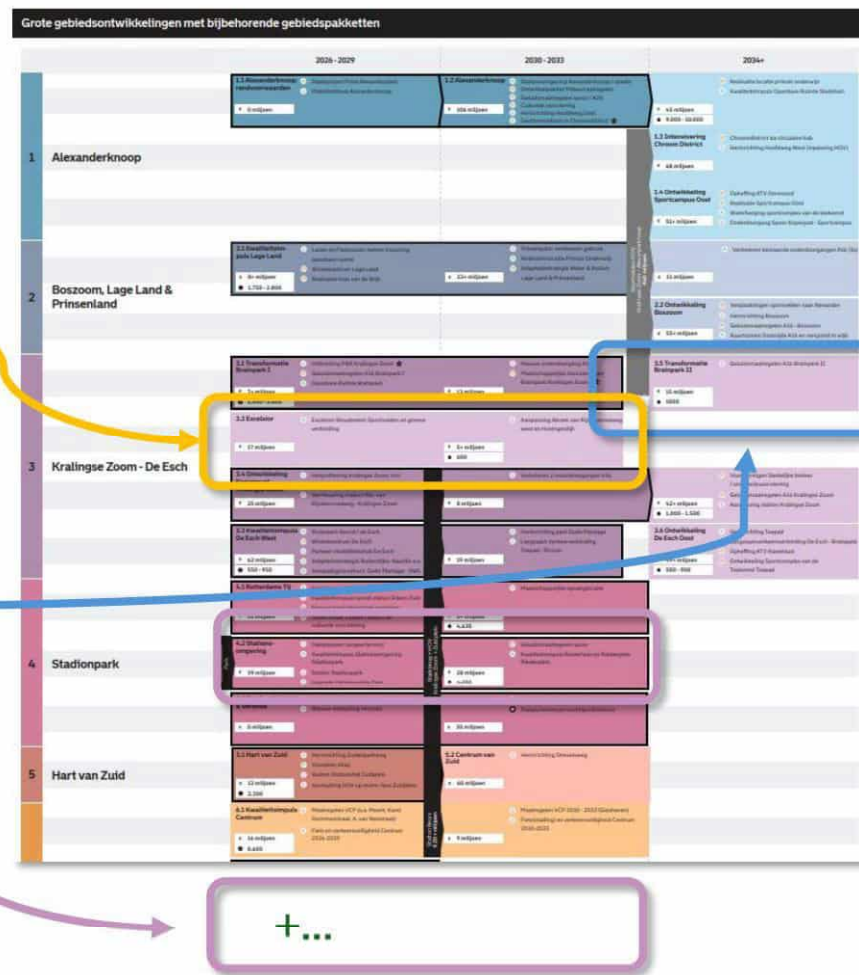
'Aanzetten' van gebiedsontwikkelingen tot 2034, die nu niet zijn opgenomen in Robuuste kern USOV
Bijv. Excelsior

Versnellen van gebiedsontwikkelingen die nu staan geprogrammeerd voor 2034+
Bijv. Brainpark II

Opstarten nieuwe gebiedsontwikkelingen
Bijv. G. K. van Hogendorpweg

Gebiedsontwikkelingen in de robuuste kern

Gebied	2026 - 2030		2030 - 2034		totaal woningen
Alexanderknoop	1.1 Alexanderknoop RVW	1.000	1.2 Alexanderknoop	3.200	4.200
Lage Land	2.1 Lage Land	1.000		300	1.300
Kralingse Zoom De Esch	3.1 Brainpark I 3.4 Knooppunt Kralingse Zoom 3.3 De Esch West	800		1.500	2.300
Stadionpark	4.1 Rotterdams Tij 4.2 Stationsomgeving 4.3 Stadiondriehoek	2.300		5.600	7.900
Hart van Zuid	5.1 Hart van Zuid	2.000		300	2.300
Binnenstad Noord	6.2 RCD XL	2.600		1.700	4.300
Binnenstad Zuid	7.2 Rijnhavenkwartier	2.400		2.400	4.800
Lombardijenknoop		300	10.1 Lombardijenknoop 10.2 Verdichting Lombardijen	1.000	1.300
Merwe-Vierhavens	11.1 Merwehaven & Gustoweg 11.2 Marconi- en Keilekwartier	1.300		2.700	4.000

Realisatiegraad & planvoorraad op orde houden

- In de grote gebiedsontwikkelingen zien we het risico dat vertraging in 2026-2029 waarschijnlijk ook gevolgen heeft voor de vervolgplanning. Het team is langer bezig met de eerste ontwikkelingen en pakt de volgende daarmee later op.
- Dit risico zien we vooral in de volgende complexe gebiedsontwikkelingen. Voor deze gebieden is het daarbij een forse opgave te zorgen dat de randvoorwaardelijke projecten (tijdig) tot stand komen

Gebied	2026 - 2030	2030 - 2034	totaal woningen
Alexanderknoop	1.1 Alexanderknoop RVW 1.000	1.2 Alexanderknoop 3.200	4.200
Stadionpark	4.1 Rotterdams Tij 4.2 Stationsomgeving 2.300 4.3 Stadiondriehoek	5.600	7.900
Binnenstad Zuid	7.2 Rijnhavenkwartier 2.400	2.400	4.800
Merwe-Vierhavens	11.1 Merwehaven & Gustoweg 11.2 Marconi- en Keilekwartier 1.300	2.700	4.000

- Dit zijn de doorbraaklocaties in onze planvoorraad: vertraging in deze gebieden vraagt om bijsturing en/of inzet van extra teams om vervolgvertraging te voorkomen

Aanzetten gebiedsontwikkelingen - groslijst

Gebied	2026 - 2030	2030 - 2034	woningen	Complexiteit
Kralingse Zoom De Esch	3.2 Excelsior		600	Zelfstandige woningbouwontwikkeling. "Aan te zetten" mits investeringen in te passen zijn.
Hart van Zuid	5.2 Centrum van Zuid		onbekend	Grote mobiliteitsaanpassingen noodzakelijk, samenhang met stedelijke verkeerscirculatie
Binnenstad Noord	6.4 Doorontwikkeling Centrum		onbekend	Faciliteren nieuwe marktinitiatieven, vraagt investeringen in randvoorwaarden
Binnenstad Zuid	7.3 Kop van Feijenoord (fase II)		2000 - 3000	Doorpakken op lopende ontwikkelingen vraagt randvoorwaardelijke investeringen, (mobiliteit, voorzieningen).
Maashaven	8.1 Maashaven Oost		500 - 1000	Woningbouw mogelijk mits investeringen mobiliteit en buitenruimte in te passen zijn...
	8.1 Maashaven West (o.a. speelstad)		500 - 1000	Verplaatsing AVR: nog geen locatie Verplaatsing Van Leeuwen: aansluiting/netcongestie
Slingeknoop	10.1 Pendrecht – Zuidwijk		500 - 1000	Verdichting bestaande wijk mogelijk icm investeringen openbare ruimte en scholenstrip
Van Nelle Knoop	12.2 Van Nelle: parking Blijdorp		400	Aanzetten gebiedsontwikkeling vooruitlopend op hele ontwikkeling complex. Lokale mobiliteitsmaatregelen nodig.

Aanzetten gebiedsontwikkelingen – selectie gebieden potentie

- De gele en groene gebieden zijn een optie om in te zetten, mits de randvoorwaarden (zie complexiteit) worden ingevuld.

Gebied	2026 - 2030	2030 - 2034	woningen	Complexiteit
Kralingse Zoom De Esch	3.2 Excelsior		600	Zelfstandige woningbouwontwikkeling. "Aan te zetten" mits investeringen in te passen zijn.
Hart van Zuid		5.2 Centrum van Zuid	onbekend	Grootschalige mobiliteitsaanpassingen noodzakelijk, samenhang met stedelijke verkeerscirculatie
Binnenstad Noord	6.4 Doorontwikkeling Centrum		onbekend	Faciliteren nieuwe marktinitiatieven, vraagt investeringen in randvoorwaarden
Binnenstad Zuid		7.3 Kop van Feijenoord (fase II)	2000 - 3000	Doorpakken op lopende ontwikkelingen vraagt randvoorwaardelijke investeringen, (mobiliteit, voorzieningen).
Maashaven		8.1 Maashaven Oost	500 - 1000	Woningbouw mogelijk mits investeringen mobiliteit en buitenruime in te passen zijn
		8.1 Maashaven West (o.a. speelstad)	500 - 1000	Verplaatsing AVR: nog geen locatie bekend Verplaatsing Van Leeuwen: aansluiting/netcongestie
Slingeknoop	10.1 Pendrecht – Zuidwijk		500 - 1000	Verdichting bestaande wijk mogelijk icm investeringen openbare ruimte en scholenstrip
Van Nelle Knoop		12.2 Van Nelle: parking Blijddorp	400	Aanzetten gebiedsontwikkeling vooruitlopend op hele ontwikkeling complex. Lokale mobiliteitsmaatregelen nodig.

Versnellen gebiedsontwikkelingen >2034 - groslijst

Gebied	2026 - 2033	2034 +	woningen	Complexiteit
Alexanderknoop		1.2 Alexanderknoop West	1.400	Afspraken met volkstuinvereniging over na 2034, verplaatsen sportvelden. Complexe transformatie bedrijventerrein. Geen grondpositie.
Boszoom		2.2 Boszoom	1.300	Verplaatsing sportvelden naar Alexander kost tijd. Snellere realisatie niet realistisch
Kralingse Zoom De Esch		3.5 Ontwikkeling Brainpark II	1.000	Hier liggen kansen voor transformatie door private partijen. Afhankelijk van energie bij eigenaren
		3.6 De Esch Oost	500 - 900	Ontwikkeling afhankelijk van samenvoegen volktuinen en verplaatsen sportvelden
Slingeknoop		Slingeknoop	500	Ontwikkeling afhankelijk van verplaatsing P+R naar Charloisse Poort (zie volgende).
Van Nelle Knoop		Charloisse Poort	500	Nieuw metrostation (en HOV Zuidelijke Tuinsteden randvoorwaardelijk, versnelling (met MRDH) complex
		12.2 Van Nelle: Stolkweg e.o.	2.000	Investeren bereikbaarheid en ontsluiting noodzakelijk. Vooruitlopen op ontwikkeling Van Nelleknoop en marconiplein complex

Versnellen gebiedsontwikkelingen– selectie gebieden potentie

Brainpark II is een optie om te versnellen, mits de randvoorwaarden worden ingevuld.

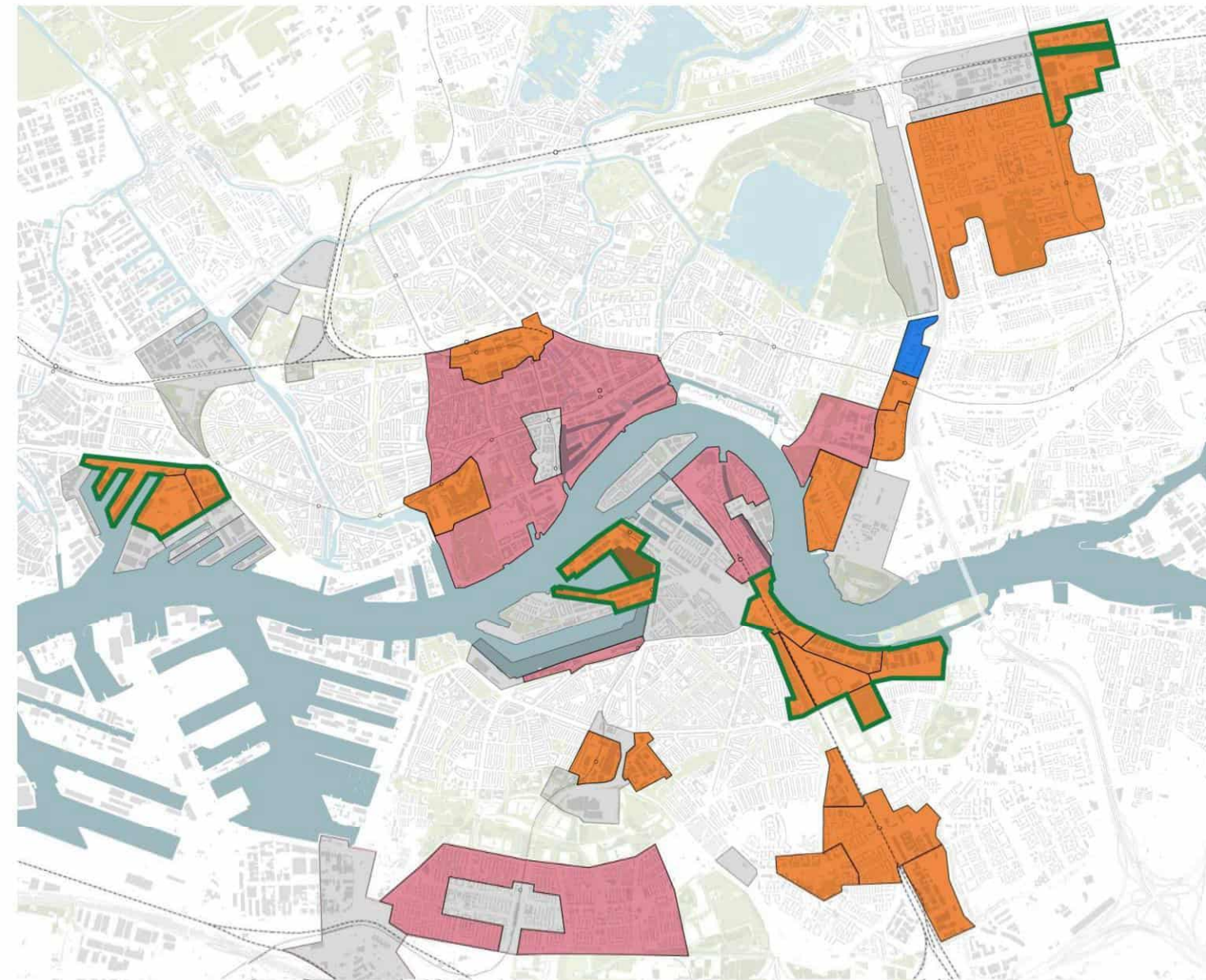
Gebied	2026 - 2033	2034 +	woningen	Complexiteit
Alexanderknoop		1.2 Alexanderknoop West	1.400	Afspraken met volkstuinvereniging over na 2034, verplaatsen sportvelden. Complexe transformatie bedrijventerrein. Geen grondpositie.
Boszoom		2.2 Boszoom	1.300	Verplaatsing sportvelden naar Alexander kost tijd. Snellere realisatie niet realistisch
Kralingse Zoom De Esch		3.5 Ontwikkeling Brainpark II	1.000	Hier liggen kansen voor transformatie door private partijen. Afhankelijk van energie bij eigenaren
		3.6 De Esch Oost	500 - 900	Ontwikkeling afhankelijk van samenvoegen volktuinen en verplaatsen sportvelden
Slingeknoop		Slingeknoop	500	Ontwikkeling afhankelijk van verplaatsing P+R naar Charloisse Poort (zie volgende).
Van Nelle Knoop		Charloisse Poort	500	Nieuw metrostation (en HOV Zuidelijke Tuinsteden randvoorwaardelijk, versnelling (met MRDH) complex
		12.2 Van Nelle: Stolkweg e.o.	2.000	Investeringen bereikbaarheid en ontsluiting noodzakelijk. Vooruitlopen op ontwikkeling Van Nelleknoop en marconiplein complex

Opstarten nieuwe gebiedsontwikkelingen

- Gebiedsontwikkelingen binnen huidige omgevingsvisie (2021 & 2023) zijn over het algemeen in voorbereiding
- Nieuwe gebiedsontwikkelingen (bijv. G.K. van Hogendorpweg – Ceintuurbaan) opstarten
 - vraagt gebiedsuitwerking/gebiedsambitiedocument en uitwerking gebiedspakket (o.a. milieumaatregelen, verplaatsing huidige functies en mobiliteitsmaatregelen).
 - Realisatie pas mogelijk na 2035 (circa 1.500 – 2.000)
- Nieuwe gebiedsontwikkeling opstarten helpt niet tot 2033, wel gewenst voor structureel (na 2034) hoog houden woningbouwproductie
- Logisch om nieuwe woningbouwlocaties 2034 uit te werken in actualisatie omgevingsvisie (voorzien voor 2028) en de daarop volgende herijking van de uitvoeringsstrategie omgevingsvisie

Overzicht sturingsmogelijkheden grote gebiedsontwikkeling (middel)lange termijn (2030-2034+)

- Robuuste Kern**
- Realisatie & plan-voorraad op peil in gebieden met grootste woningaantallen**
 - Alexanderknoop
 - Stadionpark
 - RCD XL
 - Rijnhavenkwartier
 - Merwe-Vierhavens
- Potentie "aanzetten"**
 - Excelsior
 - Doorontwikkeling Centrum
 - Kop van Feijenoord (fase II)
 - Maashaven Oostzijde
 - Pendrecht & Zuidwijk
- Potentie versnellen**
 - Brainpark II

Financiële consequenties : investeringen gebiedspakketten

'Aanzetten'

3.2 Excelsior

€ 5+ mln. Financiële haalbaarheid en buitenruimte

6.4 Doorontwik. Centrum

€ 20 - 50 mln. Uitwerken en kiezen (groen en mobiliteit)

7.3 Kop van Feijenoord (II)

€ 30 - 50 mln. Mobiliteit en verbinden, groen, voorzieningen

8.2 Maashaven Oost

€ 40 mln. Metrostation, verbinden, vergroenen

10.2 Pendrecht Zuidwijk

€ 15+ mln. HOV-bus Tuinsteden, buitenruimte, scholenstrip

Versnellen

3.5 Brainpark II € 15 mln. geluidsmaatregelen

Totaalomvang financiële consequenties wordt bepaald door welke keuzes hierin gemaakt worden qua aanzetten en/of versnellen

Conclusies woningbouw structureel hoger & gebiedsontwikkelingen

- ❑ Planvoorraad middellange termijn theoretisch op orde, maar vraagt sturing
- ❑ Structureel hogere woningbouwproductie vraagt sturing door:
 - 1. o Realisatiegraad verhogen (alle invullingen randvoorwaarden korte termijn structureel doorzetten)
 - 2. o Op tempo houden lopende gebiedsontwikkelingen 2026-2034 ook bij vertraging eerste periode
 - 4. o Ook op langere termijn beter benutten bestaande voorraad doorzetten
 - 5. o Indien blijkt dat voorgaande onvoldoende lukt: aanzetten beperkt aantal kansrijke gebiedsontwikkelingen buiten robuuste kern. Aantal gebiedsontwikkelingen met potentie geïdentificeerd.
- ❑ Aanzetten en versnellen nieuwe gebiedsontwikkelingen buiten robuuste kern vraagt om investeringsruimte ten behoeve van gebiedspakketten (randvoorwaarden mobiliteit, buitenruimte/groen, milieumaatregelen, voorzieningen) en extra capaciteit
- ❑ Versnellen gebiedsontwikkelingen gepland na 2034 ten behoeve van realisatie voor 2034 slechts heel beperkt mogelijk
- ❑ Nieuwe gebiedsontwikkelingen oppakken belangrijk voor woningbouw lange termijn, na 2034. Mee te nemen in actualisatie omgevingsvisie komende periode
- ❑ Uitwerking opties sturing middellange termijn in uitwerking "100-dagenplan"

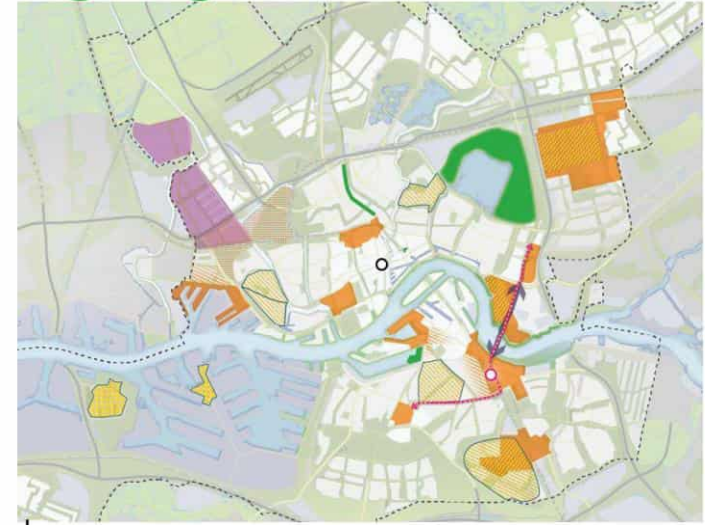
**Extra benodigde investeringen
vanuit (randvoorwaardelijke)
thema's goede groei**

Randvoorwaardelijke thema's in context van uitvoeringsagenda omgevingsvisie

- De thema's opgenomen in de uitvoeringsagenda zijn:
 - luchtkwaliteit
 - groen
 - mobiliteit
 - maatschappelijke voorzieningen
 - economie

Netcongestie was qua impact onvoldoende duidelijk bij het opstellen van de uitvoeringsagenda

- In de robuuste kern zijn de gebiedspakketten (noodzakelijke investeringen direct gekoppeld aan de betreffende ontwikkelingen) en een beperkt aantal stedelijke projecten opgenomen. Uitgangspunt van de volgende sheets is dat deze daadwerkelijk gerealiseerd worden
- Voor luchtkwaliteit en netcongestie geldt dat deze onvermijdelijk zijn om tot ontwikkeling te komen
- Voor de overige thema's geldt
 - Er voor ieder thema altijd enige investeringsruimte binnen de vrije ruimte gewenst is om tot goede groei te komen;
 - Ieder college kan bepalen in welke mate men accenten wil plaatsen gedurende de betreffende bestuursperiode
 - Het vergroten van de woningbouwproductie voor iedere thema leidt tot grotere noodzaak/urgentie om op bepaalde aspecten tot extra investeringen (aanvullend op de robuuste kern te komen)

Nieuwe EU-richtlijn luchtkwaliteit beïnvloedt woningbouw

Tijdslijn

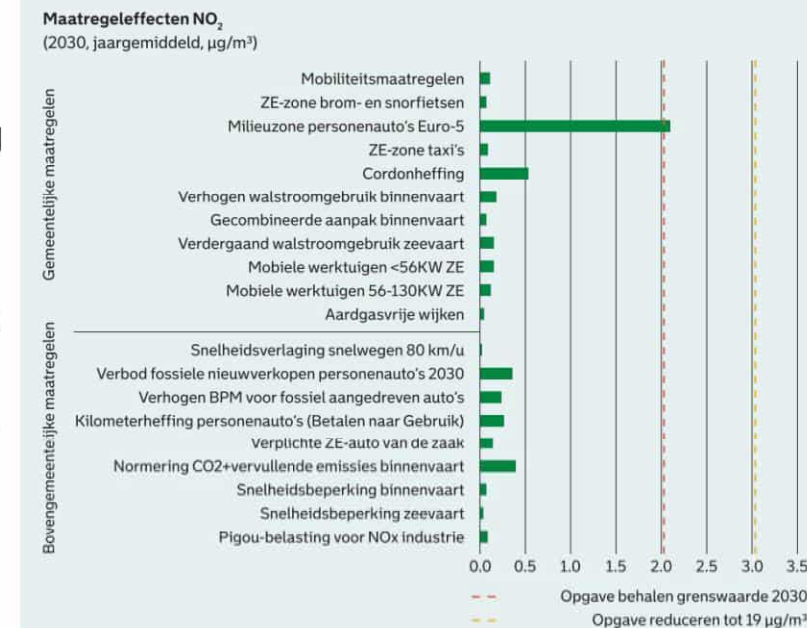
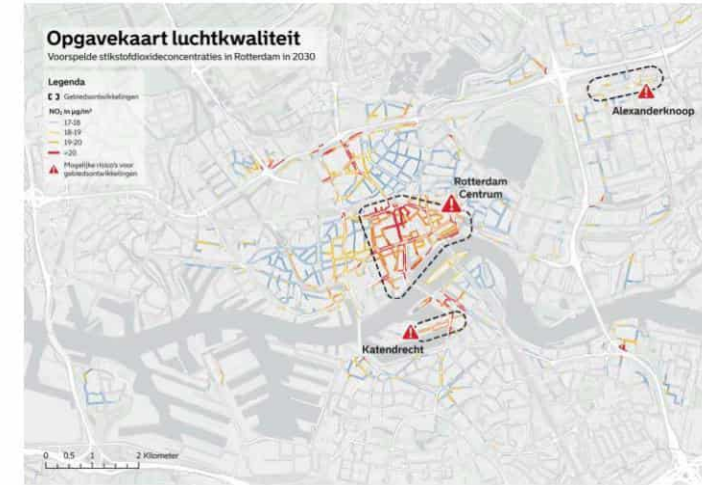
- Okt. 24: Nieuwe EU-Richtlijn voor luchtkwaliteit vastgesteld.
- Dec. 26: Implementatie door het Rijk (ministerie van IenW).
- Dec. 28: Als blijkt dat omgevingswaarden niet tijdig kunnen worden behaald moet Rijk routekaart luchtkwaliteit indienen.
- Jan. 30: Lidstaten moeten voldoen aan de nieuwe EU-Richtlijn.

Stof	Huidige EU-norm (µg/m ³)	EU-norm 2030 (µg/m ³)	WHO-advieswaarde (µg/m ³)
NO ₂	40	20	10
PM ₁₀	40	20	15
PM _{2,5}	25	10	5

Programma luchtkwaliteit randvoorwaarde voor stedelijke ontwikkeling – onafhankelijk van omvang

- ❑ Prognose Rotterdam: overschrijding van nieuwe omgevingswaarde in 2030. Betekent conform de Omg. Wet een verplicht programma luchtkwaliteit met maatregelen.
- ❑ Tijdig voldoen ook noodzakelijk voor ruimtelijk besluiten zoals omgevingsplannen
- ❑ Mogelijke maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren o.a.:
 - ✓ Bestaand beleid, incl. ZE-zone, is uitgangspunt.
 - ✓ Milieuzone Euro-5 personenauto's, walstroom en mobiele werktuigen dragen het meest bij.
 - ✓ Zowel lokale maatregelen als nationale maatregelen zijn nodig. Ook voor uitbreiding bevoegdheden voor lokale maatregelen (milieuzone)
- ❑ Maatregelen programma luchtkwaliteit vergen naast investeringmiddelen ook expolitatiebudget, afhankelijk van keuzes. Inschatting nieuw programma luchtkwaliteit **€15 miljoen tot 2030**. Dit is bovenop de in de Robuuste kern opgenomen middelen (6,3 mln). Cofinanciering voor nieuw programma door het Rijk (6,3 mln) is onzeker en robuuste kern USOV betreft investeringsmiddelen met voorwaarden. !

Netcongestie vormt een **directe rem** op nieuwe woningbouw – wijziging per 1 juli betekent dat extra woningen heel lastig wordt

Woningbouwprojecten die níét op de lijst staan dit jaar, komen waarschijnlijk pas in 2035 aan de beurt

- Gegeven de aanstaande veranderingen voor kleinverbruik per 1 juli is er een éénmalige kans om projecten dit jaar aan te melden die voldoen aan de bewijslast – voor nieuwe woningen bovenop de bestaande projecten is de kans klein dat deze via de reguliere weg een aansluiting krijgen en hiervoor creatieve oplossingen nodig

Woningen kunnen alleen gerealiseerd worden als randvoorwaardelijke voorzieningen óók aanwezig zijn

- In gebiedsontwikkeling M4H kunnen woningen pas gebouwd worden zodra walstroom installaties in het gebied gereed zijn i.v.m. luchtkwaliteit- en geluidsnormen, maar deze walstroomaanvragen komen op de wachtlijst
- In bv Alexanderknoop West moeten eerst bedrijven verplaatsen voordat er gebouwd kan worden, maar deze bedrijven krijgen op een andere plek geen aansluiting

En de verschillende randvoorwaarden staan vaak ook recht tegenover elkaar – alles is afhankelijk van beperkte capaciteit op het elektriciteitsnet, maar ook ruimte in de stad

- Meer elektriciteitsverbruik in de stad vraagt om meer elektriciteitsinfrastructuur, vraagt schaarse ruimte
- Warmtenetten om elektrificatie van de warmtevraag te voorkomen passen niet in alle wijken in de ondergrond
- Projectontwikkelaars die geen aansluiting kunnen krijgen bij de netbeheerder zullen waarschijnlijk aan de slag gaan met gasturbines en dat heeft een negatief effect op de luchtkwaliteit in Rotterdam

Oplossingen zijn vaak maatwerk per project – **Technisch mogelijk,** maar **lopen vast op financiering en juridische belemmeringen**

- **Start noodfonds Netcongestie - €10 miljoen per jaar** om lokaal oplossingen te stimuleren (congestieverzachters, netbewuste maatregelen) zodat projecten van de grond komen, met als doel om ook het Rijk hierop in te laten stappen
- **Netbewust bouwen** als standaard (en lobby om dit landelijk uniform te maken)
- **FlexScan subsidieprogramma continueren** voor projectontwikkelaars om te kijken welke **slimme oplossingen (bijv. opslag)** mogelijk zijn per project
- **Lobby** inzetten om **netbudgetten** mogelijk te maken (noodzakelijk voor programma in de stad)
- **Pilot opstarten voor Flextenders** in de stad i.s.m. **Stedin** voor decentrale opwek en flexibel vermogen (bijv. batterijen, gasturbines)
- **Samenwerken** met andere gemeenten aan **Regiofonds** voor congestieverzachters

Maar ook – **ontwikkelingen in een gebied in samenhang met elkaar programmeren voor de goede groei van de stad** → dit vraagt inzet van nagenoeg alle afdelingen binnen de gemeente

Groene Waterstad 2050

- ❑ Uitwerking Groene Waterstad in Uitvoeringsagenda. Op te leveren in Q4 2026
- ❑ Prettig leven in de delta = wonen in een prettige leefomgeving
- ❑ Goede Groei = groene groei: tempo groei van de stad koppelen aan de uitvoering van de Groene Waterstad
- ❑ Een prettige leefomgeving = Klimaatadaptief, gezond, aantrekkelijk, bio-divers, sociaal
- ❑ Inzet: Tempo en omvang vergroening GWS (40 ha publiek groen erbij) = Tempo en omvang woningbouw USOV

MEER, BETER ÉN VERBONDEN

Vastgesteld december 2025

Groene Waterstad 2050

Versnellen woningbouw = versnellen vergroening

Tempo woningbouw omhoog = tempo vergroening omhoog. (van 40 naar 50 ha publiek groen erbij)

Versnelling door inzet op:

1. **Groen in gebiedspakketten uitvoeringsstrategie en agenda** gelijkwaardig onderdeel in de gebiedsontwikkeling, 1 op 1 gekoppeld aan het tempo
2. **Versnelling vergroening wijken.** Druk is al (te) hoog. Urgentie verdere vergroening
3. **Versnelling stedelijke groenprojecten.** De verdere verdichting van de stad vraagt naast investeringen in wijk en gebiedsontwikkelingen om extra investering in de stedelijke groenstructuur. Planvoorbereiding en investeringsmiddelen

Financiële consequenties:

1. Gebiedspakketten: onderdeel uitvoeringsagenda omgevingsvisie
 - In principe gedekt in robuuste kern
 - Bij aanzetten of versnellen ontwikkelingen toevoegen aan robuuste kern (ten koste van vrije ruimte)
2. Vergroening wijken: 35 - 80 miljoen euro per collegeperiode, te dekken uit vrije ruimte
3. Stedelijke groenprojecten: afhankelijk van politieke ambitie.
 - In robuuste kern: meeste stadsprojecten, rivierpark gekoppeld aan nieuwe brug, Kralingse Bos
 - Extra projecten: uit te werken in kader van uitvoeringsagenda Groene Waterstad: 50 – 200 miljoen euro (afhankelijk van ambitie) te dekken uit vrije ruimte

Mobiliteit – Goede groei & gebiedspakketten

- **Robuuste kern** bevat randvoorwaardelijke mobiliteitsingrepen en vormt solide basis, zoals:
 - metrostation Rijnhaven i.r.t. gebiedsontwikkeling Rijnhaven
 - treinstation Stadionpark, Stadsbrug en OV i.r.t. Oostflank
- **Aanzetten of versnellen** gebiedsontwikkelingen vraagt aanvullende mobiliteitsinvesteringen zoals geformuleerd in de bijbehorende gebiedspakketten).
 - Dit biedt ook kansen voor versneld versterken mobiliteitsnetwerk voor hele stad passend bij de voorziene groei van de stad. Voorbeelden zijn Kop van Feijenoord : kwaliteitsimpuls treinstation Rotterdam-Zuid, fiets- en looproutes of VCP-maatregelen binnen de binnenstad bij doorzetten projecten binnenstad.
 - Hoewel voor de periode tot 2034 geconstateerd is dat versnellen van Van Nelleknoop en Charloisse Poort/Slingeknoop niet tot realisatie leidt is het wel van belang de komende periode bij Rijk en MRDH te lobbyen. De bijbehorende infrastructuurmaatregelen vergen een grote voorbereidingstijd. Tijdig beginnen is belangrijk voor de planvoorraad na 2034. Tegelijk kan dit qua capaciteit personeel knellen met de benodigde inzet op de realisatie van de projecten behorende bij de woningbouwproductie tot 2034 (wat al een grote opgave is om deze tijdig tot stand te brengen)
- **Aanvullende investeringen**
 - **VCP** : met de doorontwikkeling van de binnenstad en verdichting van de wijken zijn ook VCP-maatregelen buiten de binnenstad gewenst (niet opgenomen in gebiedspakketten). De omvang hangt van de ambitie af en dient nader bepaald te worden (eerste schatting: oplopend tot 50 a 70 miljoen euro)
 - **Gebiedsaanpak Ruit**: bereikbaarheid stad en regio (minder hinder en duurzame alternatieven) tijdens grootschalig onderhoud, o.a. Van Brienenoordbrug – beperkingen, maar ook kansen (zoals P+R*)

* bijv. P+R Vaanweg/Paasweide à €20 mln (koppeling met HOV-bus Tuinstedenlijn)

Mobiliteit – opgaven bij woningbouw in bestaande stad

Intensivering in bestaande stad vraagt om ruimte-efficiente, duurzame alternatieven voor individuele auto. Verdichting en meer nabijheid van functies creëren hier draagvlak voor.

- a) Met voorziene woningbouw en zeker bij aanzetten, versnellen en vergroten zien we verdere groei fietsers stadsbreed. Om deze te faciliteren en stad bereikbaar te houden, is investeren in veilige en comfortabele fiets- en looproutes naar OV-knooppunten en belangrijke stedelijke voorzieningen noodzakelijk.
- b) In combinatie daarmee moet de aantrekkelijkheid, comfort en veiligheid van het OV op orde worden gebracht: dit vergt investeringen in kwaliteit van OV-haltes.
- c) Het inzetten van de knop bestaande voorraad (met verdichting in de bestaande wijken) vraagt om oplossen parkeren nieuwe woningen en extra groen: investeren in (wijk)hubs, deelmobiliteit en centrale fietsparkeervoorzieningen.

Benodigde ingrepen (met indicatieve kosten per collegeperiode):

Kwaliteit verkeersnetwerken	Druk op de openbare ruimte
Knelpunten verkeersveiligheid: €10,8 mln*	Wijkhubs (2 stuks a 100 plekken): €20 mln
Knelpunten fietsnetwerk: €10,1 mln*	Fietsstallingen in de wijk (5 stuks): €2 mln
Kwaliteit OV-haltes (looproutes, fietsparkeren): €5 mln**	Buurthubs voor deelmobiliteit (van 170 naar 250 hubs): 80 x €5.000 = €400.000

* zie antwoord SO45-TR58. **excl. 50% cofinanciering MRDH

Deze investeringen zitten niet in de robuuste kern en moeten uit de vrije ruimte gedekt worden.

Mobiliteit – parkeren als knop t.b.v. vergroten realisatiegraad

Parkeren (auto en fiets) belangrijk instrument voor versnellen en vergroten woningbouw

- **Betaald parkeren:** voorwaarde om te kunnen sturen (reguleren) op effectief parkeerbeleid. Parkeervoorzieningen rendabel als betaald parkeren op straat aanwezig is. Geldt zowel binnen als buiten de Ruit.
- **Parkeernormen:** lagere parkeernormen leiden tot significant lagere bouwkosten en kansen op groter (woon)programma. Om afwenteling parkeren op schaarse openbare ruimte te voorkomen, zijn investeringen in gemeenschappelijke voorzieningen als wijkstallingsgarages/wijkhubs nodig.
- **Parkeertarieven:** hogere tarieven hebben significant grote relatie met autobezit en – gebruik. Leidt tot kleiner beslag op openbare ruimte, incl. positieve effecten op omgevingsfactoren als luchtkwaliteit, geluid, etc.
- **Gebiedsgericht:** meer maatwerk nodig, geografisch gedifferentieerde toepassing van bovenstaande knoppen. Studie naar autoafhankelijkheid laat zien: grote verschillen tussen gebieden binnen Rotterdam.

Overige aandachtspunten:

- ❖ Eisen fietsstallingen in huidige beleidsregeling vergroten complexiteit (kosten) woningbouw. Herijken t.b.v vergroten realisatiegraad woningbouw (?)
- ❖ Parkeren bij P+R potentie voor afvangen forenzenverkeer en bezoekers aan stadsrand, stedelijke bereikbaarheid bij grootschalig onderhoud en mogelijkheden parkeren op afstand t.b.v. woningbouw.

Maatschappelijke Voorzieningen

Bij woningen hoort ook investeren in maatschappelijke voorzieningen (referentiewaarden)

De maatschappelijke voorzieningen bestaan uit

a. Voorzieningen functionerend op wijk/gebiedsniveau

- Deze zijn onderdeel van gebiedspakketten
- Voor Maashaven en Brainpark 2 zitten de voorzieningen nog niet in de gebiedspakketten. Hier is per gebied ca 5.000 m² nodig. Nadere verdieping nodig om te bepalen of hierbij een extra basisschool nodig is.

b. Stedelijke voorzieningen

- De al bekende voorzieningen die een locatie kennen zijn in de betreffende gebiedspakketten opgenomen.
- De overige stedelijke voorzieningen zijn benoemd als stedelijke projecten.
- Deze stedelijke voorzieningen waren bepaald op basis van 3.500 woningen per jaar en voorzien voor na 2033.
- Met een groei naar 5.000 woningen per jaar, betekent dit dan een aantal voorzieningen eerder nodig zijn: Stedelijke sportvoorzieningen waaronder een zwembad en een sporthal; mogelijk nog een stedelijke culturele voorziening; een voortgezet onderwijslocatie.

Maatschappelijke Voorzieningen- Financieel

Financiële consequenties:

1. Gebiedspakketten: onderdeel uitvoeringsagenda omgevingsvisie
 - In principe gedekt in robuuste kern
 - Bij aanzetten of versnellen ontwikkelingen toevoegen aan robuuste kern (ten koste van vrije ruimte)
2. Stedelijke voorzieningen
 - Passend bij 3500 woningen opgenomen in gebiedspakketten
 - Sneller realiseren van voor na 2034 geplande voorzieningen ntb

Genoemde bedragen betreffen alleen investeringen

Exploitatiemiddelen komen daar nog bij

Ook moet er versneld personele capaciteit bij MO (en SO) beschikbaar zijn

Plus extra investeringen in randvoorwaarden goede groei

Stedelijk	Groen Groenprojecten o.a. Kralingse Bos € 18 mln. Versnelling stedelijke groenprojecten € 50-200 mln.	Mobiliteit OV-haltes en deel VCP o.a. Beurs € 20 mln. Verkeersveiligheid, fietsnetwerk, mobiliteit € 26 mln.	Maatschappelijk € x mln.	Luchtkwaliteit Programma luchtkwaliteit € 6 mln. Programma luchtkwaliteit aanvullend 15 miln€	Netcongestie KV stations Start Noodfonds Netcongestie € 40 mln.											
	Extra/versnelde Gebieds-ontwikkelingen (gebiedspakketten) <table><tr><td>3.5 Brainpark II</td><td>€ 15 mln. geluidsmaatregelen</td></tr><tr><td>3.2 Excelsior</td><td>€ 5+ mln. Financiële haalbaarheid en buitenruimte</td></tr><tr><td>6.4 Doorontwik. Centrum</td><td>€ 20 - 50 mln. Uitwerken en kiezen (groen en mobiliteit)</td></tr><tr><td>7.3 Kop van Feijenoord (II)</td><td>€ 30 - 50 mln. Mobiliteit, verbinden, groen, voorzieningen</td></tr><tr><td>8.2 Maashaven Oost</td><td>€ 40 mln. Metrostation, verbinden, vergroenen</td></tr><tr><td>10.2 Pendrecht Zuidwijk</td><td>€ 15+ mln. HOV-bus Tuinsteden, buitenruimte, scholen</td></tr></table>					3.5 Brainpark II	€ 15 mln. geluidsmaatregelen	3.2 Excelsior	€ 5+ mln. Financiële haalbaarheid en buitenruimte	6.4 Doorontwik. Centrum	€ 20 - 50 mln. Uitwerken en kiezen (groen en mobiliteit)	7.3 Kop van Feijenoord (II)	€ 30 - 50 mln. Mobiliteit, verbinden, groen, voorzieningen	8.2 Maashaven Oost	€ 40 mln. Metrostation, verbinden, vergroenen	10.2 Pendrecht Zuidwijk
3.5 Brainpark II	€ 15 mln. geluidsmaatregelen															
3.2 Excelsior	€ 5+ mln. Financiële haalbaarheid en buitenruimte															
6.4 Doorontwik. Centrum	€ 20 - 50 mln. Uitwerken en kiezen (groen en mobiliteit)															
7.3 Kop van Feijenoord (II)	€ 30 - 50 mln. Mobiliteit, verbinden, groen, voorzieningen															
8.2 Maashaven Oost	€ 40 mln. Metrostation, verbinden, vergroenen															
10.2 Pendrecht Zuidwijk	€ 15+ mln. HOV-bus Tuinsteden, buitenruimte, scholen															
Wijken	Doorzetten vergroening wijken € 35 - 80 mln.	Wijk- en buurthubs fietsenstallingen € 22 mln.	€ X mln.	€ x mln. Betreffende gebiedspakket toevoegen indien voor dat gebied gekozen wordt € x mln. Opgenomen in Robuuste Kern USOV € x mln. Te regelen												

€ x mln.

Betreffende gebiedspakket toevoegen indien voor dat gebied gekozen wordt

€ x mln.

Opgenomen in Robuuste Kern USOV

€ x mln.

Te regelen

Bedragen voor periode 2026-2029 muv gebiedspakketten en stedelijk groen

Conclusies & Vervolg

Conclusie naar 5000 woningen per jaar korte termijn (2026-2029)

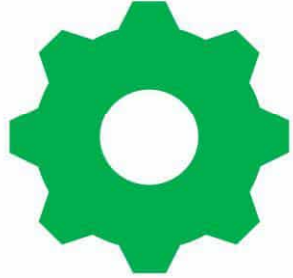
- ❑ In de huidige context is toegroeien naar 5000 woningen niet mogelijk
- ❑ Op basis van de sturingsmogelijkheden op de planvoorraad is het **in theorie mogelijk** toe te groeien naar 5000 woningen, maar enkel aan het einde van de college periode (dus in 2029), daarvoor is het noodzakelijk in te zetten op de knoppen:
 - 1. Verhogen van de realisatie van 40% naar 50%
 - 2. Meer woningen door beter benutten bestaande voorraad
 - 4. Versnellen van ontwikkelingen die nu gepland staan in 2030-2033
 - 5. Nieuwe initiatieven vanuit markt en woningcorporaties te faciliteren
- ❑ **Opschaling naar 5000 woningen per jaar maakt alleen kans bij een groot consistent pakket aan maatregelen (intern en extern)** met bestuurlijk commitment. Het gaat dan bijvoorbeeld om:
 - ❑ Financiën voor verhogen bouwproductie (5.000 woningen) en aandeel betaalbaar (67%)
 - 📁 Planvoorbereiding per jaar: € 31,9 mln.
 - 📁 Fondsvorming per 4 jaar (betaalbare huisvesting): € 121 mln.
 - 📁 GO fonds per 4 jaar: € 60 mln.
 - ❑ Verhogen van de uitvoerbaarheid, zoals het versterken van de ambtelijke organisatie, het opheffen van stapeling van beleidsregels: dit kost tijd en blijvende bestuurlijke betrokkenheid om het ook waar te kunnen maken
- ❑ We hebben niet alles in eigen hand. De realisatiegraad is ook afhankelijk van externe factoren, zoals de beschikbaarheid van investerend vermogen, stroomaansluitingen, arbeidspotentieel, etc. **Hierbij zijn we ook afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties en andere overheden**

Conclusies woningbouw structureel hoger & gebiedsontwikkelingen

- ❑ Planvoorraad middellange termijn theoretisch op orde, maar vraagt sturing
- ❑ Structureel hogere woningbouwproductie vraagt sturing door:
 - 1. o Realisatiegraad verhogen (alle invullingen randvoorwaarden korte termijn structureel doorzetten)
 - 2. o Op tempo houden lopende gebiedsontwikkelingen 2026-2034 ook bij vertraging eerste periode
 - 4. o Ook op langere termijn beter benutten bestaande voorraad doorzetten
 - 5. o Indien blijkt dat voorgaande onvoldoende lukt: aanzetten beperkt aantal kansrijke gebiedsontwikkelingen buiten robuuste kern. Aantal gebiedsontwikkelingen met potentie geïdentificeerd.
- ❑ Aanzetten en versnellen nieuwe gebiedsontwikkelingen buiten robuuste kern vraagt om investeringsruimte ten behoeve van gebiedspakketten (randvoorwaarden mobiliteit, buitenruimte/groen, milieumaatregelen, voorzieningen) en extra capaciteit
- ❑ Versnellen gebiedsontwikkelingen gepland na 2034 ten behoeve van realisatie voor 2034 slechts heel beperkt mogelijk
- ❑ Nieuwe gebiedsontwikkelingen oppakken belangrijk voor woningbouw lange termijn, na 2034. Mee te nemen in actualisatie omgevingsvisie komende periode
- ❑ Uitwerking opties sturing middellange termijn in uitwerking "100-dagenplan"

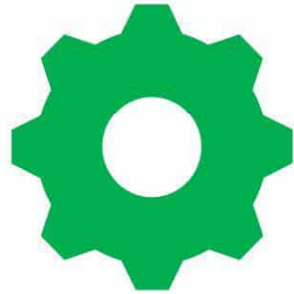
Financiële consequenties 5.000 woningen per jaar

Meer woningen

Meer planvoorraad

- Gebiedspakketten

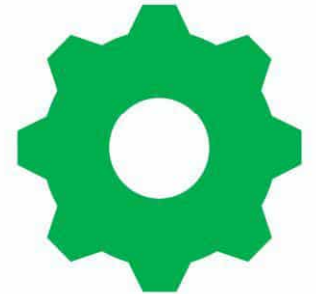
**Realisatiegraad
verhogen**

Benodigde kwaliteit

% Betaalbaarheid

**Goede Groei
(randvoorwaarden)**

Zie volgende pagina

€ 20 - 180 mln.

Doorbouwfonds: € 121 mln. voor 4 jaar

GO-fonds: € 60 mln. voor 4 jaar

Ambtelijke organisatie versterken: € 31,9 mln/jaar

Overzicht financiële consequenties

Planvoorbereiding	31.9	Jaarlijks	Exploitiatiemiddelen
GO fonds	60	2026 – 2029	Investeringsmiddelen Ook benodigd na 2030
Doorbouwfonds	121	2026 - 2029	Investeringsmiddelen Ook benodigd na 2030
Toevoegen gebiedsontwikkelingen gebiedspakketten	Nader te bepalen	2026 - 2033	Investeringsmiddelen Omvang afhankelijk van keuzes toe te voegen gebiedsontwikkelingen
Groen in de wijken	35 – 80	2026 - 2029	Investeringsmiddelen
Groen stedelijk	50 – 200	2026 - 2033	Investeringsmiddelen
Mobiliteit in de wijken	22	2026 – 2029	Investeringsmiddelen, ook benodigd volgende periode
Mobiliteit stedelijk	26	2026 - 2029	Investeringsmiddelen, ook benodigd volgende periode
Mobiliteit VCP	pm		Investeringsmiddelen
Netcongestie	40	2026 – 2029	Splitsing investerings- – exploitatiemiddelen nader te bepalen
Economie	Publiek fonds stimulering economie stad en haven		Investeringsmiddelen nader uit te werken
Luchtkwaliteit	15	2026 – 2029	Exploitiatiemiddelen

Omvang investeringsmiddelen overstijgt beschikbare vrije ruimte irt uitvoeringsstrategie omgevingsvisie

75

Omvang exploitatiemiddelen forse impact op begroting

Samenhangend pakket uitwerken in gezamenlijk 100 dagen plan

- Om de woningbouw op te schalen is groot pakket aan samenhangende maatregelen nodig.
- Deze maatregelen zijn van invloed op de gemeentelijke organisatie maar ook op alle andere stakeholders die betrokken zijn bij de bouwopgave.
- Het uitwerken van een 100 dagen plan, samen met deze stakeholders, zorgt ervoor dat een gezamenlijk gedragen aanpak ontstaat, mogelijk extra oplossingen worden gevonden, en dat partijen continue samen verantwoordelijk zijn voor de versnelling die voor ogen wordt gezien.
- Een uitwerking van het samenhangende pakket vraagt om duidelijke richting en randvoorwaarden als startopdracht vanuit uw nieuwe bestuur.
- Een eerste aanzet voor een samenhangend pakket aan maatregelen is ter inspiratie uitgewerkt in de volgende sheets.

De realisatiegraad verhogen – organisatie Stadsontwikkeling

Capaciteit Stadsontwikkeling uitbreiden en efficiënt maken

- Versimpel interne procedures en standaardiseer processen
- Start een taskforce capaciteit op orde & sta inhuur (incl. ZZP) toe
- Interne opleidingen lastig vervulbare functies
- Jobcarving, voor betere dedicated ondersteuning schaarse functies

Markt & Corporaties aan zet

- Markt & Corporatie aan zet waar kan, gemeente neemt regie waar moet
- Evaluer ontwikkelaar aan zet en schaal de successen uit deze aanpak op

Versnelling Digitalisatie

- Start met digitale Gebiedsontwikkeling "Digitale Twin" in lijn met BRO
- Start Publiek/Private - planning & procesmonitoring
- AI inzetten op ondersteunende werkprocessen.

Planteams in hun kracht

- Parallel Plannen met gezamenlijke opdracht intern en extern (voor corporatie projecten) invoeren
- Doorbraakbesluiten introduceren bij vastzittende beleidsstapeling
- Dedicated teams, Samenwerkdagen invoeren, ruimte om op één locatie samen te werken intern & extern
- Benoem de grootste projecten op de MLT als Doorbraakprojecten **M4H**, **Rotterdams Tij**, **Alexanderknoop** en **Binnenstad op Zuid**, en houd deze op planning o.a. door preferente bemensing, besluitvorming, etc.

Verhogen tempo en bestuurlijke slagkracht

- Bijvoorbeeld heroverwegen ambtelijk versus bestuurlijk mandaat bij IVA's, Plannen Derden en Grondexploitaties
- Onderzoek een andersoortig samenspel tussen Raad, Bestuur & Ambtenaren

De realisatiegraad verhogen – Randvoorwaarden op orde

Netcongestie

- Start een netcongestiefonds (ter ondersteuning van maatwerkoplossingen)
- Stel netbewust bouwen verplicht en Onderzoek (opschaalbare) alternatieve (maatwerk)oplossingen

Luchtkwaliteit

- Start een programma luchtkwaliteit
- Zorg voor eigen financiering en lobby voor Rijksbijdrage

Mobiliteit

- Overweeg of je beleid ten aanzien van parkeren (auto en fiets) wil aanpassen

Programmering Wonen, Werk, Groen & Voorzieningen

- Zorg voor een sturingsmechanisme om in lijn met de wet Regie Volkshuisvesting 2/3de betaalbaar te kunnen realiseren
- Programmeer actief per project de te realiseren prijssegmenten en leg deze vast in masterplan, NvU of ambitiedocument
- In programmering naast woningbouw ook nadrukkelijke keuze voor werklocaties, groen en voorzieningen.

Financiële slagkracht corporaties

- Houd evenwicht in de versnelling van de corporatieproductie en de financiële slagkracht van de corporaties

Bind voldoende investerend vermogen

- Sectorafspraken over gelijklopende doelstellingen bijvoorbeeld m.b.t. Paris Proof of regelgeving op prijsprogrammering
- Netwerken & Lobby versterken

De realisatiegraad verhogen – (Financiële) Realisatiekracht

Maximaliseer de financiële realisatiekracht

- Maak een nieuw doorbouwfonds, o.a. door inzet van de realisatiestimulans
- Maak maximaal gebruik van provinciale middelen en rijksmiddelen
- Overweeg een verwervingsfonds om regie te pakken bij complexe eigendomssituaties

Maak vervening mogelijk

- Opbrengsten grond- en erfpacht (op wijkniveau) terug laten vloeien naar gebiedsontwikkelingen.
- Overweeg nieuwe financiële systemen vereveningsfonds/reserve grondbedrijf en GREX'en op gebiedsniveau)

Houd de bouw zelf betaalbaar

- Denk na over terugdringen stapelende beleidsuitgangspunten die kostenverhogend werken (kleinere woningen in centrumgebieden, lagere parkeereis, grondprijsbeleid wijzigen, toestaan van modulaire en fabrieksmatige bouwmethoden, of het opzetten van een bouwstroom)
- Ontlast bouwprojecten met regelgeving door oplossingen op gebiedsniveau te organiseren.

Sterke schouders dragen mee in de lasten

Maak een Nota Kostenverhaal, regel daarin het kunnen vragen van financiële bijdragen van initiatiefnemers (voor betaalbare woningen, groen op wijkniveau of wijkparkeer-oplossingen) (let op deze zullen niet geheel dekkend verhaald kunnen worden)

Onderzoek domein overstijgende financiering

Domein- overstijgende financiering onderzoeken (via verzekeraars, waterschappen, etc.), maak dit concreet in een project

Maak volkshuisvestelijke subsidieregeling (bv voor % betaalbaar of doelgroepen)

Niet alle volkshuisvestelijke opgaven zijn door externe partijen haalbaar uit te voeren. Vaak vraagt dit een bijdrage van de gemeente (bijvoorbeeld uit het doorbouwfonds). Maak hiervoor generieke regels in een subsidieverordening

Beter benutten bestaande voorraad

Programma optoppen verbreden naar beter benutten bestaande stad.

- Optoppen, splitsen, woningdelen, hospitaverhuur & kleine transformaties

Vrijstelling van de parkeereis (ipv afwijkmogelijkheid)

Vereenvoudigen geldende beleidsregels voor beter benutten

Ontwikkel een Fastlane planproces en vergunning beterbenutter

4x een gebiedsaanpak beter benutten

- Middelland & Oude Westen / Lage Land / Oude Noorden / Lombardijen & IJsselmonde

'Aanzetten' gebiedsontwikkelingen

'Aanzetten' van gebiedsontwikkelingen tot 2034, die nu niet zijn opgenomen in robuuste kern USOV

- Maak een bewuste keuze, voorkom overprogrammering, en zorg bij aanzetten voor dekking van gebiedspaketten
- Aanzetten van extra locaties pas mogelijk na versterken capaciteit en randvoorwaarden
- Aanzetten bekijken als andere knoppen niet werken: bepalen bij actualisatie uitvoeringsstrategie

Kansrijke gebiedsontwikkelingen die zijn geïdentificeerd aanvullend op de robuuste kern zijn:

- Excelsior
- Doorontwikkeling Centrum
- Kop van Feijenoord (fase 2)
- Maashaven Oost
- Verdichting Pendrecht & Zuidwijk

Versnellen & Intensiveren gebiedsontwikkelingen

Versnel marktselectie of tender op eenvoudig te ontwikkelen gemeentelijke bouwplots (KT tot 2029)

- Bedoeld om productie eind collegeperiode op te voeren, daarmee beperkt aantal kavels geschikt.
- Kan pas goed worden opgepakt als capaciteit is versterkt, maar moet snel om op tijd te starten.

Daag partijen uit om hun programma te maximaliseren binnen de kaders (voorkom herontwikkeling)

- Waar is optimalisatie in programma mogelijk, extra laag, kleinere woningen.
- Gericht inzetten na uitvoeren van gemeentelijke schouw op totale projectenlijst

Voeg gesplitste bouwstromen in grotere ontwikkelingen samen

- Ontwikkelaars en corporaties brengen vaak een bouwfaserings aan tbv risicospreiding, of t.b.v. gespreide verkoopfasen. Onderzoek of deze bouwfaserings kunnen worden samengevoegd.

Zet in op het intensiveren (5% extra) van programma op bestaande MLT en LT locaties.

- Voorkom hierbij vertragingen, dus kies de locaties voor optimalisaties bewust

Versnelling van gebiedsontwikkeling naar de middellange termijn kan worden gevonden op de locatie Brainpark II

- Geadviseerd wordt om pas in gang te zetten indien concreet marktinitiatief en nadat capaciteit en randvoorwaarden zijn ingevuld
- Versnellen van deze locatie vraagt om investeringen gebiedspakket.

Opstarten nieuwe projecten en gebiedsontwikkelingen

Meer woningen door nieuwe initiatieven markt & corporaties

- KT tot 2029 --) Toevoegen van markt en corporatie initiatieven die nog in 2029 kunnen starten. Via bijvoorbeeld Ontwikkelaar aan Zet. Door benodigde planvormingstijd (normaliter 4 jaar) slechts beperkt resultaat op korte termijn. Kan pas goed worden opgepakt als capaciteit is versterkt.
- MLT & LT --) Voeg structureel maar jaarlijks beperkt aantal nieuwe kleinschalige initiatieven toe. Selecteer hiervoor gebieden zodat het de bestaande buurten en wijken versterkt. En grip kan worden gehouden op goede groei.

Nieuwe gebiedsontwikkelingen opstarten

- Nieuwe Gebiedsontwikkeling helpt niet tot 2033, wel gewenst om productie na 2034 hoog te houden.
- Starten vraagt om goede uitwerking; gebiedsuitwerking/gebiedsambitiedocument, uitwerking gebiedspakket
- Nieuwe woningbouwlocaties voor na 2034 uit te werken in actualisatie omgevingsvisie (voorzien voor 2028) en de daarop volgende herijking van de uitvoeringsstrategie omgevingsvisie

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met de tweede
ring onderhandelingen.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/ organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in geel. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-50
Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

- 1) Hoeveel gebruik wordt er gemaakt van de verschillende gratis OV-regelingen?
- 2) Weten we wat de maatschappelijke meerwaarde is?
- 3) Zijn hier onderzoeken van die we kunnen krijgen?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/lange termijn, waar/wie?);
- Juridische consequenties;
- Risico's.

- 1) Dit verstaan we onder de mate van gebruik van de verschillende gratis OV-regelingen:
 - Het aantal gemaakte ritten in bus, tram en metro met de OV-chipkaartproducten "Vrij reizen voor kinderen Rotterdam" en "Vrij reizen AOW-gerechtigden" van de RET in 2025.
 - Het aantal afgelegde reizigerskilometers (het totaal aantal kilometers dat alle reizigers samen afleggen) in bus, tram en metro met bovengenoemde OV-chipkaartproducten in 2025.
 - Het aantal actieve deelnemers van bovengenoemde producten in 2025. Dit is een inschatting aan de hand van het aantal unieke kaarten dat in gebruik was gedurende die periode.

Vrij reizen voor kinderen Rotterdam (4 tot 12 jaar):

- 2.908.843 ritten
- 10.457.719 reizigerskilometers
- 32.259 actieve deelnemers

Vrij reizen voor AOW-gerechtigden Rotterdam:

- 10.214.643 ritten
- 40.923.551 reizigerskilometers
- 77.307 actieve deelnemers

2) Er heeft geen onderzoek plaats gevonden naar de maatschappelijke meerwaarde van beide regelingen. Uit een enquête onder deelnemers van gratis OV voor kinderen in 2022 blijkt dat de redenen voor aanvragen zijn

- Omdat het beter voor het milieu is (37%)
- Omdat het de enige manier is om van A naar B te komen (16%).

Uit deze enquête blijkt ook dat deelnemers vaker met het OV reizen dan voorheen. Van de deelnemers reisde 79% voorheen minder met het OV vanwege de kosten.

De jaarlijkse evaluatie van de gratis OV-regelingen bestaat uit een rapport van de RET wat betreft de aantallen gemaakte ritten, reizigerskilometers en actieve deelnemers. [Prestatieverklaring RET 2025 voor AOW.pdf](#) [Prestatieverklaring RET 2025 voor Kinderen.pdf](#)

3)De enquête onder deelnemers van gratis OV wordt hieronder gedeeld.

 [report_Vragenlijst Pilot gratis OV kinderen 5.1.2e 20220404_0629.pdf](#)

Financieel:

NVT

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering: Geen

Organisatie:

NVT

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					

Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.	

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT

Nummer: TR-51
Cluster/afdeling: SO/Mobiliteit

Vraag/verzoek:

Wat zijn de bijsturingsmogelijkheden voor verschillende doelgroepen die nu gratis OV (kunnen) krijgen? En wat zijn daarvan de financiële consequenties? In ieder geval graag het scenario 65+ alleen voor minima.

Antwoord/reactie:

Onder bijsturingmogelijkheden verstaan we het beperken van de doelgroepen die in aanmerking komen voor gratis reizen met het OV en/of het aanpassen van de regeling van gratis reizen tot reizen met korting.

Onder de doelgroep 65+ verstaan we AOW-gerechtigden (dat was 65+, maar de leeftijd loopt op).

Onder minima verstaan we gangbare percentages WSM (wettelijk sociaal minimum).

Wat betreft de ondergenoemde financiële consequenties gaan we uit van:

- de reiskosten
- de uitvoeringskosten intern en bij de RET
- de kosten (voor de Rotterdammer) voor het aanschaffen van een OV-chipkaart)
- en een regeling met de RET (OV-chipkaart product) o.b.v. daadwerkelijk reisgedrag.

Bij de kortings-varianten gaat het daarbij om een ambtelijke actualisatie van kostenindicaties uit 2019. Er is uitgegaan van deelnamepercentages van 50-65 %.

Huidige gratis OV-regeling:

Volgens het huidige beleid reizen AOW-gerechtigden en kinderen tot en met 11 jaar gratis met het openbaar vervoer.

Naar verwachting treedt per 1-1-2027 een nieuw landelijk tarievenkader in werking waardoor het reizen voor kinderen landelijk gratis wordt, maar de reiskosten voor AOW-gerechtigden stijgen i.v.m. gelijktijdig vervallen van de generieke landelijke korting voor 65+.

Besluit hierover wordt verwacht op 1-7-2026. Voor de gemeente betekent dit dat de kinderregeling zou kunnen vervallen, maar dat de kosten voor de ouderenregeling aanzienlijk zullen toenemen. Deze kosten kunnen oplopen tot 13,5 mln. in het geval van een nieuw landelijk tarievenkader. Dit zou dus in theorie al vanaf boekjaar 2027 kunnen gelden.

Voor de jaren 2026-2030 is een oplopend knelpunt geprognosticeerd (zonder rekening te houden met een nieuw landelijk tarievenkader) dat oploopt tot € 2,6 mln in 2030. Totale kosten ongewijzigd beleid zijn in 2030 € 11,2 mln. In 2026 is voor het knelpunt (€ 0,2 mln) dekking binnen de begroting van de afdeling mobiliteit.

Bijsturingsvarianten

Voor de hand liggende bijsturingsopties zijn leeftijdsgroep en inkomen.

Overwegingen t.a.v. minima-groepen:

- 110% Wettelijk Sociaal Minimum (WSM): ondersteunen van de meest kwetsbaren
- 130% Wettelijk Sociaal Minimum (WSM) : bevorderen van participatie in de maatschappij, deelname werk (ook werkende armen, starten met een baan).

Daarnaast is het mogelijk om de regeling aan te passen van gratis reizen naar reizen met 40% korting.

Indicatieve kosteninschatting bijsturingsvarianten:

AOW-gerechtigde minima (110% WSM):

- Gratis reizen: 3,5 mln
- 40% korting: 2,5 mln

AOW-gerechtigde minima (130% WSM):

- Gratis reizen: 5 mln
- 40% korting: 3,5 mln

Minima 18 tot AOW-gerechtigde leeftijd (110% WSM):

- Gratis reizen: 8 mln
- 40% korting: 5,5 mln

Minima 18 tot AOW-gerechtigde leeftijd (130% WSM):

- Gratis reizen: 10,5 mln
- 40% korting: 7 mln

Voor de groep AOW-gerechtigden is hierin gerekend met het verwachte nieuwe landelijke tarievenkader. De mogelijke gebruikersgroep in deze opties is stabiel van aard en kleiner dan in de huidige regeling voor AOW-gerechtigden. De mate waarin het gebruik zal groeien over de jaren zal naar verwachting kleiner zijn, dit is echter een aanname. Met een eventuele groei van de gebruikersgroep is in de effecten op de begroting daarom geen rekening gehouden.

Kosten van de huidige regelingen:

AOW-gerechtigden 7,0 mln

Kinderen 2,5 mln

Andere relevante regelingen:

Vanuit Armoede en Schulden zijn er twee relevante indirecte voorzieningen:

- Tijdelijk gratis openbaarvervoerkaarten voor Rotterdammers met weinig geld via samenwerkingspartners en Vraagwijzer. Deze gratis OV-kaarten zijn bedoeld voor Rotterdammers met een smalle beurs die de reiskosten naar een voorziening niet kunnen opbrengen. De kaarten worden beschikbaar gesteld aan deze Rotterdammers via de Vraagwijzers, Huizen van de wijk en subsidiepartners. De kaarten zijn alleen voor 2026 beschikbaar gesteld. In totaal zijn er 14.000 RET 2-uurskaarten (t.w.v. €5,50). Ter illustratie: de doelgroep AOW 110% WSM betreft 22.330 Rotterdammers, de doelgroep 18-AOW 110% betreft 42.000 Rotterdammers. Het verstrekken van een gratis RET-dagkaart biedt geen structurele oplossing voor dit probleem maar kan op korte termijn helpend zijn. Dit aanbieden van tijdelijk gratis OV-kaarten betreft dus niet een regeling structureel gratis OV (zoals nu het geval is voor AOW-gerechtigden of kinderen) dat door alle Rotterdammers die binnen bepaalde minima-doelgroepen vallen, kan worden aangevraagd via 14010 en rotterdam.nl;
- AOW- en Jeugdtegoed via de Rotterdampas waarmee producten aangeschaft kunnen worden, o.a. reisproducten bij de RET.
- Het jeugdtegoed (12 t/m17) is in 2024 verhoogd van 500,- naar 850,- o.a. vanuit de gedachte dat daar OV-reizen mee bekostigd kunnen worden. Het kan echter ook anders besteed worden. Het betreft een regeling waarvan jaarlijks bepaald wordt om deze voortgezet wordt. De kosten hiervoor waren over 2025 waren € 100.000,- voor alle toepassingen.

Uitvoerbaarheid

Het selecteren van de doelgroepen voor gratis OV op basis van inkomen in plaats van leeftijd lijkt uitvoerbaar, maar enige uitwerking is noodzakelijk in verband met de volgende onzekerheden:

- ontwikkeling van de landelijke OV-tarieven (besluit 1-7-2026) en eventuele tariefvarianten die de MRDH hierop ontwikkelt
- Handlingkosten en inzet benodigd voor de uitvoering, want de uitvoeringskosten zouden erin kunnen resulteren dat minima-regelingen toch duurder zijn dan generieke regelingen. De afgelopen jaren bereikte dit signaal ons ambtelijk ook meermaals vanuit OV-vervoerders en andere gemeenten wat betreft dergelijke minima-regelingen.
- samenhang met wet- en regelgeving wat betreft financiële ondersteuning (t.b.v. voorkomen onbedoelde korting op de uitkering).

Toelichting Ontwikkeling en Handlingkosten

Leeftijd en woonplaats worden voor de huidige OV-regelingen redelijk eenvoudig digitaal getoetst. Het uitvoeren van een regeling gebaseerd op inkomen vraagt om een nieuw in te richten proces, dat hogere kosten en inzet met zich meebrengt (zowel bij de gemeente als bij de RET). Ter vergelijking: de uitvoeringskosten van de Energietoeslag waren ook aanzienlijk (ordegrootte: miljoenen euro's). Ook vergt dit voor iedere deelnemer een periodieke herbeoordeling, wat de handlingskosten opdrijft.

Deelnemers moeten ook instemmen met het delen van de gegevens met de RET.

Voor het uitvoeren van dergelijke regelingen is de gemeente afhankelijk van medewerking van de RET en de uiteindelijke kosten zijn afhankelijk van de offerte van de RET. De RET heeft tijd nodig om het product te ontwikkelen. Voor Rozenburg zal de samenwerking met EBS moeten worden opgezocht.

Er is aanvullend onderzoek nodig wat betreft de juridische samenhang van dergelijke gemeentelijke OV-regelingen met andere wet- en regelgeving zoals de Participatiewet (t.b.v. van bijvoorbeeld het voorkomen onbedoelde korting op de uitkering). Bij een generieke regeling (dus iedereen tot een bepaald inkomen, iedereen van een bepaalde leeftijd etc. komt in aanmerking voor gratis OV) zijn wel scenario's denkbaar om te voorkomen dat dit gevolgen kan hebben voor de hoogte van bijstand. Naarmate de ondergrens voor het inkomen hoger (bijv. 130% t.o.v. 110% WSM), wordt de kans vergroot dat dit geen gevolgen heeft voor de hoogte van de bijstand.

Financieel:

Uitgangspunten bij onderstaande cijfers:

- Onderstaande reeksen zijn op basis van de in de begroting beschikbare middelen
- Kosten op basis van nieuw landelijk tariefkader per 2027 (kinderen gratis, ouderen vol tarief)
- Beschikbare middelen in begroting;
 - o 2026: 9.5 mln
 - o 2027 e.v.: 8.6 mln
- Met de keuze voor 1 van de bijsturingsopties, muv 130% WSM gratis, resteert er dus geen knelpunt maar ontstaat er ruimte in de begroting
- Dit is exclusief **extra handlingskosten** en jaarlijkse indexatie hetgeen afhankelijk van de gekozen optie nog wel kan leiden tot knelpunten in de toekomst.

Begrotingseffecten van de verschillende varianten in onderstaand overzicht kunnen NIET bij elkaar worden opgeteld m.u.v. de eenmalige kosten bij een van de varianten.

Begrotingseffect (in mln)					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
<u>Varianten AOW-gerechtigden</u>					
110% WSM gratis		+5.1*	+5.1*	+5.1*	+5.1*
110% WSM 40% korting		+6.1*	+6.1*	+6.1*	+6.1*
130% WSM gratis		+3.6 *	+3.6 *	+3.6 *	+3.6 *
130% WSM 40% korting		+5.1 *	+5.1 *	+5.1 *	+5.1 *
<u>Varianten 18 tot AOW</u>					
110% WSM gratis		+0.6 *	+0.6 *	+0.6 *	+0.6 *
110% WSM 40% korting		+3.1 *	+3.1 *	+3.1 *	+3.1 *
130% WSM gratis		-1.9 *	-1.9 *	-1.9 *	-1.9 *
130% WSM 40% korting		+1.6 *	+1.6 *	+1.6 *	+1.6 *
Eenmalige ontwikkel-apparaatskosten alle varianten	-0.5**	-0.5**			
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering: Geen					
* Dit is exclusief extra handlingskosten en jaarlijkse indexatie zie toelichting in de bovenstaande tekst onder "Uitvoerbaarheid" en "Toelichting Ontwikkeling en Handlingskosten" ** betreft een eerste indicatieve inschatting					

Organisatie:					
In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.					
Licht toe:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	p.m. ***	p.m. ***	p.m. ***	p.m. ***	p.m. ***
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Extra inzet is benodigd t.b.v. inregelen van een nieuwe regeling** voor een periode van 6-9 maanden (omvang 2 FTE****)				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum. *** zie toelichting in de bovenstaande tekst onder "Uitvoerbaarheid" en "Toelichting Ontwikkeling en					

Handlingskosten"

**** betreft een eerste indicatieve inschatting

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We vinden het belangrijk dat het OV betaalbaar blijft voor de Rotterdammer met een kleine beurs en onderzoeken daarom regelingen waarmee minima gratis of met korting kunnen reizen met de bus, tram en metro.

Nummer: TR-52
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Is het mogelijk een Rotterdams OV-jaarabonnement RET aan te bieden, a 1 euro per dag (dus 365 euro per jaar), die iedere Rotterdammer aan kan schaffen? En wat kost dat?

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Onder een Rotterdam OV-jaarabonnement RET verstaan we een abonnement voor iedereen die woonachtig is in Rotterdam dat het mogelijk maakt om onbeperkt te reizen in het gehele RET-gebied met bus, tram en metro. Onder "a 1 euro per dag" verstaan wij dat de deelnemers 365,- (incl. BTW) bijdragen en dat de gemeente Rotterdam de overige kosten (o.b.v. daadwerkelijk reisgedrag) vergoed aan de RET.

De kosten van een 1 euro/dag abonnement:

Een indicatieve inschatting van de RET laat zien dat een dergelijke regeling d.m.v. de bijdrage van de deelnemers, kostendekkend zou kunnen wat betreft de gemaakte reiskosten. Hierbij moet vermeld worden dat het om een eerste kosteninschatting gaat (van indicatief karakter, geen formeel aanbod) voor een totaal nieuwe regeling en dat kleine inschattingsfouten (bijvoorbeeld wat betreft het voorspellen van gedrag van de Rotterdammers en de resulterende deelnamepercentage of de lengte van de ritten) kunnen resulteren in een heel ander beeld. De foutmarge van een dergelijke inschatting ligt in de (tientallen) miljoenen euro's, want het gaat om vervoerskosten en opbrengsten van een ordegrrootte 100 mln.

Een precieze financiële inschatting kan op dit moment niet worden gemaakt. Het is dus verstandig om uit te gaan van een bandbreedte wat betreft de reiskosten, nl. van kostendekkend (0) tot tientallen miljoenen euro's. In verband met deze financiële onzekerheid, is verder onderzoek en een nadere uitwerking wat betreft het beheersen van risico noodzakelijk.

De huidige regelingen "gratis OV" zijn ontstaan vanuit de gedachte om vervoersarmoede te verhelpen. De eigen bijdrage van de Rotterdammer voor het 1 euro/dag abonnement zou circa 30,- per maand zijn. Het is dus aannemelijk dat huishoudens met een laag inkomen niet met deze regeling geholpen zijn. Daarmee lijkt het 1 euro/dag abonnement niet uitwisselbaar met de huidige regelingen "gratis OV".

Uitvoerbaarheid:

- Het is de nadrukkelijke wens van de RET in te zetten op gebruik vanaf 9:00. Het risico is dat er een reizigersgroei ontstaat i.v.m. de aantrekkelijke prijs die in delen van het netwerk niet verwerkt kan worden. Deze groei is op dit moment niet nauwkeurig in te schatten.
- Voor het uitvoeren van dergelijke regelingen is de gemeente afhankelijk van medewerking van de RET en de uiteindelijke kosten zijn afhankelijk van de offerte van de RET. Voor Rozenburg zal de samenwerking met EBS moeten worden opgezocht.

- Er zijn aanpassingen in het proces nodig t.o.v. de huidige regeling wat betreft het toevoegen van een betaalwijze en het verlengen van het abonnement. Kosten en inzet van het inregelen zijn niet meegenomen in bovenstaande berekening.
- De RET heeft tijd nodig om het product te ontwikkelen.

Onzekerheid:

- Het zou kunnen zijn dat er per 1-1-2027 een nieuw landelijk tarievenkader in werking treedt waardoor het reizen voor kinderen landelijk gratis wordt, maar de reiskosten voor AOW-gerechtigden stijgen i.v.m. gelijktijdig vervallen van de generieke landelijke korting voor 65+. Besluit hierover wordt verwacht op 1-7-2026. Het landelijke tarievenkader is van invloed op de uiteindelijke kosten voor een dergelijke regeling.
- De MRDH heeft als OV-autoriteit in onze regio de bevoegdheid over OV-tarieven en een aanbod van de RET aan de gemeente Rotterdam zal ook door de MRDH moeten worden goedgekeurd.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
1 euro per dag-abonnement voor Rotterdammers	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering: Geen					

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Hierbij komt incidenteel 1-2 FTE van een periode van 3 tot 9 maanden voor het realiseren van een dergelijke regeling.				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.					
**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We vinden het belangrijk dat het OV goedkoper wordt en daarom onderzoeken we met de RET het invoeren van een aantrekkelijk abonnement, zoals bijvoorbeeld een 1 euro/dag abonnement voor alle Rotterdammers.

Nummer: TR-53
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Recent is er een rapport rekenkamer gekomen dat ongelukken met fietsers is toegenomen. Kunnen we (per categorie fietsers?) een overzicht krijgen hoeveel ongelukken er gebeuren met fietsers over de afgelopen jaren?

Antwoord:

Ja, daarop kunnen we inzicht verschaffen.

Bij de fietsongevallen is onderscheid gemaakt naar type fiets en leeftijdsgroep, op basis van politiedata (VIA) en aanvullend ambulancedata (MOVE). We zien een hoger aantal ongevallen in de ambulancedata vergeleken met de politiedata. Omdat bij letselongevallen vrijwel altijd een ambulance wordt ingezet, terwijl de politie niet in alle gevallen ter plaatse komt. De ambulancedata, is nog niet vergelijkbaar over de jaren; daarom is deze alleen voor 2024 toegevoegd.

Een kanttekening is dat het type fiets niet altijd correct wordt geregistreerd, waardoor het aantal e-bike ongevallen mogelijk wordt onderschat.

Voor de leeftijdsverdeling zijn de meest recente beschikbare gegevens opgenomen (fiets en e-bike gewonden en doden naar aantal inwoners).

Verdeling naar type fiets:
Gewonden:

VIA:		
Jaar/ vervoers wijze:	Fiets:	E-bike:
2021	272	33
2022	307	53
2023	350	46

Dodelijk:

VIA:		
Jaar/ vervoers wijze:	Fiets:	E-bike:
2021	2	0
2022	2	1
2023	4	0
2024	2	0

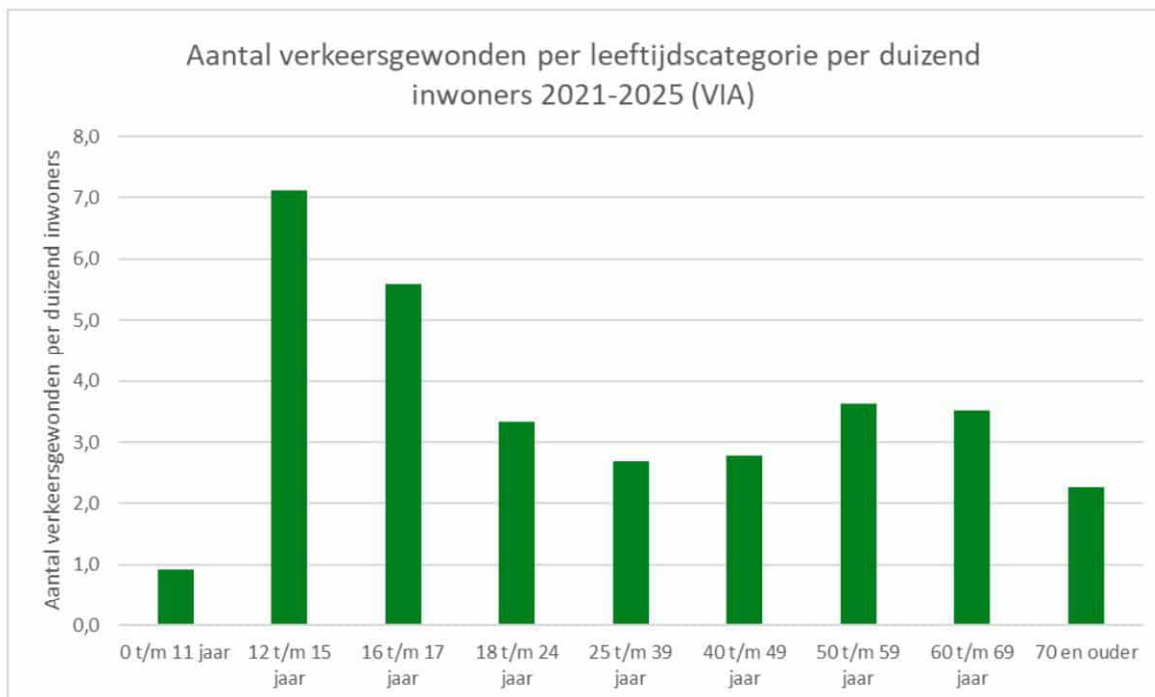
MOVE:

2024	832	176
------	-----	-----

Bron: VIA Statistiek en MOVE Monitor Verkeersslachtoffers Zuid-Holland 2024, VeiligheidNL. Selectie: Zuid-Holland, jaar=2024, gemeente=Rotterdam, wegbeheerder = gemeente, vervoerswijze slachtoffer = Fiets en E-bike.

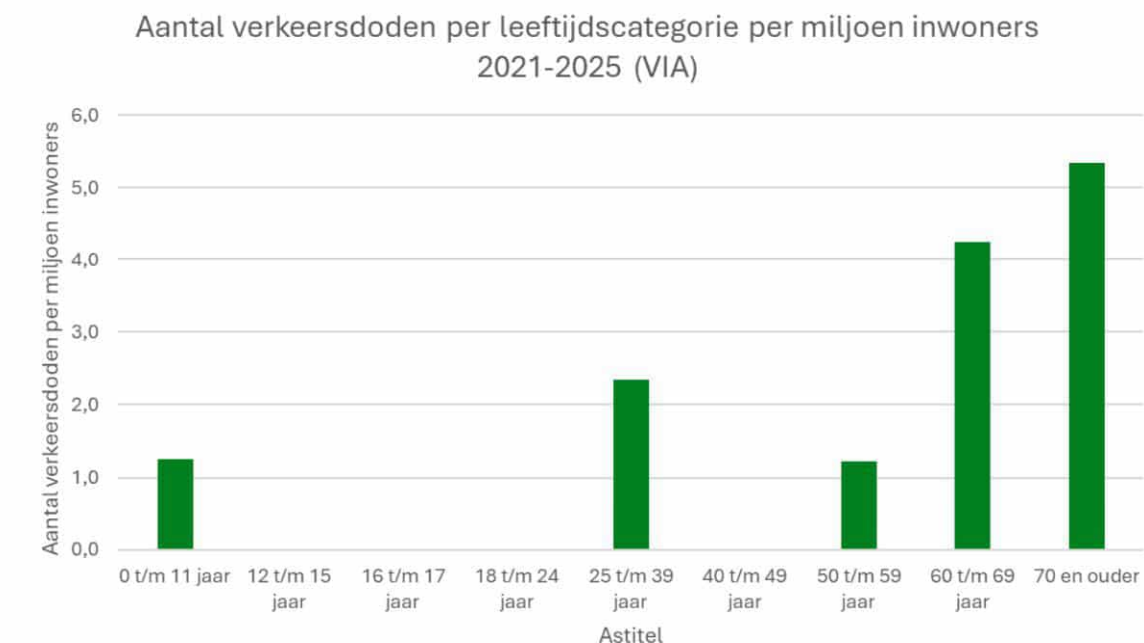
Verdeling fiets en e-bike verkeersgewonden naar leeftijdscategorie:

We gaan uit van de jaren 2021-2025. Het beeld wat hieruit komt is representatief voor de voorgaande jaren.

Verdeling fiets en e-bike verkeersdoden naar leeftijdscategorie:

Het betreft het aantal dodelijke ongevallen van 2021 t/m 2025. Bron: MOVE Dashboard

N.B. Momenteel zitten alleen de data van RAV Rotterdam Rijnmond, RAV Zuid-Holland Zuid en RAV Hollands-Midden (RAV Haaglanden ontbreekt) in het MOVE dashboard.

Financieel:					
NVT					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
NVT					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT

Nummer: TR-54
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Wat zijn de voorlopige resultaten over het verkeersgedrag van jongeren?

Antwoord/reactie:

We gaan uit van het onderzoek 'doelgroepenaanpak jongeren verkeersveiligheid in Feijenoord'. Dit onderzoek verkent of een aanpak die vertrekt vanuit de leefwereld van jongeren – in plaats van uitsluitend vanuit gewenst verkeersgedrag – kan leiden tot effectievere interventies die beter aansluiten bij de doelgroep. Huidige beleid en kaders voor verkeersveiligheid sluiten hier nog niet bij aan.

De voorlopige resultaten van het onderzoek in Feijenoord laten zien dat het verkeersgedrag van jongeren wordt beïnvloed door een combinatie van factoren. Zo ontbreekt vaak basiskennis van verkeersregels, is er sprake van mentale druk (o.a. stress en drukte), en zien we risicovol gedrag bij bijvoorbeeld maaltijdbezorging door tijdsdruk en onderlinge competitie. Daarnaast speelt beleving een rol: reizen moet ook 'leuk' zijn, wat kan leiden tot afleiding. Ook rijden jongeren relatief vaak op minder goed onderhouden voertuigen. Tot slot is imago belangrijk: auto's en fatbikes geven status, terwijl fietsen juist een negatief imago heeft.

De eerste bevindingen laten zien dat verkeersgedrag samenhangt met andere leefdomeinen, zoals werk, financiën en mentale gezondheid. Dit suggereert dat het bereiken van deze doelgroep via alleen verkeersveiligheid beperkt effectief kan zijn en dat een bredere benadering, in samenwerking met andere gemeentelijke domeinen, kansrijker is.

De verwachting is dat de definitieve rapportage in mei gereed is. Deze zal ook inzicht geven in mogelijke interventies die ingezet kunnen worden. Dit zou een nieuwe werkwijze zijn.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030

Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We zetten gerichter in op het verbeteren van de verkeersveiligheid onder jongeren (16–24 jaar) door een integrale aanpak te ontwikkelen die aansluit bij hun leefwereld.

Nummer: TR-55
Cluster/afdeling: SO/Mobiliteit

Vraag/verzoek:

Er zit een motieafdoening in de pijplijn over hoe we zijn omgegaan met het autoluwfonds; kan die ook naar de tafel komen?

Antwoord/reactie:

De afdoening van de motie 'Afwegingskader autoluwfonds' is geagendeerd voor de collegevergadering van 19 mei. Hieronder de inhoudelijke beantwoording zoals aangeleverd voor college en geaccordeerd door wethouder Lansink:

Inhoudelijke beantwoording:

In de motie 'Afwegingskader autoluwfonds' (25bb4725) wordt het college verzocht:

1. Bij alle toekomstige én lopende projecten die (mede) gefinancierd worden uit het Autoluwfonds, expliciet aan te geven welke concrete bijdrage het project levert aan het verminderen van autoverkeer'
2. Een afwegingskader op te stellen waarin concrete criteria staan wanneer een ingreep direct bijdraagt aan het autoluw maken van de stad, en wanneer dit niet of nauwelijks bijdraagt aan het autoluw maken van de stad' en
3. Projecten die volgens dit afwegingskader niet of nauwelijks bijdragen aan een autoluwe stad, zoals omschreven in het coalitieakkoord, niet langer uit dit fonds te financieren.

Voor het beantwoorden van de motie staan we stil bij:

- A. Onderscheid in aard van projecten en financiering
- B. Kwalitatieve beoordeling en indirecte effecten
- C. Welk toetsingskader kan wel?
- D. Nadere toelichting op projecten 2025 en 2026
- E. Tot slot – totaaleffect in beeld

A. Onderscheid in aard van projecten en financiering

Fysieke ingrepen op straat moeten worden bekostigd uit investeringsmiddelen¹. De middelen vanuit de bestemmingsreserve Autoluw zijn specifiek bestemd voor projecten die randvoorwaarden scheppen voor een autoluwe stad. Dit zijn 'zachte' maatregelen zoals participatie, gedragsbeïnvloeding, onderzoek, beleidsvorming en het stimuleren van alternatieven. Hoewel de effecten van deze maatregelen minder goed meetbaar zijn, zijn ze wel noodzakelijk om tot een acceptabel totaalpakket te komen aan maatregelen en de doelstellingen rondom een autoluwe stad te realiseren.

B. Kwalitatieve beoordeling en indirecte effecten

Gezien het zachtere en minder meetbare karakter van deze projecten is het opstellen van een limitatief afwegingskader met criteria voor het concreet bijdragen aan het autoluwer maken van de stad niet realistisch. Voor niet fysieke en niet-plaatsgebonden projecten is de effectiviteit niet

¹ Kleine fysieke ingrepen tot een bedrag van €100k kunnen wel vanuit exploitatiemiddelen worden bekostigd

uit te drukken in een directe vermindering van het autoverkeer, maar moet deze indirect en in samenhang met andere maatregelen worden bekeken. Omdat een causaal verband tussen, bijvoorbeeld, een gedragsmaatregel en een directe afname van het aantal verkeersbewegingen methodologisch complex is, ligt de focus hierbij op de kwalitatieve bijdrage.

C. Welk toetsingskader kan wel?

Voor alle projecten welke gebruik maken van middelen uit de bestemmingsreserve wordt vooraf kwalitatief nagegaan of deze plannen bijdragen aan een autoluwere (binnen)stad. Er wordt dus ingezet vanuit deze weloverwogen veronderstelling, welke per project op verschillende manieren onderbouwd kan zijn. Dit kan zowel technologie, kleine fysieke maatregelen, beleid en gedrag betreffen. In een nadere specificatie hiervan zien we dat de projecten gericht op deze mobiliteitstransitie zich richten op verduurzaming, verbeterende bereikbaarheid, efficiëntere doorstroming en het bereiken van een verandering in de manier waarop mensen en goederen zich verplaatsen. Het criteria "een positieve invloed op de mobiliteitstransitie" betreft een kwalitatieve grondslag. De daadwerkelijke resultaten van de verschillende projecten moet in samenhang met de fysieke ingrepen worden bekeken.

D. Nadere toelichting op projecten 2025 en 2026

Om de bijdragen aan een autoluwere stad transparanter en inzichtelijker te maken zal in de begrotingscyclus meer aandacht worden besteed aan de projecten en werkzaamheden welke met middelen uit de reserve zijn uitgevoerd. Daarnaast wordt bij de formele afdoening richting de gemeenteraad een bijlage toegevoegd met project welke in 2025 vanuit de bestemmingsreserve zijn gedekt inclusief een kwalitatieve toelichting op de bijdrage aan een autoluwere stad.

E.. Tot slot – totaaleffect in beeld

Omdat de effecten van zowel fysieke als gedragsmaatregelen hand in hand gaan en gezamenlijk een totaaleffect realiseren wordt de Rapportage Mobiliteit jaarlijks opgesteld. De in november verschenen "Rapportage Mobiliteit 2025" (25bb008656) geeft de ontwikkeling van mobiliteit weer met trends en indicatoren. De (meerjarige) effecten van beleid zijn hiermee zichtbaar gemaakt. Ook het beleid om de binnenstad autoluwer te maken is duidelijk terug te zien, met name in het aantal autopassages over de binnenkordon van de stad. Dit betreft een lange termijn ontwikkeling waarbij in de meerjarige cijfers een duidelijke neerwaartse trend terugziet.

Financieel:

NVT

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

NVT

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030

Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT

Nummer: TR-56
Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

- 1) Wat kost het om de Meent en de Witte de With autovrij te maken en dan gelijk te vergroenen?
- 2) En wat betekent dit voor het VCP?

Antwoord/reactie:

- **NB: dit betreffen globale inschattingen van de kosten op basis van uitgangspunt dat de Meent en Witte de Withstraat niet compleet wordt heringericht, het betreft vooral aanpassingen aan de rijbaan en vergroening van parkeerstroken. Meer wensen van bewoners of ondernemers kosten meer geld.**
- Zie hiertoe ook onderstaande noties. Prijspeil 2026.

Kosten

– Planvormings- en uitvoeringskosten Meent:

- Bouwsom : € 2.100.000
- Engineering I-bureau : € 367.000
- Bijkomende kosten : € 33.500
- Objectoverstijgingde risico's : € 500.000
- Kosten planontwikkeling : € 250.000 (aannee 10 man x 200 x € 125)
- ===== +
- Totaal : € 3.250.500,-

–

– Planvormings- en uitvoeringskosten Witte de Withstraat

- Bouwsom : € 786.500
- Engineering I-bureau : € 131.000
- Bijkomende kosten : € 24.000
- Objectoverstijgingde risico's : € 189.000
- Kosten planontwikkeling : € 250.000 (aannee 10 man x 200 x € 125)
- ===== +

Totaal : € 1.380.500,-

Plan voorbereiding: € 500.000,-

In verband met de hoge onzekerheid van de raming houden we rekening 50% afwijking. Totale investering bedraagt dan ca € 7 mln. Vanwege de geopolitieke ontwikkelingen is er momenteel geen duidelijke indexatie voor uitvoeringsjaar 2028 beschikbaar. De bandbreedte voor de periode van 2026 – 2028 zal tussen de 7,5 en 10% liggen. Hier is in de begrotingseffecten rekening mee gehouden. Opgave kosten door I-buro.

Mbt VCP

- Wijziging ten opzichte van huidig beleid (VCP); Het verkeerscirculatieplan heeft als uitgangspunt om de Meent en Witte de Withstraat autoluwer te maken middels een verkeersfilter op de Meent en twee maatregelen in de omgeving van de Witte de Withstraat (éénrichtingsverkeer Schiedamse vest en aanpassing kruispunt Eendrachtsplein-Westblaak).

Onderzocht is dat deze maatregelen bijdragen aan autoluwere straten (minder (doorgaand) autoverkeer).

Indien wordt gekozen om deze straten autovrij te maken geldt dat:

- Omliggende straten en daarmee belanghebbenden, afhankelijk van de herverdeling van bestemmingsverkeer in en om het centrum gevolgen zullen ondervinden van de wijzigingen in verkeerscirculatie.
- Er hier moeten nieuwe circulatiestudies en effectstudies naar moeten worden gedaan.
- Er evt juridische consequenties zullen zijn;
- Er sprake zal zijn van verkeersbesluiten, inclusief bezwaar- en beroepstermijnen bij wijzigingen naar autoluw of autovrij.
- Voldoende draagvlak bij wijkraden, bewoners, ondernemers, hulpdiensten is een risico.

Ook vergt het beleid ten aanzien van parkeren aanpassingen (vergunningen). In geval van volstrekt autovrije straten moet worden besloten over de toekomst van in ieder geval private parkeergarages in de nabijheid van beide straten, inclusief verwijzingen van en naar de garages, alsook het straatparkeren. Nog enkele noties als het gaat om het autovrij maken van deze straten:

- Notie 1: Meent en Witte de Withstraat hebben beiden een ontsluitingsfunctie voor achterliggende woonbuurten en (private) parkeergarages. Door hun functies voor winkels en horeca kennen deze straten ook een behoefte aan plekken voor expeditie verkeer. Voor dit laatste zullen plekken in de straten gereserveerd moeten blijven, omdat veel panden niet achterom bereikbaar zijn. Daarmee zal in ieder geval expeditieverkeer in de straten mogelijk moeten blijven;
- Notie 2: Om de omliggende straten bereikbaar te houden voor gemotoriseerd bestemmingsverkeer zullen 'doorsteken' door beide straten noodzakelijk zijn. Compleet autovrij maken over de hele straatlengtes is daarmee niet uitvoerbaar
- Notie 3: ook de parkeergarages Hartmansstraat (Witte de With) en WTC Beurs (Meent) zullen bereikbaar moeten blijven, dit vergt ingrepen in de circulatie en in ieder geval de Meent zal dan doorkruist moeten worden. Voor de Witte de Withstraat zal onderzocht moeten worden in hoeverre de parkeergarage Hartmansstraat een andere aanrijdroute moet krijgen
- Notie 4: Door hun ligging in het netwerk zijn beide straten uitrukroutes voor hulpdiensten, dit stelt eisen aan de doorrijdbreedte van beide straten, voor de Witte de Withstraat is dat eenrichtingsverkeer, voor de Meent tweerichtingsverkeer
- Binnen deze kaders kunnen bijvoorbeeld bestaande parkeervakken worden vergroend, of omgezet worden in terrassen

–

Financieel:

Zowel voor straat- als garageparkeren moeten de financiële consequenties in beeld worden gebracht, al naar gelang de mate van autoluwheid;
Een parkeerplaats op straat in het centrum van Rotterdam genereert gemiddeld € 6000,- per parkeerplaats per jaar aan parkeeromzet. De exploitatielasten bedragen € 500,- per plaats per jaar.

Binnen het centrum zal als gevolg van het weghalen van parkeerplaatsen op straat de bezetting van openbare parkeergarages, waaronder ook de gemeentelijke parkeergarages toenemen, hetgeen naar verwachting een positief saldo van € 1000,- per jaar heeft (parkeertarieven in gemeentelijke garages liggen flink lager dan op straat, over de omzet is BTW verschuldigd en een flink deel van de parkeervraag zal in private garages worden opgelost).

Per saldo heeft het weghalen van straatplaatsen op straat een negatief effect op de gemeentelijke parkeerexploitatie van € 4500,- per verwijderde plaats per jaar. Voor de Meent betreft het 46 parkeerplaatsen en voor de Witte de Withstraat gaat het om 66 parkeerplaatsen. Orde grootte gaat het dan om ruim € 500.000,- per jaar.

Hogere beheerkosten voor onderhoud groen (hoger dan onderhoud verharding) (uitvoering Openbare Werken), ca 800 m2 groen, kosten per jaar ca € 12.000,- indicatief.

Vanwege de geopolitieke ontwikkelingen is er momenteel geen duidelijke indexatie voor uitvoeringsjaar 2028 beschikbaar. De bandbreedte voor de periode van 2026 – 2028 zal tussen de 7,5 en 10% liggen. Hier is in de begrotingseffecten rekening gehouden

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect(aanvullend op de USOV)

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Autovrije Meent	-0,25 mln (planvoorbereidingskrediet)		-5,5 mln (uitvoeringskrediet)		
Autovrije Witte de Withstraat	-0,25 mln		-2,2 mln (uitvoeringskrediet)		
Vermindering parkeerbaten			-0,25	-0,5	-0,5
Beheerkosten				-0,012	-0,012

Deze investeringsmiddelen zijn niet opgenomen in de USOV.

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

nvt

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	0***	0	0	0	0
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	*** Wordt door bestaande formatie SO ingevuld				

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Deze coalitie kiest ervoor om de Meent en de Witte de Withstraat autovrij te maken. Zo creëren we ruimte voor groen, ontmoeting en verblijfskwaliteit. Door verkeersoverlast terug te dringen investeren we in een prettige, uitnodigende en bruisende binnenstad, waar bewoners, ondernemers en bezoekers zich graag ophouden.

Nummer: TR-57
Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

Welke straten zijn vergelijkbaar met horecastraten als de Witte de With en de Meent, die je ook autovrij kan maken in het kader van levendigheid?

Antwoord/reactie:

- Op dit moment zijn (vanuit huidige visies en/of beleidsdocumenten) geen lijsten met horecastraten beschikbaar die autovrij gemaakt kunnen worden. Vanuit directie Veilig zijn Meent en Witte de Withstraat wel straten die zij, in verband met verkeersoverlast, autoluw of autovrij zouden willen maken.
- Indien autovrij maken van bijvoorbeeld Meent of Witte de Withstraat gewenst is, zijn onder andere circulatie-onderzoeken nodig om de situatie en eventuele effecten in de omgeving te beoordelen.
- In het Verkeerscirculatieplan (VCP) zoals vastgesteld in 2025 zijn twee maatregelen opgenomen die meer ruimte kunnen creëren voor horeca (of andere functies zoals groen). Denk hierbij aan het invoeren van éénrichtingsverkeer op de Nieuwe Binnenweg (tussen 's Gravendijkwalen de Lage Erfbrug), waar zich bijvoorbeeld horeca bevindt rondom het Heemraadsplein. Of éénrichtingsverkeer op de Zaagmolenstraat-Zaagmolendrift, waar zich bijvoorbeeld horeca bevindt op de hoek van de Zwaanhals en de Zaagmolenkade.
- Bij verdere planvorming van deze VCP-maatregelen zal duidelijk worden of die ruimte kan worden gecreëerd.
- In relatie tot het levendiger maken van meer straten en pleinen door het autovrij of autoluw maken zijn de afgelopen jaren meerdere moties aangenomen en initiatiefvoorstellen gedaan:
 - o De motie D66 'Meer horecapleinen vol kroegen',
 - o Bij pleinen en straten waar door de autoluw-aanpak ruimte vrijkomt, zoals in de oude stadswijken met het Verkeerscirculatieplan, actief de kansen voor uitbreiding en facilitering van horeca mee te nemen in de planvorming;
- Het initiatiefvoorstel Nunnely-D66 'Lang leve levendigheid', Deze is nog niet aangenomen, komt 13 mei 2026 in de commissie.
 - o Onder punt 4:
 - Drie nieuwe horecapleinen of- straten op strategische plekken in de stad mogelijk maken.
 - Vergroening en autoluwe ontwerpen om deze plekken aantrekkelijk, veilig en bereikbaar te maken.
 - Versoepelen van het uitbreiden van terrassen voor horecaondernemers.
- Het initiatiefvoorstel van Dekkers-Volt 'op weg naar meer autovrije en groene horecastraten in Rotterdam'.
 - o Horecastraten zoveel mogelijk autovrij in te richten door middel van de volgende voorstellen:
 - Maak horecastraten in het centrum, met succesvolle pilots op de Meent en de Witte de Withstraat, definitief autovrij
 - Maak een plan van aanpak om horecastraten in het centrum autovrij te maken

- Maak een plan van aanpak om horecastraten buiten het centrum autoluw te maken
- Promoot sfeer en groen in alle horecastraten in Rotterdam
- Op dit moment wordt aan 9 wijkraden een advies gevraagd over het initiatiefvoorstel van Dekkers-Volt. Tot 25 juni 2026 kunnen daarop reacties binnenkomen.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De coalitie investeert in verkeersveilige en leefbare stadstraten met meer ruimte voor groen en terrassen. Straten zoals de **Zaagmolenstraat** en de **Nieuwe Binnenweg** worden aantrekkelijker en veiliger door minder autoverkeer en meer plek voor voetgangers, fietsers en ontmoeting. Zo versterken we de leefkwaliteit, lokale economie en het stadsleven.

**Nummer: TR-58
Cluster/afdeling: SO**

Vraag/verzoek:

Is er een overzicht van belangrijkste knelpunten voor fietsers in de stad?
En zijn er plannen om deze aan te pakken waar nu geen geld voor is.

Antwoord/reactie:

Ten aanzien van de fiets maken wij onderscheid naar twee typen knelpunten:

1. t.a.v. verkeersveiligheid
2. in het netwerk: comfort, kwaliteit en ontbrekende schakels

Ad 1) Verkeersveiligheidsknelpunten

Voor de belangrijkste knelpunten t.a.v. verkeersveiligheid is er op dit moment nog geen concreet overzicht, maar wordt er momenteel gewerkt aan een Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid 2027-2030, waar de fietsknelpunten op het gebied van verkeersveiligheid onderdeel van zijn.

Momenteel werken we risicogestuurd aan de verkeersveiligheid in de stad. Daarbij kijken we naar (1) de geregistreerde ongevallen, (2) risicovolle locaties op basis van wegkenmerken en (3) bewonersmeldingen. In de afgelopen bestuursperiode werkten we met die methodiek aan een collegetarget van 30 verkeersonveilige locaties, waar vaak ook verbetering van de fietsveiligheid onderdeel van was.

In de Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid 2027-2030, en de bijbehorende beleidsactualisatie, herijken we meteen de kaders van fietsveiligheid, en actualiseren we deze. Eind 2026 wordt de agenda aangeboden aan het college.

Naar alle waarschijnlijkheid bestaat de agenda uit:

1. aanpak verkeersonveilige trajecten voor fietsers, gebaseerd op bovenstaande methodiek
2. invulling van meekoppelkansen met onderhoudsopgaven van Stadsbeheer, zoals tegelijkertijd met het onderhoud verbreden of aanleggen van fietspaden of fietsstroken, aanbrengen of verkeersveiliger maken van oversteken (werk met werk)
3. uniforme en herkenbare schoolomgevingen
4. verkeerseducatieprogramma's
5. gedragsinterventies
6. inzet op versterking verkeershandhaving, lobby etc.
7. dataverzameling, data-analyse, verkeersveiligheidsmodel
8. bestuursondersteuning: uren voor behandeling moties, schriftelijke vragen, amendementen etc.

Om een trendbreuk te forceren in het toenemend aantal verkeersslachtoffers, én daarbij te focussen op het wegnemen van fietsveiligheidsknelpunten, voorzien we een benodigde extra investeringsruimte voor verkeersveiligheid van structureel €1,8 mln per jaar nu naar structureel €4,5 mln per jaar vanaf 2027, aanvullend structureel komt dat neer op €2,7 mln. De jaarlijkse investeringsruimte van €1,8 mln wordt nu gefinancierd uit de exploitatielasten van het programma Stedelijke ontwikkeling, waarbij wordt nagestreefd dat de jaarlijkse investeringsruimte gelijk is aan het totaal van daaraan verbonden kapitaallasten.

Ad 2) Fietsnetwerkknelpunten

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

In een steeds drukker wordende stad is het investeren in verkeersveiligheid, ook voor de fietsers steeds belangrijker. We investeren daarom structureel in het verbeteren van de verkeersveiligheid.

Bijlage - Overzicht fietsnetwerknelpunten

De locaties met knelpunten in het fietsnetwerk zijn opgenomen in twee lijsten:

- A. Doorpakken met doorfietsroutes
- B. Verstevenen fietsnetwerk in de stad

Voor de nieuwe bestuursperiode gaat het om een totaal investeringsbedrag van €10,1 miljoen, plus 1,5 fte voor coördinatie.

Lijst A - Doorpakken met doorfietsroutes

De locaties uit lijst A vallen buiten het bestaande investeringskrediet. Voor de uitvoering hiervan zijn daarom aanvullende investeringen nodig, deze zijn zoveel mogelijk gekoppeld aan de uitvoeringsagenda van Stadsbeheer, zodat werk-met-werk kan worden gemaakt.

Er wordt gewerkt aan het afronden van de andere doorfietsroutes (Delft-Rotterdam Alexander, Zoetermeer-Rotterdam en Gouda-Rotterdam). Hiervoor is investeringskrediet beschikbaar gesteld, maar door tegenvallers kan mogelijk een tekort ontstaan.

Lijst B - Verstevenen fietsnetwerk in de stad

In de uitvoeringsstrategie omgevingsvisie is de wens opgenomen om het fietsnetwerk in de stad te verstevenen en daarmee goede groei te faciliteren. In de USOV was opgenomen 10 mln per collegeperiode. Deze is niet geland in de robuuste kern. Uiteraard kan een coalitie wel de vrije ruimte inzetten voor investeringen in het fietsnetwerk in de stad.

De locaties uit lijst B zijn voortgekomen op basis van input van wijkraden, burgermeldingen en ontbrekende schakels in het netwerk.

Aanvullend aandachtspunt

We zien dat Rotterdam-Zuid momenteel ondervertegenwoordigd is. Daarom loopt een traject om data-gedreven een top 15 van fietsinfrastructuurknelpunten in beeld te brengen, waardoor Rotterdam-Zuid naar verwachting beter zal meekomen.

A. Doorpakken doorfietsroutes

Locatie	Maatregel	Inschatting kosten
Willemsas-Bahialaan-Rosestraat (MFR Ridderkerk)	Versterken netwerklijn + comfort & kwaliteit	3,0 mln
2e middellandstraat (MFR Westland)	Versterken netwerklijn + comfort & kwaliteit	2,0 mln
Krimpen Rotterdam (DFR Krimpen)	Versterken netwerklijn + comfort & kwaliteit	1,0 mln
Totaal		6,0 mln

B. Versterken fietsnetwerk in de stad

	Locatie	Maatregel	Inschatting kosten
1	Rochussenstraat	Ontbrekende schakel; tweerichtingsfietspad van maken.	1,0 mln
2	Westzeedijk	Ontbrekende schakel; tweerichtingsfietspad van maken.	1,0 mln
3	Burgemeester van Walsumweg	Ontbrekende schakel; tweerichtingsfietspad van maken.	0,5 mln
4	Achterdijk	Comfort & kwaliteit; realiseren van fietssuggestiestroken.	0,6 mln
5	Kleinpolderkade	Comfort & kwaliteit; verbreding en scheiding fiets voet en nieuw asfalt - onderdeel impactlijn Delft	1,0 mln
Totaal			4,1 mln

Nummer: TR-59
Cluster/afdeling: SO/Mobiliteit

Vraag/verzoek:

Voor luchtkwaliteit zijn al middelen ingeboekt in de Robuuste Kern. Veel van de straten met slechte luchtkwaliteit zitten in de stadsdriehoek. Kunnen we de opgaven luchtkwaliteit en autoluwe binnenstad combineren, zodat we met de middelen voor luchtkwaliteit ook middelen voor een autoluwe binnenstad al deels gedekt hebben? En komen er, kijkend naar luchtkwaliteit, ook andere straten in beeld naast de Witte de Withstraat en de Meent?

Antwoord/reactie:

Samenvattend:

Er kan in deze opgaven werk met werk worden gemaakt, de mate waarin is sterk afhankelijk van de uitwerking van de verschillende maatregelen. Of andere straten autoluw kunnen worden ingericht hangt af van de omvang van een meer generieke maatregel als een emissie zone.

Financiële inzet en middelen

- In de Robuuste Kern van de Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie (USOV) is €6,3 miljoen opgenomen voor luchtkwaliteitsmaatregelen. Hiermee is voorgesorteerd op het financieren van benodigde maatregelen; de exacte invulling daarvan moet nog worden vastgesteld. Randvoorwaardelijk is dat het gaat om investeringen in fysieke objecten.
- Vanuit de luchtkwaliteitsopgave komen de volgende mogelijke maatregelen naar voren die gedekt kunnen worden met USOV-financiën uit de Robuuste Kern:
- Investeringen in walstroom riviercruise (€2,5 miljoen geraamd)
- Investeringen in handhavingcamera's en bebording voor een milieuzone personenauto's. Voor een milieuzone met hetzelfde gebied als de huidige zero-emissiezone voor bestel- en vrachtauto's of het gebied noordoever binnen de ring, zijn beperkte aanvullende investeringen nodig. Voor een milieuzone binnen de stadsdriehoek zijn wel nieuwe camera's en bebording nodig. Op basis van de daadwerkelijke kosten van de zero-emissiezone voor bestel- en vrachtauto's is de benodigde investering op circa €700.000 ingeschat (alleen camera's en bebording, exclusief ambtelijke inzet en eventuele compenserende maatregelen).
- Investeringen in een autoluwe centrum, zoals camera's, bebording en fysieke aanpassingen aan de weginrichting (kosten zijn sterk afhankelijk van het uitvoeringsniveau).
- Op basis van de bovenstaande inschattingen kan een verdeling van de bovenstaande middelen over maatregelen worden gemaakt. Het in de USOV gereserveerde bedrag is naar verwachting beperkt in verhouding tot de benodigde middelen voor een autoluwe binnenstad. De toereikendheid is daarnaast sterk afhankelijk van de gekozen invulling, variërend van relatief lichte maatregelen (zoals regulering via camera's en bebording) tot meer ingrijpende herinrichting van de openbare ruimte.
- Voor de financiering van een programma luchtkwaliteit zijn forse aanvullende exploitatiemiddelen nodig voor het oplossen van de knelpunten op de grote stedelijke aders. Hierover is in de Verkenning Luchtkwaliteit aanvullende informatie opgenomen, evenals in de presentatie die getoond is op 21 april.
- Ons begrip van de vraag is dat wordt verkend of er een koppeling gemaakt kan worden tussen de opgave luchtkwaliteit en de ontwikkeling van een autoluwe binnenstad, zodat middelen die beschikbaar zijn voor luchtkwaliteit mede kunnen worden ingezet voor maatregelen richting

een autoluwe binnenstad. Voor de beantwoording gaan wij uit van het centrumgebied (de stadsdriehoek). Wij gaan ervan uit dat een autoluwe binnenstad betrekking heeft op het significant verminderen van het autoverkeer.

Luchtkwaliteit en autoluwe binnenstad

- Verkeerscirculatiemaatregelen (zoals wegafluitingen en eenrichtingsverkeer, vergelijkbaar met het VCP Binnenstad) kunnen het autoverkeer ter plaatse verminderen en daarmee lokaal bijdragen aan het terugdringen van luchtkwaliteitsknelpunten. Deze maatregelen vormen daarmee een intensivering van het VCP Binnenstad.
- Een autoluwe binnenstad kan bijdragen aan een verbetering van luchtkwaliteit in de binnenstad (stadsdriehoek). De mate waarin hangt af van de omvang van reductie van het autoverkeer. Prognoses laten zien dat de meeste straten (het onderliggende wegennetwerk) in het centrumgebied in 2030 nét onder de wettelijke norm zullen liggen, waarbij aanvullende inspanningen nodig zijn om voldoende zekerheid te bieden en tegenvallers op te vangen.
- Tegelijkertijd liggen de belangrijkste luchtkwaliteitsknelpunten op de stedelijke hoofdstructuur in en rondom de stadsdriehoek, zoals de Weena, Westblaak en Boompjes evenals op andere stedelijke verzamelwegen zoals de Schieweg, Laan op Zuid en de Maastunnel. Op deze wegen worden in 2030 concentraties boven de aangescherpte wettelijke norm van 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ verwacht.
- Circulatiemaatregelen, die bijdragen aan een autoluwe binnenstad, leiden tot een afname van verkeer binnen het centrumgebied, maar ook tot een verschuiving van verkeersstromen naar omliggende verzamelwegen. Hierdoor kunnen knelpunten op deze verzamelwegen toenemen. De exacte mate van dit waterbedeffect vraagt om nadere analyse met verkeersmodellen om gedragsverandering te kunnen inschatten.
- Voor het behalen van de luchtkwaliteitsnormen in 2030 op de grote verzamelwegen in de stadsdriehoek (Coolingsingel, Schiedamsedijk en Westblaak) is, zonder de maatregelen uit de programmaverkenning Luchtkwaliteit, een zeer forse reductie van het autoverkeer noodzakelijk. Deze reductie kan alleen worden gerealiseerd via ingrijpende aanpassingen in het stedelijk wegennet, in combinatie met een substantiële versterking van alternatieve vervoerswijzen zoals fiets, openbaar vervoer en deelmobiliteit. Binnen de periode tot 2030 is dit slechts in beperkte mate uitvoerbaar.
- Per saldo betekent dit dat een autoluwe binnenstad kan bijdragen aan verbetering van de luchtkwaliteit binnen het centrum, maar zeker niet afdoende is om de bredere luchtkwaliteitsopgave richting 2030 op te lossen. Het effect is deels een verschuiving van de problematiek binnen het netwerk.
- Een autoluwe binnenstad kan wél onderdeel zijn van een integrale aanpak voor luchtkwaliteit, aangevuld met andere maatregelen gericht op de stedelijke aders, verschoning van wegverkeer en andere bronnen van uitstoot.
- Een autoluwe binnenstad biedt daarnaast bredere baten, zoals verbeteringen van de verblijfskwaliteit, een forse reductie van geluidsoverlast door verkeer en verbeterde verkeersveiligheid. Daarnaast biedt het kansen om de ruimte anders in te richten (bijvoorbeeld voor verblijf, water, groen – dat bijdraagt aan het tegengaan van hittestress – en actieve mobiliteit, zoals lopen en fietsen).
- Het toepassen van specifieke maatregelen voor een autoluwe binnenstad vraagt om een analyse van de mogelijke impact op de economische vitaliteit van gebieden en op de sociale basis, bijvoorbeeld door de afname van bereikbaarheid voor bewoners en ondernemers die afhankelijk zijn van de auto.
- Een autoluwe binnenstad kan in principe ingevoerd worden voor het gebied binnen de Stadsdriehoek. De grotere straten in dit gebied die vanuit luchtkwaliteitsperspectief een intensiteitsreductie (autoverkeer) nodig hebben in verband met een (dreigende) overschrijding zijn (niet uitputtend):

- o Groter of gelijk aan 20 µg/m³ (knelpunt): Coolsingel, Blaak, Westblaak, Schiedamsedijk, Westzeedijk, Rochussenstraat, Meent, Karel Doormanstraat, Aert van Nesstraat, Glashaven, Rodezand, Haagseveer en de Binnenrotte. - o Groter of gelijk aan 19 µg/m³ (dreiging): Hartmannstraat, Van Oldenbarneveltstraat, Kruiskade, Botersloot, Schiedamse vest, Eendrachtsweg, Witte de Withstraat, Westersingel, Haringvliet en de Van Vollenhovenstraat.
– Een aantal knelpunten met een reeds bekende bouwopgave, maar nog zonder onherroepelijk omgevingsplan, ligt binnen de stadsdriehoek, zoals Pompenburg, Baanblok (GGD-gebouw), Weena 70, Hart 010 en de Westblaaktoren. Deze knelpunten kunnen naar verwachting niet (volledig) worden opgelost met alleen een autoluwe binnenstad. De meeste van deze projecten liggen aan of nabij grotere wegen met een systeemfunctie, waar een substantiële reductie van verkeersintensiteiten nodig is. Samenvattend vraagt dit om een bredere aanpak die een groter deel van het stedelijk netwerk behelst, gericht op significante reductie van autoverkeer. Gezien de beperkte tijd tot 2030 is deze opgave complex in uitvoering.

Financieel:					
Voor nu NVT – financiële impact is afhankelijk van nog te maken keuzes.					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					
NVT					

Organisatie:					
Voor nu NVT					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT in deze fase

Nummer: TR-60
Cluster/afdeling: SB

Vraag/verzoek:

Wat is de (financiële) impact van teruggaan van 100 naar 39 zones voor parkeren? Elke wijk(raad) een eigen zone.

Antwoord/reactie:**Inleiding**

De vraag heeft betrekking op parkeersectoren. Momenteel zijn er binnen het betaald parkeergebied 59 parkeersectoren. Van de 39 wijkraden zijn er 26 wijkraden waar betaald parkeren geldt. De maatregel betekent dat we van 59 naar 26 sectoren teruggaan. In sommige gebieden is de impact groter dan in andere gebieden. De uitersten zijn: in Kralingen-Crooswijk van de huidige 10 sectoren naar 2 sectoren en in Feijenoord van 8 sectoren naar 7 sectoren.

Financiële impact

De financiële impact van de maatregel is tweeledig:

1. **Structurele inkomstenderving op de baten kortparkeren op straat.**

De vergunninghouder dient in de huidige situatie buiten de eigen parkeersector 'aan de parkeerautomaat' te betalen voor het parkeren. Bij het vergroten van de parkeersectoren zal dat vaker niet nodig zijn, omdat bij de bestemming (supermarkt, sportschool, sociaal bezoek e.d.) de parkeervergunning ook geldig is. Data-analyse toont aan dat van het aantal parkeertransacties op straat 'aan de parkeerautomaat' ca. 24% plaatsvindt door een vergunninghouder. De aanname is dat de inkomstenderving bij het terugbrengen van het aantal parkeersectoren van 59 naar 26 circa 10% zal bedragen van de begrootte omzet. Dit betekent een structurele inkomstenderving van ca. € 13,0 mln.

2. **Incidentele lasten die samenhangen met het uitvoeren van de maatregel.**

Het omzetten van de huidige parkeersectoren naar de gebiedsindeling van de wijkraden is een forse opgave en dient projectmatig te worden aangepakt en gefaseerd te worden uitgevoerd. Noodzakelijke aanpassingen en werkzaamheden zijn (niet uitputtend):

- Aanpassen van het parkeervergunningensysteem;
- Aanpassen Rotterdam Bezoekers Parkeren-app;
- Aanpassen van de onderliggende digitale parkeerkaart (geodata) en basisinformatie;
- Aanpassen van circa 13.000 verwijsborden op straat met nieuwe zonenummering, mogelijk verplaatsing parkeerautomaten en bijbehorende bebording;
- Aanpassen communicatie op website(s) en informeren 300.000 vergunninghouders (per brief).

Werkzaamheden worden door bestaande organisatie uitgevoerd (mogelijk is dan: voorbereiding in 2026, uitvoering eerste 3 maanden in 2027), **waardoor er geen ruimte voor nieuwe opdrachten overblijft binnen de bestaande capaciteit** (zoals uitbreiding betaald parkeren). Voor communicatie is ca. € 1.000.000 nodig (in 2026), voor het wijzigen van de bebording is ca. € 800.000 nodig (in 2027) en voor inhuur op piekmomenten (projectleiding, functioneel beheer, vragen/terugbelnotities, extra bezwaren e.d.) 5 tot 10 fte tijdens de uitrol (3 maanden = ca. € 200.000 in 2027).

Beleidsmatige impact/risico's/consequenties

De reductie van 59 naar 26 sectoren heeft de volgende risico's:

- Grotere parkeersectoren zullen leiden tot een toename van het aantal autoverkeersbewegingen op wijkniveau, met nadelige effecten op verkeersveiligheid en uitstoot (CO₂, fijnstof, stikstofoxiden) en het gebruik van openbaar vervoer, fiets en lopen;
- De bedrijventerreinen met betaald parkeren zijn nu een aparte sector zonder beperking aantal vergunningen, zoals bijv. sector 98 (Hordijk). Mogelijke uitwaaiëring richting woongebieden bij samenvoeging sectoren met als gevolg toename parkeerdruk in de woonomgeving door toename bedrijfsvoertuigen.
- Grotere parkeersectoren hebben het risico van 'scheefgroei' in de parkeerdruk, waar de huidige inrichting en omvang van parkeersectoren als sturingsmechanisme dit voorkomt.
- Geen ambtelijke capaciteit voor oppakken overige (bestuurlijke) opdrachten gedurende de voorbereiding en uitrol van de maatregel.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Structurele inkomstenderving		13.000	13.000	13.000	13.000
Incidentele lasten	1.000	1.000			

Verdeling incidentele lasten over 2026 en 2027. Communicatie in 2026 en aanpassing verwijsborden en inhuur uitrol in 2027.

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering: Geen.

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Incidentele inhuur van 7,5 fte (gemiddelde van de inschatting van benodigde 5 tot 10 fte) gedurende 3 maanden in 2027 tijdens de uitrol van de maatregelen.				

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De parkeersectoren binnen betaald parkeergebied, waarbinnen de parkeervergunningen van bewoners en bedrijven geldig zijn, worden afgestemd op de gebiedsindeling van de wijkraden.

Nummer: TR-61
Cluster/afdeling: SO/Mobiliteit

Vraag/verzoek:

Kunnen we de (cijfers uit de) laatste mobiliteitsmonitor ontvangen?

Antwoord/reactie:

Bijgevoegd is de laatste versie van de jaarlijkse Rapportage Mobiliteit:

[Document RotterdamRaad - \[25bb008657\] Bijlage behorende bij 25bb008656 over rapportage Mobiliteit 2025 - iBabs Publieksporaal](#)

In de beantwoording 'TR-42 Vervoersbewegingen om Maastunnel' zijn net als in de Rapportage Mobiliteit cijfers opgenomen over de intensiteiten autoverkeer op de stedelijke oeververbindingen. Deze cijfers zijn verschillend omdat er bij de beantwoording van 'TR-42' gesproken wordt over aantallen op een gemiddelde weekdag, wat de gangbare werkwijze is om te komen tot effecten op de luchtkwaliteit. In de Rapportage Mobiliteit wordt er voor de verkeersintensiteiten uitgegaan van de intensiteiten op een gemiddelde werkdag.

Financieel:

NVT

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

NVT

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT

Nummer: TR-62
Cluster/afdeling: dir V

Vraag/verzoek:

Hoeveel camera's zijn er in Rotterdam? Hoeveel zijn er de afgelopen vier jaar bijgekomen? Welke besluiten zijn er de afgelopen vier jaar genomen om de cameradichtheid in Rotterdam te herijken en meer te verdelen over de stad en welke criteria worden daarvoor gehanteerd? (achtergrond, zijn er blackspots waar het wel onveilig is maar geen camera's hangen?)

Graag het instellen van veiligheidsrisicogebieden hierbij meenemen (**hiervoor wordt verwezen naar het volgende TR-63, aangezien het gaat om twee verschillende instrumenten**).

Antwoord/reactie:**Aantal camera's**

Op dit moment zijn er circa 565 toezichtcamera's in de gemeente Rotterdam, welke ongeveer gelijk zijn verdeeld over de noord- en zuidoever. Het grootste deel betreft vaste camera's die op grond van de Gemeentewet 151c voor een langere periode worden ingezet. Iedere drie jaar worden deze camera's geëvalueerd. Daarnaast beschikken gemeente en politie over mobiele camera's die veelal kortstondig op grond van de Politiewet worden ingezet, bijvoorbeeld na een heftig incident zoals een explosie. Dit wordt gemiddeld circa 75 keer per jaar ingezet. In sommige gevallen blijven mobiele camera's langer staan in een gebied, indien de driehoek besluit tot het tijdelijk invoeren van cameratoezicht op grond van de Gemeentewet 151c. Recentelijk is door de driehoek besloten tot het uitvoeren van een cameraproject in Groot-IJsselmonde. Dit betekent een groei van 15 camera's.

Jaartal	Toename in camera's
2022	29
2023	34
2024	14
2025	7
2026	16 (schatting)

**in 2024 is een viertal camera's verwijderd in de Wielewaal, in 2025 een tweetal op Katendrecht*

Grondslag en criteria

Sinds 2000 wordt er in Rotterdam gebruik gemaakt van het instrument cameratoezicht in de openbare ruimte ter handhaving van de openbare orde. De burgemeester kan dit op grond van artikel 151c van de Gemeentewet en artikel 2:77 van de Algemene Plaatselijke Verordening invoeren. De raad heeft bij verordening deze bevoegdheid verleend, kan kaders stellen en voert via de verantwoordingslijn met de burgemeester het gesprek over de uitoefening van de door de raad toegekende bevoegdheid. Gemeentelijk cameratoezicht is als sluitstuk van een veiligheidsaanpak een belangrijk instrument om inbreuk op de openbare orde te voorkomen of in te dammen en draagt zodoende bij aan de verbetering van het woon- en leefklimaat ter plaatse.

De politie maakt een rapportage op en doet een voorstel om cameratoezicht in te voeren. In dit voorstel staat een uitvoerige veiligheidsanalyse. De rapportage wordt door de Adviesgroep

Evaluatie

Elke drie jaar wordt geëvalueerd of er voor het bestaande cameratoezicht nog langer een noodzaak bestaat. De evaluatie 2025 heeft geleid tot het verplaatsen van diverse vaste camera's zodat goed ingespeeld kan worden op de actualiteit. Ook zijn er enkele camera's weggehaald.

Financieel:

NVT

Begrotingseffect:

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

NVT

Organisatie:

NVT

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

NVT

Nummer: TR-63
Cluster/afdeling: dir V

Vraag/verzoek:

Wat zijn de resultaten/opbrengsten van preventief fouilleren? En kan er meer gezegd worden over de criteria voor preventief fouilleeracties?
Hoeveel politie-inzet is er nodig voor een preventief fouilleren actie? En wat levert zo'n actie dan op?

Antwoord/reactie:**Resultaten/opbrengsten preventief fouilleren**

Ieder jaar wordt door de politie het jaarverslag preventief fouilleren opgemaakt. Dit verslag wordt gedeeld met de raad. Zo ook het laatste jaarverslag 2024 welke op 30 oktober 2025 door de commissie BOVF is behandeld:

<https://rotterdamraad.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/db3df46d-e1ca-433c-bf1a-42f8d724b350?documentId=ebe22f0b-7e17-4f42-bc15-d8dc790ca00d>

Samenvattend en in vergelijking met het jaar 2023 zien we dat het aantal acties is teruggelopen van 484 in 2023 naar 389 in het jaar 2024. Daarentegen wordt een stijging geconstateerd van het aantal gefouilleerde personen (van 5398 naar 6297) en gecontroleerde voertuigen (van 1537 naar 2371). Dit heeft geleid tot een fikse stijging van het aantal in beslag genomen wapens, te weten van 162 naar 238 wapens. De categorie steekwapens laat de grootste stijging zien van 115 naar 163. Het huidige beeld laat zien dat preventief fouilleeracties zodanig worden gepland, dat er door diverse politieambtenaren tegelijk een groot aantal personen gefouilleerd en een groot aantal voertuigen gecontroleerd worden. Tijdens een geplande actie worden er regelmatig meerdere locaties achtereenvolgens gekozen aan de hand van het informatiebeeld (zogenoemde hottimes en hotplaces).

In 2024 zijn negen (delen van) gebieden aangewezen geweest als veiligheidsrisicogebied. Deze aanwijzing is noodzakelijk om preventief fouilleeracties te houden. Het gaat om de gebieden Charlois, Feijenoord, IJsselmonde, Centrum, Delfshaven, Noord (de wijken Oude Noorden en Agniesebuurt), Kralingen-Crooswijk (de wijken Nieuw- Crooswijk, Oud-Crooswijk, Rubroek Kralingen-West en de Esch), het bedrijventerrein de Spaanse Polder en havengebied Eemhaven/Waalhaven.

Doelen en criteria

De doelen van preventief fouilleren zijn:

- Het terugdringen van wapenbezit en het vinden van wapens;
- Het voorkomen van wapenbezit en -gebruik in een veiligheidsrisicogebied;
- Het vergroten van de veiligheidsbeleving onder bewoners en bezoekers van een veiligheidsrisicogebied.

De signalerende (en preventieve) werking van preventief fouilleren is een krachtig mechanisme van het instrument, waarbij een duidelijk signaal wordt afgegeven dat wordt opgetreden tegen wapenbezit en -gebruik. Als randvoorwaarde voor een effectieve inzet van preventief fouilleren met het oog op de bestrijding van structurele wapenproblematiek geldt dat het instrument een onderdeel moet zijn van een breder pakket aan maatregelen.

De gebieden worden voor een periode van een half jaar aangewezen. Na het aflopen van de aanwijzing toetst de Adviesgroep Veiligheidsrisicogebieden – met daarin de politie, het Openbaar Ministerie en de gemeente – zorgvuldig de nieuwe aanvraag van de politie. Bij het opnieuw aanwijzen van de gebieden wordt kritisch gekeken naar de reikwijdte van het veiligheidsrisicogebied. Zo zijn in de laatste anderhalf jaar de Spaanse Polder, Eemhaven/Waalhaven en een viertal wijken in de gebieden Noord en Kralingen-Crooswijk afgeschaald. De inzet is een onderdeel van de veiligheidsaanpak, echter dient het proportioneel te worden ingezet (bijv. niet na het plaatsvinden van één wapengerelateerd incident). Ook dienen eerst (voor de privacy) lichtere maatregelen te zijn uitgelopen (subsidiariteit). Na de toetsing wordt de driehoek gevraagd een besluit te nemen.

Grondslag

Gelet op artikel 2:76 van de APV kan de burgemeester – overeenkomstig artikel 151b van de Gemeentewet – bij verstoring van de openbare orde door (ernstige vrees voor) de aanwezigheid van wapens een gebied aanwijzen als veiligheidsrisicogebied. De raad heeft bij verordening deze bevoegdheid verleend, kan kaders stellen en voert via de verantwoordingslijn met de burgemeester het gesprek over de uitoefening van de door de raad toegekende bevoegdheid. Bij het aanwijzen van de veiligheidsrisicogebieden wordt overlegd met de hoofdofficier en de politiechef in driehoeksverband. De politie en OM bepalen op basis van hun kennis en mogelijkheden wanneer preventief fouilleren uitgevoerd wordt. Het OM geeft hiertoe een bevel af en de politie voert de actie uit. Indien een gebied (dat al aangewezen is als veiligheidsrisicogebied) onder druk staat vanwege wapengerelateerde incidenten, dan wordt de gewenste aandacht en focus hierop in de driehoek besproken.

Naast artikel 151b van de Gemeentewet kan de burgemeester gebruik maken van artikel 174b van de Gemeentewet voor een kortdurende aanwijzing bij een spoedeisend en onvoorzien karakter.

Aanpassing politie-inzet van 2-> 3 personen

Het huidige beeld laat zien dat preventief fouilleeracties zodanig worden gepland, dat er door diverse politieambtenaren (minimaal 3) tegelijk een groot aantal personen gefouilleerd en een groot aantal voertuigen gecontroleerd worden. Tijdens een geplande actie worden er regelmatig meerdere locaties achtereenvolgens gekozen aan de hand van het informatiebeeld (zogenoemde hottimes en hotplaces).

Het handelingskader van de politie heeft gezorgd voor een meer eenduidige en zorgvuldige werkwijze voor de toepassing van het instrument preventief fouilleren in de eenheid Rotterdam. De politieambtenaren raken steeds meer gewend aan het werken volgens het handelingskader, zoals het werken met een derde politie-ambtenaar als waarnemer en het op voorhand bepalen van de te hanteren criteria om a-selectiviteit te waarborgen. De opbrengst van een actie verschillen per actie. Daarnaast wordt hiermee een duidelijk signaal afgegeven dat wordt opgetreden tegen wapenbezit en -gebruik.

Financieel:

NVT

Begrotingseffect:

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

NVT

Organisatie:					
NVT					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					
Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):					
NVT					

Nummer: TR-64
Cluster/afdeling: dirV/MO

Vraag/verzoek:

Hoeveel jongeren zijn voordat ze een strafbaar feit plegen, al bekend in de zorg?

Antwoord/reactie:

Op dit moment hebben we geen volledig beeld van jongeren die al hulp of ondersteuning ontvangen en desondanks een delict plegen. Deze koppeling tussen zorg gebruik en gepleegde delicten wordt in onze systemen niet geregistreerd of ontsloten. Dit kent meerdere oorzaken en redenen, waaronder privacywetgeving en verschillende betrokken organisaties en professionals. Op basis van eigen registratie en beeld uit de uitvoering het volgende antwoord in twee delen:

1. Hulp of ondersteuning na oplegging maatregel na delict

Wat we wel in beeld hebben zijn jongeren die een delict plegen en vervolgens zorg of ondersteuning opgelegd krijgen via bijvoorbeeld de rechter of jeugdreclassering. Deze informatie registeren wij zelf. Het gaat om jongeren die hulp of ondersteuning ontvangen op basis van een maatregel opgelegd door de rechter of jeugdreclassering, naar aanleiding van het plegen van een delict. Dit betreft ongeveer 300 Rotterdamse jongeren. Voor de volledigheid: iets meer dan de helft van deze jongeren is 18 jaar of ouder. Dat hangt samen met de invoering van het adolescentenstrafrecht, waarmee jongeren die ten tijde van het delict tussen 18 en 23 jaar oud zijn, onder het jeugdstrafrecht kunnen worden berecht. De bijbehorende hulpverlening valt daarmee onder de Jeugdwet. Van de opgelegde hulpverlening is ongeveer 60% ambulante hulpverlening in de thuissituatie. Daarnaast betreft ongeveer 20% langdurig verblijf zoals training zelfstandig wonen. (In Rotterdam werd in 2025 circa 8,5% van de totale specialistische jeugdhulp ingezet voor de forensische doelgroep).

2. Hulp of ondersteuning bij jongeren die we zien binnen een specifieke aanpak in relatie tot criminaliteit (voorbeeld aanpak problematische jeugdgroepen of binnen het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond)

Bij het overgrote deel van de jongeren die we prioriteren binnen de aanpak van problematische jeugdgroepen (dit naar aanleiding van strafbaar of problematisch groepsgedrag), wordt hulp of ondersteuning ingezet. Het beeld en de ervaring bij professionals is dat onderliggende problematiek bij deze jongeren en daarmee de hulp/zorg, veelal al aanwezig is ten tijde van het delictgedrag. In deze aanpak prioriteren we jaarlijks meerdere groepen van diverse groepsgrootte (10-20 jongeren). Ook in het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond waar persoonsgerichte aanpakken worden uitgevoerd, is er inzet van hulp/zorg (de afgelopen jaren krijgen zo'n 150-250 jongeren per jaar een aanpak binnen het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond).

Concluderend is onze inschatting dat op basis van deze cijfers, wetenschappelijke inzichten en ervaringen van professionals in de uitvoering, er een substantieel deel van de jongeren die een of meerdere strafbare feiten pleegt, zorg en/of hulp/ondersteuning krijgt. Daarbij zien we grote differentiatie in het soort zorg en ondersteuning. Dit gaat vanaf licht preventieve begeleiding door een ambulant jongerenwerker tot residentiële forensische jeugdhulp.

--

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. ** Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-65
Cluster/afdeling: dir V

Vraag/verzoek:

Wat is het beleid rond vergund sekswerk en wat is onze aanpak op gedwongen prostitutie?

Antwoord/reactie:**A. Beleid rond Sekswerk**

Dagelijks staan alleen al voor de stad Rotterdam zo'n 800 advertenties online waarin betaalde seks (voor het overgrote deel onvergund) wordt aangeboden. Daarnaast is er een vergunde sector, momenteel bestaande uit 31 locatiegebonden seksbedrijven (e.g. massagesalons, privéhuizen, clubs,) en 14 escortbedrijven. Het aantal onlineadvertenties en onvergund werken neemt toe. Het beleid rondom sekswerk is vastgelegd in de beleidsnota 'Prostitutie en Seksbranche Rotterdam' uit 2015: <https://rotterdam.notubiz.nl/document/2146678/1>

In het beleid is onder andere opgenomen:

1. Het vergunningenstelsel:
Waar en onder welke voorwaarden kunnen seksbedrijven zich vestigen in de stad. In Rotterdam is er wat betreft locatiegebonden bedrijven momenteel een *stand-still beleid* en zijn alleen overnames mogelijk.
2. Het hulp- en zorgaanbod richting sekswerkers.
In samenwerking met onder andere de GGD, en het ESSM (Expertisecentrum Seksualiteit Sekswerk en Mensenhandel) en stichting de Haven is voor sekswerkers zorg en maatschappelijk werk ingericht. Zie hieronder: *B. Aanpak op Gedwongen Prostitutie*.
3. Toezicht- en Handhavingsbeleid.
Op zowel de vergunde als de onvergunde sector wordt door de politie, specifiek de AVIM (*Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel*) toezicht gehouden. Wanneer zij misstanden constateren, zoals gedwongen prostitutie of bedrijfsmatige prostitutie vanuit een woning stellen zij een bestuurlijke rapportage op. Deze wordt naar de burgemeester verstuurd en op basis daarvan kan bestuursrechtelijk in het vergunde de schorsing of intrekking van een vergunning plaatsvinden. In het onvergunde kan een woning worden gesloten (als er geen bewoning plaatsvindt) of een last onder dwangsom op de facilitator worden opgelegd. Hieraan parallel loopt bij uitbuiting of misbruik een strafrechtelijk traject.

Pilot Gemeentelijk toezicht

Om de AVIM te ondersteunen en de gemeentelijke rol te verkennen loopt sinds januari van dit jaar een pilot, waarbij een aantal toezichthouders (1fte totaal) van de gemeente Rotterdam (Stadsbeheer & Directie Veiligheid) in samenwerking met de AVIM voor een periode van negen maanden meedraaien met de controles op onvergunde prostitutie.

De eerste ervaringen zijn veelbelovend. De pilot loopt tot en met september. Voor de evaluatie heeft de gemeente Rotterdam samen met de politie en het OM vooraf gezamenlijk criteria gemaakt voor eventuele voortzetting of uitbreiding. Doel is het vergroten van de controle capaciteit en het

versterken van de handelingspositie van de gemeente, in overeenstemming met de landelijke lijn voor toezicht op de branche, door de (zorg) casuïstiek die het oplevert. Hierna moet worden besloten over voortgang en zo, ja in welke vorm.

Op dit moment is geen financiering gereserveerd voor voortgang na de pilot. Wat voortgang zou kosten, kan vanzelfsprekend worden berekend.

Evaluatie van het huidige beleid

Tot slot is in januari van dit jaar in samenwerking met het onderzoeksbureau Regioplan gestart met de evaluatie van het huidige beleid, waarbij zowel het perspectief van vrijwillig sekswerk als het tegengaan van misstanden wordt meegenomen. Regioplan heeft inmiddels gesproken met alle relevante partners (o.a. GGD, ESSM, de Haven, Politie), exploitanten van seksbedrijven en ook met sekswerkers en enkele klanten. De verwachting is dat dit rapport in de zomer wordt afgerond en dan voorafgaand met een technische sessie kan worden aangeboden aan de gemeenteraad. Een daaropvolgend debat in de raad kan dan de uitgangspunten en beleidsintensivering op specifieke onderdelen voor het nieuwe sekswerkbeleid van de komende jaren bepalen.

B. Aanpak op gedwongen prostitutie

Gedwongen prostitutie is seksuele uitbuiting. Specifiek op seksuele uitbuiting hebben we de volgende interventies:

Slachtofferschap voorkomen

- Op preventief vlak richt de gemeente zich op jongeren en op het onderwijzend personeel.
- Voorlichting aan ouders en verzorgers
- Voorlichting aan hotelbranche
- Een veldwerker voor mannelijke sekswerkers bezoekt horecalocaties, informeert over drugsgebruik, onveilige seks en uitbuiting, en ontwikkelt voorlichtingsmateriaal

Signalering & Opvolging

- We bieden trainingen aan gemeentelijk personeel en professionals in zorg en onderwijs voor het versterken van de signaleringsfunctie en het handelingskader melden van (mogelijke) mensenhandel en een laagdrempelig Meld-, Advies- en Registratiepunt jeugdprostitutie en mensenhandel Rotterdam
- Er is een gemeentelijke tafel tussen hulpverlening, politie en zorgaanbieders (gemeente zit hier niet aan tafel, maar faciliteert) waarbij casuïstiek wordt besproken en opgepakt.
- Sekswerkers in uitbuitingssituaties kunnen anoniem terecht bij de vertrouwenspersoon sekswerk.
- Actief aanbod voor anonieme online hulpverlening (chat erover) voor jongeren.
- Gemeentelijke online pagina (<https://www.rotterdam.nl/mensenhandel>) met informatie over mensenhandel, het herkennen, signaleren en melden.

Barrières (Zie ook hiervoor: A. Beleid rond sekswerk)

- Opleggen van Last onder Dwangsommen aan facilitators van illegale prostitutie
- Deelname binnen het RIEC samenwerkingsverband op facilitators van gedwongen prostitutie om zowel strafrechtelijk, fiscaal als bestuursrechtelijk op te treden.

Slachtoffers hulp en ondersteuning bieden

- Zorgcoördinatoren en regiocoördinatoren zetten de juiste zorg in gang voor slachtoffers van mensenhandel en blijven monitoren. Dit is belegd bij het ESSM (Expertisecentrum Seksualiteit Sekswerk en Mensenhandel) met een gemeentelijke subsidie.
- Er zijn uitstapprogramma's voor sekswerkers op basis van landelijke middelen. Ook sekswerkers die uit een gedwongen situatie komen, kunnen hiervan gebruik maken.

- In Rotterdam zijn landelijke en lokale opvangplekken voor slachtoffers met woonbegeleiding. De gemeente financiert de lokale plekken en fungeert als kassier voor de (boven)regionale plekken.

N.B. In Nederland worden diverse onderzoeken en analyses gedaan naar de behoeftes van slachtoffers van mensenhandel. Daarbij wordt ook gekeken in hoeverre in deze behoeftes kan worden voorzien en waar kansen liggen om bescherming en hulp te verbeteren. De uitkomsten kunnen laten zien dat aanvullende maatregelen of voorzieningen nodig zijn die momenteel nog niet zijn voorzien in de gemeentelijke begroting

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

- A. Beleid rond Sekswork:** Op basis van de lopende evaluatie zal nieuw seksworkbeleid worden vormgegeven en er zal worden gekeken of structurele inzet van de gemeente in het met de politie gezamenlijke toezicht op sekswork mogelijk is.
- B. Aanpak op gedwongen prostitutie:** Gemeente Rotterdam zet zich actief in voor het tegengaan van gedwongen sekswork en andere vormen van mensenhandel, door middel van een integrale aanpak gericht op bewustwording, signalering, handhaving en bescherming van (potentiële) slachtoffers, in het bijzonder kwetsbare inwoners van Rotterdam.

Nummer: TR-66
Cluster/afdeling:

Vraag/verzoek:

Wat is het verloop en het ziekteverzuim in de wijkteams?

Antwoord/reactie:

De wijkteams hebben een hybride aansturingsmodel: een deel is in dienst bij de gemeente en een deel is in dienst bij zorgaanbieders.

	2024	2025
Ziekteverzuim		
wijkteammedewerkers in dienst bij zorgaanbieders	8,1%	7,4%
wijkteammedewerkers in dienst bij de gemeente	6,3%	7,7%
Gemiddelde Uitstroompercentage		
wijkteammedewerkers in dienst bij zorgaanbieders	16,9%	22,4%
wijkteammedewerkers in dienst bij de gemeente	13,2%	9%

Ter duiding:

- De urenregistratie van de wijkteammedewerkers in dienst bij zorgaanbieders (incl. data over verzuim en uitstroompercentage) worden pas vanaf 2024 geregistreerd in een systeem. Vandaar dat er slechts twee jaren worden weergegeven.
- De stijging in uitstroompercentage bij wijkteammedewerkers in dienst bij zorgaanbieders in 2025, is te verklaren door een keuze van de gemeente voor meer passende en dus andere expertise in de wijkteams, en niet door arbeidsmarktomstandigheden. Hierdoor is er in 2025 bovengemiddeld veel afscheid genomen van een bepaalde expertise ten faveure van een andere expertise wat tot een verhoging van het uitstroomcijfer leidt.

Financieel:

De afgelopen jaren is sprake geweest van een lagere ureninzet dan afgesproken. De begroting is hiervoor met ingang van 2025 structureel verlaagd. Verder onderuitputting van uren is incidenteel van aard.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

--

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. ** Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
Juist om de toeloop naar geïndiceerde zorg te voorkomen, is voldoende gekwalificeerd personeel voor de wijkteams essentieel.

Nummer: TR-67

Cluster/afdeling: Maatschappelijke Ontwikkeling / Armoede en Schulden

Vraag/verzoek:

Wat weten we over de demografie van mensen in de schulden, en van mensen in armoede? Verschilt dit? En alleenstaande moeders (o.a. als gevolg van huiselijk geweld) worden telkens genoemd als groep, zien we dit terug in de cijfers?

Antwoord/reactie:

Demografische gegevens

De cijfers van Rotterdam zijn gebaseerd op bevolkingsstatistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De volgende demografische kenmerken worden bijgehouden: leeftijd, samenstelling van het huishouden, geslacht, soort inkomen en wel of geen kinderen. Rotterdam hanteert 110% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM) als armoedegrens. De cijfers van het CBS zijn uit 2024.

Personen

Rotterdam kent 79.070 personen (13% van alle Rotterdammers) met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. In Rotterdam wonen 55.760 Rotterdammers (9% van alle Rotterdammers) met een problematische schuld. Let op: we communiceren meestal over huishoudens in armoede of met schulden, maar in deze beantwoording over personen.

In onderstaande tabel zijn de demografische gegevens van Rotterdammers in armoede en Rotterdammers met problematische schulden naast elkaar gezet. Hieruit komt naar voren:

- Binnen de groep Rotterdammers in armoede zijn de meeste mensen vrouw (55%); in de groep Rotterdammers met problematische schulden zijn de meeste mensen man (57%)
- De categorie 45-67-jarigen is de grootste groep binnen de groep Rotterdammers in armoede (31%); de categorie 27- tot 44-jarigen is het grootst binnen de groep Rotterdammers met problematische schulden (51%).
- Binnen de groep Rotterdammers in armoede is 45% alleenstaand en 23% een eenoudergezin; binnen de groep met schulden is 32% een paar met kinderen, 30% is alleenstaand en 22% is een eenoudergezin. Eenoudergezinnen zijn alleenstaande moeders en vaders.
- Bijstandsontvangers zijn de grootste groep binnen armoede (28%); werkenden zijn dat binnen de groep schulden (42%).
- Laagopgeleiden met alleen basisonderwijs zijn de grootste groep binnen de groep Rotterdammers die in armoede leeft (50%); mensen met mbo 2 of 3 zijn de grootste groep binnen de groep Rotterdammers met schulden (24%).
- Hoofdkostwinners zonder partner zijn zowel in de groep in armoede (53%) als in de groep met schulden (46%) de grootste groep. Hier vallen ook alleenstaande moeders en vaders onder.

	Tot 110%		Problematische schulden	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Geslacht				
Mannen	35.780	45%	31.950	57%
Vrouwen	43.280	55%	23.810	43%
Totaal	79.070	100%	55.760	100%
Leeftijd				
< 18	16.510	21%	60	0%
18-26	4.510	6%	6.730	12%
27-44	15.800	20%	28.270	51%
45-67	24.550	31%	18.460	33%
≥ 67	17.700	22%	2.240	4%
Totaal	79.070	100%	55.760	100%
Huishoudenssamenstelling				
Alleenstaand	35.610	45%	16.520	30%
Eenoudergezin	17.780	23%	12.000	22%
Paar zonder kinderen	10.790	14%	7.520	14%
Paar met kinderen	13.950	18%	17.560	32%
Overig	940	1%	2.150	4%
Totaal	79.070	100%	55.760	100%
Inkomensbron / Positie				
Werknemer	4.050	5%	23.610	42%
Zelfstandig ondernemer	4.850	6%	11.420	21%
Ontvanger werkloosheidsuitkering	410	1%	860	2%
Ontvanger bijstandsuitkering	22.170	28%	8.240	15%
Ontvanger uitkering sociale voorziening overig	3.700	5%	1.290	2%
Ontvanger uitkering ziekte/arbeidsongeschiktheid	3.070	4%	3.240	6%
Ontvanger pensioenuitkering	19.830	25%	2.940	5%
Nog niet schoolgaand/scholier/student	17.630	22%	1.260	2%
Overig zonder inkomen	3.350	4%	2.900	5%
Totaal	79.070	100%	55.760	100%
Opleidingsniveau *)				
Basisonderwijs	38.380	50%	8.050	15%
Vmbo-b/k, mbo1	10.250	13%	8.510	16%
Vmbo-g/t/havo vwo onderbouw	3.910	5%	3.120	6%
MBO 2 en 3	9.190	12%	12.480	24%
MBO 4	4.300	6%	8.280	16%
Havo VWO	3.310	4%	4.240	8%
HBO WO	7.070	9%	25.560	16%
Totaal	76.420	100%	52.850	100%
Hoofdkostwinner / Positie in het huishouden				
Hoofdkostwinner zonder partner	42.260	53%	25.560	46%
Hoofdkostwinner met partner	8.710	11%	11.610	21%
Gehuwde partner	6.840	9%	4.790	9%
Ongehuwde partner	1.850	2%	5.400	10%
Minderjarig kind	16.160	20%	60	0%
Meerderjarig kind	2.070	3%	6.260	11%
Overig huishoudenslid	1.180	2%	2.090	4%
Totaal	79.070	100%	55.760	100%

Bron: CBS/bewerking OBI. *) Omdat opleidingsgegevens van een deel van de populatie ontbreekt, past CBS een weging toe. Hierdoor wijken de totalen af van de totalen bij de andere kenmerken.

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering: Niet van toepassing					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-68
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

Hoeveel brugfunctionarissen hebben we nu en wat is hun budget?

Antwoord/reactie:

In Rotterdam zijn er in totaal 117 brugfunctionarissen op het primair onderwijs, speciaal basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. Ze worden gefinancierd door het Rijk (Subsidieregeling brugfunctionaris). Dankzij een eenmalige schenking van de gemeente (€250.000 in 2025) aan het Jeugd Educatie Fonds heeft iedere Rotterdamse brugfunctionaris nu de beschikking over ca. €1000 handgeld.

Aanvullende informatie

De subsidieregeling voor brugfunctionarissen loopt tot en met schooljaar 2026/2027 en wordt op dit moment herzien door het Rijk en per 2029 samengevoegd met de subsidieregeling voor 'School en Omgeving' en 'Schoolmaaltijden'. Voor de tussengelegen jaren wordt de huidige regeling naar alle waarschijnlijkheid verlengd. Hierover informeert het Ministerie van OCW de scholen in de zomer van 2026.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We werken samen met de - door het Rijk bekostigde - brugfunctionarissen op scholen en lobbyen bij het Rijk voor structurele en toereikende financiering van deze brugfunctionarissen.

Nummer: TR-69
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Voor hoeveel woningen verwachten we voor 1 juli nog een huisnummerbesluit te kunnen nemen?

Context: Tot 1 juli kan Stedin nog woningen aansluiten op het net, daarna gaat het nieuwe prioriteringskader in werking en komen aansluitingen op de wachtlijst

Antwoord/reactie:

Er zijn op dit moment 10.539 woningen vergund of in aanvraag bij bouwtoezicht.

- Hiervan zijn 8170 vergund. Deze hebben al een huisnummerbesluit of krijgen deze op zeer korte termijn.
- We hebben nog 2369 woningen die nog moeten worden vergund. Hiervan verwachten wij dat 1032 woningen verleend kunnen worden voor eind juni. Zodat voor 1 juli het huisnummerbesluit kan worden afgerond. Het is in de regel zo dat een huisnummerbesluit 4 dagen na verlening van de 'bouwvergunning' kan worden genomen.
- Voor de overige 1337 woningen is de verwachting dat deze na 1 juli worden vergund.

In de plannen die de 1337 woningen omvatten zitten dusdanige inhoudelijk uitdagingen dat vergunningverlening voor 1 juli 2026 niet haalbaar zal zijn. Denk hierbij aan o.a.: strijdigheid met omgevingsplan, brandveiligheid en welstand.

Financieel:

N.v.t.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					

Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. ** Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Vraag/verzoek:

1. Een no-regret in relatie tot netcongestie is ook elektriciteit besparen. Wat loopt hier nu op en kan hierop geïntensiveerd worden?

Antwoord/reactie:

Het elektriciteitsverbruik in Nederland neemt toe. Er is inzet mogelijk op besparing en energiezuinigheid met een klein bijdrage aan de elektriciteitsvraag. De stuurruimte in relatie tot netcongestie zit met name op de gelijktijdigheid van het energieverbruik door middel van netbewust laden en netbewust bouwen. Daarnaast kunnen we inzetten op het stimuleren van ontwikkelingen die netcongestie niet verergeren in bijvoorbeeld de warmtetransitie.

Lopende inzet die netcongestie effectief tegengaat is de Flex Scan-regeling, het ondersteunen van energiehubbs met slimme lokale oplossingen (oa zonnepanelen), batterijopslag (behalve thuisbatterijen vanwege de piekbelasting) en slim lokaal verbruik. Daarnaast is de transitie naar netbewuste stadsontwikkeling, waaronder netbewust bouwen en netbewust laden noodzakelijk. Meer grip op goede groei ondanks netcongestie vraagt drie stappen: stevige lobby richting rijk en ACM voor de juiste juridische en financiële randvoorwaarden, opstarten pilot Flex Tenders samen met Stedin en samenwerken met regiogemeente (in congestiegebied) om te komen tot regiofondsen voor congestieverzachtende maatregelen.

Binnen de gebouwde omgeving is de aanpak voor energiebesparing gericht op verschillende doelgroepen.

Energiebesparing voor woningen (richt zich voor het overgrote deel op gas-besparing):

Bij Energieklussers hebben we kleine elektrabesparende maatregelen, namelijk het plaatsen van led-lampen en stekkerdozen met aan/uit-schakelaar (Budget totaal: €13 miljoen (gas- en elektrabesparingsmaatregelen) en ong. 35.000 huishoudens bereikt!). Dit levert een kleine bijdrage aan het verminderen van het elektraverbruik draagt bij aan CO2-besparing en bewustwording op energie in het algemeen.

Energiebesparing voor ondernemers

Stimulering doorzetten vanaf 2027

Met het aanbieden van Energie-advies voor alle MKB'-ers worden ondernemers op praktische wijze ontzorgd met advies over energiebesparende maatregelen. Het gaat dan om het beter inregelen van installaties, het aanbrengen van isolatie of de aanschaf van zonnepanelen en de aanvraag van subsidies. In de afgelopen 4 jaar (tot 2025) hebben ruim 1100 ondernemers gebruik gemaakt van een duurzaamheidsvoucher en hebben bijna 1400 ondernemers een Klus & Coach advies gekregen. Bij elkaar hebben we in 2026 bijna 15% van alle Rotterdamse MKB-ers weten te bereiken met energieadviezen en geholpen bij het nemen van maatregelen.

Bij intensiveren (doel 2030/ 25% van alle MKB-ers) is er extra financiering nodig van 850.000 euro. De huidige regeling loopt tot 2026.

Handhaven intensiveren

Bedrijven met een jaarlijks energieverbruik vanaf 50.000 kWh of 25.000 m3 aardgas vallen onder de informatieplicht en de energie-besparingsplicht. In Rotterdam voldoen naar schatting 1000 van

de bedrijven die onder grootverbruik vallen niet aan de Informatieplicht Energiebesparing. Dit kan een besparingspotentieel opleveren van meer dan 100 TeraJoule. Dat is vergelijkbaar met het elektriciteitsverbruik van zo'n 11.000 huishoudens. Het voorstel is om van 2026 tot 2030 in te zetten op extra handhaving door de DCMR en specifiek de groep bedrijven die niet aan de informatieplicht voldoet te gaan controleren. Voor de periode 2027 tot 2030 is hiervoor jaarlijks 200.000 euro extra benodigd voor de inzet DCMR en 1FTE extra voor begeleiding en uitvoering tijdelijk tot 2030 (à 150.000 euro jaarlijks).

Energiebesparing bij bedrijven in brede zin (soms ook gasbesparing en elektrificatie) zorgt ervoor dat de energievraag minder toeneemt en kan ruimte opleveren. Een effectief middel voor ondernemers om netcongestie tegen te gaan zijn de flex scans om oa in te zetten op verminderen piekgebruik (zie factsheet netcongestie, dit valt niet onder energiebesparing). In de aanpak energiebesparing verwijzen we ondernemers door naar Flex Scans.

Energiebesparing binnen het energiesysteem

Collectieve warmtenetten zijn een netbewuste warmteoplossing met een aanzienlijk lagere elektriciteitsvraag dan individuele of kleinschalige systemen. Daarom is inzet op warmtenetten voor zowel bestaande bouw als nieuwbouw cruciaal in het kader van netcongestie, evenals het prioriteren ervan binnen de elektriciteitsverdeling. Als we hier niet of onvoldoende op sturen gaan ontwikkelaars naar verwachting voor kleinschalige systemen en bestaat het risico dat bewoners zelf aan de slag gaan met individuele oplossingen (met hoge elektriciteitsvraag). Hierdoor neemt de druk op het elektriciteitsnet toe, zijn er meer uitbreidingen in het elektriciteitsnet nodig en schuift de einddatum van netcongestie verder naar de toekomst. Als gemeente kunnen wij regie voeren op de warmtetransitie via de Wet collectieve warmte en het Warmteprogramma, onder meer door gerichte wijkkeuzes met het oog op netcongestie. Daarbij is het essentieel dat de Rotterdamse publieke route wordt ingevuld, zodat een publiek warmtebedrijf de aanleg en exploitatie van warmtenetten kan borgen.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Ondernemers stimuleren	n.v.t.	850.000	850.000	850.000	850.000
Handhaving Informatieplicht		350.000	350.000	350.000	350.000

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
-------------------------	------	------	------	------	------

Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	1 FTE Handhaving Informatieplicht (tijdelijk tot 2030)				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. ** Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Het college blijft bedrijven en bewoners stimuleren om energie te besparen. Waar mogelijk voorkomen we elektrificatie van de warmtevraag.

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met de tweede
ring onderhandelingen.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/ organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in geel. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-71

Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Kan de tafel een kaartje krijgen met locaties waar Tennet en Stedin nu ruimte zoekt voor versterking van het net?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

- Uitvoerbaarheid (inclusief consequenties andere onderdelen gemeente en externe partijen);
- Wijziging ten opzichte van huidig beleid;
- Effecten (op welke aspecten, korte/ lange termijn, waar/wie?);
- Juridische consequenties;
- Risico's.

In de afbeelding onderaan deze pagina (bijlage 1) vindt u een overzicht gemaakt van de kaart met een aantal inzoomkaarten zodat de projecten zichtbaar zijn. Bijlage 2 bevat een overzicht van de projecten die corresponderen met de nummers op de kaart.

Op de kaart zijn alle projecten weergegeven van zowel landelijke netbeheerder TenneT als regionale netbeheerder Stedin. In de legenda is weergegeven om wat voor type project het gaat. Dit kunnen zowel nieuwe stations of kabelverbindingen zijn als verzwaringen van bestaande stations of kabelverbindingen. Voor nieuwe stations die in de studie-fase zijn (blauw aangegeven, zie legenda) geldt dat er op dit moment ruimte gezocht moet worden. Voor deze projecten geldt dat ze opgenomen zijn met een plek op de kaart om ze wel al aan te duiden, maar de plek op de kaart is zeker nog niet de locatie waar het station uiteindelijk zal komen.

Dit geldt voor de volgende projecten:

- Nieuw te bouwen 150kV-station Rotterdam Noord (koppelstation tussen TenneT en Stedin, buiten de ring rondom het vliegveld)
- Nieuw te bouwen 25kV-station IJsselmonde 2 (midden-spanningsstation van Stedin)
- Nieuw te bouwen 150kV-station Botlek

Een uitbreidingsproject wat nu ook loopt en waar een additionele ruimtevraag speelt is de uitbreiding van het 150kV-station in Ommoord.

Ruimte vinden voor elektriciteitsinfrastructuur in dichtbebouwd gebied (zoals Rotterdam) is uitdagend, maar cruciaal. We zien in Utrecht dat door vertragingen op specifieke stations de congestie langer aanhoudt of erger wordt. Maar een goede ruimtelijke inpassing en omwonenden in een vroeg stadium meenemen kost ook tijd en zorgt er juist voor dat er niet later in het proces vertraging komt. Het is belangrijk hier een balans in te vinden en rekening te houden met eventuele planschade of additionele investeringen in de buurt voor lokaal draagvlak.

Ter achtergrond:

Het kabinet stelt € 197 miljoen beschikbaar voor investeringen in gebieden waar veel nationale hoogspanningsinfrastructuur samenkomt. Gemeenten kunnen hiermee investeren in de kwaliteit van de leefomgeving. Dit draagt bij aan lokaal draagvlak en het voorkomen van vertraging. Maar dit geldt alleen voor nationale hoogspanningsinfrastructuur, veel projecten in Rotterdam komen hier niet voor in aanmerking. Het is te adviseren om in Rotterdam ook rekening te houden met eventuele planschade of investeringen in de buurt.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel***? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fle's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie o

Gemeente Rotterdam
voor elektriciteitsin
zorgvuldige ruimte

Bijlage 1 – Overz

5.1.1b

Bijlage 2 – Lijst

Nr	Projectnaam
1	66kV station Alexiahaven
2	380kV station Amaliahaven
3	380kV station Amaliahaven
4	66kV station Maasvlakte
5	380kV station Maasvlakte
6	25kV station De Haak
7	150kV station Europoort
8	380kV station Europoort
9	150kV station Merwedeweg
10	150/25kV station Theemsweg
11	25/10kV station Gerbrandyweg
12	150kV station Botlek 2
13	150kV station Petroleumweg Pernis
14	150/25/23kV station Hoogvliet Oudeland
15	25/10kV station Boomgaardshoek
16	150kV station Waalhaven
17	25kV station Doklaan
18	25/10kV station Gruttostraat Charlois
19	150kV station Rotterdam Noord (buiten ring)
20	25kV station Schiebroek
21	150kV station Ommoord
22	23kV station Kralingse Zoom
23	23kV station Afrikaanderwijk
24	25kV station IJsselmonde 1
25	25kV station IJsselmonde 2

Nummer: TR-72

Cluster/afdeling: Maatschappelijke Ontwikkeling / Armoede en Schulden

Vraag/verzoek:

Zien we een verandering in de doelgroepen die in de schulden raken, en zo ja, welke? Ga hierbij specifiek in op jongeren, o.a. als gevolg van buy now pay later constructies, die steeds meer opkomen.

Antwoord/reactie:

Rotterdammers met problematische schulden

Binnen de groep Rotterdammers met een problematische schuld maken jongeren 12,2% van de groep uit. De leeftijdsverdeling binnen de groep Rotterdammers met problematische schulden laat in de periode 2021 – 2024 geen grote wijzigingen zien. Zie hieronder tabel 1.

Tabel 1: Leeftijdsopbouw van personen met een problematische schuld (bron: CBS, Rotterdam, 2024)

Jaar	< 27 jaar	27-39 jaar	40-49 jaar	50-65 jaar	65+ jaar	Totaal
2021	13,2%	38,3%	20,8%	21,6%	6,1%	100%
2022	12,1%	38,9%	20,9%	21,9%	6,1%	100%
2023	11,9%	39,1%	21,1%	21,7%	6,1%	100%
2024	12,2%	38,8%	21,3%	21,5%	6,2%	100%

Rotterdammers met een schuldregeling

Van alle Rotterdammers met een schuldregeling bij de gemeente Rotterdam, is de grootste groep tussen de 27 en 39 jaar oud (36%), gevolgd door de groep Rotterdammers tot 27 jaar (26%). Er is voor het eerst in vier jaar een lichte stijging te zien in het aandeel van jongeren (tot 27 jaar) binnen de groep die een schuldregeling heeft; voorgaande jaren was dat nog 23%. Zie verder: tabel 2 hieronder.

Tabel 2: Leeftijdsopbouw van personen met een schuldregeling (bron: gemeente Rotterdam, 2025)

Jaar	< 27 jaar	27-39 jaar	40-49 jaar	50-65 jaar	65+ jaar
2022	23%	33%	19%	20%	4%
2023	23%	35%	20%	18%	4%
2024	23%	38%	19%	17%	4%
2025	26%	36%	18%	16%	3%

Aandeel jongeren met een Buy Now Pay Later (BNPL)-vordering

Het aandeel BNPL-vorderingen binnen het totaal aantal vorderingen bedraagt 3,8% in 2025. Ten opzichte van 2022 (2,7%) is dit aandeel iets groter geworden. Kijkend naar de BNPL-vorderingen onder de twee leeftijdsgroepen (tussen de 18 en 27 jaar en ouder dan 27 jaar), zien we dat het aandeel van jongeren binnen de groep BNPL-vorderingen de laatste jaren toeneemt: van 32,5% in 2022 naar 37,4% in 2025. Zie ook tabel 3 hieronder.

Tabel 3: Totaal gemelde vorderingen door schuldeisers (bron: gemeente Rotterdam, 2025)

Jaar	Aantal vorderingen gemeld door schuldeisers		Procentueel	18-27 jaar	> 27 jaar
2022	BNPL-vorderingen	633	2,7%	32,5%	67,5%
	Totaal vorderingen	23.167	100%	16,4%	83,6%
2023	BNPL- vorderingen	753 (+120)	3,3% (+0,5)	36,9% (+4,4)	63,1%
	Totaal vorderingen	22.387	100%	19,4%	80,6%
2024	BNPL- vorderingen	953 (+200)	3,6% (+0,3)	34,6% (-2,3)	65,4%
	Totaal vorderingen	25.281	100%	21,2%	78,8%
2025	BNPL- vorderingen	952 (-1)	3,8% (+0,2)	37,4% (+2,8)	62,6%
	Totaal vorderingen	23.947	100%	23,2%	76,8%
Totaal vorderingen		94.809			
BNPL-vorderingen		3.291			

Toelichting: één schuldeiser kan meerdere vorderingen melden. De cijfers hierboven zijn **niet** het aantal schuldeisers, maar het aantal gemelde vorderingen door schuldeisers.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

--

Nummer: TR-73
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

Wat zijn de belemmeringen (juridisch, praktisch, capaciteits-) om automatisch toekennen van armoederegelingen mogelijk te maken? Welke gegevens (en van wie) hebben we nodig om dit mogelijk te maken en welke stappen (bijv. lobby) ondernemen we nu om dit te realiseren? Wat kan er nu al wel, wat kost dat en wat zijn de maatschappelijke opbrengsten?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inleidend

De inkomensondersteunende regelingen betreffen: AOW-tegoed, Jeugdtegoed (onderverdeeld naar tegoed voor kinderen van 4 tot en met 11 jaar en kinderen van 12 tot en met 17 jaar), Kwijtschelding Afvalstoffenheffing (ASH), Individuele Inkomenstoeslag (IIT), Individuele Bijzondere Bijstand (IBB) en Studietoelage (ST). Vanwege het individuele karakter van IBB is automatisch toekennen niet mogelijk. De ST is voor studenten met een ziekte of beperking en laten we hier ook buiten beschouwing omdat deze regeling casusafhankelijk is.

Wat doen we nu al

Momenteel worden de regelingen verlengd als aan de voorwaarden voldaan blijft. Dat neemt niet weg dat altijd een eerste aanvraag vanuit eigen initiatief dient te worden gedaan.

Belemmeringen

De juridische grondslag voor gegevensuitwisseling is beperkt en vraagt per keer aparte afspraken. De nieuwe Wet Proactieve dienstverlening (WPD) gaat een juridische grondslag bieden om interne gegevensuitwisseling (waaronder persoonsgegevens) binnen de gemeente en tussen de gemeente en andere overheidsinstantie (UWV, SVB) makkelijker te maken. De wet treedt naar verwachting medio 2026 of begin 2027 in werking. De reikwijdte van de wet is nog een punt van discussie: het huidige wetsontwerp gaat alleen over wettelijke taken, maar nog niet over lokale regelingen zoals het AOW- en Jeugdtegoed. De WPD maakt het overigens niet mogelijk om automatisch toe te kennen, omdat daarvoor nog steeds - conform de AVG - expliciete toestemming van de inwoner nodig is. Naast de juridische zijn er ook technische belemmeringen. Zo maken verschillende ICT-systemen gebruik van verschillende criteria om inkomen of vermogen te meten. Dit belemmert 1 op 1 toekenning. Ook beschikken we bijvoorbeeld niet over de vermogensgegevens van alle Rotterdammers; uitwisseling van gegevens met partners die die informatie wel hebben, is momenteel niet mogelijk.

Mogelijkheden (stappen)

Er kunnen verschillende (tussen)stappen gezet worden om te zorgen dat de Rotterdammer (gemakkelijker) ontvangt waar die recht op heeft.

- De eerste tussenstap is om Rotterdammers die al een regeling hebben actief te informeren over het mogelijk recht op ook een andere regeling. Dit noemen we proactieve dienstverlening. Dit kan al binnen de mogelijkheden die er nu zijn, maar vraagt veel werk en afstemming om data tussen verschillende systemen te kunnen en mogen koppelen. Hierbij gaat het om: juridisch- en privacy-advies, opstellen (gegevensleverings)overeenkomsten, anonimisering van gegevens, etc.

- Met de Wet Proactieve dienstverlening (WPD) kan dit mogelijk vergemakkelijkt en verruimd worden (tweede stap). Wanneer de reikwijdte van de wet beperkt wordt tot alleen wettelijke regelingen, dan is de WPD alleen helpend voor het proactief benaderen van Rotterdammers over de kwijtschelding ASH en niet voor het proactief benaderen van Rotterdammers over het AOW- of Jeugdtegoed (dat zijn namelijk lokale regelingen, waarvan het nog onduidelijk is of de WPD ook daarvoor gaat gelden).
- Een derde stap kan volledige automatische toekenning van regelingen zijn. Om dit te kunnen doen voor Kwijtschelding ASH en AOW- en Jeugdtegoed is een besluit van het college en melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens nodig, omdat dit botst met de AVG (de WPD biedt daar – nog – geen oplossing voor). Voor de IIT ligt dat anders: met de komst van de Participatiewet in balans per 1-1-2027 wordt het automatisch toekennen van de IIT mogelijk. Het is een 'kan-bepaling', dus het is aan de gemeente om te bepalen hoe hiermee om te gaan.

Wat levert het op en wat kost het?

Maatschappelijke meerwaarde

Nog niet iedere Rotterdammer maakt gebruik van de regeling(en) waar hij of zij recht op heeft.

- Proactieve dienstverlening zorgt ervoor dat mensen gericht geïnformeerd worden op regelingen waar ze ook recht op kunnen hebben. Dit zorgt ervoor dat het bereik van de verschillende regelingen omhooggaat en de financiële ruimte van de Rotterdammer in armoede toeneemt.
- Het automatisch toekennen van regelingen zorgt ervoor dat het gebruik van de regelingen wordt vergroot en dat dit voor de Rotterdammer zorgt voor financiële zekerheid (recht hebben = krijgen). Ook kan het de administratieve lasten in het aanvraagproces voor de Rotterdammer verlagen en vertrouwen in de gemeente vergroten.

Kosten

Wanneer we uitgaan van een bereik van 100% bij alle verschillende regelingen, waarbij we ons baseren op de inkomensgrenzen en vergoedingen van het jaar 2026, zijn de ingeschatte hogere uitgaven als volgt:

- AOW-tegoed (bereik van 76%): €1,9 mln. hogere uitgaven.
- Kwijtschelding afvalstoffenheffing (bereik van 92%): €980.000 hogere uitgaven.
- Individuele Inkomenstoeslag (bereik van 83%): €1,3 mln. hogere uitgaven.
- Jeugdtegoed 4 t/m 11 en 12 t/m 17 jaar (bereik van respectievelijk 119% en 120¹): doordat de omvang van de doelgroep lastig is vast te stellen, is het lastig om de meerkosten te schatten.

Bij bovenstaande berekening zijn we uitgegaan van de bedragen die in de begroting zijn opgenomen voor 2026, welke zijn gebaseerd op bereik, verwachte ontwikkelingen en historische gegevens. Die bedragen zijn geëxtrapoleerd naar een verwacht bereik van 100%.

Het – stapsgewijs – toewerken naar automatisch toekennen zal een stevige implementatie vragen die meerdere jaren inzet vraagt. Daarmee is er niet direct een besparing op uitvoeringskosten; dit vergt tijd.

Inzet college en lobby

¹ De omvang van de doelgroepen is gebaseerd op cijfers van het CBS, betreffende particuliere huishouden met een heel jaar inkomen. De cijfers over 2024 worden door het CBS gepubliceerd op 1 december 2025. De meest recente cijfers zijn van 2024. Dat betekent dat de omvang van de werkelijke doelgroep groter zal zijn dan de hier gehanteerde cijfers. Bereikpercentages zijn daarom niet meer dan een schatting. Hierdoor is het bereik van sommige voorzieningen hoger dan 100%.

Om ervoor te zorgen dat Rotterdammers (makkelijker) ontvangen waar ze recht op hebben en de administratieve last voor Rotterdammer en gemeente beperkt wordt, is inzet van het college op onderstaande punten nodig.

- Een tijdige en volledige inwerkingtreding van de WPD en toereikende implementatiemiddelen. Een lobby van het college is helpend als invoering wordt uitgesteld of reikwijdte beperkt wordt.
- Keuze van het college om invulling te willen geven aan de 'kan-bepaling' in de Participatiewet om IIT automatisch toe te kennen (verordening gemeenteraad).
- Keuze van het college om voor een of meerdere regelingen de grenzen van de AVG op te willen zoeken en hierover proactief het gesprek aan te willen gaan met de Autoriteit Persoonsgegevens.
- Gegevensuitwisseling met externe partijen die (nog) niet aangesloten zijn bij de WPD en waarvoor wel gegevens nodig zijn (voor bijvoorbeeld het vaststellen van vermogen van werkende armen) vergt lobby en overleg met ketenpartners.

Nadere uitwerking stappen per regeling

De verschillende stappen zijn in onderstaande tabel nader beschreven.

Regeling	Wat we nu doen	Belemmeringen bij automatisch toekennen	Mogelijkheden + wat vraagt dit
Kwijtschelding ASH (± 100% WSM)	Voor vervolgaanvragen geldt dat - na akkoord van inwoner en als er niets verandert in de situatie van de inwoner - de kwijtschelding geautomatiseerd wordt toegekend	Juridisch De AVG geeft op dit moment geen grondslag om zonder gegevensleveringsovereenkomst bijstandsgerechtigden proactief aan te schrijven om de kwijtschelding automatisch toe te kennen. Vermogensgrenzen tussen verschillende regelingen (zoals bijstand en ASH) verschillen; dit belemmert 1 op 1 toepassing van de kwijtschelding ASH bij bijstandsgerechtigden. Praktisch Het betreffen verschillende ICT-systemen.	<i>Stap 1</i> Een eerste stap kan zijn om bijstandsgerechtigden (die de kwijtschelding ASH nog niet ontvangen) die mogelijk wel in aanmerking komen hiervoor, proactief te benaderen (brief). Hiervoor is een interne GLO (gegevensleverings overeenkomst) nodig. <i>Stap 2</i> Met de WPD kan interne gegevensdeling plaatsvinden waardoor persoonsgegevens tussen clusters worden gedeeld (zoals Werk & Inkomen en Dienstverlening). <i>Stap 3</i> Een laatste stap kan zijn om automatisch toe te kennen. Hiervoor is een zorgvuldige juridische analyse nodig voordat eventuele vervolgstappen gezet kunnen worden. Bijvoorbeeld een collegebesluit of toestemming bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).
AOW-tegoed (110% WSM) en Jeugdtegoed (130% WSM)	Tegoed wordt opnieuw gestort, nadat de pas wordt verlengd	Juridisch Geen wettelijke grondslag om gegevens uit te wisselen met partners (zoals UWV,	<i>Stap 1</i> Een eerste stap kan zijn om Rotterdammers in de bijstand of Rotterdammers met IIT (en

		Belastingdienst, Toeslagen, SVB) die informatie hebben over inkomens- en vermogensgegevens van Rotterdammers die niet in de bijstand zitten.	die niet het Jeugdtegoed of AOW-tegoed ontvangen) actief aan te schrijven dat ze mogelijk hiervoor in aanmerking komen. Hiervoor is een GLO nodig. <i>Stap 2</i> De WPD kan mogelijk helpend zijn om gegevensuitwisseling binnen de gemeente en tussen de gemeente en andere organisaties te vergemakkelijken. Maar dat is mede afhankelijk van wat de reikwijdte van de wet gaat worden (wel of niet van toepassing voor niet-wettelijke regelingen als AOW- en Jeugdtegoed). Hiervoor is lobby vanuit bijvoorbeeld G4 of VNG nodig. <i>Stap 3</i> Een laatste stap kan zijn om automatisch toe te kennen. Hiervoor is een zorgvuldige juridische analyse nodig voordat eventuele vervolgstappen gezet kunnen worden, alsmede een collegebesluit en/of toestemming bij de Autoriteit Persoonsgegevens.
Individuele inkomens toeslag (130% WSM)	Indien Rotterdammer een keer IIT heeft aangevraagd en bijstand ontvangt, wordt bij ongewijzigde situatie automatisch verlengd. Rotterdammers zonder recht op bijstand moeten wel elk jaar opnieuw IIT aanvragen, omdat het vermogen getoetst moet worden.	Juridisch Voor vaststelling van het recht dient het vermogen getoetst te worden (conform Participatiewetnorm). We beschikken niet over de vermogensgegevens van alle Rotterdammers, waaronder die van de groep werkende armen. Uitwisseling van gegevens met partners die die informatie wel hebben, is nu nog niet mogelijk.	Vanaf 1 januari 2027 wordt ambtshalve automatische toekenning (zonder eerste aanvraag) mogelijk via de Participatiewet in Balans. Deze wetswijziging is nog niet van kracht. <i>Stap 1</i> Voor inwoners in de bijstand kan IIT dan automatisch toegekend gaan worden. Van deze groep zijn de inkomens- en vermogensgegevens beschikbaar bij de gemeente. <i>Stap 2</i> Voor de groep niet-bijstandsgerechtigden kan de WPD mogelijk een uitkomst gaan bieden (uitwisseling van vermogensgegevens via Bureau Informatiediensten Nederland; BIDN). <i>Stap 3</i>

			De Rotterdammers die nog geen inkomensregeling ontvangen (en waarvan de gegevens nog niet in onze systemen bekend zijn) kunnen we nog niet bereiken. Daarvoor is gegevensuitwisseling nodig met externe partijen zoals het UWV en de Belastingdienst. Dit vergt een nadere verkenning, lobby, etc.	
--	--	--	--	--

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Nadere analyse, implementatie en uitvoering pro actieve dienstverlening en automatisch toekennen	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb
Verhoging bereik regelingen: meer uitgaven	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
In stappen zal worden toegewerkt naar meer proactieve dienstverlening en automatisch toekennen van inkomensondersteunende regelingen, met alle juridische zorgvuldigheid die dit vraagt. Op punten is actieve afstemming of lobby met landelijke partners nodig om dit te bewerkstelligen (VNG, Autoriteit Persoonsgegevens, etc.). Het college is bereid de grenzen van de AVG op te zoeken om Rotterdammers actief te benaderen als er mogelijk recht blijkt te bestaan voor een van de inkomensondersteunende regelingen.

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Nummer: TR-74
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

Kennen we in het land nog meer particuliere ontwikkelaars, exploitanten voor huisvesting EU-migranten, internationale studenten en statushouders? Naast Sayhay en Transformatiehaven?

Antwoord/reactie:

Flex concepten voor diverse doelgroepen, zoals statushouders en EU arbeidsmigranten

Voor de beantwoording van deze vraag gaan we ervan uit dat u zoekt naar particuliere partijen die flexibele, tijdelijke concepten realiseren (vergelijkbaar met de door u genoemde partijen als SayHay).

In Rotterdam zijn twee flex- projecten door particuliere investeerders gerealiseerd. Project van 40 woningen in Hoogvliet door SayHay. En 44 woningen aan de Persoonshaven die zijn ontwikkeld door Transformatiehaven. Daarnaast investeert C3 groep, via Waardevol Wonen BV in Verolme met 144 woningen. Deze drie partijen zijn nu reeds actief in Rotterdam, en hebben aangegeven meer te willen investeren.

Daarnaast zijn er ook partijen zoals Blauwhoed, Mosaic, BPD, het Havenbedrijf, en de grote bouwers zoals Daiwa Housing en VDL, die mee kunnen investeren op verschillende manieren. De verwachting is dat er in Nederland ca 10 – 20 particuliere partijen zijn die investeren in flexibele tijdelijke bouwprojecten voor diverse groepen.

Op basis van een internetanalyse zijn Stayinc, Flexwonen Groep en Nedafurn voorbeelden van exploitanten. Vanuit de gemeente hebben we geen directe contacten met deze partijen.

Internationale Studenten

Ten aanzien van de huisvesting van(internationale) studenten zijn er diverse ontwikkelende en exploiterende partijen op de markt, met name gericht op permanente huisvesting. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- Woningcorporaties die zich specifiek richten op studentenhuisvesting: SSH, Stadswonen en DUWO
- (Inter)nationale ontwikkelaars/beleggers zoals Greystar, Rockfield Leijten en Xior Student Housing.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT

Nummer: TR-75
Cluster/afdeling: SB

Vraag/verzoek:

Waarom is een medewerker van 36 uur effectief 33,6 uur inzetbaar in verband met een 24/7 rooster? En waarom zijn toeslagen voor onregelmatige diensten niet tijdig doorgerekend in nieuwe begrotingen? (COR)

Antwoord/reactie:

1. Waarom is een medewerker van 36 uur effectief 33,6 uur inzetbaar in verband met een 24/7 rooster?

Dit geldt niet voor Handhaving, aangezien daar geen 24/7- of volcontinuroosters worden gehanteerd. De reductie van 36 uur naar 33,6 uur inzetbaarheid is daarom niet van toepassing. Bij Toezicht is dit wel aan de orde: vanuit het oogpunt van duurzame inzetbaarheid en vitaliteit wordt uitgegaan van een inzetbaarheid van 33,6 uur. Bij een inzet van 36 uur per week zou de maandelijkse inzet namelijk structureel boven de norm van 168 uur komen (teveel belasting bij zwaar/onregelmatig werk).

2. En waarom zijn toeslagen voor onregelmatige diensten (TOD) niet tijdig doorgerekend in nieuwe begrotingen? (COR)

Het tekort voor de toeslagen voor onregelmatige diensten (TOD) waren in het verleden minder zichtbaar, gezien dit kon worden opgevangen binnen vacatureruimte, lagere bezetting en een lagere gemiddelde inschaling van medewerkers (o.a. ingroei van handhavers). Door de huidige (nagenoeg) volledige bezetting en hogere inschaling is deze demping verdwenen en wordt het tekort vanaf 2026 volledig zichtbaar. Binnen handhaving bleef het tekort tot op heden beheersbaar binnen de bestaande begroting, maar deze ruimte is inmiddels vervallen. Het knelpunt is verder toegenomen door de cao-afspraken in 2025, waarbij de TOD-percentages, met name in het weekend, aanzienlijk zijn verhoogd.

De toeslagen voor onregelmatige diensten (TOD) zijn tijdig aangekondigd in 2025 voor verwerking in het boekjaar 2026. Daarbij is ook aangegeven dat de bestaande begroting ontoereikend is. Vanaf 2026 is sprake van een structureel begrotingstekort voor de toeslagen onregelmatige dienst, dat door volledige bezetting en stijgende kosten niet langer binnen de bestaande middelen kan worden opgevangen. Aanpassing van de begroting en aanvullende structurele middelen zijn noodzakelijk.

Structurele middelen zijn niet meegegroeid

De oorspronkelijke structurele middelen uit 2014 zijn niet meegegroeid met ontwikkelingen in cao, formatie en personeelsopbouw. Binnen de gemeente Rotterdam worden loonkosten begroot volgens een standaardmethodiek (normbedrag per FSK max-1), waarbij TOD onder de niet-FTE-gerelateerde kosten valt. In de jaren na 2014 is onvoldoende rekening gehouden met stijgende kosten als gevolg van cao-afspraken, formatie-uitbreiding, veranderingen in het aantal medewerkers met recht op TOD en hogere salarissen door FSK-verhogingen.

Onvolledige verwerking van kostencomponenten

Daarnaast waren aanvullende kostencomponenten, zoals IKB en sociale en pensioenpremies over de TOD, niet volledig in de begroting verwerkt.

Financieel:

Begrotingseffect

Bijstelling (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Knelpunt	€ -7.400	€ -7.400	€ 7.400	€ -7.400	€ 7.400
Oplossing/meevaller	€ 750	€ -	€ -	€ -	€ -
Resterend	€ -6.650	€ -7.400	€ 7.400	€ -7.400	€ 7.400

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

N.v.t.

Organisatie: nvt

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We zorgen dat de begroting van handhaving aansluit bij de werkelijke kosten, inclusief structurele dekking voor toeslagen voor onregelmatige diensten.

Nummer: TR-76
Cluster/afdeling: SB

Vraag/verzoek:

Wat valt onder het onderhoud, uitbreiding en monitoring van Jeugd App?

Antwoord/reactie:

Onderhoud, uitbreiding en monitoring van de Jeugd-App omvatten het technisch en functioneel beheer van de applicatie, het oplossen van storingen, het actueel houden van beveiliging en autorisaties, het toevoegen van nieuwe functionaliteiten en rapportagemogelijkheden, en het structureel volgen van gebruik, prestaties en datakwaliteit. Dit is nodig om de preventieve monitoring van jeugd en jeugdgroepen te verbeteren en Team Jeugd in staat te stellen tijdig, effectief en efficiënt te rapporteren aan management en ketenpartners.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Uitbreiding, onderhoud en monitoring (onderdeel van het knelpunt 19 'Index overstijgende kostprijzen contracten' in financieel beeld)	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000

De huidige kosten bedragen ca. 10.000 euro per jaar.

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie: n.v.t.

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We kiezen voor één samenhangende, AVG-proof digitale infrastructuur voor jeugd en handhaving, die samenwerking versterkt en de privacy van jongeren beschermt.

Nummer: TR-77
Cluster/afdeling: DV

Vraag/verzoek:

Wat is de tevredenheid van Rotterdammers van callcenter, aangezien extra capaciteit nodig is dat tevredenheidsniveau te behouden?

Antwoord/reactie:

De tevredenheid van Rotterdammers over het callcenter is 7,4 (op een schaal van 1 tot 10). Er wordt geen extra capaciteit gevraagd, maar ingezet op het structureel behouden van de huidige capaciteit en het bijbehorende budget.

De tevredenheid over het Klantcontactcentrum (KCC), waar het callcenter onderdeel van uitmaakt, is de afgelopen jaren toegenomen. Waar Rotterdammers in 2020 het KCC beoordeelden met een 6,9, is dit cijfer eind 2025 gestegen naar 7,4.

Bij de vorming van het Klantcontactcentrum (KCC) per 1-1-2024 als onderdeel van de gemeente is uitgegaan van een aantal uitgangspunten. Het budget dat voor deze afdeling beschikbaar is gekomen uit de diverse clusters, was daarop gebaseerd. In deze uitgangspunten zijn later omissies geconstateerd, onder meer door het hoger uitvallen van de CAO 2023 en de herwaardering van de functie call-agent.

Bij de Voorjaarsnota 2024 zijn deze omissies incidenteel opgelost tot en met 2027. Structureel is echter nog sprake van een tekort. Hierdoor vindt vanaf 2028 een terugval plaats in budget en beschikbare formatie voor het KCC. Voor de bemensing van call-agents in de wijkhubs geldt deze terugval al vanaf 2027.

Gemiddeld genomen is circa 134 fte formatie aan call-agents nodig om het jaarlijkse volume van telefonie op te kunnen vangen met behoud van tevredenheid onder Rotterdammers. Er wordt dus nadrukkelijk niet om een uitbreiding van capaciteit gevraagd, maar om het handhaven van de huidige capaciteit (met ingang van 2027) en daarmee het bijbehorende budget.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Niet van toepassing – zie claim optimaliseren klantcontactcentrum in financieel basispad.					

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
Niet van toepassing.

**Nummer: TR-78
Cluster/afdeling: SB**

Vraag/verzoek:

Is capaciteitstekort van handhaving en toezicht op het water knellender dan op land?

Antwoord/reactie:

Met de huidige capaciteit kunnen wij onze wettelijke taken op het water niet effectief uitvoeren. In de huidige coalitie zijn andere prioriteiten zwaarder gewogen dan nautisch toezicht en handhaving. Effectieve uitvoering vraagt daarom om aanvullende capaciteit en middelen, zoals opgenomen in de financiële paragraaf. Dit is een keuze voor de komende coalitieperiode.

Risico: als extra capaciteit en middelen uitblijven, beperkt dat onze mogelijkheden om hier effectief en zichtbaar op te handhaven.

Begrotingseffect

Voor het borgen van de nautische regietaak en het op orde brengen van nautisch toezicht is structurele financiering nodig:

- Om effectieve regie en toezicht te realiseren is opschaling nodig naar een structurele inzet van circa 13,92 fte (4 fte regie, 8 fte handhavers en 1,92 fte voor aansturing en ondersteuning).
- De kosten hiervoor bedragen circa € 1,9 mln per jaar voor handhaving (waarvan € 1,8 mln personeelskosten en circa € 75.000 materieel).

Begrotingseffect x € 1.000

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Apparaatlasten	1.053	1.803	1.803	1.803	1.803
Programmalasten	75	75	75	75	75
Totaal	-1.128	-1.878	-1.878	-1.878	-1.878

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

n.v.t.

Organisatie:

Voor het borgen van de nautische regietaak en het op orde brengen van nautisch toezicht is structurele financiering nodig:

- Nautisch toezicht en handhaving: opschaling van circa 0,4 fte naar 9,92 fte, inclusief teamleiding en ondersteuning, om effectieve toezicht te realiseren;

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	9,92	9,92	9,92	9,92	9,92

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Wij willen de veiligheid op de Rotterdamse stadswateren, in gemeentelijke binnenhavens en aan gemeentelijke kades vergroten door te investeren in het versterken van de wettelijke, gemeentelijke taken van nautische regie en nautisch toezicht.

Of:

We willen dat inwoners en bezoekers van de stad veilig en prettig gebruik kunnen maken van het Rotterdamse stadswater: om te zwemmen, om te varen en om te recreëren. Daarom versterken we de nautische regie en het nautisch toezicht.

Nummer: TR-79
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Wat zijn de lopende afspraken en toekomstplannen t.a.v. de RES??

Antwoord/reactie:**Lopende afspraken**

In de Regionale Energie Strategie (RES) Rotterdam Den Haag 1.0 uit 2021 is het kwantitatieve doel opgenomen om vanuit de regio tussen de 2,8 en 3,2 terawattuur (TWh) in 2030 bij te dragen aan het Nationale Klimaatakkoord uit 2019. Deze hoeveelheid is mede tot stand gekomen destijds door de Rotterdamse doelen in de Startnotities Versnelling Zonne-energie en Versnelling Windenergie, vastgesteld door het college in 2019, om 750 megawattpiek (MWp) opwek van zon 350 megawatt (MW) windenergie te realiseren in 2030 in Rotterdam. De doelstellingen geformuleerd in de RES 1.0 voor warmte zijn kwalitatieve doelstellingen. Deze richten zich op samenwerking, onderzoek en agendering.

Opwek van zon en wind en ontwikkeling van collectieve warmte, waarbij elektrificatie van de warmtevraag wordt voorkomen, kunnen een positief effect hebben op netcongestie. De coördinatie en inhoudelijke bijdrage aan de RES vanuit de gemeente vindt plaats vanuit de programma's en opgaven Zon, Wind, Energiesysteem, Netcongestie en Warmte.

Zon

Het Rotterdamse doel voor zonne-opwek, niet doorvertaald naar het RES-doel, is door het huidige college (2022-2026) aangescherpt in het coalitieakkoord tot 3,2 km² (ongeveer 710 MWp) zonnepanelen in 2026. Volgens de meest recente meting van de zonmonitor (Q1 2025) is er 2,2 km² zonnepanelen gerealiseerd in Rotterdam.

Wind

De oorsprong van 350 MW windenergie ligt in het Havenconvenant om 300 MW te realiseren in het havengebied in 2025 en het convenant Realisatie Stadsregio Rotterdam waar Rotterdam 50 MW aan zou bijdragen dat liep t/m 31 december 2025. De verwachting is dat de huidige plannen/locaties voor windenergie in de regio onvoldoende bijdragen om het doel van 2,8-3,2 TWh in de regio te halen en dat Provincie Zuid-Holland (PZH) daarom in 2026 een onderzoek/omgevingseffectrapportage opstart om op basis daarvan nieuwe zoekgebieden aan te wijzen voor windenergie. De verwachting is dat de potentie in Rotterdam voor nieuwe locaties - naast de huidige locaties voor wind uit de omgevingsverordening - beperkt is.

Warmte

Er is afgelopen periode onderzoek uitgevoerd naar het regionale toekomstbeeld Warmte. Momenteel wordt binnen het cluster Rotterdam (onderdeel van de samenwerking binnen de RES) gewerkt aan de verdieping hiervan, waar een bronnenstrategie onderdeel van is. Vanuit cluster Rotterdam is ook onderzoek gedaan naar de publieke route. Vanuit de RES-samenwerking worden nu eerste gemeente-overstijgende gesprekken gevoerd over de verkenning naar een regionaal publiek warmtebedrijf.

Toekomstplannen

De RES is één deel van de samenwerking in de 'Energieregio Rotterdam Den Haag'. Daarnaast is er ook de warmtesamenwerking (ondersteund door Nationaal Programma Lokale Warmte, NPLW) en ondersteuning en samenwerking met de Energieraad Provincie Zuid-Holland. Sinds de afgelopen jaren wordt er in de energieregio samengewerkt aan een brede energieagenda; van warmte en elektriciteit, opslag, infrastructuur en opwek. De verbreding en verdieping komt voort uit het besef dat warmte en elektriciteit onlosmakelijk verbonden zijn en dat het van belang is om te kijken naar het energiesysteem als geheel. Deze beweging sluit goed aan op de opvolging van de Interbestuurlijke Samenwerkingsagenda (ISA) van het energiesysteem: de nieuwe interbestuurlijke werkwijze voor de ontwikkeling van het energiesysteem en het bijbehorende Nationaal Programma Decentraal Energiesysteem dat in 2026 verder vorm moet krijgen. Deze voorgenomen interbestuurlijke werkwijze richt zich onder andere op het maken van Energieafspraken en het opstellen van een Energiebeeld voor 2050 dat van onderop tot stand komt. De al bestaande energieregio kan hierin een belangrijke hulpstructuur zijn om tot keuzes rond het energiesysteem te komen, als basis voor de uitvoering. Bovenlokale en regionale plannen over het energiesysteem kunnen in de samenwerking uitgewerkt worden vanuit Rotterdamse en regionale belangen.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Programmalasten					
<i>Inzet RES-organisatie</i>	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Materiële kosten					
<i>Bijdrage de RES-organisatie</i>	66.000	66.000	66.000	66.000	66.000

Toelichting kosten:

- Materiele kosten: dit bestaat uit jaarlijks een vaste bijdrage aan de RES-organisatie, daarnaast incidentele bijdrage aan gezamenlijke trajecten (bijv. bijdrage aan MER Wind in 2025).
- Personele kosten: in totaal 1 FTE inzet voor coördinatie en uitvoering voor het Rotterdamse deel.

Daarnaast maakt de gemeente kosten voor de uitvoering van de verplichtingen voortvloeiend uit de RES: uitvoering Programma Wind (840k) en Programma Zon (bijna 2 mln.). Met de huidige inzet en dekking voldoen we aan de afspraken.

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Lasten worden gefinancierd uit Algemene Middelen (materiele kosten) en CDOKE-middelen (personele kosten).

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
-------------------------	------	------	------	------	------

Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid	1	1	1	1	1
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Rotterdam werkt samen in de regio aan verdere ontwikkeling van het energiesysteem.

Nummer: TR-80
Cluster/afdeling: W&I

Vraag/verzoek:

Is er een businesscase te maken voor een extra werkstation? Wat kost het, en wat levert het op in bespaarde uitkeringen en wellicht op andere terreinen?

Antwoord/reactie:

In het Werkstation staat de Rotterdammer centraal en organiseren we de dienstverlening rond die Rotterdammer op het gebied van werk, financiën, zorg en welzijn. Startpunt van de dienstverlening is de aanvraag van een uitkering Participatiewet.

Voor de uitbreiding van het integrale dienstverleningsconcept Werkstation met een extra werkstation, is nog niet voldoende data beschikbaar om een sluitende businesscase te maken. Bij de start van het experiment Werkstation op Zuid (maart 2024) is rekening gehouden met het monitoren en evalueren van het experiment. Hieruit blijkt dat de impact van het werkstation vooral kwalitatief te duiden is.

Hoewel we een dalende lijn zien in de bijstandspopulatie in Rotterdam-Zuid, kunnen we dit niet direct koppelen aan het effect van de dienstverlening van het Werkstation op Zuid. Dit heeft te maken met het feit dat we op dit moment 8 weken dienstverlening bieden op het werkstation. In deze 8 weken zetten we de basisdienstverlening neer richting werk. Hierdoor kan de daling van de bijstandspopulatie niet volledig toegeschreven worden aan het werkstation. Een deel van de uitstroom wordt gerealiseerd door de vervolgdienstverlening van een andere afdeling. Ook doen we op Zuid naast het werkstation veel meer om mensen vanuit de bijstand te begeleiden naar werk.

Het effect op de uitstroom uit de bijstand is nog moeilijk te onderbouwen, maar het Werkstation op Zuid laat zien dat:

- integrale, parallelle dienstverlening in het sociaal domein bijdraagt aan sneller perspectief op werk, eerder zicht op geldzorgen en het voorkomen of beperken van schulden;
- de aanpak ertoe leidt dat Rotterdammers voor meer voorzieningen of dienstverlening in beeld komen, waardoor bereik en benutting van de dienstverlening toeneemt (bijvoorbeeld (preventieve) aanpak schuldenproblematiek door het Geldplein);
- de aanpak op de leefgebieden financiën en werk aan de voorkant om meer inzet van professionals vraagt, maar aan de achterkant zwaardere, langdurigere en arbeidsintensievere ondersteuning voorkomt;
- de aanpak past bij de uitgangspunten van een kleine maar sterke, mensgerichte en samenwerkende overheid die aansluit bij de Participatiewet in Balans;
- de aanpak draagt bij aan het herstel van vertrouwen in (de dienstverlening van) de overheid;
- de fysieke inrichting van het werkstation (een 'huiskamerachtige setting', in de nabijheid van werk) in belangrijke mate bijdraagt aan het succes van het dienstverleningsconcept. Mensen voelen zich meer op hun gemak, meer gezien en gehoord dan in de traditionele gemeentelijke locaties.

De experimenteerfase laat zien dat deze werkwijze werkt, maar ook dat zij niet alles binnen korte tijd kan oplossen. Daarom is structurele verankering relevant: niet als tijdelijke interventie, maar als een echt andere manier van werken. Er is sprake van een realistisch pad via een transitiefase (2026–2027), waarin de werkwijze wordt ingepast in bestaande processen, rollen en formatie, met als doel de effectvolle integrale dienstverlening vanaf 2028 regulier onderdeel te laten zijn van de eerste- en tweedelijns dienstverlening voor alle Rotterdammers die een uitkering aanvragen op grond van de Participatiewet en die wonen op Zuid. Vanaf 2028 kunnen we dit concept gemeente breed gaan implementeren. Hiervoor is ook uitbreiding naar een extra werkstation (op Noord) nodig. Ook moet gekeken worden waar we Rotterdammers uit de buitengebieden gaan helpen. De huidige locatie op Zuid is er voor de wijken van Feijenoord, Charlois en IJsselmonde.

Financiële consequenties

Doel is om vanaf 2028 de integrale dienstverlening binnen de bestaande budgetten en formatie, en daarmee kostenneutraal, uit te voeren op Zuid en - na een transitiefase - ook op Noord. Voor de transitiefase 2026-2027 voor het Werkstation op Zuid is de verwachting dat de continuering in 2027 incidenteel nog extra kosten met zich meebrengt (Financieel beeld #48, €1,1 miljoen in 2027). Dit is het gevolg van een tijdelijke situatie waarin twee dienstverleningsconcepten naast elkaar bestaan.

Een extra Werkstation (op Noord) brengt in de opstart- en transitiefase extra kosten met zich mee. We gaan bij de berekening uit van het gebruik van een bestaande, gemeentelijke locatie, die tot een werkstation moet worden verbouwd. Ook weten we dat de bijstandspopulatie op Noord, inclusief buitengebieden (60%), groter is dan op Zuid (40%) en dat deze verhouding ook geldt voor de gemiddelde (jaarlijkse) instroom in de bijstand. We schatten de opstart- en transitiekosten op €4,25 mln, bestaande uit projectkosten (0,5 mln), inrichting van een locatie (1 mln) voor de looptijd van één jaar en extra capaciteit door het tijdelijk naast elkaar bestaan twee dienstverleningsconcepten (1,65 mln, aflopend naar 1,1 mln) voor de looptijd van twee jaar. Na de transitiefase zal ook hier de dienstverlening kostenneutraal worden uitgevoerd. Voor de goede orde: deze transitiekosten moeten worden gemaakt voor elke aanvullende uitbreiding van werkstations over de stad.

Vanwege het ontbreken van onderbouwing dat het concept van het Werkstation leidt tot hogere uitstroom uit de bijstand, is het advies om geen aanvullende financiële taakstelling op de BUIG (bijstandsbudgetten) op te nemen; in het licht van de huidige BUIG-tekorten is dat sowieso te riskant.

Risico's

Extra werkstation(s) leidt/leiden ertoe dat Rotterdammers voor meer voorzieningen of dienstverlening in beeld komen. Dit kan extra druk leggen op de bestaande capaciteit en budgetten.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Transitiekosten extra werkstation			-3.150	-1.100	

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Op dit moment is er geen zicht op concrete externe financieringsmogelijkheden.

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid			18	12	
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Incidenteel voor de jaren 2028 en 2029				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
We geloven in het integrale dienstverleningsconcept van het Werkstation op Zuid en breiden deze uit met een extra werkstation (op Noord).

Nummer: TR-81
Cluster/afdeling: W&I

Vraag/verzoek:

Zijn er op het gebied van W&I andere businesscases te maken die leiden tot extra uitstroom uit de bijstand?

Antwoord/reactie:

Ja. We zien nog twee onderwerpen waarop we een businesscase kunnen ontwikkelen:

- A. Intensivering mensen aan het werk met loonkostensubsidie (LKS)
- B. Doorontwikkelen bestaande en bewezen arbeidsmarktinstrumenten

Voor beide onderwerpen geldt dat de businesscase in potentie op termijn positief is, maar voor het financiële beeld betekenen beiden nu een intensivering. Het is te riskant om de interventies te dekken vanuit mogelijke besparingen op bijstandsbudgetten (BUIG), zeker in de context van huidige BUIG-tekorten.

A. Intensivering mensen aan het werk met LKS

Loonkostensubsidie (LKS) is een financiële regeling voor werkgevers die mensen met een arbeidsbeperking of verminderde productiviteit in dienst nemen. Door de Participatiewet komen er steeds meer mensen met een arbeidsbeperking in de bijstand (i.p.v. voorheen de Wajong). Naar schatting behoren ruim 19.000 Rotterdamse bijstandsgerechtigden tot de doelgroep van de Banenafpraak, wat betekent dat regulier werk voor hen niet passend is. Hierdoor stijgt de noodzaak om LKS optimaal in te zetten. Tevens heeft onderzoek (MKBA Loonkostensubsidie) uitgewezen dat investeren in werk voor mensen met loonkostensubsidie loont. Zowel voor de mens zelf als de economie en maatschappij is het effect positief.

Gemeentelijk onderzoek (OBI, 2025) laat zien dat het huidige beleid onvoldoende aansluit op deze groep: de focus op uitstroom naar regulier werk en re-integratie bij korte uitkeringsduur is op korte termijn effectief, maar zorgt er op de lange termijn voor dat de bijstand werkt als een fuik voor mensen met een arbeidsbeperking. Zij stromen in, maar nauwelijks uit.

Het beleid op LKS hebben we geïntensiveerd. We sturen nu op alle stappen in het proces om werkzoekenden naar een baan met LKS te begeleiden. Rotterdam Inclusief (RI: het sociaal ontwikkelbedrijf) heeft beschikking over een fysieke en sociale infrastructuur die mogelijkheden biedt voor het aanbieden van dienstverlening gericht op LKS. Zo heeft RI onder andere accountmanagement, jobcoaching, springplankbanen, loonwaardemetingen en een kennis- en innovatiecentrum. Dit zijn dan ook de knoppen waaraan we kunnen draaien. We kunnen verder intensiveren in inzicht krijgen op de doelgroep, verbeteren van de begeleiding, betere matching en het pro-actief benaderen en begeleiden van de werkgever. Daarnaast kunnen we zoeken naar manieren om uitval te voorkomen en in te zetten op duurzame plaatsing.

Risico's

De financiële risico's voor LKS zijn relatief beperkt: het Rijk financiert gemeenten via een specifieke uitkering (BUIG) op realisatiebasis (= werkelijke kosten in jaar T-1), aangevuld met een jaarlijkse budgetgroei. Verder is er een relatie met de financiering van bijstandsuitkeringen (BUIG): indien Rotterdam er – vergeleken met andere gemeenten – minder goed in slaagt om de

groeïende groep mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te krijgen en houden, dan zal het bijstandsvolume in Rotterdam bovengemiddeld groeien, met groeiende BUIG-tekorten als gevolg.

Belangrijk is wel dat RI voldoende financieel rendabele opdrachten kan werven bij ondernemers in de stad. Dit in sectoren met voldoende kansen om door te stromen naar externe werkgevers. Daarnaast is het belangrijk dat er voldoende ondernemers zijn die intrinsiek bereid zijn om mensen met een arbeidsbeperking een duurzame arbeidsplaats aan te bieden.

B. Doorontwikkelen bestaande en bewezen arbeidsmarktinstrumenten

Het Rotterdams Arbeidsmarkt Perspectieffonds (RAP) en het Scholingsfonds Rijnmond (SFR) zijn goed functionerende en effectieve instrumenten, zoals ook is vastgesteld in externe evaluatieonderzoeken (SEOR, Ecorys). Via het SFR worden mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie geholpen bij de keuze en financiering van nodige om-, her- of bijscholing. Het RAP stelt werkgevers en opleiders in staat om nieuw personeel aan te trekken, bestaande personeel te behouden en/of om te scholen. Met deze instrumenten zorgen we voor hogere arbeidsparticipatie (minder uitkeringen), meer inzet op leven lang ontwikkelen en het verminderen van personeelstekorten in maatschappelijk cruciale sectoren en economische transitie.

Uit regionale arbeidsmarktanalyses blijkt dat er, door de structurele krapte, ook de komende 4 jaar behoefte aan dit instrumentarium blijft bestaan. Ook de op arbeidsmarkt-onderwijs gerichte adviezen van de 'Denktank nieuwe Rotterdamse economie' pleiten hiervoor. Door deze inzet te continueren kunnen in de periode 2027 t/m 2030 tenminste 3.400 werkzoekenden/werkenden uit de arbeidsmarktregio Rijnmond (waarvan 2.400 Rotterdammers) de stap naar duurzaam werk en/of perspectiefvolle scholing maken.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
A	pm	pm	pm	pm	pm
B		3 mln	3 mln	3 mln	3 mln
B		-/-0,5 mln	-/-0,5 mln	-/-0,5 mln	-/-0,5 mln
Dekking SFR vanuit regionaal Impulsbudget / ESF					
B		2,5 mln	2,5 mln	2,5 mln	2,5 mln

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

A. Intensivering mensen aan het werk met LKS

Deze businesscase zal mogelijk een besparing op de BUIG (financiering bijstandsuitkeringen) tot gevolg hebben. Op dit moment is er een tekort op de BUIG. Het rijk financiert de subsidie (LKS) op realisatiebasis.

B. Doorontwikkelen bestaande en bewezen arbeidsmarktinstrumenten

De huidige financiering van beide instrumenten (€ 2 mln. voor RAP en € 1 mln. voor SFR) loopt in principe nog tot en met 2026, de ESF-subsidie voor het SFR loopt door tm 2027 (60% cofinanciering). Om beide instrumenten daarna te kunnen voortzetten is € 3 mln. per jaar nodig. Voor het SFR wordt voorzien in 50% aanvullende externe financiering vanuit regionale arbeidsmarktmiddelen (Impulsbudget) en/of ESF-subsidie.

Daarnaast loopt een traject om een deel (30%) van de € 3 mln. te laten co-financieren door de regiogemeenten behorende tot de arbeidsmarktregio Rijnmond. Zij hebben daartoe wel de intentie

uitgesproken. Het is op dit moment -vanwege de gaande bestuurswissels- nog onzeker wanneer deze vorm van cofinanciering geëffectueerd kan worden, daarom is dit nog niet meegenomen in bovenstaande reeks.

Organisatie:

A. Intensivering mensen aan het werk met LKS

De huidige intensivering is gedekt (zie ook de financiële basis stukken: WI-09 in de wendbaarheidsanalyse). Een verdere intensivering is PM.

B. Doorontwikkelen bestaande en bewezen arbeidsmarktinstrumenten

Er zijn geen personele consequenties. Formatie voor continuering van RAP is structureel in de begroting opgenomen.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	pm	pm	pm	pm	pm
Maatregel A.					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	0	0	0	0	0
Maatregel B.					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

A. Intensivering mensen aan het werk met LKS

Het college helpt meer Rotterdammers aan het werk met loonkostensubsidie.

B. Doorontwikkelen bestaande en bewezen arbeidsmarktinstrumenten

Ons college blijft de personeelstekorten in maatschappelijk cruciale sectoren aanpakken en investeren in het leven lang ontwikkelen van de beroepsbevolking. Dit om de regionale arbeidsmarkt toekomstbestendiger en inclusiever te maken. Het Scholingsfonds Rijnmond (SFR) en het Rijnmonds arbeidsmarktperspectieffonds (RAP) worden daarom geoptimaliseerd voortgezet.

Nummer: TR-82
Cluster/afdeling: DV/Belastingen

Vraag/verzoek:

Over nummer 8 van het financieel basispad (Belastingen):

- Kan er meer duiding worden gegeven bij het verloop – waarom is deze zoveel groter in 2026 en waarom stijgt het in 2030 weer wat?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Voor 2026 zien we meeropbrengsten van € 23 mln.

Toelichting: De belastingjaren 2024 tot en met 2026 zijn nog niet afgesloten. Wettelijk gezien hebben wij maximaal drie jaar de tijd om de WOZ-waarde van objecten te bepalen.* Nieuwe inzichten worden daarom nog in deze jaren verwerkt. Het gezamenlijke effect hiervan wordt zichtbaar in de begroting van 2026 en leidt tot deze meeropbrengsten.

Voor 2027 en verder zien we meeropbrengsten van € 5 mln per jaar.

Toelichting: We verwachten dat de hierboven genoemde ontwikkeling zich structureel doorzet, dat levert per jaar dus een plus op.

Voor 2030 verwerken we daarbovenop meeropbrengsten van € 3,5 mln.

Toelichting: De verwachting is dat de stad blijft groeien en zich ontwikkelen. Dat betekent meeropbrengsten op de onroerendezaakbelasting. Jaarlijks verwerken we deze ingeschatte extra opbrengsten. Voorgaande jaren hebben we dit al verwerkt tot 2029. Nu komt 2030 in beeld. Voor dit 'nieuwe jaar', dus 2030, betekent dit een aanvullende stijging van € 3,0 mln voor niet-woningen en € 0,5 mln voor woningen. Daarmee komt het totaal voor dat jaar op € 8,5 mln.

* De WOZ-waarde leidt vervolgens tot een aanslag onroerendezaakbelasting en daarmee inkomsten voor de gemeente.

Financieel:

nvt

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

--

Organisatie:

nvt

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030

Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
Niet van toepassing

Nummer: TR-83

Cluster/afdeling: SB/Toezicht

Vraag/verzoek:

In het financieel beeld zijn er 2 knelpunten opgenomen, te weten: Formatie Toezicht - Veiligheid: Cameratoezicht en Meldkamer Veiligheid en Formatie Toezicht - Veiligheid: Maastunnel.

- 1) Waarom komen deze kostenstijgingen nu pas in beeld terwijl de oorzaak al veel eerder lag?
- 2) Waarom was het eerder wel inpasbaar en nu niet meer?
- 3) Kan duidelijk uitgelegd worden waarom deze onvermijdelijk zijn en geen knelpunt bestaand beleid?

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Vraag 1)

In 2021 is er een berekening gemaakt hoeveel inzetbare uren er per medewerker zijn. In 2025 is er bij een ander onderdeel binnen Toezicht een nieuwe berekening gemaakt, waarbij de inzetbare uren sterk afwijken van deze eerdere berekening. Dit scheelde alleen al 2,4 uur per medewerker per week aan beschikbare uren (veroorzaakt door volcontinuïteit), maar daarbovenop komen bijvoorbeeld ook nog de 61+ uren (Collega's van 61 jaar of ouder hoeven 1 uur per dag minder te werken). Daarom is dit vervolgens ook uitgevoerd bij de afdeling Veiligheid. Zie bijlage voor verdere berekening. De optelsom van alle veranderingen is in de loop der jaren toch te groot geworden om dit nog verantwoord op te vangen en noopt nu tot een aanpassing van de formatie. In de begroting van 2021 was een formatie van 112 FTE opgenomen, gebaseerd op een gemiddelde inzetbaarheid van 1.353 uur per FTE. Nieuwe berekeningen laten zien dat de gemiddelde effectieve inzetbaarheid per FTE 1.091 uur is bij cameratoezicht/meldkamer en 1.024 uur bij de maastunnel. Om hetzelfde werk te kunnen doen is dus een formatie van 139 FTE nodig bij cameratoezicht/meldkamer en bij de maastunnel is dat 59 FTE.

Vraag 2)

Eigenlijk is het nooit inpasbaar geweest bij het onderdeel cameratoezicht/meldkamer, maar is er met de bestaande bezetting zo goed mogelijk getracht om dit op te vangen. Gevolg hiervan is een hogere werkdruk bij de collega's die dit uit moeten voeren. Dit gold ook voor het onderdeel maastunnel, maar daar was het verzuim dusdanig minimaal dat inpasbaarheid gegarandeerd leek. Nu het verzuim zich normaliseert is die situatie niet houdbaar. De afgelopen periode is er extra druk op de bezetting gekomen door verdere vergrijzing, toename aantal handhavers en toename aantal camera's. Tevens speelt hier de nieuwe CAO een rol, waarbij medewerkers van 55 jaar of ouder vrijstelling mogen aanvragen voor de nachten.

Vraag 3)

De problemen vloeien niet voort uit nieuw beleid of een uitbreiding van taken of ambities. De werkzaamheden, verantwoordelijkheden en beleidsdoelstellingen zijn ongewijzigd gebleven. Het verschil zit in het normatieve kader waarmee wordt vastgesteld hoeveel uren medewerkers feitelijk inzetbaar zijn. Dit kader is geactualiseerd op basis van actuele arbeidsrechtelijke en arbo-normen en op gemeentebreed geharmoniseerde uitgangspunten. Zonder formatie-uitbreiding ontstaan structurele risico's op het gebied van veiligheid, naleving van wet- en regelgeving, duurzame inzetbaarheid van personeel en kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Daarmee is sprake van een onvermijdelijke technische en arbeidsrechtelijke correctie die noodzakelijk is om bestaand beleid verantwoord te kunnen blijven uitvoeren.

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Personeel Toezicht Veiligheid	-3862	-3862	-3862	-3862	-3862
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	43	43	43	43	43
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Nummer: TR-84
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Hoeveel woningen staan er de komende vier jaar op de planning om gesloopt te worden? (met name door corporaties).

Antwoord/reactie:

In de prestatieafspraken 2026-2027 die corporaties en gemeente in januari 2026 ondertekenden is het volgende opgenomen:

Onderdeel van de nieuwbouw aantallen betreft de sloop van 1.176 woningen. De gemeente en corporaties gaan zorgvuldig om met sloop, volgens de afspraken in het Stedelijk Sociaal Statuut.

Bij de prestatieafspraken hebben corporaties ook inzicht gegeven in hun plannen voor de periode tot en met 2030. De verwachting is dat, gekoppeld aan bouwplannen, jaarlijks gemiddeld 630 woningen gesloopt worden. Denk aan projecten als Hoge Wiek, Rise, Hart van Coolhaven en Tarwebuurt.

Dit aantal is vergelijkbaar met het meerjarige gemiddelde in de periode 2021-2024 van 665 gesloopte woningen per jaar (te vinden via [deze](#) link). Daarin zaten projecten als Wielewaal, Tweebosbuurt en Simeon & Anna.

Belangrijke noties hierbij:

- 1) Er zijn corporaties die bij ingrijpende renovatie waar bewoners worden uitverhuisd, deze woningen ook in de sloopcijfers meetellen. Het gaat indicatief om honderd woningen per jaar, die feitelijk geen sloop zijn.
- 2) Op basis van de daadwerkelijke realisatiegraad van bouwplannen (50%) zal ook het aantal sloopwoningen per jaar lager zijn.
- 3) De omvang en ontwikkeling van de sociale corporatievoorraad wordt naast sloop beïnvloed door meer factoren, zoals verkopen, liberalisaties, nieuwbouw, aankopen en terugkopen.

Naast de sloop van corporatiewoningen zijn er particuliere woningen die gesloopt worden, onder meer in NPRZ-gebied. In omvang gaat dit in vergelijking om bescheiden aantallen.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Nummer: TR-85
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Wat zijn de prestatieafspraken nu met de woningbouwcorporaties?

Antwoord/reactie:

De Rotterdamse woningcorporaties, huurdersorganisaties en de gemeente ondertekenden in januari 2026 de prestatieafspraken voor 2026 en 2027. In deze afspraken staat hoe de partijen samenwerken aan de kwaliteit en duurzaamheid van de Rotterdamse woningvoorraad en betaalbare huisvesting voor Rotterdammers.

Er zijn afspraken gemaakt op 7 hoofdthema's (zie voorbeelden als invulling daarvan, niet limitatief):

- A. Beschikbaarheid: over nieuwbouw van zowel sociale als middensegment huurwoningen en verhuring van vrijkomende woningen;
- B. Inzet op specifieke doelgroepen: zoals de bouw van studentenwoningen en de bijdrage van de corporaties aan de huisvesting van kwetsbare doelgroepen (HKD) en huisvesting van statushouders;
- C. Duurzaamheid: verduurzaming van de woningen, het verminderen van energieverbruik en betaalbaarheid voor de huurders;
- D. Betaalbaarheid: afspraken gericht op afstemmen huurbeleid (o.a. over inkomensafhankelijke huurverhoging voor hoge inkomens), maatwerk en preventie huisuitzetting;
- E. Leefbaarheid: samen werken aan zorgzame buurten en het versterken van woongemeenschappen waarbij wordt gekeken naar welzijn, zorg, ondersteuning en leefbaarheid;
- F. Technische leefbaarheid: afspraken over goed, gezond en veilig wonen.

Naast de gezamenlijke stedelijke afspraken, zijn er ook enkele aanvullende afspraken gemaakt, die gelden tussen een individuele corporatie, huurdersorganisatie en gemeente. De afspraken bestaan daarom uit twee delen: een deel A waarin de gezamenlijke afspraken op gemeenteniveau staan en deel B met aanvullende afspraken tussen individuele Rotterdamse corporatie, haar huurdersorganisatie en de gemeente.

Zie onderstaande link voor volledige informatie over de prestatieafspraken, namelijk de collegebrief + prestatieafspraken.

[Collegebrief over Prestatieafspraken 2026-2027 RotterdamRaad - iBabs Publieksporaal](#)

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
-----------	------	------	------	------	------

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

**Nummer: TR-86
Cluster/afdeling: SO**

Vraag/verzoek:

1. De woningbouwcorporaties noemden aan tafel een getal van 4000 woningen per jaar die ze zouden kunnen bouwen. Zijn dit projecten die al in de pijplijn zitten? Hoe haalbaar is dit aantal?
2. Hoe verhielden de afgelopen jaren de aantallen toegezegde woningen en gerealiseerde woningen zich tot elkaar, cq. Wat is de realisatiegraad van woningbouw door corporaties de afgelopen jaren?
3. Is er een inschatting te maken van de kosten die extra woningbouw door corporaties met zich meebrengt?

Antwoord/reactie:

- 1. De woningbouwcorporaties noemden aan tafel een getal van 4000 woningen per jaar die ze zouden kunnen bouwen. Zijn dit projecten die al in de pijplijn zitten? Hoe haalbaar is dit aantal?**

In de prestatieafspraken 2026-2027 is afgesproken dat gemeente en corporaties zich samen maximaal inspannen voor de bouwstarts (nieuwbouw, vernieuwbouw en transformatie) van 3.779 sociale huurwoningen de komende 2 jaar, waaronder 720 flexwoningen. Daarnaast is er de afspraak over de bouw van 307 middenhuur woningen. Opgeteld leidt dit tot 4.086 woningen in plannen voor de periode 2026-2027, dus twee jaar.

Dit betreft planvoorraad, waarbij we rekening houden met planuitval in verband met vertraging van plannen. We programmeren met een planuitval van ongeveer 50% (zie ook toelichting volgende vraag 2.). Deze planuitval kan per jaar verschillen. Samen met de corporaties ondernemen we actie en zetten we maximaal in om de realisatiegraad de komende jaren te verhogen, bijvoorbeeld door parallel plannen, standaardisatie van procedures via het besluitvormingsmodel en gerichte inzet van beschikbare financiële (rijks)middelen.

Een aantal van 4.000 woningen per jaar lijkt ons, ook als de randvoorwaarden op orde zijn, niet haalbaar. Deze aantallen zijn niet te herleiden uit de langjarige prognoses van de corporaties (DPI) en ook niet passend bij de ons bekende financiële mogelijkheden van de Rotterdamse woningcorporaties en de huidige beschikbare bouwlocaties in de stad. Er zitten geen 4.000 sociale huurwoningen per jaar in de pijplijn van zowel gemeente als woningcorporaties. De komende jaren ligt er voor alle lopende plannen een grote uitdaging om de bouwproductie op peil te houden en een hoge realisatiegraad te behalen. Deze uitdagingen zitten in de bouwkosten, voldoende capaciteit bij alle partijen, investerend vermogen, netcongestie etc.

- 2. Hoe verhielden de afgelopen jaren de aantallen toegezegde woningen en gerealiseerde woningen zich tot elkaar, cq. Wat is de realisatiegraad van woningbouw door corporaties de afgelopen jaren?**

De realisatiegraad van woningbouw door de woningcorporaties wisselt en was de afgelopen jaren gemiddeld genomen ongeveer 50%, zo was de realisatiegraad in 2024 58% en in 2025 32% (vanwege doorschuif van een aantal studenten- en flexprojecten).

Een gemiddelde realisatiegraad van 50% hanteren we ook bij de programmering van toekomstige planvoorraad. Zo is geprogrammeerd met de corporaties dat de komende 5 jaar ruim 11.500 woningen worden gebouwd (inclusief flex-en studentenwoningen). Van deze woningen zijn er 9.885 sociaal. Bij een realisatiegraad van 50% zal dat de komende jaren waarschijnlijk leiden tot gemiddeld 1.000 woningen per jaar van de corporaties. Bij verhoging van de realisatiegraad kan dit aantal stijgen.

N.B. Naast deze sociale huurwoningen van de corporaties worden er ook nog sociale huurwoningen door particulieren ontwikkeld (bijvoorbeeld de bouw van studentenwoningen).

3. Is er een inschatting te maken van de kosten die extra woningbouw door corporaties met zich meebrengt?

Het is niet zomaar mogelijk een inschatting te maken van de kosten voor extra sociale woningbouw. (Her)programmering naar meer sociale woningbouw kan niet zondermeer en de financiële consequenties zijn afhankelijk van diverse factoren zoals: de locatie in verband met kosten bouw en woonrijp, de grootte van de woning, de doelgroep, benodigde aanpassing met betrekking tot zorggeschikt etc.

We zien dat de extra kosten/tekorten door meer sociale woningen in grondexploitaties kunnen lopen van € 0 tot 40.000 euro per reguliere sociale woning. Dit tekort moet deels worden gesubsidieerd door Rijksbijdragen (in het verleden bv STF, RHA, WBI). Er wordt, na aftrek van deze Rijkssubsidies, uitgegaan van gemiddeld publiek gemeentelijk tekort van ca 10.000 euro per woning als vuistregel. Dit tekort stijgt bij de bouw voor specifieke doelgroepen; zorggeschikte woningen leiden gemiddeld tot een extra tekort van circa €10.000 per zorggeschikte sociale woning. *Deze bedragen zijn ook gehanteerd in de financiële vertaling van de scenario's uit de presentatie 'Woningbouwscenario's' zoals op vrijdag 17 april j.l. aan u toegelicht.*

Extra woningbouw door corporaties heeft niet alleen effect op gemeentelijke financiën, maar ook op de investeringskeuzes van woningcorporaties. De bouw van een nieuwe sociale huurwoning levert een woningcorporatie gemiddeld (afhankelijk van locatie, doelgroep en andere randvoorwaarden) een onrendabele top op van €75.000. De financiële positie van de Rotterdamse woningcorporaties staat onder druk. Een verhoging van de bouwproductie van sociale woningen heeft effect op de financiële ratio's van woningcorporaties. Meer sociale woningbouw gaat mogelijk dan ook ten koste van andere gezamenlijke doelstellingen, zoals onderhoud, verduurzaming en betaalbaarheid (huurbeleid) van de bestaande corporatiewoningen.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

In 2025 is de Realisatiestimulans door het Rijk in het leven geroepen. In deze regeling wordt er € 7.000,- per start bouw van een betaalbare woning aan de gemeente toegekend. Deze regeling loopt van 2026 tot en met 2030 waarbij er in jaar x wordt aangevraagd over de start bouw van het jaar ervoor. Mogelijk kan een deel van de dekking van tekorten op grondexploitaties (a la Doorbouwfonds) gevonden worden in de realisatiestimulans regeling vanuit het Rijk. Hiervoor moet in 2026 t/m 2029 wel de productie van betaalbare woningen worden gerealiseerd.

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-87
Cluster/afdeling: MO-SO

Vraag/verzoek:

Er is landelijk geld (100 miljoen) beschikbaar voor campusontwikkeling. In hoeverre is dat interessant voor Rotterdam? En maken we daar aanspraak op in Rotterdam in relatie tot een eventuele med-tech-campus in Rotterdam samen met TU-Delft?

Antwoord/reactie:**Rijksmiddelen innovatiecampussen: serieuze kans voor Rotterdam**

In het coalitieakkoord 2025 van het nieuwe kabinet is binnen het budgettaire kader 100 miljoen opgenomen voor innovatie regionale campussen. De middelen zijn bestemd voor de Nationale Technologiestrategie, regionale innovatieclusters, deelname aan Europese innovatieprogramma's en publiek-private innovatieprogramma's. Binnen het ministerie van Economische Zaken moet de regeling uitgewerkt worden, inclusief bestedingsplan en verdeling over betrokken departementen. Het is nog niet bekend wanneer de regeling gereed is.

Relevantie voor Rotterdam

Voor Rotterdam is deze regeling zeer relevant en kansrijk. De middelen zijn bedoeld voor campusontwikkeling en sluiten daarmee goed aan bij de ontwikkeling van Campus Rotterdam (werktitel). De ontwikkeling Campus Rotterdam is een samenwerking van negen kernpartners:

- Gemeente Rotterdam
- TU Delft
- Erasmus Universiteit
- Albeda (namens mbo)
- Hogeschool Rotterdam (namens hbo)
- Erasmus MC
- Havenbedrijf Rotterdam
- Gemeente Delft
- Provincie Zuid-Holland

Samen met de partners worden innovatie-ecosystemen ontwikkeld gericht op de thema's Health & Tech, Grootstedelijke problematiek/Resilience en Haven & Energie. De fysieke vestiging van de TU Delft vormt hier een essentieel onderdeel van.

Aanspraak Health & Tech

Er liggen kansen om aanspraak te maken op een deel van deze structurele campusmiddelen door gezamenlijk op te trekken met TU Delft, Erasmus MC en overige partners en een gerichte aanvraag in te dienen zodra de regeling bekend is. Bijdragen aan de campusontwikkeling door overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven ('triple helix') is daarbij een randvoorwaarde.

TU Delft is landelijk erkend als één van de volwassen campussen. Binnen Health & Tech (med-tech) is Rotterdam nog beperkt zichtbaar, terwijl binnen Campus Rotterdam een krachtig ecosysteem ontstaat rond het Erasmus MC, Rotterdam Square, start-ups en scale-ups en innovatieve bedrijvigheid.

Propositie en lobby

De komende periode moet worden ingezet op één gezamenlijke propositie en gerichte lobby onder andere richting het Rijk, zodat Rotterdam zich onderscheidend positioneert op het gebied van Health & Tech en daarmee bijdraagt aan nationale innovatiekracht en toekomstbestendige zorg.

Aandachtspunt

Zoals ook wordt vastgesteld in het recente rapport van de Economic Board Zuid-Holland *Campussen als versnellers van groei, innovatie en talentontwikkeling*, kent Zuid-Holland een rijk maar versnipperd campuslandschap. Versnippering van beschikbare middelen zoals de landelijke innovatie regeling voor campussen vormt daarbij een reëel risico.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

De rijksmiddelen bieden Rotterdam een reëel kans op externe financiering. Door de samenwerking met TU Delft, Erasmus MC en overige partners is de uitgangspositie sterk. Hiervoor is gelet op de landelijke belangstelling en het tot op heden versnipperde Zuid-Hollandse campuslandschap, belangrijk om tijdig een gezamenlijke propositie op te stellen, inclusief een gerichte lobby richting het Rijk.

Naast externe financiering kan gemeentelijke (co) financiering nodig zijn. In de Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie is binnen de robuuste kern reeds € 50 miljoen en € 10 miljoen gereserveerd voor campusontwikkeling –waaronder Campus Rotterdam– voor respectievelijk de collegeperiodes 2026–2029 en 2030–2033.

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.
 **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We investeren in de verdere ontwikkeling van Campus Rotterdam en zetten samen met kennisinstellingen als TU Delft, bedrijfsleven en regionale partners in op het aantrekken van landelijke middelen voor innovatie, campussen en economische groei.

Nummer: TR-88

Vraag/verzoek:

Windmolens: kunnen we als gemeente zelf in een nog aan te leggen windmolenpark stappen (als deelneming), zodat de lusten van de windmolen ook lokaal landen ipv alleen de lasten?

Context: gaat specifiek over windmolens Beneluxplein. Coöperatie van inwoners niet de gezochte oplossing, gaat echt om instappen als gemeente op een of andere manier zodat (deel van de) winst naar ons vloeit.

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

—

Het is mogelijk om als gemeente risicodragend eigenaar te worden van een windenergieproject. Echter is dit niet in lijn met de principes die we als gemeente hanteren ten aanzien van het aangaan van een verbonden partij. In het 'Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022 – 2026' ([22bb008437](#)) staat dat de gemeente Rotterdam een 'nee, tenzij' principe hanteert. Het komt erop neer dat de gemeente eerst kijkt of het Rotterdamse publieke belang of de publieke taak niet beter op een andere manier geborgd kan worden, bijvoorbeeld via een subsidierelatie of het verstrekken van een lening. Is dat niet het geval dan kan een verbonden partij of een bestuurlijke relatie een oplossing zijn. Bij het aangaan van een deelneming moet in ogenschouw worden genomen of dit rechtmatig, doeltreffend, doelmatig, uitvoerbaar en proportioneel is voor het borgen van het publieke belang.

Om een goede afweging te maken of dit in het geval van Windenergie Beneluxplein haalbaar en wenselijk is, is nader onderzoek nodig naar de financiële, juridische en organisatorische consequenties. Duidelijk is wel dat risicodragend eigendom voor de gemeente ingrijpend zal zijn. Over het algemeen kan gesteld worden dat het aangaan, beheer, en op een later moment weer afstoten van een deelneming veel ambtelijke capaciteit en inhuur van externe adviseurs vergt. Dit omdat de gemeente maar beperkt kennis heeft van het exploiteren van een windpark. De gemeente zal naar verwachting veel meer kosten maken dan een hierin gespecialiseerde marktpartij. De gemeente heeft mogelijk andere instrumenten (bijv. indien er sprake is van gemeentelijk grondeigendom) die ingezet kunnen worden om baten voor omwonenden/het gebied te genereren. Advies is om deze opties eerst te verkennen, voordat wordt ingezet op een grotendeels extern onderzoek naar risicodragend eigendom van windturbines.

Aandachtspunten bij risicodragend gemeentelijk eigendom bij Windenergie Beneluxplein:

- De gemeenteraad heeft in 2025 met het projectambitiedocument ([25bb004827](#)) opdracht gegeven om te zorgen voor een financieel haalbaar project. Dat is mogelijk. Voor realisatie van het project is deelneming door de gemeente niet noodzakelijk.
- Als de gemeente risicodragend (mede-)eigenaar wordt, kan de gemeente meer invloed uitoefenen op de impact van het project op de omgeving (meer hinderbeperking/stilstand bij hinder, lagere winsten) en ervoor zorgen dat een groter deel van de baten lokaal besteed worden. Hiermee treedt de gemeente op als lokale ontwikkelaar met risicodragend eigendom zoals is beschreven in de Uitvoeringslijn Lokaal Eigendom ([24bb004926](#)).
- Als (mede-)eigenaar heeft de gemeente een andere rol. De gemeente zal langer en intensiever betrokken zijn bij het project. Het is ook mogelijk dat het bevoegd gezag (vergunningverlening) bij de provincie Zuid-Holland komt te liggen. Tot op heden heeft de

gemeente op basis van bestuurlijke afspraak met de provincie gewerkt aan het ruimtelijk mogelijk maken van windenergie op deze locatie, zodat een ontwikkelende partij (commercieel en/of energiecoöperatie) het project kan realiseren en exploiteren.

- Het sentiment van de directe omgeving richting gemeente is nu voornamelijk negatief. (Mede-)eigenaarschap van de gemeente zorgt niet per definitie voor meer draagvlak en een positiever sentiment in de omgeving voor windenergie.

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb

Eventuele kosten bestaan uit:

- Te investeren eigen vermogen: afhankelijk van projectomvang en aandeel dat de gemeente wenst, minimaal enkele miljoenen tot en met ongeveer 11 miljoen bij 100% eigenaarschap van 4 windturbines. Dit bedrag is gebaseerd op het financiële haalbaarheidsonderzoek voor windproject Beneluxplein uit september 2025. Dit bedrag hangt onder andere af van de omvang van het project (voorkeursalternatief waarover najaar 2026 wordt besloten). Dit is exclusief organisatiekosten.
- Onderzoekskosten: kosten voor onderzoek en advies, grove raming €150.000 - € 250.000 (incl. externe inhuur marktexpertise)
- Exploitatie (incl. organisatiekosten) voor de gehele looptijd: onbekend, onderdeel van onderzoek.

Winsten:

- De gemiddelde winsten op eigen vermogen van windenergieprojecten liggen tussen de 10 en 15 procent. Maatschappelijke initiatiefnemers nemen veelal genoegen met een lager rendement, tussen de 8 en 10 procent. Deze winsten liggen buiten deze collegeperiode, realisatie wordt verwacht na 2030. De duur van de exploitatie van een windproject is 20 – 25 jaar.

Let op: exacte financiële consequenties moeten nader onderzocht worden.

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Voor windenergieprojecten is het gebruikelijk dat ongeveer 70% - 90% van de investeringskosten bancair gefinancierd worden, mits er sprake is van een marktconform rendement. Indien een project een lager rendement heeft, is bancaire financiering lastiger en zullen de eigenaren meer eigen vermogen moeten inleggen.

Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Voor de onderzoeksfase (incidenteel) 1,5 FTE gedurende ongeveer 1 jaar. Het overige moet blijken uit onderzoek.

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
-------------------------	------	------	------	------	------

Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	1,5 FTE 1 jaar voor onderzoeksfase				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De gemeente verkent de mogelijkheden om bij windenergieprojecten de baten voor de omgeving te vergroten.

OF

De gemeente verkent de mogelijkheid en wenselijkheid om zelf te investeren in windenergieprojecten met als doel: dempen van de lasten en vergroten van de baten voor de omgeving.

**Uitvraag coalitie-
onderhandelingen |
Bestuurswissel 2026**

Nummer: TR-89
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

Wat zou het kosten om met oud en nieuw een Nationale Laser- en Droneshow te organiseren bij de Erasmusbrug? Is het mogelijk om hier het grafisch lyceum ook een rol in te geven?
Context: ze willen er wel echt iets moois en ambitieus van maken. Moet een symbool zijn van Rotterdam dat vooroploopt en innovatief is.

Antwoord/reactie:

Een nationale laser- en dronesshow bij de Erasmusbrug is mogelijk en vraagt een zorgvuldige afweging. De organisatie is complex en kent kosten en risico's, bijvoorbeeld door weersgevoeligheid (droneshow wordt eerder geannuleerd bij hoge windkracht), vergunningen (meer partijen moeten betrokken worden bij de organisatie) en veiligheid.

Het betrekken van Rotterdamse onderwijsinstellingen, zoals het Grafisch Lyceum, Hogeschool Rotterdam en het Techniek College, biedt kansen voor studenten om mee te werken aan praktijkopdrachten, zoals vormgeving, promotie, content en het meedenken over thema en ontwerp van de show. Dit vraagt wel om goede begeleiding vanuit de organisatie en leidt in de praktijk eerder tot hogere dan lagere organisatiekosten, omdat extra tijd en afstemming nodig zijn.

De verwachting is dat de publieksopkomst rond Oud & Nieuw verder zal toenemen, mede door het vooruitzicht van een (landelijk) vuurwerkverbod. Veel mensen zullen één centrale plek zoeken om een grote show te bekijken, waarbij de Erasmusbrug een belangrijke trekpleister is. Bij vuurwerk kan het publieksgebied relatief eenvoudig worden uitgebreid. Bij een laser- en dronesshow moet niet alleen het publieksgebied, maar ook de show zelf aan beide zijden van de brug worden vergroot om een goede en veilige beleving te bieden. Dit maakt een dergelijk programma groter, duurder en organisatorisch lastiger.

Financieel:

Bij de keuze voor een nieuw en innovatief programma zullen de kosten hoger uitvallen (schatting minimaal € 1.5 tot maximaal € 1.7 miljoen) o.a. vanwege de hogere publieksopkomst. Deze grove schatting is tot stand gekomen met Rotterdam Festivals. Om een goed beeld van de kosten te krijgen is een marktconsultatie nodig.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
	1.7 mln	1.7 mln	1.7 mln	1.5 mln	1.5 mln

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Externe crowdfunding en sponsorwerving behoort tot de mogelijkheid maar heeft in 2025 niet tot veel externe financiering geleid.

Organisatie:

Er is geen aanvullende fte nodig. Dit past binnen de kaders van de jaarwisseling die we tot nu toe kennen in Rotterdam.

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	n.v.t.				
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Het college zet zich in om het Nationale Oud & Nieuw-programma bij de Erasmusbrug stapsgewijs te vernieuwen, bijvoorbeeld door de inzet van innovatieve licht-, laser- of dronetechnieken, met aandacht voor veiligheid, kosten, duurzaamheid en betrokkenheid van onderwijsinstellingen.

Op 18 maart 2026 waren de gemeenteraadsverkiezingen, hierdoor hebben we een nieuwe gemeenteraad. De wisseling van het bestuur wordt gecoördineerd door het projectteam bestuurswissel. Meer informatie over de bestuurswissel en de verschillende fases vind je [in deze infographic uit de RIO-groep 'Bestuurswissel 2026'](#).

Op dit moment zijn de coalitieonderhandelingen bezig voor een nieuw coalitieakkoord en nieuw bestuur van de stad. Om deze onderhandelingen goed te kunnen voeren, hebben ze informatie vanuit de clusters nodig. Dit document is om vragen van de coalitieonderhandelingen te beantwoorden. Informatie voor deze uitvraag kan je (waarschijnlijk) vinden in de informatiebibliotheek die je cluster heeft opgebouwd. Steller is verantwoordelijk voor akkoord van clustercontroller en clusterdirecteur voor het versturen.

Uitvraag coalitie- onderhandelingen | Bestuurswissel 2026

Directie Bestuurszaken

Heb je vragen over het format?
Neem dan contact op met de tweede
ring onderhandelingen.

Aanleveren binnen 1 werkdag na ontvangst

Ga ervan uit dat deze informatie mogelijk openbaar gemaakt kan worden. Hanteer daarom het volgende:

- Wees je ervan bewust dat de informatie openbaar kan worden gemaakt.
- Schrijf het met een bril dat dit door derden kan worden gelezen. Maak geen lange zinnen en gebruik zo min mogelijk jargon.
- Houd het feitelijk/objectief, geef geen (persoonlijke) meningen.
- Indien advies gegeven wordt. Maak dan onderscheid tussen feiten en adviezen, tussen objectieve en subjectieve gegevens.
- Gebruik zo min mogelijk persoonsgegevens, en zo min mogelijk namen van bedrijven en instanties/ organisaties.
- Deel geen persoonsgegevens of geheime informatie (bedrijfsgevoelige informatie (van derden en van ons) of wanneer het onze (financiële) positie kan schaden), tenzij echt noodzakelijk. Markeer deze informatie dan in het rood. Bij twijfel, geef het aan in geel. Bij openbaarmaking zal er een check worden gedaan door de bestuursjuristen op de gemarkeerde teksten.

Nummer: TR-90

Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

Er is aan tafel genoemd dat er plannen zijn van het Havenbedrijf en Tennet om een AI fabriek te verkennen (locatie 'achterkant' **5.1.1c** ?). Komt dit bekend voor? Kunnen we hier informatie over krijgen?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

1. Wat is de AI-Gigafabriek?

- De AI-Gigafabriek is een voorgenomen, grootschalig privaat datacenterproject in de regio

Rotterdam, gericht op het leveren van zeer veel rekenkracht specifiek voor kunstmatige

intelligentie (AI). De initiatiefnemers willen daarmee een "AI-fabriek" realiseren die vele malen

groter is dan bestaande AI-faciliteiten in Europa en Nederland positioneren als producent van

AI-rekenkracht in plaats van louter gebruiker.

- De ontwikkeling van AI-infrastructuur in Nederland kan de basis vormen voor een nieuwe digitale industrie, waarin rekenkracht een belangrijke productiefactor wordt. Net zoals energie, logistiek en digitale connectiviteit in eerdere economische fases bepalend waren voor het verdienvermogen van Nederland, zal toegang tot en productie van AI-rekenkracht een steeds grotere rol spelen in toekomstige economische waardecreatie.
- Er is een initiatief bekend van ondernemer Han de Groot (AI Gigafactory.NL/VOLT), in een consortium met andere zakelijke partijen en kennisinstellingen. De locatie is beoogd in of nabij

het Rotterdamse havengebied, vanwege de aanwezigheid van energie^[06] en

datainfrastructuur, logistiek en ruimte voor grootschalige investeringen.

- De AI-Gigafabriek is in potentie een grote afnemer van stroom, waardoor een investering in bijvoorbeeld een windmolenpark financieel haalbaar wordt. Omdat de AI Gigafabriek hier direct op aangesloten wordt, heeft dit geen consequentie voor de netcongestie problematiek.
- De eerste fase vraagt volgens de initiatiefnemer circa 7,5 miljard euro aan investeringen, waarvan ongeveer 2,5 miljard in het gebouw en energie-infrastructuur en circa 5 miljard in AI-hardware (voornamelijk gespecialiseerde AI-chips). Het project is aangemeld als Nederlands kandidaat-project in het Europese InvestAI-programma, dat tot 20 miljard euro aan steun voor maximaal vijf AI-gigafabrieken in de EU wil mobiliseren.

2. Stand van zaken en rol van het Rijk/EU

Het kabinet heeft op 30 maart 2026 besloten geen nationale middelen vrij te maken voor de

Rotterdamse AI-Gigafabriek en geen rekenkracht vooruit te bestellen. Daarmee is deelname van

dit project aan het Europese InvestAI programma niet aan de orde; het Rijk kiest wél voor steun

aan een veel kleinere publieke AI-fabriek in Groningen, primair gericht op R&D en onderwijs. Het consortium geeft aan het plan in aangepaste vorm door te willen zetten met volledig private financiering.

3. Rol van de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam

De AI Gigafabriek is geen gemeentelijk initiatief; het betreft een privaat project dat door marktpartijen wordt ontwikkeld. De gemeente Rotterdam heeft op dit moment vooral een faciliterende en kaderstellende rol, vergelijkbaar met andere grote private investeringsprojecten in het haven en industriegebied. Het Havenbedrijf is in principe leidend in de locatie en de voorzieningen. Zij zijn hierbij rechtstreeks betrokken en kijken hier constructief naar.

De gemeente Rotterdam heeft zich niet gecommitteerd aan de AI-Gigafabriek; vooralsnog is de lijn

die we volgen die van het Rijk, dat dit een commercieel project is dat door de markt moet worden gefinancierd.

4. Verwachte aandachtspunten voor de gemeente

Vanuit gemeentelijk perspectief spelen bij de verdere beoordeling onder meer de volgende punten:

- Economische impact: mogelijke bijdrage aan de regionale digitale economie, werkgelegenheid,

innovatie-ecosysteem en versterking van de positie van Rotterdam als digitale en logistieke

mainport.

- Energie en duurzaamheid: grote elektriciteitsvraag van 273MW, met mogelijke uitbreiding naar 500MW in een latere fase, behoefte aan directe koppeling met Noordzeewind om extra netcongestie te voorkomen, inzet gascentrale (Enecogen) in relatie tot duurzaam elektriciteitsverbruik AI-gigafactory en potentie van Enecogen voor netcongestieproblematiek in de haven, eisen rond energie efficiëntie, restwarmtebenutting en klimaatdoelen van stad en regio.
- Ruimte en omgeving: ruimtegebrek haven m.n. **5.1.2e** inpassing in het haven en industriegebied, effecten op omgeving, infrastructuur, geluid/warmte.
- Governance en publieke belangen: borging van publieke waarden (zoals digitale soevereiniteit, veiligheid, toegang voor kennisinstellingen en het MKB) via afspraken met de initiatiefnemers en hogere overheden, binnen de rol van de gemeente.

Financieel:

Indien er een effect is in de exploitatie begroting, geef dit hieronder aan in de tabel. Houd hierbij rekening met zowel de programmalasten als apparaatslasten (fte effect hiervan in volgend kopje)

Indien het een investering betreft, geef hier dan de omvang van de investering aan en of deze investering al onderdeel is van de Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie of hier aanvullend op is.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
NVT					

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

In het licht van groeiende opgaven, beperkte middelen en een krappe arbeidsmarkt, gaan we naar effectieve inzet van capaciteit. Weg van het automatische mechanisme om meer capaciteit binnen te halen voor nieuwe of groeiende opgaven.

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De coalitie steunt het AI Gigafabriek initiatief om de Rotterdamse en Nederlandse economie te versterken en de EU digitaal autonoom te maken, mits dit geen negatieve consequenties heeft voor de economische vestigingsvoorwaarden en duurzaamheidsambities (waaronder netcongestie) van Rotterdam.

Nummer: TR-92 en TR- 91
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

1. Kan er meer info gegeven worden over de ontwikkeling van SMR's en op welke termijn deze een rol zouden kunnen spelen in de energiemix in Nederland en welke positie de gemeente hierin heeft als hier sprake van zou zijn?
2. Er zit nu een waarborg op de locatie voor een mogelijke kerncentrale vanuit het Rijk. Stel dat het Rijk kiest voor een andere locatie, is de verwachting dat deze locatie dan weer vrij komt of blijft de waarborg er op zitten? Zou deze locatie dan eventueel ook geschikt zijn voor SMR's?

Antwoord/reactie:**Ontwikkelingsfases van types SMR's**

Onder de term SMR's vallen veel verschillende types. In het antwoord op vraag 2 hieronder is een kort overzicht van schaalgroottes gegeven.

Naast verschillen in schaalgrootte, is er bij (in ontwikkeling zijnde) SMR's sprake van verschillen in technologie generaties. De generatie SMR's die het verst in ontwikkeling is, is gebaseerd op de huidige grootschalige kerncentrales (generatie 3/3+). Voorbeelden hiervan zijn de SMR van Rolls-Royce (waarvan de eerste vergunningaanvragen doorloopt in Engeland) of de SMR van GE Vernova/Hitachi (waarvan de eerste in aanbouw is in de VS).

De volgende generatie SMR's (generatie 4) is gebaseerd op nieuwe types nucleaire reacties en brandstof. Voorbeeld hiervan zijn de SMR's die Allseas en Thorizon ontwikkelen. Deze generatie is nog in ontwikkeling, er zijn nog geen demonstraties van in aanbouw of vergunningaanvraag en ze zijn nog niet commercieel beschikbaar.

Termijn van relevantie voor de energiemix

De termijn waarop SMR's relevant kunnen worden hangt daarmee sterk samen met de verschillende generaties.

Generatie 3/3+ SMR's zijn het verst in ontwikkeling, maar nog niet commercieel beschikbaar. Deze types zouden naar verwachting rond 2040 relevant kunnen worden voor de energiemix, voornamelijk voor levering van elektriciteit. De generatie 4 SMR's zullen daarna volgen. Deze generatie is beter geschikt om naast elektriciteit ook (hoge temperatuur) warmte te leveren. De schaalgrootte en combinatie van levering van warmte en elektriciteit maakt SMR's aantrekkelijk voor toepassing binnen de industrie, bijvoorbeeld voor plaatsing bij chemie. Deze relatie en mogelijkheden van SMR's met de toekomstige industrie zijn bijvoorbeeld ook in kaart gebracht door TNO (TNO, [Small modular reactors in the Dutch energy system](#), 2024).

Positie van de Gemeente Rotterdam als bevoegd gezag

Bij de ontwikkeling van SMR's komen verschillende overheidslagen in beeld als bevoegd gezag voor vergunningen.

Voor alle aspecten die met kernreacties te maken hebben is de rijksoverheid het bevoegd gezag. De Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) is de organisatie die

kerncentrales (waaronder SMR's) beoordeelt en hier een vergunning voor verleent. Voor inpassing in omgevingsbeleid is de Provincie Zuid-Holland het bevoegd gezag. Deze moet de natuur-, milieu- en omgevingsvergunningen verlenen. Voor bouwvergunningen is de gemeente het bevoegd gezag. De natuur- en milieuvergunningverlening is bij de DCMR belegd. De Gemeente en DCMR werken actief samen om juiste kennis en capaciteit voor beoordeling en vergunningverlening voor SMR's op te bouwen.

Voor de eerste SMR in Nederland zal een afwijkende procedure plaatsvinden: hiervoor zal het Rijk optreden als coördinerend gezag, voor alle volgende SMR's zal de provincie optreden als coördinator.

Positie van de Gemeente Rotterdam in SMR ontwikkeling

Het huidige uitgangspunt voor ontwikkeling van SMR's is dat dit commerciële ontwikkelingen zullen zijn. Dit hangt samen met de kleinschaliger karakteristiek van SMR's; dit moet de schaal en risico's voor commerciële partijen behapbaar maken. De Gemeente, Provincie, Rijk en Havenbedrijf Rotterdam zijn geïnteresseerd in de ontwikkeling van SMR's (geen investeringsplannen).

De Gemeente Rotterdam ondersteunt de ontwikkeling van SMR's daarnaast door deel te nemen aan kennisopbouw in samenwerkingen met de Provincie Zuid-Holland en kennispartners als Smartport. Ook heeft de Gemeente Rotterdam een Actieagenda SMR's in ontwikkeling, die gepland staat om voor de zomer naar de gemeenteraad verzonden te worden. Deze actieagenda is in opvolging van de motie "Visie voor SMR's (25bb009688)".

Als intensivering zou de gemeente een programma kunnen ontwikkelen en subsidies kunnen verstrekken voor ontwikkeling van de keten en toepassing van SMR's in het havenindustriële cluster. Zo zou er bijvoorbeeld een subsidie kunnen worden ingericht voor locatiestudies. De gemeente zou daarnaast omliggende bewoners, bedrijven en belanghebbenden kunnen informeren en betrekken bij ontwikkelingen. Partners zoals HbR en Deltalinqs zouden dit positief ontvangen.

Potentie waarborglocatie Kerncentrale

Waarborglocatie Maasvlakte I

Eerder (vastgelegd in een Planologische Kernbeslissing in 2008 en herbevestigd in het Programma Energiehoofdstructuur 2024) is de Maasvlakte I aangewezen als waarborglocatie voor kerncentrales. Vaststelling als waarborglocatie betekent dat er op en rond deze locatie geen activiteiten ontwikkeld mogen worden die een kerncentrale belemmeren. Het betekent echter niet dat de locatie leeg moet blijven; op het moment is de Maasvlakte I is grotendeels vol.

In de huidige Rijksprocedure nieuwbouw kerncentrales is de Maasvlakte I als locatie afgevalen vanwege de afstand tot de Noordzee en de daardoor hoge kosten voor inname en afvoer van koelwater uit de Noordzee. Dit betekent niet dat de waarborg automatisch wegvalt, daar is een wijziging van het "Besluit kwaliteit leefomgeving" voor nodig. Het is onzeker of deze wijziging na de huidige rijksprocedure in gang gezet zal worden.

Locatie Maasvlakte II

De westzijde Alexiahaven op de Maasvlakte II wordt door het Rijk onderzocht als één van de 7 mogelijke locaties voor de bouw van twee kerncentrales. De Maasvlakte II is niet aangewezen als waarborglocatie. Deze is als aanvullende locatie in de huidige procedure voor nieuwbouw kerncentrales door het Rijk opgenomen zonder hier een juridische status aan te verbinden (net als de locatie Terneuzen in Zeeland).

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid (kosten alleen materieel)					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid (ivm subsidie/ locatieonderzoek)					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De Gemeente Rotterdam volgt de ontwikkelingen rondom SMR's en zoekt actief naar geschikte locaties en toepassingen in Rotterdam.

De Gemeente Rotterdam volgt actief de rijksprocedure voor de nieuwbouw van kerncentrales.

Nummer: TR-93
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

1. Welke investeringen zijn er tot nu toe gedaan uit de Enecomiddelen.
2. Op welke wijze zijn deze revolverende en wat is de verwachte terugverdientijd?

Antwoord/reactie:

Uit bijgaand bestand blijkt voor welke doeleinden de Enecomiddelen tot op heden zijn aangewend. Bij Begroting 2021, toen de kaders voor aanwending van de verkoopopbrengst Eneco nog niet waren vastgesteld en de externe Adviescommissie Aanwending Verkoopopbrengst Eneco nog niet was geïnstalleerd, zijn enkele besluiten genomen tot uitgaven die niet of niet volledig revolveren. Daarna zijn nog louter besluiten genomen waarbij het aannemelijk is dat ze wel zullen revolveren. Verstrekte leningen revolveren zodra ze worden afgelost. Investerings in fondsen en bedrijven revolveren door dividend dat wordt ontvangen of door verkoop van de verworven aandelen. De investering in de mobiliteitshubs in M4H revolveren, omdat deze op termijn kostendekkend kunnen worden geëxploiteerd en mogelijk kunnen worden verkocht aan een commerciële partij. De investeringen in het MIRT-project 'Stadsbrug, HOV en station Stadionpark' revolveert door de extra OZB-inkomsten uit de 30.000 woningen die in de Oostflank worden gerealiseerd deels worden teruggestort in de RIM.

De verwachte terugverdientijd blijkt uit rij 62.

NB: Bijgaand bestand bevat geheime informatie. Graag conform behandelen.

18 maart 2025

verwacht tempo waarin het bedrag naar de gemeente terugvloeit (x € 1 mln)

verwacht tempo waarin het bedrag naar de gemeente terugvloeit (x € 1 mln)

[illegible]

Nummer: TR-94
Cluster/afdeling: Stadsontwikkeling, Economie (SO- 53)

Vraag/verzoek:

Kan er een uitwerking worden gemaakt van een publiek fonds voor de stimulering van de haven en de economie van de stad? Hoe werkt het, waar kan het aan uitgegeven worden, en wat kost het?

Betrek ten minste de volgende onderdelen in een integraal verhaal (want mogelijk overlappend):

- Fonds bedrijfsruimte (*toelichting vanuit tafel: afgelopen college heeft 7,5 miljoen aangewend om bedrijven te verschuiven om partijen mogelijk te maken. Hierbij ook veiligheid van bedrijventerreinen betrekken, dat is mogelijk aanvullend*).
- TU Delft Campusontwikkeling
- Amendement: 'tegenbegroting project Wilzen: een investeringsagenda voor een duurzame Rotterdamse haven' (GL-PvdA)
- Initiatiefvoorstel 'Rotterdam AI zone' (D66)

Antwoord/reactie:

In de bijlage treft u aan een uitgewerkt voorstel voor een breed publiek investeringsfonds. Onderstaand zijn de hoofdlijnen van dit voorstel opgenomen inclusief wat financieel en formatief daarvoor nodig is.

Het Rotterdamse investeringsklimaat in haven en stad staat op de korte en lange termijn onder druk. Het advies is om een breed publiek investeringsfonds op te richten bestaande uit drie aparte pijlers die aan elkaar verbonden zijn en elkaar versterken. We kiezen voor een programmatische aanpak. Hiermee kan het gemeentelijk instrumentarium effectief worden ingezet en dagen we ook andere publieke en private partijen uit om te investeren in de stad.

In deze uitwerking zijn de onderdelen Fonds bedrijfsruimte, campusontwikkeling (waaronder TU Delft), tegenbegroting project Wilzen en initiatiefvoorstel AI zone betrokken. Deze onderdelen hebben met elkaar gemeen dat ze het toekomstbestendig maken van onze economie als doel hebben door in te zetten op het verduurzamen van werkgelegenheid en de economie, toepassen van hoog technologische innovaties en het vestigingsklimaat creëren voor innovatieve bedrijven onder andere door campusontwikkeling. Juist deze gemene delers uit de verschillende onderdelen vormen de basis van dit plan.

Het fonds richt zich op drie pijlers:

1. Investeren in sleutelprojecten voor verduurzaming van de haven en het versterken van de stedelijke economie middels (revolverende) subsidies en/of co-financiering. Te denken valt aan (projectmatig) investeren in sterke sectoren en technologieën zoals de maakindustrie, waterstof, medisch, AI zone, campusontwikkeling en circulair.
2. Investeringsgeld in (innovatieve) bedrijven in haven en stad. Voorstel is het versterken van bestaande investeringsfondsen van InnovationQuarter zoals UNIIQ, IQ Capital en ETFR.
3. Ruimte voor ondernemerschap middels een fonds gericht op aankoop van grond, gebouwen of faciliteiten op bedrijventerreinen in haven en stad.

Met dit publieke investeringsfonds versterken we de voorwaarden voor een toekomstbestendige economie gericht op de transformatie en weerbaarheid van de haven en het versterken van de

innovatiekracht en verbreding van de economie. Dit brengt balans in de ambities van het bouwen van woningen en het creëren van werk.

Het toekomstbestendig maken van onze economie heeft als doel om Rotterdammers een goede toekomst te garanderen in een schone leefomgeving. Dit zijn ook de uitgangspunten op basis waarvan we projecten en investeringen prioriteren.

De omvang van het fonds bedraagt ongeveer 100 miljoen. Uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk geld revolverend inzetten en/ of ten minste leidt tot cofinanciering/aanvullende investeringen vanuit de markt of andere publieke partijen. Met daarbij de ambitie dat het budget meerjarig beschikbaar blijft voor de economie van de haven en de stad. De meerderheid van de middelen van pijler 1 kan waarschijnlijk niet worden geactiveerd en betreft incidentele middelen. Met het publieke fonds wordt ingespeeld op zogenaamd marktfalen, bijvoorbeeld bij pijler 2. Vroege fase investeringen in innovatieve bedrijven waar nog veel onderzoek, testen en opschaling bij nodig is zijn in veel gevallen te risicovol voor de markt, maar wel broodnodig voor toekomstbestendige haven en stad.

De aanpak van het voorstel is dat er per pijler een nadere uitwerking (inhoud, financieel en juridisch) wordt gemaakt die vervolgens door het college en raad worden vastgesteld. De gemeentelijke organisatie beschikt over kennis en kunde om deze pijlers vorm te geven.

Een nadere toelichting op dit voorstel is opgenomen in bijgevoegde presentatie.

Financieel:						
Het voorgestelde investeringsbudget bestaat uit exploitatie (E)- en investeringsgelden (I). Deze gelden zijn (nog) geen onderdeel van de uitvoeringsagenda Omgevingsvisie. Onderstaand is een eerste indicatie weergegeven en telt daarom op tot meer dan 100 mln. De exacte verdeling is nader te concretiseren op basis van besluitvorming.						
Begrotingseffect						
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal per pijler
Pijler 1		9,25I	9,25I	9,25I	9,25I	37I
Pijler 2		28,5I + 0,5E	0,5E	0,5E	0,5E	28,5I + 2E
Pijler 3		10I+0,2E	15I+0,3E	15I+0,4E	0,4E	40I + 1,3E
Personele kosten**		0,9E	0,9E	0,6E	0,6E	3,0 E
Totaal per jaarschijf		47,75I + 1,6 E	24,25I + 1,7 E	24,25I + 1,6 E	9,25I +1,5E	
*exploitatiekosten pijlers 2 en 3 zijn structureel. Voor pijler 2 zijn deze voor InnovationQuarter. Bij pijler 3 zijn dit de lasten die door deelnemingen worden doorberekend aan de vakafdeling. Voor pijler 1 geldt dat de meerderheid van de middelen niet geactiveerd kan worden (subsidies en co-financiering) en dus incidenteel is.						
**Personele kosten zijn op basis van FTE uit tabel organisatie.						
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:						
Het investeringsprogramma creëert per definitie een hefboom. We maken gebruik van bestaande fondsen, subsidies en cofinanciering die qua financiering altijd een combinatie zijn van diverse publieke en marktinvesteringen. De fondsen van InnovationQuarter zijn bijvoorbeeld ook gefinancierd door het Rijk, provincie en andere						

gemeenten. Op ruimtelijk gebied zijn er voorstellen vanuit het Rijk en provincie om met bedrijfsruimtefondsen aan de slag te gaan, dit biedt mogelijkheden voor co-financiering.

Organisatie:

Het investeren van 100 miljoen verdeeld over subsidies en fondsen vraagt om extra expertise en inzet. Dergelijke instrumenten zijn arbeidsintensief. Het gaat daarbij onder meer om het opstellen van verordeningen, het afhandelen van subsidie-aanvragen, verantwoordingen en (opzetten van) fondsmanagement.

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid	0	0	0	0	0
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid	0	8	8	5	5
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Inschatting is dat er in eerste instantie 8 fte aanvullend nodig is om uitvoering te geven aan deze opgave. Vanaf 2029 kan dit terug naar 5 fte, omdat het fonds en de subsidieregelingen dan volledig zijn ingeregeld.				

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

We investeren in de toekomstbestendigheid van de Economie van de haven en stad waarmee we Rotterdam als woon- en werkstad aantrekkelijk houden. Daarom introduceren we: SHIP Rotterdam; Stad en Haven investeringsprogramma Rotterdam

Bijlage: slidedeck met uitwerking

Nummer: TR-95
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

- 1) Wat zou het opleveren als de eigen bijdrage van de Rotterdampas boven 130% WML wordt verhoogd? Kunnen hiervoor een paar scenario's worden uitgewerkt?
- 2) Wat als regulier tarief 95 en lage tarief 25 is (mogelijk een los scenario)

Antwoord/reactie:

De volgende scenario's worden hieronder besproken:

1. Indexatie verhoging van standaard tarief naar 70€ (ambtelijk reeds in voorbereiding)
2. Ophoging van het standaard tarief met 25% naar 80€ en € 40 voor het middentarief
3. Ophoging standaard tarief naar 95€ en laagtarief naar 25€

Scenario 1

De baten van Rotterdampas worden jaarlijks geïndexeerd. De tarieven zijn echter al een aantal jaar hetzelfde. Gevolg is dat er na verloop van tijd een tekort op de baten is ontstaan. Daarnaast zijn de vergoedingen aan partners als gevolg van de stijgende kosten voor o.a. personeel en energietarieven bij de ondernemers toegenomen.

Gezien de stijgende kosten is het belangrijk dat er voldoende baten tegenover staan. Hiervoor is een tariefswijziging voor 2027 in voorbereiding. Dit zou een marktconforme aanpassingen van het tarief zijn die voor zowel Rotterdam als de overige gemeenten die van de pas gebruiken maken geldt. Een grove berekening leidt tot **€ 300.000** opbrengsten die dus nodig zijn om kostenneutraal te blijven.

Scenario 2

De overweging of de aanschaf van de pas nog wel terugverdiend zal worden door de uitjes die het gezin maakt wordt moeilijker.

>>Aangezien het standaardtarief deels de kosten voor de lagere tarieven op moet heffen heeft dit een groot effect op de begroting.

Een grove berekening laat zien dat de opbrengsten in dit scenario **€ 800.000** zijn. Om kostendekkend te blijven komt dit neer op ongeveer **€ 500.000**. Dit zijn dus extra baten voor de begroting.

Scenario 3

Het scenario van een prijsverhoging van 400% voor het laagtarief (van 5€ naar 25€) is een grote beleidswijziging voor Rotterdampas.

Bij het scenario van het verhogen van het laag tarief naar 25€ kan de Rotterdampas niet langer drager zijn van verschillende regelingen. Voor de 40.000 minima met recht op AOW-tegoed, Jeugdtegoed en/of Sport- en cultuurtegoed moet een andere manier opgezet worden om kosteloos gebruik te kunnen blijven maken van de gemeentelijke regelingen. Ontwikkelen en beheren van een nieuwe drager leidt tot hogere apparaatslasten.

Een grove berekening laat zien dat de opbrengsten in dit scenario **€ 2.300.000** zijn. Om kostendekkend te blijven komt dit neer op iets meer dan **€ 2.000.000**. In de berekening is een aanname gedaan op minder afname van passen. In de praktijk zou moeten blijken of deze aanname juist is. In deze berekening zijn geen extra apparaatslasten meegenomen om een nieuwe drager voor de minimaregeling op te zetten.

Risico's.

- Deelnemende gemeenten gaan niet akkoord met de door Rotterdam voorgestelde tariefwijzigingen.
- Minder burgers kunnen gebruik maken van dit participatie instrument,
- Doelstelling om meer opbrengst te genereren wordt tenietgedaan door afname van de verkoop.
- Met steeds meer aanbieders als Socialdeal zal het risico op een groter bedrag voor een jaarpas minder snel genomen worden.
- Gezien eerdere ervaring met het omzetten van het reductietarief voor ouderen naar een inkomensafhankelijk model zullen beide scenario's tot veel ophef onder de gebruikers leiden,
- Voor ondernemers in de stad wordt het platform Rotterdampas minder aantrekkelijk en zou zelfs tot minder inkomsten kunnen leiden.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.					
**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

...De Rotterdampas blijft voor alle Rotterdammers.

Bijlage:

Deelnemende gemeenten

Rotterdampas voorziet ook regionaal in een behoefte van gemeenten om participatie te bevorderen, met extra aandacht voor wie dit nodig heeft. Met naast Rotterdam 11 deelnemende gemeenten komt 25% van de totale pasverkoop uit de regio. De regiogemeenten kopen de Rotterdampas in tegen een kostprijs. Deze inkomsten zijn van groot belang voor kostendekkende begroting van Rotterdampas.

Belangrijke overweging: De afspraak is dat zij Rotterdam volgen in de te hanteren tarieven. Verhoging van tarieven moet dus altijd met de deelnemende gemeenten worden overlegd en in de gemeenteraden worden besloten!

Marktevenwicht

De prijsdynamiek geldt ook voor een product als Rotterdampas. Gaat de prijs met 1/3 omhoog dan zal de verkoop minimaal met eenzelfde aandeel dalen.

Sinds 1989 is de Rotterdampas en participatiemiddel toegankelijk voor alle Rotterdammers. Voor Rotterdammers met een laag inkomen zorgt de Rotterdampas dat activiteiten die (te) duur zijn, gratis of met hoge korting worden aangeboden door de partners in en om de stad.

Hierdoor kunnen ook burgers met een laag en midden inkomen mee doen en deelnemen aan de maatschappij. De Rotterdampas is een pas voor iedereen, zodat het gebruik ervan niet stigmatiserend werkt, omdat iedereen dezelfde pas ontvangt.

Sinds 1-3-2023 geldt het volgende tariefmodel met 3 inkomensafhankelijke categorieën met bijbehorende tarieven:

Categorie	Laag	Midden	Standaard
	< 130% wsm	130 - 150% wsm	> 150% wsm
Volwassene	€ 5,00	€ 32,50	€ 65,00
Inwonende kinderen*	gratis	€ 10,00	€ 20,00

**een kinderpas kan niet los gekocht worden, maar altijd samen met een pas voor een van de ouders om het gebruik ervan te stimuleren.*

Het huidige tariefmodel is kostenneutraal. Het gemis aan inkomsten bij de reductietarieven voor minima en kinderen wordt goedgemaakt door de inkomsten uit het standaardtarief. Deze inkomsten staan garant voor de betaling van de ondernemers in de stad die het aanbod van de pas verzorgen; gratis of met hoge korting.

Gemeentelijke regelingen & complimenten

Sinds 2015 is de Rotterdampas drager van diverse miniregelingen in Rotterdam (en deelnemende gemeenten Schiedam, Delft en Gouda).

In Rotterdam:

- Sport- en cultuurtegoed: 25.000 kinderen (100% van de kinderen met een pas tegen het laagtarief) hebben de nieuwe regeling voor Sport- en cultuurtegoed op de pas,
- Jeugdtegoed: 18.600 kinderen (65%) maken gebruik van de pas voor het Jeugdtegoed,
- 13.600 ouderen gebruiken de Rotterdampas naast de leuke uitjes ook voor het AOW-tegoed.
- Gemeente Rotterdam kocht in 2025 10.900 Rotterdampassen in om als Mantelzorgwaardering cadeau te doen.

- Gemeente Rotterdam kocht in 2025 13.500 Rotterdampassen in om cadeau te doen als Lerarencompliment.

Nummer: TR-96
Cluster/afdeling: BCO

Vraag/verzoek:

- Welke raamovereenkomsten hebben we met partijen in de hoek van communicatie?
- Hoeveel materieel budget is er voor communicatie?
- Hoeveel besteden we uit ipv het zelf te doen?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Gezien de logica in opbouw van de beantwoording van de vragen zijn de vragen beantwoord in een andere volgorde.

Hoeveel materieel budget is er voor de afdeling Communicatie?

Definitie materieel budget

Het materieel budget is het budget voor alle niet-personele kosten die nodig zijn om het werk uit te voeren. Dit betreft uitgaven aan middelen, systemen, contracten en faciliteiten die medewerkers nodig hebben om hun taken te kunnen uitvoeren.

De afdeling Communicatie beschikt over een materieel budget van € 1,9 miljoen voor kleinere contracten die niet onder de grote raamovereenkomsten vallen en middelen en systemen die nodig zijn voor de dagelijkse werkzaamheden.

Er is geen centraal inzicht in communicatiebudgetten binnen clusters en programma's, omdat deze budgetten niet als afzonderlijk 'communicatiebudget' zijn geormerkt, maar onderdeel zijn van bredere beleids- en projectbudgetten.

Welke raamovereenkomsten hebben we met partijen in de hoek van communicatie?
Hoeveel besteden we uit in plaats van zelf te doen?

Er zijn in totaal 8 raamovereenkomsten. De belangrijkste zijn:

- Communicatiebureaus (strategie, concept, uitvoering, vormgeving, arbeidsmarktcommunicatie/recruitment marketing): €7,5 miljoen per jaar (lopende aanbesteding, afronding na de zomer)
- Fotografie: €250 duizend per jaar
- Huis-aan-huisverspreiding bewonersbrieven: €750 duizend per jaar
- Media-inkoop (out-of-home, print, radio/tv, social media): €1,4 miljoen per jaar

In totaal gaat het om ongeveer €10 miljoen per jaar aan aanbestede en daarmee uitbestede communicatie werkzaamheden. Dit wordt besteed aan campagnes die door beleidsafdelingen binnen clusters worden geïnitieerd en gefinancierd.

De specialistische werkzaamheden die niet door de ambtelijke bezetting uitgevoerd kunnen worden, besteedt de afdeling Communicatie uit aan externe partijen. Deze uitbestede communicatiewerkzaamheden worden niet betaald uit één centraal communicatiebudget, maar uit de budgetten van clusters, programma's en projecten. Wanneer de totale opdrachtwaarde boven de Europese aanbestedingsdrempel uitkomt, worden deze werkzaamheden ondergebracht in concernbrede raamovereenkomsten.

Belangrijk daarbij is:

- Het gaat om concernbrede contracten waarvan de totale waarde ontstaat uit de optelsom van uitgaven door verschillende clusters en programma's
- De afdeling Communicatie is contracteigenaar en bewaakt de kwaliteit van leveranciers
- De afdeling heeft geen mandaat om financieel te sturen op het gebruik van deze contracten door andere onderdelen van de organisatie

Financieel:

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

--

Nummer: TR-97
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

Wat geven wij in totaal uit aan inkomensondersteunende maatregelen vanuit de gemeente? Welke maatregelen vallen daar onder, en hoeveel kosten deze?

Antwoord/reactie:

Voor Rotterdammers met een laag inkomen zijn er diverse inkomensondersteunende regelingen. De uitgaven in **2025** aan de diverse regelingen bedragen ongeveer € 56 miljoen.

Totale uitgaven aan inkomens- ondersteunende regelingen in 2025	€ 56.104.383
--	--------------

In onderstaand overzicht zijn deze kosten opgesplitst per regeling. Hierbij baseren we ons op de jaarrekening 2025. Onder het kopje Financieel is de begroting voor de verschillende regelingen voor 2026 en verder opgenomen, inclusief toelichting.

De regelingen zijn beschreven met de voorwaarden en bedragen uit 2025. Voor 2026 en 2027 zijn verschillende voorwaarden en bedragen tijdelijk verhoogd; voor waar dat geldt is dat in onderstaand overzicht aangegeven.

Bij verschillende regelingen ligt er een wettelijk kader aan ten grondslag. Zo is de gemeente op basis van de Participatiewet verplicht een verordening op te stellen voor de Individuele inkomens toeslag (IIT) en de Studietoelage; hoogte en inkomensgrenzen zijn aan college en raad. De bijzondere bijstand kent op basis van diezelfde wet een verleningsplicht. De kwietschelding afvalstoffenheffing (ASH) is een bevoegdheid op basis van de Invorderingswet; het al dan niet kiezen hiervoor (inclusief hoogte en grenzen) is aan college en raad. Het AOW- en Jeugdtogoed zijn Rotterdamse regelingen vastgelegd in een verordening.

Jeugdtogoed	
Doelgroep:	Rotterdamse kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 17 jaar
Bedrag:	Kinderen van 4 t/m 11 jaar: € 275 per kind per jaar (<u>let op:</u> voor 2026 en 2027 is dit bedrag verhoogd naar € 300 per kind per jaar) Jongeren van 12 t/m 17 jaar: € 850 per kind per jaar (<u>let op:</u> dit bedrag geldt nog voor 2026 en 2027, daarna wordt dit weer € 500)
Inkomensgrens:	110% van het Wettelijk Sociaal Minimum voor kinderen van 4 t/m 11 jaar (<u>let op:</u> voor 2026 en 2027 is dit opgehoogd naar 130% WSM) 130% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM) voor kinderen van 12 t/m 17 jaar
Ontvangers:	9.656 kinderen van 4 t/m 11 jaar 9.124 jeugdigen van 12 t/m 17 jaar
Kosten:	Jeugdtogoed 4 t/m 11 jaar: € 2.571.817 Jeugdtogoed 12 t/m 17 jaar: € 7.680.403

AOW-tegoed	
Doelgroep:	Rotterdamse AOW'ers
Bedrag:	€ 450 per jaar per huishouden (let op: voor 2026 en 2027 is dit bedrag verhoogd naar € 475 per huishouden per jaar)
Inkomensgrens:	110% WSM
Ontvangers:	14.491 Rotterdamse AOW huishoudens
Kosten:	€ 5.922.880
Kwijtschelding afvalstoffenheffing (ASH)	
Doelgroep:	Rotterdamse huishoudens met een laag inkomen. De kwijtschelding is vastgesteld op 76,5% van de afvalstoffenheffing over het belastingjaar.
Bedrag:	Het bedrag dat kwijtgescholden wordt per huishouden varieerde in 2025 tussen de € 257,88 en € 334,53 (in 2026 varieert de kwijtschelding tussen de € 292,15 en € 378,90). De hoogte van de kwijtschelding is afhankelijk van de samenstelling van het huishouden.
Inkomensgrens:	100% WSM
Ontvangers:	33.865 huishoudens
Kosten:	€ 9.779.381 (let op: hier zitten niet de kosten in om de kwijtschelding uit te voeren (perceptiekosten); zie ook onder kopje Financieel).
Bijzondere bijstand	
Doelgroep:	Rotterdamse huishoudens met een laag inkomen die (onvoorziene) noodzakelijke kosten moeten maken voor bijzondere omstandigheden waar zij geen geld voor hebben en niet voor hebben kunnen reserveren.
Bedrag:	De uitgave per aanvraag is afhankelijk van de persoonlijke situatie en omstandigheden.
Inkomensgrens:	Niet van toepassing. Er vindt een toets plaats op de draagkracht.
Ontvangers:	20.097 toegekende aanvragen
Kosten:	€ 22.843.972
Studietoeslag	
Doelgroep:	Rotterdamse studenten die door ziekte of beperking niet kunnen werken naast hun studie.
Bedrag:	€ 376,22 per maand (vanaf 1 januari 2026 is het bedrag € 385,14)
Inkomensgrens:	Niet van toepassing
Ontvangers:	699 studenten
Kosten:	€ 2.530.826
Individuele Inkomenstoeslag (IIT)	
Doelgroep:	Rotterdamers tussen de 21 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd. Belangrijke voorwaarde is dat het huishouden geen zicht heeft op inkomensverbetering.
Bedrag:	Bedragen per juli 2025 zijn als volgt: - Alleenstaande zonder kinderen: € 200 - Alleenstaande met 1 of meer minderjarige kinderen: € 300 - Getrouwd of samenwonend zonder kinderen: € 350

	- Getrouwd of samenwonend met 1 of meer minderjarige kinderen: € 450 (vóór juli 2025 was er één bedrag (€ 120) dat voor alle doelgroepen hetzelfde was)
Inkomensgrens:	130% WSM
Ontvangers:	27.033 Rotterdammers
Kosten:	€ 4.775.104

Financieel:					
Begrotingseffect (€)					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Jeugdtegoed	11.797.363	11.838.955	7.508.955	7.508.955*	7.508.955 *
AOW-tegoed	6.197.954	6.198.067	5.858.067	5.858.067	5.858.067
Kwijtschelding ASH	11.296.472	11.146.472	11.496.472	12.196.472	12.196.472
Bijzondere bijstand	21.812.357	21.298.488	24.659.092	24.703.091	24.730.091
Studietoelage	2.800.000	419.178	419.178	419.178	419.178
IIT	6.320.380	4.860.190	3.400.000	3.400.000	3.400.000
Totaal	60.224.526	55.761.350	53.341.764	54.085.763	54.112.763
*Op dit moment is Jeugdtegoed voor 2029 en 2030 foutief opgenomen in de begroting. Dit wordt technisch gecorrigeerd naar €7.508.955 bij de tweede herziening 2026. Toelichting Het budget voor Jeugdtegoed, AOW-tegoed en IIT loopt vanaf 2028 af; dit is als knelpunt terug te vinden in het financieel beeld. De oplopende kosten van de kwijtschelding ASH worden verklaard door de indexering van de afvalstoffenheffing. Het verschil met het bedrag dat in de tabel op pagina 2 wordt genoemd komt door het feit dat die bedragen uit 2025 zijn (bedragen worden jaarlijks geïndexeerd) en door de perceptiekosten (kosten om uitvoering te geven aan de kwijtschelding) van jaarlijks ca. € 1 mln. De kosten in de begroting voor kwijtschelding ASH zijn gebaseerd op het huidige kwijtscheldingspercentage (76,5%). De begroting van de bijzondere bijstand is mede afhankelijk van externe factoren (denk aan: inflatie, stijging levensonderhoud, ontwikkeling energieprijzen door mondiale ontwikkelingen, mate waarin het Rijk met regels of regelingen corrigeert voor dit soort gestegen kosten). Op basis van het beeld dat we eerder hadden, is de begroting van de bijzondere bijstand voor 2026 en 2027 naar beneden bijgesteld. Tegelijkertijd zien we nu een stijging in de aanvragen en toekenningen bijzondere bijstand (onder andere voor bewindvoering), dus lijkt het niet passend om voor de jaren daarna de begroting nu ook naar beneden bij te stellen. Belangrijk om hierbij te benadrukken dat de bijzondere bijstand een open einde regeling is. Vanuit begrotingsregels is het zaak om reëel te begroten. Technisch gezien zou de begroting verlaagd kunnen worden maar dan kan het zijn dat er in de jaarrekening / exploitatie een overschrijding ontstaat, wat niet wenselijk is. De Studietoelage gaat te zijner tijd over naar DUO. Om deze reden is de begroting vanaf 2027 een stuk lager. Het is echter nog onduidelijk wanneer dit overgaat naar DUO. Bij de tweede herziening 2026 zal een deel van de begroting bijzondere bijstand, als blijkt dat daar een onderbesteding aan de hand is, ingezet worden als dekking van de kosten Studietoelage. We dekken deze kosten binnen de eigen begroting; daarom zijn ze ook niet opgenomen als knelpunt. De realisatie 2025 zoals beschreven in het eerste deel van de beantwoording (pagina 1 t/m 3), kan niet vergeleken worden met de begroting 2026 en verder. Dit heeft te maken met verschillende					

factoren. In de begroting worden namelijk ook kosten meegenomen die niet direct bij de Rotterdammer terechtkomen, zoals perceptiekosten. Dit zijn kosten voor de uitvoering. Daarnaast zijn er onderdelen die niet als knelpunt zijn ingediend omdat verwacht wordt dat dit binnen eigen begroting Armoede en Schulden opgevangen kan worden, zoals de Studietoelage. Daarnaast houden we in de begroting rekening met toekomstige - deels externe - ontwikkelingen.

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Nummer: TR-98
Cluster/afdeling: Directie Veilig

Vraag/verzoek:

Wat is het totaalbudget voor de stadsmariniers? Hoeveel is apparaat en hoeveel is programma?
Hoe wordt dit geld ingezet?

Het antwoord graag kort en bondig aanleveren in maximaal 2 A4'tjes.

Antwoord/reactie:

Aantal en inzet stadsmariniers

Momenteel telt Rotterdam acht stadsmariniers (waarvan één vacature), die opereren onder aansturing van de burgemeester en vanuit het vertrekpunt 'Veiligheid'.

Sinds de introductie in 2002 richten zij zich op de meest kwetsbare gebieden in de stad of op specifieke thema's met een hoge bestuurlijke urgentie, zoals eerder 'high impact crimes', 'excessief geweld' of ondermijning en de huidige aanpak van discriminatie en racisme. Het werk van de stadsmarinier ligt op het snijvlak van veiligheid, het fysieke domein en het sociale veld. Zij werken in de frontlinie van de stad en voeren hands-on complexe opdrachten uit, variërend van langdurige wijkverbetering tot acute crisisbeheersing (zoals de inrichting van opvanglocaties voor vluchtelingen, de seriemoordenaar die actief was in IJsselmonde of de Erasmus MC schutter). In een complexe en dynamische situatie heb je flexibiliteit nodig. Daar bieden de stadsmariniers uitkomst.

Het beschikbare budget voor de stadsmariniers is € 2,8 mln (programmalasten). Voor 2026 zijn daarnaast eenmalig extra budgetten toegekend voor Tarwewijk en IJsselmonde (€ 2,3 mln). Dit budget in combinatie met het mandaat wordt ingezet om doorbraken te realiseren in de wijken. Stadsmariniers doen dit door te schakelen tussen "de staat en de straat" en vice versa: meer concreet tussen bestuur & organisatie en bewoners & ondernemers. Met het geleende gezag van burgemeester (of wethouder) doen zij in de stad wat nodig is om deze veiliger en leefbaarder te maken.

Hoewel de problematiek per gebied/wijk verschilt, werken alle stadsmariniers vanuit een vergelijkbare basis: opgavegericht, integraal en in nauwe samenwerking met bewoners, ondernemers, het maatschappelijke middenveld en professionals. De concrete invulling van hun werkzaamheden verschilt per gebied en sluit aan bij de behoeften en kenmerken van de wijk en haar bewoners. Ter indicatie een (hele) kleine greep uit de interventies, die de stadsmariniers afgelopen maanden hebben geïnitieerd en gefinancierd.

Investeren in gerichte interventies met direct resultaat omdat de situatie daar om vraagt:

- Tijdelijke verkeersmaatregelen, zoals drempels, plantenbakken of verkeersregelaars op locaties met extreme overlast van ongewenst en/of asociaal verkeersgedrag, zoals op het Noordereiland, de Meent en de Oosterkade;
- Intensivering van schoonmaakrondes (elke dag) tegen extreme vervuiling en (drugs)overlast in het centrum, nabij Museumpark en Eendrachtsplein;
- Intensieve (jongeren)programmering tegen ongeregelde heden tijdens Oud & Nieuw in Feijenoord en Delfshaven;

Dergelijke investeringen worden vanuit de stadsmariniers (voor)gefinancierd, omdat het met enige regelmaat voorkomt dat er een urgent probleem ontstaat, waar niet direct duidelijk is wie daar

verantwoordelijk voor is of omdat formele procedures niet in staat zijn om snel te handelen. Vanuit het belang van de burger en de stad neemt de stadsmarinier dan het initiatief om de situatie te verhelpen om daarna een structurele oplossing te helpen vinden.

Investeren in wijkgerichte verbeterprogramma's ter bevordering van de veiligheid:

- Integrale aanpak op 'spookbewoning' en uitbuiting in Oud-Mathenesse, waar bij het merendeel van de controles misstanden zijn aangetroffen die zijn aangepakt en/of er hulp is geboden;
- Regie voeren op en faciliteren van de samenwerkingsverbanden 'toezichtmodel centrum' en het lokaal veiligheidsarrangement op het CS. Onder ander door het beschikbaar stellen van portofoons aan alle samenwerkende veiligheidspartners, zowel publiek als privaat. Het organiseren van briefings, ondersteunen van actiedagen en initiëren van nieuwe instrumenten zoals de collectieve winkelontzegging;
- Verbeteraanpak winkelstraat Schiedamseweg, inclusief Alliantievorming en ondermijningsaanpak;
- Realisatie van een begeleidingstraject (aanvullend op Slachtofferhulp Nederland) voor slachtoffers van excessief geweld met een complexe problematiek;
- Diverse interventies en programma's in Delfshaven die jongeren weerbaarder maken tegen betrokkenheid bij (drugs)criminaliteit;

Bestaande voorzieningen voldoen niet altijd aan de behoefte van de wijk, bewoners of waar een situatie om vraagt. Soms raakt het ook meerdere instanties die (deels) verantwoordelijk zijn, maar niet als vanzelf samenwerken rondom een bepaalde opgave. De stadsmarinier investeert in de opstart van dergelijke initiatieven, vanuit het oogpunt wat de situatie (wijk, gebied, thema) vraagt. Zodra de situatie is verholpen of het moet worden belegd bij verantwoordelijke instanties, stapt een stadsmarinier hier weer tussenuit.

De inzet van een stadsmarinier is wellicht een gedeeltelijke verklaring waarom in de vijf focuswijken waar afgelopen jaren een stadsmarinier actief was er, in tegenstelling tot Rotterdam als geheel, de veiligheidsindex niet of minder is gedaald in 2026 ten opzichte van 2022.

Budget

Het totaalbudget voor 2026 bedraagt € 7,1 mln. De programmalasten voor 2026 bedragen € 5,3 mln (vanaf 2027: € 2,8 mln). De apparaatslasten zijn € 1,8 mln. De 8 stadsmariniers worden ondersteund door 5 fte formatie.

Inzet

Stadsmariniers zijn actief in gebieden: Centrum, Charlois, Feijenoord, Delfshaven en IJsselmonde en in de wijken (Oude Noorden, Oud Crooswijk en Schiebroek (zuid) en op het thema anti-racisme en –discriminatie.

Noodzaak en effectiviteit

De (werkwijze van) stadsmariniers zijn op verschillende momenten en manieren geëvalueerd en beschreven. Onder meer in:

1. [Stadsmariniers in de spiegel](#) (NSOB, 2022; Reflecties op de veranderende rol van stadsmariniers in Rotterdam en Antwerpen)
2. [Onder de radar](#) (Rekenkamer, 2021; over de aanpak van ondermijning en de rol van diverse stadsmariniers daarbinnen)
3. [Zweven en zwoegen op Zuid](#) (NSOB, 2018; over de aanpak van ondermijning op Zuid vanaf 2014)
4. [Ondertussen in de Spaanse Polder](#) (NSOB, 2017; over het bestrijden van criminaliteit en het bevrijden van de economische potentie van de Spaanse Polder)

5. [Universiteit Leiden over de rol van stadsmariniers](#) (Universiteit Leiden, 2016; over de rol van stadsmariniers in veiligheidsnetwerken)
6. [Effecten van de inzet van stadsmariniers op veiligheid](#) (Rekenkamer, 2010; over de effecten van de inzet van stadsmariniers op veiligheid)
7. [Urgentie, noodzaak en positie Stadsmariniers](#) (Tops cs, 2009; over urgentie, noodzaak en positie van stadsmariniers)
8. [Regimeverandering in Rotterdam. Hoe een stadsbestuur zichzelf opnieuw uitvond | Request PDF \(researchgate.net\)](#) (Tops, 2007; over de beginjaren van de stadsmariniers)

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

De coalitie gaat door met de inzet van stadsmariniers vanuit het vertrekpunt 'Veiligheid'.

Nummer: TR-99
Cluster/afdeling: MO

Vraag/verzoek:

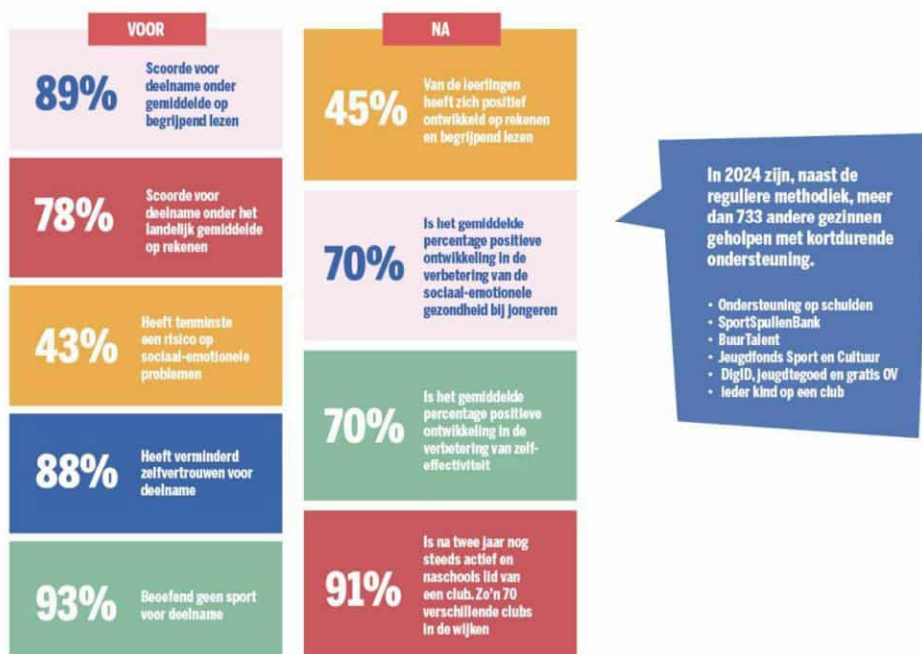
Er wordt gezocht naar een indicator die het meedoen van kinderen in de samenleving meet. Zijn er goed meetbare indicatoren? Genoemd wordt het voorbeeld van Team Toekomst: het zelfvertrouwen van kinderen moet toenemen.

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

De gemeente maakt gebruik van verschillende vormen van monitoring, zowel op stedelijk niveau als op interventieniveau. Beide vormen zijn nodig om een compleet beeld te krijgen van de ontwikkelingen in de stad en om het stedelijk beleid waar nodig gericht bij te sturen.

In de vraagstelling wordt het voorbeeld van Team Toekomst genoemd. De metingen van Team Toekomst richten zich op de inzet en effecten van een interventie voor een specifieke, beperkte doelgroep. Over 2024 rapporteerde Team Toekomst ons over hun meting:

Om te bepalen hoe het met inwoners gaat, kijkt de gemeente zowel naar metingen op het niveau van specifieke interventies alsmede naar bredere monitoring van ontwikkelingen binnen de totale populatie. Deze combinatie is nodig om zowel inzicht te krijgen in de effecten van stedelijke maatregelen als in het algemene beeld van hoe het met de stad en haar inwoners gaat.

‘Meedoen’ is een breed begrip dat op verschillende manieren kan worden uitgelegd. Wij maken daarom onderscheid tussen twee invalshoeken:

- 1) Meedoen in de zin van: participatie, zoals dat bijvoorbeeld door kinderraden, Young010 en studentenraden wordt ingevuld; en

- 2) De mate waarin het mogelijk is om mee te doen aan activiteiten, jezelf te ontplooiën, talentontwikkeling, etc.

Deze beide invalshoeken nemen we hieronder mee en vormen de basis voor drie adviezen als uitgangspunt.

Advies 1: Ons advies is te kiezen voor indicatoren die meer zeggen over de totale populatie.

Advies 2: Ons tweede advies is om zoveel mogelijk te kiezen voor indicatoren die op gebiedsniveau inzichtelijk te maken zijn, zodat daarmee vanuit een stedelijke monitor de link gelegd kan worden met gebieden en wijken.

Advies 3: Ons derde advies is om te kiezen voor een samengestelde indicator, uit bestaande metingen, omdat daarmee ook op langere termijn effecten zichtbaar zijn.

In lijn met deze adviezen, hebben we gezocht naar passende indicatoren. We hebben daarbij in overweging genomen dat het indicatoren zijn, die gedurende de komende bestuursperiode worden gemeten, zodat daadwerkelijk een link met de inzet van deze coalitie mogelijk is.

Binnen de gemeente hebben we verschillende bronnen monitoren zoals De Staat van de Jeugd, De Staat van het Onderwijs en de Wijkprofielen. Sommige indicatoren hangen samen met de ervaren belemmeringen om mee te doen en anderen meten daadwerkelijk het meedoen – de mogelijkheid om te participeren. Aangezien niet één indicator alles kan weergeven adviseren we meerdere indicatoren te hanteren om een compleet beeld te krijgen.

Vanuit de genoemde bronnen adviseren wij de volgende indicatoren te overwegen die op stedelijk/ gebiedsniveau beschikbaar zijn:

- Percentage jongeren met risico op eenzaamheid
- Percentage kinderen in bijstandsgezinnen/ kinderen in armoede
- Aantal Voortijdig schoolverlaters/jeugdwerkloosheid
- Bereik doelgroep peuters met indicatie VE
- Percentage kinderen (in de leeftijd van 5-18 jaar) dat minstens 1 keer per week in groepsverband sport, speelt of scout (%)
- Percentage 5-18-jarigen dat sport als lid van een sportvereniging (%)
- Kinderen een stem geven in het beleid en het aanbod dat voor hen wordt ontwikkeld (bijvoorbeeld een kinderraad, studentenraad).
- Sociale contacten kinderen (aantal)
- Gevoel erbij te horen op school (%)
- Aantal kinderen met een Rotterdampas
- Aantal kinderen dat lid is van de bibliotheek
- Aantal ontmoetingsplekken voor jeugdigen met programmering, zoals de jongerenhubs en de programmering op pleinen.
- Aantal speeltuinverenigingen, aantal bezoeken in kinderboerderijen, aantal deelnemende scholen in natuur-milieu-educatie, aantal deelnemende scholen schooltuinen /educatieve tuinen, aantal kinderen dat meedoet aan schoolzwemmen en leswemmen.

De Rekenkamer heeft vastgesteld (2025) dat de gemeente nog onvoldoende monitort op toegankelijkheid voor jeugdigen met een beperking. Denk aan informatietoegankelijkheid (van visueel tot auditief) en rol in jeugdparticipatie. Overwogen kan worden hierop een indicator toe te voegen. De metingen voor dit onderdeel zullen in deze bestuursperiode ontwikkeld kunnen worden.

Financieel:					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Niet van toepassing</i>					
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
"Rotterdam geeft ruimte aan de jeugd en streeft ernaar een inclusieve stad te zijn waar kinderen en jongeren mee kunnen doen en waar ze zichzelf kunnen ontplooien."

Nummer: TR-100
Cluster/afdeling: MO en W&I

Vraag/verzoek:

Is er een indicator die iets zegt over 'iedereen participeert' in Rotterdam?

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Het antwoord op deze vraag is afhankelijk van welke definitie van participatie gehanteerd wordt. Binnen het Wijkprofiel worden verschillende indicatoren gemeten die over participatie gaan. Feitelijke participatie gaat over de actieve maatschappelijke participatie van individuen of groepen, wat zowel voor het individu als voor de samenleving van betekenis is.

De objectieve indicatoren die in dit thema worden weergegeven zijn:

economische participatie: arbeidsmarktpositie

- % personen (15 t/m 74 jaar) met betaald werk (ongeacht aantal uren)
- % bewoners in de potentiële beroepsbevolking (15 t/m 74 jaar) zonder (betaald) werk, ofwel de werklozen (met bijstand of WW en/of ingeschreven als niet-werkende werkzoekende)

maatschappelijke participatie: vrijwilligerswerk, bewonersinitiatieven en beleidsparticipatie

- % bewoners dat actief is als vrijwilliger
- % bewoners dat mantelzorg verricht
- % bewoners dat burenhulp verleent
- % bewoners dat actief is in een bewonersinitiatief
- % bewoners dat betrokken is geweest bij het maken van plannen voor buurt of stad

sociale participatie: vrijetijdsactiviteiten, zoals cultuur, sport, verenigingsleven en uitgaan

- % bewoners dat maandelijks levensbeschouwelijke of religieuze bijeenkomsten bezoekt
- % bewoners dat maandelijks culturele voorzieningen bezoekt
- % bewoners dat maandelijks een hobbyclub of vereniging bezoekt
- % bewoners dat wekelijks sport

sociale contacten met familie, vrienden, burens en buurtgenoten

- mate van variatie in het sociaal netwerk

Binnen het Wijkprofiel zijn ook een tweetal indicatoren die gaan over hoe bewoners de eigen participatie in de samenleving beleven. Het geeft een beeld van het oordeel van bewoners over hoe zij zelf meedoen in de samenleving en ook de vraag of zij zich in de samenleving geaccepteerd voelen (inclusie).

De subjectieve indicatoren die in dit thema zijn weergegeven zijn:

- % bewoners dat zegt over eigen meedoen tevreden te zijn
- % bewoners dat zegt geen discriminatie te ervaren in en buiten de eigen woonbuurt

Belangrijke opmerking is dat er binnen de beschikbare data geen indicator kan worden afgeleid die aangeeft of iedereen participeert (in welke vorm dan ook). Dat wil zeggen dat er op

persoonsniveau geen combinaties van vormen van participatie kunnen worden gemaakt.

Financieel:
Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:
Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					

* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur.

**Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

--

Nummer: TR-101
Cluster/afdeling: Bestuurszaken

Vraag/verzoek:

- Is er een begroting voor de komende jaren van NPRZ?
- Zitten daar zaken in die nog niet volledig gedekt zijn?

Antwoord/reactie:

Ja, er is een ambtelijke conceptbegroting opgesteld voor de jaren 2027 t/m 2030. Deze is te vinden in de bijgevoegde Exceltabel, inclusief toelichting. In totaal gaat het om een niet-gedekt bedrag vanuit de gemeente van 102 mln (excl. Rotterdams Goed Wonen á € 5 mln en Aanpak Basiskwaliteit á € 12 mln). Het huidige Uitvoeringsplan NPRZ loopt tot en met 2027, het volgende UP start in 2028. De ambities en benodigde middelen voor 2027 en verder zijn in deze begroting doorgetrokken op basis van de ambities uit het lopende uitvoeringsplan NPRZ. De toelichting op de begroting bestaat in grote lijnen uit het volgende:

1. Pijler School

Voor de pijler School zijn alle benodigde middelen vanuit de gemeente reeds gedekt.

2. Pijler Werk

Voor de pijler Werk zijn alle benodigde middelen vanuit de gemeente reeds gedekt.

3. Pijler Wonen

Voor de grondige/herstructureringsaanpak in de pijler Wonen is voor de periode 2027 t/m 2030 nog 77 mln nodig vanuit de gemeente. De gemeentelijke middelen zijn voornamelijk nodig voor bekostiging van de uitvoering van het adviesrapport Van Rijn. Hieronder vallen het vervolg versnellen/opschalen nieuwbouw, vervolg aanpak Bloemhof (fundering/sloop nieuwbouw) en het vervolg van de aanpak in Carnisse waaronder sloop nieuwbouw, verbetering subsidies en handhaving. Een deel van het bedrag dat niet gedekt is betreft financiële risicoruimte voor de lopende aanpak.

Flankerend is 12 mln nodig voor de Aanpak Basiskwaliteit en 5 mln voor de Aanpak Rotterdams Goed Wonen in het NPRZ.

4. Pijler Thuisbasis Op Orde

Voor de pijler Thuisbasis op Orde is voor de periode 2027 t/m 2030 nog 20,4 mln nodig vanuit de gemeente, voor interventies uit twee van de in totaal drie interventielijnen:

- Integrale ondersteuning en preventie in de wijken;
Hieronder vallen Children's zone teams binnen de wijkteams, Vraagwijzer in het Ikazia, versterken Schoolzorgstructuur en huiswerkbegeleiding
- Kansrijk opgroeien: programmatische aanpak 0-4 jaar.
Realiseren van extra inzet voor het jonge kind op Rotterdam-Zuid en hun ouders en de pilot gratis kinderopvang.

5. Pijler Veilig

Voor de pijler Veilig is er voor de periode 2027 t/m 2030 nog 4,1 mln nodig vanuit de gemeente, voor interventies binnen de thema's Straf met zorg, voorkomen jonge aanwas, veiligheid i.r.t. gebiedsontwikkeling, thuiszitters, onderzoek en programmakosten.

6. Participatie, Onderzoek en Organisatie

Voor participatie is voor de periode 2027 t/m 2030 nog € 0,5 mln vanuit de gemeente nodig om een tweede burgerberaad op Zuid te kunnen organiseren.

Financieel:

Onderstaand is in de tabel per pijler opgenomen wat er vanuit de gemeente aanvullend nodig is om de NPRZ-ambities te realiseren. In de bijlage is een meer gedetailleerde begroting opgenomen, waarin ook te zien is wat er al beschikbaar is en wat er aanvullend ook nodig is vanuit het Rijk.

De extra benodigde gemeentelijke middelen voor de grondige/herstructureringsaanpak pijler Wonen betreft een investering van in totaal € 77 mln over de periode 2027 t/m 2030 (deze is in onderstaande tabel lineair verdeeld over de jaarschijven). NPRZ zit niet als ontwikkellocatie in de robuuste kern (uitvoeringsagenda Omgevingsvisie), wel is er voor Bloemhof als Wijkontwikkelings-plus wijk procesgeld beschikbaar.

Flankerend:

Om de Aanpak Basiskwaliteit in het NPRZ goed door te kunnen zetten, is aanvullende gemeentelijke dekking nodig van € 12 mln (bovenop de al beschikbare structurele middelen). Dit betreft een knelpunt bestaand beleid welke abusievelijk niet is opgenomen in het financieel beeld. Het knelpunt is het gevolg van stijgende kosten (onder meer door indexering van bouw- en advieskosten en eigen personeelslasten), een grotere deelname door VvE's aan subsidie en financieringsinstrumentarium en een hogere subsidie-inzet, omdat een groter deel van de woningen een aanvullende kwaliteitsimpuls nodig heeft om het beoogde basiskwaliteitsniveau te bereiken.

Rotterdams Goed Wonen is tot nog toe uit incidentele middelen via Regiodeal gedekt. Om dit in 2029 en 2030 door te zetten is aanvullende gemeentelijke dekking nodig, naar inschatting 2,5 mln per jaar.

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Pijler Wonen (totale investering € 77mln)		-19.250	-19.250	-19.250	-19.250
Pijler Thuisbasis op Orde		-3.130	-4.080	-6.421	-6.721
Pijler Veilig		-1.025	-1.025	-1.025	-1.025
Participatie				-250	-250
Totaal		-23.405	-24.355	-26.946	-27.246
Flankerend: Aanpak Basisaanpak		-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Flankerend: Rotterdams Goed Wonen				-2.500	-2.500

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Bij de financiële opgave, die per pijler is verdeeld, wordt in principe uitgegaan van een 50/50 verdeling Rijk-Gemeente (zie ook de gedetailleerde begroting in de bijlage). Het ontbreken van de gemeentelijke cofinanciering of een besparing hierop raakt het programma in veel gevallen financieel twee keer zo hard, aangezien dan ook het Rijk minder middelen ter beschikking zal stellen. Een uitzondering hierop is de regeling Kansrijke Wijk waarvoor geen verplichte cofinanciering geldt. Voor alle pijlers (behalve School en Veilig) geldt dat er nog aanvullende Rijksfinanciering nodig is voor de begroting 2027 t/m 2030. Bij de pijler Wonen wordt bij de vervolgaanpak uitgegaan van de standaard verdeling (rijk-gemeente-corporaties) zoals opgenomen in het Adviesrapport van Rijn. Deze verschilt per uitvoeringslijn (50 Rijk -50 Gemeente bij versnelling/opschaling, 70 Rijk- 30 Gemeente bij aanpak Carnisse en 50 Rijk -25 Gemeente-25

corporatie bij aanpak Bloemhof). Het Rijk draagt aan versnelling/opschaling bij via de reeds in de Rijksbegroting opgenomen middelen voor de realisatiestimulans (cf de bestuurlijke afspraak wat in NPRZ opgehaald besteden we in NPRZ) en via het trekkingsrecht dat NPRZ gekregen heeft op de NPLV regeling openbare ruimte en voorzieningen en NPLV regeling ambtelijke capaciteit. In de Rijksbegroting is ook nog eens 135 mln op jaarbasis voor NPLV opgenomen. Op dit moment werkt het Rijk aan een bestedingsvoorstel. Ambtelijk krijgen we serieuze signalen dat een aanzienlijk deel bedoeld gaat zijn voor de fysieke opgave (verduurzaming én herstructurering), juist ook in gebieden met een stapeling van opgaven zoals Bloemhof en Carnisse. De verwachting is dat hier voor de zomer van 2026 duidelijkheid op komt.

Voor de pijler Werk, School en Thuisbasis op Orde is er sprake van een lopende Regiodeal (2023-2026) en een lopende regeling Kansrijke Wijk II (2026-2028). Het is reëel te verwachten dat er nog een vervolg op komt op de regeling Kansrijke Wijk (3^e tranche).

Organisatie:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid		7	7	7	7
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?	Ja, tot en met 2030				

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

Wij zijn voornemens om het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) in de periode 2027-2030 voort te zetten. Hiervoor zijn we ook afhankelijk van financiering van het Rijk.

Begroting pijler Thuisbasis op Orde

	2027	2028	2029	2030	Totaal	Bijdrage Gem	Bijdrage Rijk	Beschikbaar Gemeente	Claim Gemeente	Beschikbaar Rijk	Nog aan te vragen Rijk
Integrale ondersteuning en preventie in de wijken	3,8	5,1	5,1	5,1	19,0	9,5	9,5	7,6	1,9	4,8	4,7
Vergroting basisvaardigheden en zelfredzaamheid van Rotterdammers op Zuid	1,1	1,1	1,1	1,1	4,3	0,9	3,4	0,9	0,0	1,4	1,9
Kansrijk opgroeien: Programmatische aanpak 0-4 jaar	11,2	12,1	12,6	13,2	49,1	18,5	26,6	0,0	18,5	8,2	18,5
Subtotaal	16,1	18,2	18,7	19,3	72,3	28,8	39,5	8,5	20,4	14,4	25,1

Toelichting pijler ambitie

Ondanks de (extra) inzet voor jonge kinderen en hun ouders blijven de achterstanden en kansenongelijkheid in Rotterdam-Zuid te groot in vergelijking met de rest van Rotterdam en andere steden. De deelname aan VE en ander aanbod moet omhoog met als resultaat een betere ontwikkeling van jonge kinderen. Dit betekent dat meer kinderen mee moeten doen met VE en ander aanbod, dat het programma Stevige Start in alle gebieden actief moet zijn, dat ouders meer ondersteuning krijgen bij opvoeding, opleiding en toeleiden naar werk en dat kinderen beter voorbereid zijn op hun start op de basisschool. Gezien het feit dat het toekomstig beleid kinderopvang en voorschoolse educatie op rijksniveau nog in ontwikkeling is, is invulling van aanvullende en gratis kinderopvang/voorschoolse educatie in NPRZ-gebied ook nog niet definitief te maken. Bij iedere keuze zal het belang van de kinderen op Zuid met een risico op achterstand centraal staan.

De pijler Thuisbasis op orde is ingericht in drie samenhangende interventielijnen:

1. Integrale ondersteuning en preventie in de wijken;
2. Vergroting basisvaardigheden en zelfredzaamheid van Rotterdammers op Zuid;
3. Kansrijk opgroeien: programmatisch aanpak 0-4 jaar.

Binnen deze lijnen zijn verschillende interventies afgesproken:

1. Integrale ondersteuning en preventie in de wijken;

Hieronder valt de Children's zone teams binnen de wijkteams. Deze wijkteams zijn aangevuld met Children's zone medewerkers en kwaliteitscoaches. Dit jaar is daarnaast geïnvesteerd in een aantal initiatieven om deze interventie doelstelling te realiseren en te bestendigen waaronder Vraagwijzer in het Ikazia, Schoolzorgstructuur versterken en Huiswerkbegeleiding. Met het bestendigen van de wijkteams, het afnemen van de wachtlijsten, de (preventieve) aanpak van Children's zone en de overige benoemde interventies is er meer integrale ondersteuning in de wijk.

Bij het niet continueren van deze interventies zal er zich meer problematiek voordoen in de wijken wat anders preventief voorkomen had kunnen worden.

2. Vergroting basisvaardigheden en zelfredzaamheid van Rotterdammers op Zuid;

Binnen dit thema vallen de interventies LVB, taal basisvaardigheden en Armoede en schulden. Om deze doelstellingen te realiseren is het onder andere van groot belang om de groep met licht verstandelijke beperking te begeleiden in de zelfredzaamheid, taal te blijven bevorderen en de blijven begeleiden (in het voorkomen) van schulden. Er wordt onderzocht of er in het kader van het onderzoek 'Uit de klem' een proeftuin kan worden gestart om te werken aan vereenvoudiging van het stelsel en de verschillende regelingen. Ook zal het project Goed Geland geïmplementeerd worden in Charlois.

Het risico bij het niet opstarten danwel continueren van deze interventies zal de zelfredzaamheid niet vergroot worden, hierdoor kunnen veel Rotterdammers op Zuid zichzelf niet bedruipen waarmee andere problematiek zoals armoede en schulden meer toenemen.

3. Kansrijk opgroeien: programmatisch aanpak 0-4 jaar.

Sinds 2023 is afgesproken om in NPRZ-verband extra inzet te organiseren voor het jonge kind op Rotterdam Zuid en hun ouders. Dit is nodig omdat achterstanden en kansenongelijkheid van de kinderen die starten op de basisschool in Rotterdam-Zuid groter is in vergelijking met de rest van Rotterdam en de andere grote steden. Ook zijn er veel ouders niet aan het werk, zo zijn er meer dan 1400 ouders in de bijstand met een kind tussen 0-4 jaar. Deze ouders maken geen gebruik van de kinderopvang. Om deze kinderen wel de voorbereiding te bieden richting school is de pilot gratis kinderopvang gestart.

Er is een programma in 2024 gestart met doorlooptijd tot minimaal 2032. Er zijn twee actielijnen gekozen die deels overlappen op het gebied van VE. Het is de intentie om dit in lijn met nieuw rijksbeleid de komende periode uit te breiden. De stelselwijziging om gratis kinderopvang aan te bieden vanaf 2029 is een belangrijke wijziging. De gesprekken met het Rijk zijn al gaande om de pilot om hierop voor te bereiden in Rotterdam Zuid te starten. Hierdoor kunnen veel kinderen, die anders geen gebruik maken van VE of reguliere kinderopvang, krijgen hiermee de kans om zich beter te ontwikkelen en zich voor te bereiden op school. Met de begeleiding richting de ouders die wordt geboden, werken ook zij aan een betere toekomst. Wat ook weer ten goede komt voor (de toekomst van) het gezin.

Het verhogen van de deelname aan voorschoolse educatie (VE) en persoonlijk hulpaanbod van kind en ouders tav taalvaardigheid, motoriek voor het kind en opvoedvaardigheden en werk voor de ouders. Dit betekent wijkgericht investeren in deelname van ouders en/of kinderen aan VE en aan programma's als stevige start, thuis in taal, plasklas, peutergym, kind en werkgeluk, samenspeel groepen en aanvangsklassen.

Het risico van het niet toekennen van deze begroting is het ontnemen van een betere ontwikkeling van vele kinderen op Zuid die een achterstand hebben of kunnen krijgen zodra zij naar school gaan.

Formatieve consequenties:

N.v.t.

Nummer: TR-102
Cluster/afdeling: SO

Vraag/verzoek:

- 1) Zijn er woningen in beheer van de gemeente die in het kader van sloop/nieuwbouw zijn opgekocht (die nu niet gesloopt moeten worden in het kader van nieuwbouw) die voor een laag bedrag verkocht kunnen worden als kluswoning met de verplichting te investeren in het huis?
- 2) Wat levert dat op voor de gemeente? (Hangt af van hoe het nu in de boeken staat)

Antwoord/reactie:
Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Ad. 1. Alle woningen die door de gemeente zijn aangekocht ten behoeve van sloop/nieuwbouw en nog niet gesloopt zijn cq nog in beheer zijn, betreffen woningen die zijn aangekocht voor specifieke projecten in het kader van NPRZ en mede omdat de technische staat van de woningen (incl het VvE deel) matig tot slecht is. Aankopen zijn altijd zeer gericht geweest, juist vanwege de grote financiële kosten, capaciteitsdruk (incl beheer) en feit dat we zorgvuldig naar de Rotterdammers willen opereren cq niet onnodig in de woningmarkt willen interveniëren. We hebben dus alleen woningen aangekocht die vallen binnen de geografische scope van het te slopen blok/gebied. De sloopplannen richten zich op alle aangekochte woningen, er zijn dus geen woningen aangekocht die niet gesloopt moeten worden in het kader van nieuwbouw. Buiten NPRZ worden zelden woningen opgekocht voor sloop/nieuwbouw. Als dit in het verleden gebeurd is dan zijn de woningen of al gesloopt of is eerder al besloten deze van de hand te doen en op gemeentelijke verkooplijst te zetten.

Ad.2. Niet van toepassing, er zijn immers geen woningen die voldoen aan de gestelde vraag.

Financieel:

Nvt

Begrotingseffect

Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030

Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:

Nvt

Organisatie:

Nvt

Licht toe:

Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):

**Nummer: TR-103
Cluster/afdeling: SO**

Vraag/verzoek:

- 1) In Scenario C van de woningbouwpresentatie: zit in het benodigde fonds ook ruimte voor de onrendabele top agv het realiseren van parkeren in de gebiedsontwikkeling?
- 2) En zo niet, zit het wel in de robuuste kern?

Antwoord/reactie:

Inhoudelijke elementen (rekening houden met):

Vraag 1:

De omvang van het fonds (cf de presentatie bij Scenario C € 127 mln) is indicatief berekend op basis van ervaringen uit het Doorbouwfonds uit de afgelopen collegeperiode, maar specifiek gericht op het thema betaalbaarheid en doelgroepen (ouderen en studenten) en dus niet op de onrendabele top parkeren. Daarbij worden de middelen ingezet ter dekking van publieke tekorten, namelijk tekorten op grondexploitaties (gebiedsontwikkelingen waar gemeente zelf opdrachtgever van is). De onrendabele top parkeren is deel van de private businesscase, die goedgemaakt moet worden met rendabele onderdelen van de businesscase. Ruwweg ontstaan tekorten in de grondexploitaties doordat de te maken kosten groter zijn dan de opbrengsten die de verkoop van de bouwrijp gemaakte grond opleveren. Parkeren is een van de onderdelen van de residuele grondwaarde berekening, evenals bv het gewenste programma (bv segmentering, wonen, werklocatie etc.). Aanpassing van de parkeernorm heeft effecten op de private businesscase en daarmee indirect ook op de publieke tekorten. Zo zal een lagere parkeernorm als effect hebben dat de businesscase van de ontwikkelende partij sneller haalbaar wordt. Als dat gebeurt in een grondexploitatie die voor de gemeente een negatief saldo heeft, leidt dat tot een verlaging van het verlies. De uitkomsten van de grondexploitatieberekening zijn echter afhankelijk van veel verschillende factoren, waarbij het programma en de locatie vooral voor de opbrengsten een rol spelen. Aan het te realiseren programma zit wel een parkeeropgave die zich dus vertaalt naar een grondwaarde die mogelijk leidt tot een publiek tekort in de grex, maar in het beoogde fonds is dus niet met een expliciete onrendabele top voor parkeren gerekend.

Ook is er geen 1:1 koppeling te leggen met de parkeernorm. De parkeernorm is immers afhankelijk van de locatie en het te realiseren programma (er is niet een vast bedrag 'onrendabele top' per parkeerplaats te bepalen). Ook leidt de wijze waarmee omgegaan wordt met parkeren tot effecten in de openbare ruimte (bv het oplossen van benodigde parkeerplaatsen in een centrale parkeerhub, leidt tot een ander beeld in de openbare ruimte). In het fonds zitten geen investeringsmiddelen of exploitatiegelden voor dergelijke hubs.

Vraag 2

In de robuuste kern zitten geen specifieke kosten voor onrendabele toppen van parkeren. In een aantal specifieke gebiedsontwikkelingen uit de robuuste kern, zoals M4H en de Esch zijn in de gebiedspakketten wel kosten opgenomen voor bv parkeerhubs/mobiliteitshubs. Een deel van deze kosten zijn ook al gedekt met Rijksbijdragen en gemeentelijke cofinanciering (specifiek M4H).

Financieel:					
NVT					
Begrotingseffect					
Maatregel	2026	2027	2028	2029	2030
Mogelijkheden en inschatting haalbaarheid voor externe financiering:					

Organisatie:					
NVT					
Personele consequenties	2026	2027	2028	2029	2030
Aantal FTE dat samenhangt met stoppen met intensivering of beleid					
Aantal FTE dat samenhangt met starten met intensivering of beleid					
Incidenteel**? Zo ja, tot wanneer?					
* Dit betreft het totale aantal te verwachten fte's, ambtelijk en inhuur. **Incidenteel houdt in dat er een link is tussen de tijdelijke impuls met incidentele middelen. En heeft daarmee een expliciete einddatum.					

Tekstsuggestie coalitieakkoord (1 zin):
NVT